

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים

ליום 30 בספטמבר 2021

Q3

תוכן העניינים

5	א. דוח הדירקטוריון וההנהלה
11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
48	3. סקירת הסיכונים
75	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקורות ונהלים
77	ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי
81	ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2021
85	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
94	ביאורים לדוחות הכספיים
211	ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
215	5. ממשל תאגידי
216	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
230	7. נספחים
244	מילון מונחים
246	אינדקס

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה
ליום 30 בספטמבר 2021

Q3

תוכן העניינים

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
11	1.1. מידע צופה פני עתיד
12	1.1. מידע כספי תמציתי
14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
16	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
16	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
20	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר
26	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
36	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
43	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
47	2.6. חברות עיקריות
48	3. סקירת הסיכונים
48	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
48	3.2. סיכון אשראי
70	3.3. סיכון שוק
71	3.4. סיכון נזילות ומימון
72	3.5. סיכון תפעולי
72	3.6. סיכון צינת
73	3.7. סיכון סביבתי
73	3.8. סיכון מודל
74	3.9. סיכונים אחרים
74	3.10. חומרת גורמי הסיכון
75	3.11. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור
75	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים
75	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים
76	4.2. בקרות ונהלים

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן
17	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין
20	טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד
21	טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו
22	טבלה 2-4: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
23	טבלה 2-5: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
24	טבלה 2-6: פירוט عملות והכנסות אחרות
24	טבלה 2-7: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
25	טבלה 2-8: רווח כולל
26	טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
26	טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות גישת הנהלה
27	טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי
27	טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
28	טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך
29	טבלה 2-14: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
29	טבלה 2-15: התפתחות ביתרות הפיקדונות
30	טבלה 2-16: ההתפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ
30	טבלה 2-17: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
30	טבלה 2-18: מכשירים נגזרים
31	טבלה 2-19: פרטים בדבר דיבידנד ששולם
34	טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון
35	טבלה 2-21: יחס מינוף
36	טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
43	טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת הנהלה
50	טבלה 3-1: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי
51	טבלה 3-2: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה
52	טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
53	טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית
55	טבלה 3-5: מדדי סיכון אשראי
56	טבלה 3-6: סיכון אשראי לפי ענפי משק
59	טבלה 3-7: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים
60	טבלה 3-8: ניתוח איכות האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן
61	טבלה 3-9: חשיפות עיקריות למדינות זרות
62	טבלה 3-10: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
63	טבלה 3-11: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
63	טבלה 3-12: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
64	טבלה 3-13: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
64	טבלה 3-14: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים
65	טבלה 3-15: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
66	טבלה 3-16: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל
66	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
67	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
67	טבלה 3-19: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
67	טבלה 3-20: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל
68	טבלה 3-21: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
69	טבלה 3-22: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

70	טבלה 3-23: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
70	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
71	טבלה 3-25: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית
71	טבלה 3-26: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
72	טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות
74	טבלה 3-28: חומרת גורמי הסיכון

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 14 בנובמבר 2021, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 בספטמבר 2021.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינויים בתוכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תוכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו במקצת בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

1.2. מידע כספי תמציתי

התוצאות הכספיות של הבנק, החל מחודש מרץ 2020 מושפעות מהתפשטות נגיף הקורונה. במהלך תשעה החודשים הראשונים של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה.

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2020	30.09.2020	30.09.2021	30.09.2020	
מדדי ביצוע עיקריים					
5.3%	4.0%	13.1%	8.8%	11.8%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
5.7%	4.5%	13.1%	8.8%	11.8%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾⁽²⁾
5.6%	4.4%	13.1%	8.8%	11.8%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
5.7%	4.5%	13.1%	8.8%	11.8%	תשואת הרווח הנקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק להון מנוטרל חריגים ⁽¹⁾⁽³⁾
0.41%	0.31%	0.93%	0.64%	0.82%	תשואה לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.65%	2.68%	2.53%	2.60%	2.47%	יחס הכנסות ⁽⁴⁾ לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.63%	0.64%	0.58%	0.59%	0.57%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
56.9%	56.8%	54.8%	56.1%	54.9%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מפעילות נמשכת
56.7%	56.6%	54.8%	56.1%	54.9%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות מנוטרל חריגים מפעילות נמשכת ⁽³⁾
1.98%	2.04%	1.83%	1.93%	1.85%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽¹⁾⁽⁵⁾
140%	132%	127%	132%	127%	יחס כיסוי נזילות ⁽⁶⁾
ליום 31 בדצמבר					
	ליום				
2020	30.09.2020	30.09.2021			
11.52%	11.53%	11.18%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁷⁾		
14.60%	14.74%	13.69%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁷⁾		
6.78%	6.92%	6.32%	יחס מינוף ⁽⁷⁾		

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, הפסד מהפירות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (4) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (5) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה דוח דירקטוריון [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר](#)) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (6) למידע נוסף, ראה [פרק "סיכון נזילות ומימון"](#) להלן.
- (7) למידע נוסף, ראה [פרק "הון, הלימות הון ומינוף"](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	2020	30.09.2020	30.09.2021	30.09.2020	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
2.00%	2.07%	1.48%	2.07%	1.48%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.52%	1.65%	1.24%	1.65%	1.24%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.09%	0.18%	(0.10%)	(0.03%)	(0.21%)	שיעור מחיקות חשבוניות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
0.64%	0.95%	(0.58%)	0.26%	(0.30%)	שיעור ההוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
2,056	1,141	3,980	816	1,207	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,205	1,290	3,980	816	1,207	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽²⁾
2,165	1,250	3,980	816	1,207	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק
2,205	1,290	3,980	816	1,207	רווח נקי מפעילות נמשכת המיוחס לבעלי מניות הבנק מנוטרל חריגים ⁽³⁾
8,797	6,559	7,306	2,201	2,565	הכנסות ריבית, נטו
1,943	2,130	(1,407)	193	(252)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
9,885	7,393	8,168	2,536	2,777	רווח מימוני, נטו*
4,379	3,280	3,452	1,101	1,079	הכנסות שאינן מריבית
3,155	2,364	2,457	755	838	מזה - עמלות
7,501	5,593	5,898	1,851	1,999	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,836	2,913	3,414	988	1,153	מזה - משכורות והוצאות גיליות
13,176	9,839	10,758	3,302	3,644	סך הכנסות
נתונים נוספים					
1.62	0.86	2.98	0.61	0.90	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק (בש"ח)
⁽⁵⁾ 53.94	⁽⁵⁾ 53.94	46.15	-	46.15	סך-הכל דיבידנד למניה (באגורות) ⁽⁴⁾

* רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, הפסד מהפרדות מישראל ופסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (3) אינו כולל הוצאות בגין עדכון ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים ו-FIFA, השפעת סגירת הפעילות הפרטית בחו"ל, והפסד מירידת-ערך בגין השקעת הבנק בבנק פוזיטיף.
- (4) על-פי מועד ההכרזה.
- (5) שולם כדיבידנד בעין במניות, חושב בהתבסס על שער מניית ישראל ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן (המשך)

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2020	2020	2021	
במיליוני ש"ח			
נתונים עיקריים מהמאזן			
539,602	513,686	604,324	סך-כל הנכסים
138,711	128,421	175,765	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,885	67,835	70,383	ניירות-ערך
301,828	292,845	335,297	אשראי לציבור, נטו
9,754	9,252	8,464	סיכון אשראי בעייתי, נטו
2,517	2,643	2,219	חובות פגומים מאזניים, נטו
3,208	3,482	2,799	אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL)
499,703	474,688	561,589	סך-כל ההתחייבויות
435,217	417,005	505,483	מזה - פיקדונות הציבור
6,591	3,280	10,448	פיקדונות מבנקים
23,490	24,724	18,761	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
39,873	38,971	42,717	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
נתונים נוספים			
22.0	18.3	28.5	מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)

1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואמידת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי. התפשטות נגיף הקורונה הינו אירוע בעל השלכות מאקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. עם זאת, עדיין קיימת אי ודאות בנוגע למשך האירוע והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

למידע נוסף ראה [סעיף השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה ופרק סקירת הסיכונים](#) להלן [ידוע על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2021](#).

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2020 אישרו הנהלת הבנק והדירקטוריון את התוכנית האסטרטגית ובמסגרת זו נקבעו היעדים והאסטרטגיה העסקית לשנים 2021-2023. הליך קביעת היעדים והאסטרטגיה העסקית, בוצעו תוך בחינת השלכות התפשטות נגיף הקורונה, השינויים בכלכלה הגלובלית, השינויים בסביבה העסקית בישראל, מהלכי הרגולציה וההתעצמות בסביבה התחרותית בה פועל הבנק, בכלל תחומי פעילותו.

התוכנית האסטרטגית גובשה תוך התייחסות למגמות המרכזיות המשפיעות על תעשיית הבנקאות ובהן, התגברות עוצמת התחרות מצד בנקים בינוניים ושחקנים פיננסיים חוץ בנקאיים, האצת מגמת המעבר לצריכת שירותים פיננסיים בערוצים הישירים (ערוצי הדיגיטל, המוקדים הטלפוניים והמכונות לשירות עצמי), המשך הצעדים הרגולטוריים להגברת התחרות במערכת הבנקאית, המשך השקעות משמעותיות בחברות פינטק וכניסתם של שחקנים טכנולוגיים משמעותיים לפעילות מול לקוחות קמעונאיים בזירה הפיננסית.

בנוסף לשינויים אלו, התוכנית האסטרטגית נבנתה תוך התייחסות גם לתרחישים עתידיים אפשריים לענף הבנקאות כפי שאלו פורסמו על-ידי ועדת באזל לענייני בנקאות בפברואר 2018. להערכת הבנק, במגזר הבנקאות הקמעונאית (לקוחות פרטיים ועסקים קטנים) קיימת סבירות גבוהה להתממשות, מדורגת על פני שנים, של תרחיש "הבנק המבוזר" בו יבזרו השירותים הפיננסיים בין בנקים ושחקנים טכנולוגיים. ייתכן כי בתרחיש זה יירקמו שיתופי פעולה בין השחקנים באמצעות מודלים שונים לפעילות.

בהקשר זה יצוין כי ביום 5 למאי 2021 השיקה אפל את הארנק הדיגיטלי שלה "Apple Pay". כניסתו של ארנק אפל לשוק הישראלי (כפי שהתרחשה במקומות אחרים בעולם) צפויה להעלות משמעותית את השימוש בעולם הארנקים הדיגיטליים וכפועל יוצא את היערכות העסקים לרכוש יכולת לקבל תשלומים בשיטה זו. ההשקה כאמור צפויה להביא להשפעה חיובית גם על השימושים בארנק ביט של הבנק, מתוך זה שכוחה של אפל בכניסה לשוק יתמוך במעבר השוק לתשלום באמצעי החדש.

להערכת הבנק, בבנקאות העסקית והמסחרית, הערך המוסף שחברות הטכנולוגיה הגדולות יכולות לספק ללקוח העסקי הינו מוגבל יחסית ומכאן שהאיום הנשקף מצד ענקיות הטכנולוגיה בפלחי לקוחות אלו עדיין רחוק. על כן, להערכת הבנק במגזר הבנקאות העסקית קיימת סבירות גבוהה להתממשות תרחיש "הבנק המשופר". בתרחיש זה, יעברו הבנקים הקיימים תהליך מקיף של מודרניזציה ודיגיטציה ויעשו שימוש בטכנולוגיות חדישות כדי לשפר את מערכתיהם, לחדש את הממשק עם הלקוחות, ליצור ערך מוסף, ולהציע שירותים מתקדמים. חלק מהמודלים העסקיים ישתנו, אך הקשר עם הלקוחות ופעילות הליבה יישמרו. הבנק מיישם את הוראות בנק ישראל לעמידה ביעדי ההון, והן נלקחו בחשבון במסגרת התכנון האסטרטגי של הבנק.

חזון הבנק - "מחויבים לצמיחה באמצעות בנקאות מתחדשת והוגנת ללקוחותינו"
כחלק מתהליך התכנון האסטרטגי, החליטה הנהלת הבנק והדירקטוריון לגבש חזון חדש אשר ינחה את פעילות הבנק.

אסטרטגיה עסקית

תוכנית הצמיחה מתבססת על שלושה צירים מרכזיים:

- 1. צמיחה בפעילות הבנקאית -** הבנק יפעל לצמיחה בהיקף פעילותו עם לקוחות הבנקאות הקמעונאית, המסחרית והעסקית, תוך שיפור מתמיד בהצעת הערך ללקוח.
- 2. פיתוח הבנקאות החדשה -** הבנק יקדם פיתוח של ערוצי הפצה חדשים עבור השירותים והמוצרים הבנקאיים, בדגש על ערוצי הפצה דיגיטליים חדשים הנשענים על יכולות ניתוח דאטה מתקדמות והצטיינות בחוויית המשתמש.
- 3. בניית תשתית ארגונית תומכת צמיחה -** הבנק יפעל להנעת תהליכים שיעודדו תרבות ארגונית ממוקדת לקוח, תומכת צמיחה ומאפשרת שיפור ה-delivery וה-Time to market. השימוש בדאטה ואנליטיקה ימשיך בתהליך ההרחבה וההעמקה שהחל לפני מספר שנים, לרבות מסעות לקוח הנתמכים בניתוח דאטה מתקדם. בנוסף, הבנק החל ביישום פרויקט לביצוע מודרניזציה של מערכות הליבה, ליצירת תשתית בנקאית גמישה ופשוטה יותר, שתשפר את קצב היישום של תהליכים עסקיים חדשים ופיתוח מוצרים חדשים (Time to Market), תשתית לבנקאות פתוחה (Open API) וצמצום עתיד של עלויות IT.

להרחבה בדבר אסטרטגיית הבנק וביטוייה בתחומי פעילותו השונים ראה [פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2020](#).

תוכניות העבודה של הבנק כפי שאושרו והנחות העבודה עליהן התבססו, מתייחסות לפעילות עתידית של הבנק. לפיכך, המידע שפורט בפרק זה בכל הקשור בתוכניות פעולה וכוונות הבנק הינו "מידע צופה פני עתיד".

התוכנית האסטרטגית שנקבעה מציבה יעדים שאפתניים לפעילויות השונות. עקב כך, יש להביא בחשבון כי בכל תכנון ובמיוחד בתכנון לטווח של מספר שנים, וביתר שאת בתקופה של שינויים וטלטלות בכלכלה הגלובלית והמערכת הפיננסית בעולם, קיימת מידה לא מבוטלת של אי ודאות. גורמים שונים ומגוונים עלולים להביא לידי כך שההנחות השונות העומדות בבסיס וברקע של התוכנית האסטרטגית לא יתקיימו, או לא יתקיימו במלואן, ושהתוכניות לעתיד לא יתממשו, או לא יתממשו במלואן. בין גורמים אלו יש לציין את הסביבה העסקית בישראל ובעולם ותנאי המאקרו. חשיבות מיוחדת יש לייחס להשלכות התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל, למצב הכלכלה העולמית, למצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור ולשינויים הרגולטוריים.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

התפתחויות בכלכלה העולמית

בתחילת הרבעון השלישי של שנת 2021 נרשמה עלייה בתחלואה במדינות רבות בעולם, אך במרביתן, בדומה לישראל, לא נרשמו סגרים או הגבלות משמעותיות והפעילות הכלכלית נמשכה לרוב כסדרה, תוך התרחבות ניכרת בפעילות מגזר השירותים. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון השלישי של שנת 2021 בשיעור של 2.0% במונחים שנתיים, ובגוש האירו נרשמה צמיחה של כ-0.9%. העלייה במספר המועסקים בארצות-הברית ובאירופה נמשכה, אך במקביל נרשמה עלייה חדה במספר המשרות הפנויות, המשקפת את השינוי בהעדפות התעסוקה של עובדים רבים. העלייה בסביבת האינפלציה ובציפיות לאינפלציה בעולם התגברה ברבעון האחרון, זאת על רקע המשך עלייה במחירי הסחורות, ובפרט מחירי האנרגיה, ובעלויות ההובלה. אינפלציה הליבה ב-12 החודשים שהסתיימו בספטמבר 2021 הגיעה בארצות-הברית ל-4.0% ובגוש האירו ל-1.9%. הבנקים המרכזיים בארצות-הברית ובגוש האירו הוסיפו להעריך שהאינפלציה היא זמנית, ולכן לא נדרשת בשלב זה התאמה של המדיניות המוניטרית, אך מספר מדינות מפותחות כבר העלו ריבית ברבעון השלישי של שנת 2021 ובהן צ'כיה, קוריאה, נורבגיה וניו זילנד.

הצמיחה בסין האטה ברבעון השלישי של שנת 2021 באופן ניכר לרמה של 0.8% (במונחים שנתיים לעומת רבעון קודם). ההאטה הושפעה, בין היתר, משיבושים באספקת החשמל וכן מריסון הפעילות בענף הביניים.

במהלך חודש אוקטובר 2021 עדכנה קרן המטבע הבינלאומית את תחזיות הצמיחה לכלכלה הגלובלית והפחיתה את תחזית הצמיחה לכלכלות המפותחות לשנת 2021. בקרן המטבע ציינו שההתאוששות העולמית נמשכת אך המומנטום נחלש בשל ההתפשטות המחודשת של וירוס הקורונה. בנוסף, תחזיות האינפלציה עודכנו כלפי מעלה והודגשו הבעיות בשרשראות האספקה בעולם והסיכונים מפני עלייה באינפלציה.

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2021 החלה להירשם בישראל עלייה בתחלואה בשל התפשטות זן ה"דלתא". הממשלה החליטה על חיסון האוכלוסייה במנה שלישית, וזו אכן הביאה לירידה חדה במספר הנדבקים בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2021. למרות העלייה בתחלואה לא הוטלו מגבלות שפגעו בייצור או בצריכה הפרטית.

הפעילות הכלכלית ברבעון השלישי של שנת 2021 המשיכה להתרחב בקצב מואץ, כך לפחות על-פי האינדיקטורים הכלכליים שפורסמו עד כה. הצריכה הפרטית גדלה בקצב מהיר ובפרט זו של שירותים כמו פנאי ונופש, שצריכתם הוגבלה אשתקד. ענף התיירות גם הוא התרחב, וחברות טכנולוגיה גייסו היקפי הון גדולים. בשוק הנדל"ן, מכירת הדירות החדשות הגיעה לרמה גבוהה, תוך האצה בקצב עליות המחירים.

לאור השיפור המהיר בפעילות, הממשלה צמצמה את היקפי הסיוע למשקי בית ועסקים, ובכלל זה את תשלומי האבטלה לעובדים בחופשה ללא תשלום. בד בבד בנק ישראל החל לצמצם את רכישות אגרות-החוב.

שיעור האבטלה הרחב הוסיף לרדת לרמה של 7.9% בספטמבר 2021 לעומת 9.9% ביוני 2021, אם כי עיקר הירידה הייתה בתחילת הרבעון עם סיום תוכניות החופשה ללא תשלום, ולאחר מכן האבטלה התייצבה. מספר המשרות הפנויות במשק גבוה ומגיע לכ-137 אלף איש. חוסר התאמה בין המובטלים לבין המשרות הפנויות מאפיין בתקופה זו מדינות רבות בעולם, ועשויות להיות לו השפעות על פוטנציאל הצמיחה ולחצי האינפלציה.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הגירעון התקציבי בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-51.5 מיליארד ש"ח זאת לעומת גירעון של 103.4 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הגירעון התקציבי מהתוצר ירד לרמה של 7.4% בלבד. ירידת הגירעון מיוחסת להתאוששות המשק שהזניקה את ההכנסות ממסים כמו גם לסיום תוכניות הסיוע של הממשלה.

במהלך חודש נובמבר 2021 אישרה הכנסת את הצעת חוק התקציב לשנים 2021-2022, זאת לאחר תקופה של כשנתיים בהן נוהל תקציב המשקי. בד בבד אושר גם חוק ההסדרים שכולל רפורמות כלכליות חשובות כמו העלאת גיל הפרישה לנשים, שינויים בתקינה שיוזלו את היבוא, תוכנית לצמצום הרגולציה, ביטול הנפקת אגרות-חוב מיועדות לקרנות הפנסיה ורפורמת הבנקאות הפתוחה שמטרתה עידוד התחרות בשוק הפיננסי (למידע נוסף, ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים).

בנק ישראל הותיר את הריבית ברבעון השלישי של שנת 2021 ללא שינוי ברמה של 0.1%, ורכש אגרות-חוב ממשלתיות בהיקף של 8.3 מיליארד ש"ח. מתחילת התוכנית הגיעו הרכישות של בנק ישראל ל-76.9 מיליארד ש"ח מסך של כ-85 מיליארד ש"ח שהוקצו לתוכנית. לאור ההתאוששות המהירה של המשק והעלייה באינפלציה, הודיע בנק ישראל על אי-הארכת תוכנית רכישת אגרות-החוב. נוכח העלייה באינפלציה, שוקי הכספים החלו לתמחר תחילה של העלאות ריבית במהלך שנת 2022.

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון השלישי של שנת 2021 בשיעור של 0.8%. מדד המחירים בגין חודש ספטמבר 2021 עלה בשיעור של 0.2%, והוא גבוה ב-2.5% לעומת המדד בספטמבר אשתקד. העלייה באינפלציה היא תופעה עולמית שנובעת בעיקר מעלייה חדה במחירי האנרגיה, פגיעה בשרשרת האספקה ועלייה במחירי הסחורות. יחד עם זאת, ניתן לראות שעלויות המחירים זלגו גם לענפי שירותים שונים, ובהינתן שגם בשוק העבודה קיים קושי לגייס עובדים, גוברות ההערכות שהאינפלציה לא תפחת במהרה. הציפיות לאינפלציה בשוק אגרות-החוב עלו, ואלו לטווח של שנה עומדות עתה על כ-2.8%.

השקל יוסף במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 בשיעור של 1.0% מול הדולר האמריקאי, ומול סל המטבעות הוא יוסף ב-2.4%. עלויות השערים המתמשכות בשוקי המניות בעולם, גורמות לגופים המוסדיים שמנהלים כספים בישראל למכור מטבע-חוץ, בכדי לא להגדיל את חשיפות המטבע שלהם. כמו-כן, גדלו מאוד ההשקעות מחו"ל בחברות טכנולוגיה ישראליות, וגם אלו פעלו לייסוף השקל. בנק ישראל רכש ברבעון השלישי של שנת 2021 מטבע-חוץ בהיקף רחב של 3.1 מיליארד דולר, ומתחילת השנה הגיעו הרכישות להיקף של 28.3 מיליארד דולר. בנק ישראל הודיע כי תוכנית רכישות מטבע-החוץ בסך 30 מיליארד דולר לא תוארך, אך רכישות מטבע-החוץ עשויות להימשך. יתרות מטבע-החוץ הגיעו לשיא של 204 מיליארד דולר.

שוקי הכספים והון

הרבעון השלישי של שנת 2021 אופיין בתנודתיות גבוהה בשווקים הפיננסיים בעולם. בחודשים יולי ואוגוסט 2021 נמשכו העלויות בשוקי המניות, על רקע השיפור בפעילות הכלכלית והמשך התמיכה של הבנקים המרכזיים. עם זאת, בחודש ספטמבר 2021 נרשמו ירידות שערים חדות במרבית מדדי המניות, על רקע העלייה בחששות מאינפלציה בעולם, הקדמת המועד הצפוי להעלאת ריבית הפד והמשבר בחברת הנדל"ן אוורגרנד הסינית. בסיכום הרבעון השלישי של שנת 2021 עלה מדד ה-S&P500 בארצות-הברית בשיעור של 0.2% ומדד המניות האירופי ה-STOXX_EUROPE_50 ירד ב-0.4%. מדד ת"א 125 עלה בסיכום הרבעון השלישי של שנת 2021 בשיעור של 5.4%. מחזורי המסחר היומיים במניות ובמכשירים המירים התמתנו מעט ברבעון השלישי של שנת 2021 לרמה של 1.77 מיליארד ש"ח לעומת 1.87 מיליארד ש"ח במוצע במחצית הראשונה של 2021. למרות הירידה ברבעון האחרון רמתם עדיין גבוהה לעומת התקופה המקבילה ב-2020.

התנודתיות בשווקים נרשמה גם בשוקי אגרות-החוב. בתחילת הרבעון השלישי של שנת 2021 נמשכה ההתמתנות בתשואות אגרות-החוב לטווחים הארוכים שהחלה ברבעון השני, אך בחודש אוגוסט 2021 השתנתה המגמה והחלה עלייה בתשואות הארוכות בארצות-הברית עד לרמה של 1.49% בסוף הרבעון השלישי של שנת 2021. בישראל נרשמה בתקופה זו מגמה דומה ותשואות אגרות-החוב הממשלתית לטווח של עשר שנים הגיעה בסוף הרבעון השלישי של שנת 2021 לרמה של 1.34%. בסיכום הרבעון השלישי של שנת 2021 מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות נותר ללא שינוי ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות עלה ב-2.6%. כמו-כן, מדד אגרות-החוב הקונצרניות הכללי עלה ב-1.6% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות עלו מעט לרמה של כ-1.67%. גיוסי הון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב זינקו ברבעון השלישי של שנת 2021 לרמה של 17.1 מיליארד ש"ח, לעומת 18.4 מיליארד ש"ח בכל המחצית הראשונה של שנת 2021.

טבלה 1-2: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי חליפין

לשנת 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2020	2021	2020	2021	
(0.6%)	(0.6%)	2.2%	0.1%	0.8%	שיעור עליית (ירידת) מדד המחירים "הידוע"
(7.0%)	(0.4%)	0.4%	(0.7%)	(1.0%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
2.1%	4.2%	(5.6%)	2.3%	(2.4%)	שיעור עליית (ירידת) שער הפרנק השוויצרי
1.7%	3.8%	(5.3%)	3.7%	(3.6%)	שיעור עליית (ירידת) שער האירו
(25.4%)	(23.7%)	(15.9%)	(12.6%)	(2.8%)	שיעור עליית (ירידת) שער הלירה התורכית

נתונים על ריבית בנק ישראל:

30.09.2020	31.12.2020	31.03.2021	30.06.2021	30.09.2021	
0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	0.10%	שיעור הריבית בסוף התקופה

2.1.2. סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתואר בהרחבה ב"דוח על הסיכונים"- גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2021". הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. התוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון. הבנק מעריך ובוחן את התוכנית האסטרטגית לאור שינויים בסביבת המאקרו.

משבר התפשטות נגיף הקורונה הינו משבר בעל השלכות מאקרו כלכליות מהותיות המשפיע הן על אופן עבודת הבנק והן על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. עם זאת, עדיין קיימת אי ודאות בנוגע למשך המשבר והשלכותיו העתידיות על פעילות המשק העולמי, המשק המקומי, לקוחות הבנק והבנק עצמו ובהתאם גם על הסיכונים השונים. בהקשר זה נציין כי בשני הרבעונים האחרונים, על רקע הגידול בביקושים במשק, בשילוב עם החלטות עסקיות בבנק ותוך ביצוע התאמות והקלות מסוימות, חל בשני הרבעונים האחרונים גידול משמעותי בפעילות האשראי בבנק. גידול זה משפיע על הרווחיות ועל מרווחי האשראי. כמו-כן, הגידול האמור הביא לעלייה בהיקף נכסי הסיכון ובהתאם לירידה ביחס ההון, לירידה ביחס הנזילות ולירידה ביחס המינוף, זאת ללא חריגה מהדרישות הרגולטוריות בתחומים אלו, כמתואר בדוח. לפרטים ראה [פרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) לעיל [ופרק השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה](#) להלן.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפנית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי הבקרה מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצונית בתור הגנה היקפית. עקב התפשטות נגיף הקורונה חל תהליך משמעותי של מעבר עובדים לעבודה מרחוק ושינויים נוספים באופן פעילות הבנק, זאת במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

- הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל:** לרפורמות רגולטוריות בינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום. היוזמות והמגמות הרגולטוריות, לרבות נידוד חשבונות בנק באופן מקוון, והבנקאות הפתוחה עשויות להשפיע על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה מוקדם להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק. כמו-כן, השפעות אלו ייתכן ולא יהיו מיידיות ובאופן חד, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שייגרזו מתהליכי השינוי ההדרגתי הן בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

- סיכון תחרותי-אסטרטגי:** תחרות חדשה מצד חברות ביג-טק (אפל, גוגל, פייסבוק, אמזון ועוד), חברות פינטק ובנקים דיגיטליים, לצד חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפיננסי, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. לצד זאת, שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות בשוק האשראי הקמעונאי, נידוד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, העלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק, ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. הבנק גיבש תוכנית אסטרטגית לשנים 2021-2023 הכוללת ביצוע צעדים בתחומי החדשנות, הטכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה למכלול האיומים.

- סיכון הציות:** תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור, מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות.

- סיכון סביבתי:** בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכונים אקלים והשפעת תהליכי מעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

2.1.3. השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה והתפתחויות בעקבותיו

במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2021 החלה להירשם בישראל עלייה בתחלואה בשל התפשטות זן ה"דלתא". הממשלה החליטה על חיסון האוכלוסייה במנה שלישית, וזו אכן הביאה לירידה חדה במספר הנדבקים בחודשים ספטמבר-אוקטובר. למרות העלייה בתחלואה לא הוטלו מגבלות שפגעו בייצור או בצריכה הפרטית.

הפעילות הכלכלית ברבעון השלישי 2021 המשיכה להתרחב בקצב מואץ, כך לפחות על-פי האינדיקטורים הכלכליים שפורסמו עד כה. הצריכה הפרטית גדלה בקצב מהיר ובפרט זו של שירותים כמו פנאי ונופש, שצריכתם הוגבלה אשתקד. ענף ההי-טק גם הוא התרחב, וחברות טכנולוגיה גייסו היקפי הון גדולים. בשוק הנדל"ן, מכירת הדירות החדשות הגיעה לרמה גבוהה, תוך האצה בקצב עליות המחירים. לאור השיפור המהיר בפעילות, הממשלה צמצמה את היקפי הסיוע למשקי בית ועסקים, ובכלל זה את תשלומי האבטלה לעובדים בחופשה ללא תשלום. בד בבד בנק ישראל החל לצמצם את רכישות אגרות-החוב הממשלתיות, ובחודש אוקטובר הודיע על אי-הארכת תוכנית הרכישות. שיעור האבטלה הרחב הוסיף לרדת, אם כי במתינות. בספטמבר עמד שיעור האבטלה הרחב על 7.9% לעומת 9.9% בחודש יוני. מספר המשרות הפנויות במשק גבוה ומגיע לכ-137 אלף איש. חוסר התאמה בין המובטלים לבין המשרות הפנויות מאפיין בתקופה זו מדינות רבות בעולם, ועשויות להיות לו השפעות על פוטנציאל הצמיחה ולחצי האינפלציה.

הקורונה הביאה לפגיעה בשרשראות הייצור בעולם, ופגיעתה מתמשכת מעבר להערכות המוקדמות. זינוק במחירי ההובלה והסחורות, מלווה במחסור במוצרים תעשייתיים, ובייחוד ברכיבים אלקטרוניים, משבש את מהלך הייצור, ומלבה את האינפלציה בעולם. מחירי האנרגיה בעולם זינקו אף הם במהלך הרבעון השלישי. הפגיעה בכלכלה הישראלית עד כה היא פחותה בשל ההסתמכות על מקורות אנרגיה מקומיים, ומשקל קטן יחסית של תעשיות עתירות אנרגיה במשק.

על רקע הגידול בביקושים במשק, בשילוב עם החלטות עסקיות בבנק ותוך ביצוע התאמות והקלות מסוימות, חל בשני הרבעונים האחרונים גידול משמעותי בפעילות האשראי בבנק. גידול זה משפיע על הרווחיות ועל מרווחי האשראי. כמו-כן, הגידול האמור הביא לעלייה בהיקף נכסי הסיכון ובהתאם לירידה ביחס ההון, לירידה ביחס הנזילות ולירידה ביחס המינוף, זאת ללא חריגה מהדרישות הרגולטוריות בתחומים אלו, כמתואר בדוח.

כחלק מהיערכות הבנק לתוצאות משבר הקורונה, ובמטרה להעריך את השפעותיו האפשריות, נבחנו תרחישים שונים להתפתחות שורה של פרמטרים כלכליים, ואלו משמשים את הבנק לאמידת ההשפעות על הבנק. בתרחיש הייחוס הבנק מניח כי גם אם תהיה התפשטות נוספת של הנגיף היא לא תביא להגבלות מהותיות על הפעילות הכלכלית. בהתאם להנחה זו, צמיחת המשק נמשכת וצפויה לעמוד על כ-6.7% בשנת 2021. שיעור האבטלה הרחב צפוי לרדת בהדרגה ל-7.5% בסוף שנת 2021. המדיניות המוניטרית המרחיבה צפויה להיוותר על כנה. הערכות ותרחישים אלו מתעדכנים באופן שוטף בהתאם לתחזיות השונות, לתוכניות הכלכליות של הממשלה ולאירועים בארץ ובעולם. ראה [סעיף 1.1](#) לעיל בנוגע לאזהרת מידע צופה פני עתיד. בהיבט התפעולי ובהיבטי המשכיות עסקית נקט הבנק במהלך המשבר בשורה של תהליכים ואמצעים ובכללם עבודה מרוחק, דילול ו/או פיצול יחידות, שינויים באופן פעילות הסיכונים והפעילות מול הלקוחות, דחיית תשלומי משכנתאות והלוואות ועוד. זאת בהתאם להנחיות הממשלה ומשרד הבריאות ושינוי רגולציה של בנק ישראל, ובפרט הוראת שעה ניהול בנקאי תקין 250 של הפיקוח על הבנקים המתעדכנת מעת לעת. ככלל, הסיכונים התפעוליים ובכללם סיכוני הסייבר שקשורים למשבר והשלכותיו נותחו ובהתאם נשקלים ומיושמים בקורות ואמצעים מתאימים למזעור הסיכון. עם זאת, אופן הפעילות המשנתה לאור משבר התפשטות נגיף הקורונה טומן בחובו גידול מסוים בסיכון התפעולי במובנו הרחב. אופן הפעילות משנתה תדיר בהתאם לחומרת התפשטות הנגיף והנחיות הממשלה בנושא, כאשר נכון לעת הזו, הפעילות התפעולית חזרה לשגרה תוך שמירה על ההנחיות. על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה (שתוקפה הוארך עד 31 בדצמבר 2021), לפרטים נוספים, ראה [פרק הון ומינוף בדוח על הסיכונים ופרק הון הלימות הון ומינוף להלן](#).

ביום 31 במרץ 2020 החליט דירקטוריון הבנק כי יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי של הבנק יעמוד על 9.5%. לפרטים בדבר חוזר הפיקוח על הבנקים לעדכון הוראת השעה לרבות בדבר אפשרות חלוקת דיבידנד ראה [פרק הלימות הון להלן](#). יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2021 הינו 11.18% ויחס המינוף הינו 6.32% לעומת יחס הון עצמי רובד 1 של 11.52% ויחס מינוף של 6.78% ב-31 בדצמבר 2020.

יחס הנזילות הממוצע של הבנק במאוחד עמד על 127% ברבעון שהסתיים ב-30 בספטמבר 2021. מתחילת המשבר ועד ליום 31 דצמבר 2020 רשם הבנק גידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח. זאת בנוסף להוצאות פרטניות בגין לווים המזוהים ספציפית. לפרטים נוספים ראה [דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#). בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 רשם הבנק הכנסות מהפסדי אשראי שהסתכמו לסך של כ-1,407 מיליון ש"ח (מזה נרשמה בהפרשה הקבוצתית הכנסה בסך של כ-972 מיליון ש"ח). הקיטון בהפרשה הקבוצתית נרשם לנוכח השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, הירידה בממוצע המחיקות, בהיקפי החובות הבעייתיים והירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים. מנגד, חל גידול בהפרשה עקב עלייה בהיקפי האשראי אשר קיזז חלקית ירידה זו. בעקבות משבר הקורונה, נכון ליום 30 בספטמבר 2021, נדחו תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-346 מיליון ש"ח, מתוך סך החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, כמפורט בפרק סיכון האשראי להלן.

התנודתיות בשווקים הפיננסיים בתחילת המשבר שהביאה לעלייה באומדני הסיכון של פעילות חדר העסקות של הבנק ולקוחותיו נרגעה בהמשכו, והירידה בשווי הנכסים הסחירים התחלפה בהתאוששות ואף ברמות שיא בחלק מהמדדים, זאת על רקע ההרחבות המוניטריות בארץ ובעולם. לא ניתן להעריך את היקף התפשטות הנגיף בעתיד, וכן לא לאמוד ולכמת את משך המשבר ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

2.1.4. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. משרד האפט את האפט אשר התמזג למשרד זיו האפט בשנת 2000 החל לכהן כרואה החשבון המבקר של הבנק בשנת 1921. משרד סומך חייקין החל לכהן כרואה החשבון של הבנק בשנת 1998. לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחיד על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים. רואי החשבון המבקרים הפנו את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב. (ב) בתמצית הדוחות הכספיים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

התוצאות הכספיות, החל מחודש מרץ 2020, הושפעו מהתפשטות נגיף הקורונה. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 חל שיפור בסביבה הכלכלית בישראל, זאת על רקע התחסנות חלקים נרחבים מהאוכלוסייה והסרת חלק ניכר מן המגבלות שהוטלו על-ידי הממשלה. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-3,980 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,141 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקר מרישום הכנסות מהפסדי אשראי וכן מגידול בשיעור של כ-9.3% בסך הכנסות הבנק. ההכנסות מהפסדי אשראי נרשמו בעיקר בשל שיפור בפרמטרים המאקרו כלכליים ובהמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי הפרשה הקבוצתית, משיפור במחיקות האוטומטיות וכן מרישום הכנסה פרטנית להפסדי אשראי לנוכח ירידה בהוצאה הפרטנית ברוטו וגידול בהיקפי הריקברי. תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמה בכ-13.1% בהשוואה לשיעור של כ-4.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-2: תמצית דוח רווח והפסד

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי		
	30.09.20	30.09.21	30.09.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	7,681	8,871	17.8%	3,071	
הוצאות ריבית	(1,122)	(1,565)	24.6%	(506)	
הכנסות ריבית, נטו	6,559	7,306	16.5%	2,565	
הכנסות מימון שאינן מריבית	834	862	(36.7%)	212	
רווח מימוני, נטו*	7,393	8,168	9.5%	2,777	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	2,130	(1,407)	(230.6%)	(252)	
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	5,263	9,575	29.3%	3,029	
עמלות והכנסות אחרות	2,446	2,590	13.2%	867	
הוצאות תפעוליות ואחרות	5,593	5,898	8.0%	1,999	
רווח מפעילות נמשכת לפני מסים	2,116	6,267	50.8%	1,897	
הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת	885	2,334	57.0%	705	
רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים	1,231	3,933	47.3%	1,192	
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים	7	39	457.1%	12	
רווח נקי מפעילות נמשכת	1,238	3,972	47.9%	1,204	
הפסד מפעילות מופסקת	(109)	-	(100.0%)	-	
רווח נקי:					
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	1,129	3,972	47.9%	1,204	
הפסד המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	12	8	50.0%	3	
המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,141	3,980	47.9%	1,207	
תשואת הרווח הנקי	4.0%	13.1%	34.1%	11.8%	

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מתמצית דוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

2.2.1. התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

בכדי לנתח את הרווח מפעילות מימון יש לכלול ברווח בנוסף להכנסות והוצאות ריבית גם הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית. הכנסות אלה כוללות את הכנסות המימון בגין מכשירים נגזרים ורווח ממימוש ניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי בניהול החשיפות של הבנק. ההכנסות מנגזרים כוללות, בין השאר, את השפעות ערך הזמן בשווי ההוגן של נגזרים המקזזות את חשיפות הריבית המאזניות וכן את השפעות שיעור השינוי בשערי חליפין ובמדד הידוע בגין יתרות נגזרים המקזזות את חשיפות מטבע-חוץ ומדד בגין היתרות המאזניות.

טבלה 2-3: הרכב הרווח המימוני, נטו

	לשנה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.20	30.09.21		30.09.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	15.5%	7,681	8,871	17.8%	2,607	3,071
הוצאות ריבית	39.5%	(1,122)	(1,565)	24.6%	(406)	(506)
הכנסות ריבית, נטו	11.4%	6,559	7,306	16.5%	2,201	2,565
הכנסות מימון שאינן מריבית	3.4%	834	862	(36.7%)	335	212
סך הרווח המימוני המדווח	10.5%	7,393	8,168	9.5%	2,536	2,777
בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:						
הכנסות ממימוש והתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב	5.8%	156	165	67.6%	34	57
רווח מהשקעות במניות	-	-	505	39.5%	86	120
התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾		38	1		56	(21)
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל וגידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים ⁽²⁾		36	6		(3)	20
אחר	(25.0%)	20	15	(88.9%)	27	3
סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת		250	692	(10.5%)	200	179
סך-הכל רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾	4.7%	7,143	7,476	11.2%	2,336	2,598

- השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
- בסעיף זה נכללו השפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים והשפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב ההפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.
- רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי. מזה בגין השפעות שינויים במדד: הכנסה בסך 159 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2021, בהשוואה להכנסה בסך 15 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2020. הכנסה בסך 361 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך 91 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020.

הרווח המימוני מפעילות שוטפת בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם בסך של 7,476 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 7,143 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה מגידול בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. בנוסף, חלה עלייה בהיקפי האשראי לדיר והאשראי העסקי. מנגד, חל קיטון במרווחים הפיננסיים בעיקר בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. בנוסף, חל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה.

סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 8,168 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 7,393 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ-10.5%. העלייה נבעה בעיקר מגידול ברווחים מהשקעה במניות. בנוסף, חל גידול ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. מנגד, חלה ירידה ברווח כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה.

טבלה 4-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום				
30.09.20		30.09.21		30.09.20		30.09.21		
שיעור הכנסה	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה	הכנסות (הוצאות) ריבית	
במיליוני ש"ח/באחוזים								
2.32%	7,681	2.29%	8,871	2.28%	2,607	2.30%	3,071	הכנסות ריבית
0.60%	(1,122)	0.72%	(1,565)	0.63%	(406)	0.68%	(506)	הוצאות ריבית
1.72%	6,559	1.57%	7,306	1.65%	2,201	1.62%	2,565	הכנסות ריבית, נטו
1.98%		1.88%		1.92%		1.92%		יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 חלה עלייה בהכנסות ובהוצאות ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה מעלייה בהיקף הנכסים וההתחייבויות ומגידול בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. העלייה קוזה בשל קיטון בשיעורי הריביות עקב ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. בנוסף, הושפעו הכנסות הריבית מגידול בחלקם של האשראי לדיור והאשראי העסקי בתמהיל האשראי. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 חלה ירידה ביחס בין הכנסות ריבית, נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשיעור של 0.1%, כאשר ירידה של 0.32% נובעת מגידול ביתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית, שנבע בעיקר מעלייה חדה בנכסים הנזילים עקב גידול במקורות מפקדונות הציבור. מנגד, חלה עלייה של 0.22% הנובעת מגידול בהכנסות ריבית, נטו, בעיקר עקב עלייה בהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. כמו-כן, חלה עלייה בהכנסות ריבית עקב גידול בהיקפי האשראי. לפרטים נוספים ראה [פרק "שיעורי הכנסות והוצאות ריבית"](#) בדוח ממשל תאגידי להלן.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בהכנסה בסך של כ-1,407 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 2,130 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאה הפרטנית, נטו הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 להכנסה בסך של 492 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של 256 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע הן מירידה בהוצאה הפרטנית ברוטו והן מגידול בהיקפי הריבית בתקופה. ההוצאה הקבוצתית, נטו, הסתכמה להכנסה בסך של 915 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, בהשוואה להוצאה בסך של 1,874 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהוצאה הקבוצתית נבע בעיקרו מהירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים וכן מהשיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים שהביאו לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית, ירידה במחיקות האוטומטיות ובהיקפי החובות הבעייתיים. מנגד, חל גידול בהפרשה עקב עלייה בהיקפי האשראי בכלל ובענפי הבינוי והנדל"ן בפרט, אשר קיזז חלקית ירידה זו. למידע נוסף בדבר התפתחות יתרות האשראי לציבור ראה [פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון](#) להלן. למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [ביאור 6](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-2: ההוצאה המצטברת להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים**

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.20	30.09.21	30.09.20	30.09.21	
במיליוני ש"ח				
817	330	139	112	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(561)	(822)	(288)	(300)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
256	(492)	(149)	(188)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
1,874	(915)	342	(64)	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
2,130	(1,407)	193	(252)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:				
1,343	(759)	65	(253)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
298	(231)	22	9	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
488	(417)	105	(8)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	-	1	-	הוצאה, נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
2,130	(1,407)	193	(252)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%				
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:				
0.37%	0.14%	0.19%	0.13%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה				
1.20%	(0.24%)	0.64%	0.06%	הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
0.95%	(0.58%)	0.26%	(0.30%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.18%	(0.10%)	(0.03%)	(0.21%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
8.79%	(6.60%)	(1.36%)	(13.70%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-2,590 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,446 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-2,457 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,364 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול הושפע בעיקר מעלייה בעמלות מעסקי מימון. העמלות מפעילות בניירות-ערך נותרו ברמה גבוהה, בדומה לתקופה המקבילה אשתקד, בשל מחזורי פעילות גבוהים בשוק ההון.

הכנסות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-133 מיליון ש"ח בהשוואה ל-82 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקרה מרווחי הון ממכירת נכסי נדל"ן.

טבלה 6-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.20	30.09.21		30.09.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
						עמלות
	585	576	3.1%	191	197	דמי ניהול חשבון
(1.5%)	603	601	1.6%	183	186	פעילות בניירות-ערך
(0.3%)	197	200	11.9%	67	75	כרטיסי אשראי, נטו
1.5%	155	161	23.3%	43	53	טיפול באשראי
3.9%	376	447	25.8%	128	161	עמלות מעסקי מימון
18.9%	195	205	18.6%	59	70	הפרשי המרה
5.1%	253	267	14.3%	84	96	עמלות אחרות
5.5%	2,364	2,457	11.0%	755	838	סך-הכל עמלות תפעוליות
3.9%	82	133	163.6%	11	29	סך-הכל אחרות
62.2%	2,446	2,590	13.2%	766	867	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-5,898 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,593 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 7-2: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.20	30.09.21		30.09.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
	2,913	3,414	16.7%	988	1,153	שכר
17.2%	978	985	(1.2%)	336	332	אחזקה ופחת בניינים וציוד
0.7%	1,702	1,499	(2.5%)	527	514	הוצאות אחרות
(11.9%)	5,593	5,898	8.0%	1,851	1,999	סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות

הוצאות השכר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-3,414 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,913 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 17.2%. הגידול בהוצאות השכר נבע מגידול בהוצאה למענק עקב העלייה בשיעורי התשואה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ומהכרה במענק מיוחד לרגל שנת ה-100 של הבנק. מנגד, נמשך הריסון בהוצאות השכר השוטפות עקב תהליכי התייעלות.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-985 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-978 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות האחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-1,499 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,702 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר מירידה בהוצאות משפטיות ובהפרשה בגין חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים. מנגד חל גידול בהוצאות בגין עמלות סליקה עקב גידול בהיקפי הפעילות.

ההפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 2,334 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 885 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע בעיקרו מעלייה ברווח לפני מס.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ברווח של 39 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נובע מהשקעות שבוצעו באמצעות חברת פועלים אקוויטי. לפרטים נוספים ראה [פרק 7](#) **חברות עיקריות להלן**.

הרווח (ההפסד) הנקי מפעילות מופסקת הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 בהפסד בסך של 109 מיליון ש"ח אשר נבע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בחלקם בהפסד בסך של 8 מיליון ש"ח, בהשוואה לחלקם בהפסד בסך של 12 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 3,980 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,141 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-2.98 ש"ח, בהשוואה ל-0.86 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.2.2. התפתחות ברווח הכולל

טבלה 8-2: רווח כולל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.20	30.09.21	30.09.20	30.09.21	
במיליוני ש"ח				
1,129	3,972	814	1,204	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12	8	2	3	הפסד נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,141	3,980	816	1,207	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
265	(610)	121	(111)	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
283	(193)	72	(173)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
548	(803)	193	(284)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(190)	271	(66)	93	השפעת המס המתייחס
358	(532)	127	(191)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
1	-	1	-	בניכוי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
359	(532)	128	(191)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
1,487	3,440	941	1,013	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	8	3	3	ההפסד הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,500	3,448	944	1,016	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בסך של 3,448 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 1,500 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הכולל הושפע בעיקרו מעלייה ברווח הנקי, אשר קוזזה בחלקה מירידה בהתאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה ושל התחייבויות בגין הטבות לעובדים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בשל שינויים בשיעורי ההיוון בהשוואה לתקופה המקבילה והתאמות אחרות בגין אומדנים אקטואריים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

2.3. המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם ב-604.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-539.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. העלייה נבעה בעיקר מגידול בפיקדונות הציבור אשר מקורו הוא האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף.

טבלה 2-9: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח		
12.0%	539,602	604,324	סך-כל הנכסים
11.1%	301,828	335,297	אשראי לציבור, נטו
26.7%	138,711	175,765	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(2.1%)	71,885	70,383	ניירות-ערך
16.1%	435,217	505,483	פיקדונות הציבור
(20.1%)	23,490	18,761	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
7.1%	39,873	42,717	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתחייבויות

אשראי לציבור

טבלה 2-10: התפתחות האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות גישת ההנהלה

השינוי	ליום		
	31.12.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח		
1.8%	37,233	37,887	לקוחות פרטיים
2.0%	31,371	32,003	עסקים קטנים
10.9%	98,737	109,462	הלואות לדיוור
17.2%	42,290	49,568	מסחרי
15.1%	78,103	89,915	עסקי
15.0%	12,521	14,405	פעילות בינלאומית
30.8%	1,573	2,057	ניהול פיננסי
11.1%	301,828	335,297	סך-הכל

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [סעיף סיכון אשראי](#) בפרק סקירת הסיכונים, להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

חבויית בעייתיות טבלה 2-11: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.20			30.09.21			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,640	669	3,971	4,169	678	3,491	סיכון אשראי פגום
2,412	158	2,254	2,000	181	1,819	סיכון אשראי נחות ⁽²⁾
5,186	781	4,405	4,268	730	3,538	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
12,238	1,608	10,630	10,437	1,589	8,848	סך סיכון אשראי בעייתי*
9,754	1,460	8,294	8,464	1,454	7,010	סיכון אשראי בעייתי, נטו
728	-	728	722	-	722	* מזה חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת התמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1.ג.1](#) (1) בתמצית הדוחות הכספיים.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [סעיף סיכון אשראי](#), בפרק סקירת הסיכונים להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-12: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.20	30.09.21		
				מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
157.4%	828	2,131		אשראי תעודות
22.8%	52,213	64,130		ערבויית והתחייבויות אחרות**,*
(18.0%)	15,744	12,913		מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק
0.6%	47,997	48,280		מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו*
17.0%	71,776	83,984		התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויית

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,416 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות (ליום 31.12.20: 11,819 מיליוני ש"ח).
** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 85 מיליוני ש"ח (ליום 31.12.20: 91 מיליוני ש"ח).

עיקר הגידול במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 נובע מעלייה בהיקפי הפעילות בכלל ועלייה בפעילות הנדל"ן בפרט. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 הרחיב הבנק את היקף הביטוח שנרכש מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויית חוק המכר. מסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק הסתכמו ביום 30 בספטמבר 2021 לסך של כ-12.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-15.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. הקיטון נובע בעיקר מצמצום מסגרות כרטיסי האשראי כחלק מהיערכות הבנק ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושאינן סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 30 בספטמבר 2021 בכ-70.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.9 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, ירידה בשיעור של כ-2.1% שנבעה בעיקר ממכירה, נטו, של אגרות-חוב קונצרניות זרות שקוזה על-ידי הגידול בתיק המניות. תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק הסתכם לסך של כ-3.6 מיליארד ש"ח, המשקף המשך מגמת גידול בהשקעות שהחלה בשנת 2020 ועלייה בשווי המניות.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב בסך של כ-165 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ-156 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

לעומת זאת, נרשמה ירידה בסך של כ-390 מיליון ש"ח בגין שינויים בשווי של אגרות-החוב, בהשוואה לעלייה בסך של כ-412 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, אשר נזקפה לקרן הון וממוינת לרווח והפסד בעת מכירה.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשם בגין תיק המניות של הבנק רווח בסך של כ-505 מיליון ש"ח בהשוואה להיעדר רווחים בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:

טבלה 2-13: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל		תיק למסחר		זמין למכירה		מוחזק לפדיון		
מסך %	הערך במאזן	מסך %	הערך במאזן	מסך %	הערך במאזן	מסך %	הערך במאזן	
ניירות-ערך		ניירות-ערך		ניירות-ערך		ניירות-ערך		
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 בספטמבר 2021								
60.8%	42,764	6.1%	4,319	54.4%	38,250	0.3%	195	אגרות-חוב ממשלת ישראל
23.5%	16,538	0.5%	356	23.0%	16,182	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.7%	1,210	-	2	1.7%	1,208	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
86.0%	60,512	6.6%	4,677	79.1%	55,640	0.3%	195	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.4%	312	-	-	-	-	0.4%	312	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
8.4%	5,916	0.7%	488	7.7%	5,428	-	-	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
8.8%	6,228	0.7%	488	7.7%	5,428	0.4%	312	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
5.2%	3,643	-	-	5.2%	3,643	-	-	מניות
100.0%	70,383	7.3%	5,165	92.0%	64,711	0.7%	507	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2020								
68.9%	49,549	8.6%	6,213	60.3%	43,335	0.0%	1	אגרות-חוב ממשלת ישראל
12.8%	9,168	-	-	12.8%	9,168	-	-	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.9%	1,396	0.0%	2	1.9%	1,394	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
84.0%	60,113	8.6%	6,215	75.0%	53,897	0.0%	1	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.6%	425	-	-	-	-	0.6%	425	אגרות-חוב קונצרני - בישראל
12.5%	8,962	-	-	12.5%	8,962	-	-	אגרות-חוב קונצרני - מדינות זרות
13.1%	9,387	-	-	12.5%	8,962	0.6%	425	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני
3.3%	2,385	-	-	3.3%	2,385	-	-	מניות
100.0%	71,885	8.6%	6,215	90.8%	65,244	0.6%	426	סך-הכל ניירות-ערך

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 14-2: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

31.12.20		30.09.21		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרני	הערך במאזן	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
7.2%	676	7.5%	470	כרייה וחציבה
12.8%	1,205	16.5%	1,030	תעשייה
4.3%	404	6.1%	377	חשמל ומים
5.3%	497	3.7%	231	מידע ותקשורת
58.5%	5,483	54.4%	3,390	בנקים ומוסדות פיננסיים
4.3%	406	0.7%	43	מסחר
3.6%	340	5.3%	331	תחבורה ואחסנה
4.0%	376	5.7%	356	אחרים
100.0%	9,387	99.9%	6,228	סך-הכל אגרות-חוב קונצרני

לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15](#). בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההפסד שטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, ראה [ביאור 5](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 15-2: התפתחות ביתרות הפיקדונות

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח		
16.1%	435,217	505,483	פיקדונות הציבור
58.5%	6,591	10,448	פיקדונות מבנקים
(28.6%)	761	543	פיקדונות הממשלה
16.7%	442,569	516,474	סך-הכל

יתרת הפיקדונות ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמה בסך של כ-516.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-442.6 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נמשכה מגמת הגידול המואץ ביתרת הפיקדונות אשר מקורו הוא בהתרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 16-2: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שירותי משמורת, ניהול, תפעול וייעוץ

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.20	30.09.21	
	במיליוני ש"ח		
16.4%	646,484	752,489	ניירות-ערך ⁽¹⁾
23.7%	76,500	94,601	נכסי קרנות נאמנות ⁽²⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת.
 (2) שווי הנכסים של קרנות הנאמנות המקבלות שירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הגידול בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק הושפע בעיקרו מעליות בשווקים במהלך התקופה ומהעמקת הפעילות של לקוחות.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-18.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-23.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020, קיטון בשיעור של כ-20.1% הקיטון נבע בעיקר מפירעונות, במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, של אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים שהונפקו על-ידי פועלים הנפקות בסך של כ-4.9 מיליארד ש"ח.

במהלך חודש אוקטובר 2021, הנפיק הבנק כתבי התחייבות נדחים עם מגנון לספיגת הפסדים בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק, בהיקף של 1.0 מיליארד דולר (כ-3.2 מיליארד ש"ח), לפרטים נוספים ראה [פרק הלימות הון להלן](#).

טבלה 17-2: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2021		
הערך במאזן	מזה: סחיר	הערך במאזן	מזה: סחיר	במיליוני ש"ח
10,029	11,651	7,237	8,871	כתבי התחייבות נדחים
11,826	11,839	9,890	9,890	אגרות-חוב
21,855	23,490	17,127	18,761	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

טבלה 18-2: מכשירים נגזרים

31.12.20			30.09.21			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	במיליוני ש"ח
351,385	7,180	6,025	348,301	4,828	4,248	חוזי ריבית
322,152	7,703	6,894	356,250	4,480	4,241	חוזי מטבע
91,017	1,914	1,925	167,609	1,579	1,590	חוזים בגין מניות
407	45	46	94	5	5	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
764,961	*16,842	14,890	872,254	*10,892	10,084	סך-הכל

* מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח (31.12.2020: 38 מיליוני ש"ח) אשר נכללת במאזן בסעיף פיקדונות הציבור.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2021 הינו 1,336,452,973 ש"ח ע.ג. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. ההון המונפק הינו בניכוי 924,138 מניות רגילות שנרכשו על-ידי הבנק ("מניות באוצר").

לפרטים בדבר ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה, היתר ההחזקה והשינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [פרק "עניינים אחרים"](#) בדוח ממשל תאגידי להלן.

דיבידנדים

כפוף לאמור להלן בסעיף זה, מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגבי; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23א' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק הלימות הון להלן](#).

לאור אי הודאות שהיתה קיימת ביחס לחקירת הרשויות האמריקאיות עובר לאישור ההסדרים עימן, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים בגין רווחים שנצברו בשנים 2018 (החל מרבעון שני) ו-2019, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק.

כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019, נוצרו לבנק עודפי הון נוספים. בקשר עם עודפי הון אלה, הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019.

ביום 9 במרץ 2020 חולקה יתרת ההחזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

על רקע הודעת הפיקוח על הבנקים מיום 29 במרץ 2020 והוראת שעה שקבע (ראה [סעיף 2 לעניין הלימות הון](#) להלן) בקשר עם התפשטות נגיף הקורונה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020, כי לאור אי הוודאות בתנאים המאקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראות ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

ביום 26 ביולי 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת השעה וביום 30 בספטמבר 2021 האריך המפקח על הבנקים את תוקף הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021. בדברי ההסבר שפורסמו ציין המפקח על הבנקים, בין היתר, כי למרות התגברות התהליכים של יציאה ממשבר הקורונה, אי הוודאות והסיכון מחייבים המשך תכנון הון זהיר ושמרני וגישה זהירה ושמרנית בחלוקה. עוד ציין המפקח על הבנקים בדברי ההסבר, כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק (בשנת 2020 ובשנת 2021) לא יתחשב כתכנון הון זהיר ושמרני, כי חלוקה כאמור אפשרית גם בעת שהוראת השעה בתוקף וכי הוא מצפה כי תאגיד בנקאי ימשיך לנצל את עודפי ההון והנזילות שמהם הוא נהנה לצורך הגדלת האשראי ותמיכה בפעילות הכלכלית של המשק ולא לצורך חלוקה, וודאי כאשר הבנק עושה שימוש בהקלה המאפשרת הפחתה של דרישת הון.

ביום 1 באוגוסט 2021 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 616.8 מיליון ש"ח, המהווה 30% מהרווח הנקי של הבנק בשנת 2020. כמו-כן, במועד אישור הדוחות הכספיים לרבעון השלישי אישר הדירקטוריון חלוקת דיבידנד בשיעור של 30% מרווחי הרבעון השלישי של 2021 (סך של 362 מיליון ש"ח) בתוספת חלוקה של 500 מיליון ש"ח בגין הרווחים שנצברו במחצית הראשונה של שנת 2021, היינו סך חלוקה כולל של 862 מיליון ש"ח, שישולמו ביום 8 בדצמבר 2021.

להערכת הבנק, תתאפשר חזרה למתווה של חלוקות מרווחים שוטפים, וזאת בכפוף למבחנים על-פי דין, התפתחויות בנוגע למשבר הקורונה, הנחיות ועמדות רגולטוריות נוספות כפי שתהיינה ותוצאות הבנק.

טבלה 19-2: פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
01.08.2021	18.08.2021	באגורות	במיליוני ש"ח
		46.152	616.8
02.02.2020	09.03.2020	*53.937	*720
24.09.2019	23.10.2019	74.897	1,000

* חלוקת יתרת ההחזקה של הבנק בישראלכרט (כ-33%) כדיבידנד בעין. בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט. הדיבידנד חושב בהתבסס על שער מניית ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

2. הלימות הון

גישה הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה קובע את האופן וההיקף של המידע שיוצג במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם. במסגרת נדבך זה נדרש מתן מידע כמותי ומידע איכותי כדי לאפשר לגורמי השוק להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

הוראות באזל 3

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2020 ו-2021 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 20% ו-10%, בהתאמה.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם להוראת השעה נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). תוקפה הראשוני של הוראת השעה היה למשך שישה חודשים והיא הוארכה בחודש ספטמבר 2020 בשישה חודשים נוספים (עד 31 במרץ 2021). ההקלה בדרישות ההון תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף הוראת השעה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף הוראת השעה או יחסי ההון שחלו על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021 וכן קובע כי בתקופה של ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3% מיחס ההון המזערי לא תחשב כחריגה מהוראת השעה. ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 31 בדצמבר 2021.

ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 בספטמבר 2021 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.20% ו-12.5%, בהתאמה (במקום 10.20% ו-13.5% בתום הוראת השעה).

בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המאקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

לפרטים בדבר עדכון הוראת השעה של הפיקוח על הבנקים בדבר חלוקת דיבידנד (גם בתקופת הוראת השעה) ודיבידנדים בגין רווחים שנצברו בתקופת הוראת השעה, ראה [סעיף דיבידנדים לעיל](#). עם פקיעת הוראת השעה (31 בדצמבר 2021) וככל שלא תוארך או תעודכן, בכונת הדירקטוריון לעדכן את היעד הפנימי ליחס הון עצמי רובד 1 לשיעור של 10.5%.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תוכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדי השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון יחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך שמירה על יעדי הון שנקבעו. מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימת תוכנית לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

התייעלות תפעולית

במסגרת חוזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. ממועד מתן ההקלות הכריז הבנק על תוכניות התייעלות בכח אדם בהיקף כולל של 1,114 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת מס. השפעת התוכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון יחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תוכנית. יתרת השפעת ההקלות בגין תוכניות התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.08% ליום 30 בספטמבר 2021.

שלוחת הבנק בתורכיה

על רקע המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה ובמסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. לפרטים בדבר ההסכם למכירת החזקות הבנק בבנק פוזיטיף וביטולו, ראה [פרק חברות עיקריות](#) להלן. בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיף, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס הון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

כמן כן, לבנק קו אשראי לבנק פוזיטיף בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים בישראל, בשל התמחר האמור נוכחה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי.

סך ההשפעות האמורות על יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 30 בספטמבר 2021 מסתכמות בהקטנה ב-0.08%. בחודש אוקטובר 2021 אישר הבנק חידוש קו אשראי לבנק פוזיטיף בסך של כ-45 מיליון דולר (שיחודש בפועל במועד סיום הקו הנוכחי, בתחילת דצמבר) בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק, ל-12 חודשים או עד למועד בו יחדל הבנק מלהיות בעל מניות עיקרי בבנק פוזיטיף, המוקדם מביניהם. תמחר קו האשראי הינו בהתחשב בין היתר בנסיבות המיוחדות של בנק פוזיטיף ושל מערכת היחסים עם בעל מניות המיעוט ומאמצי הבנק למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף, בשל המצב המאתגר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיף וכן בהתחשב בעמדת רשויות המס בתורכיה כמפורט להלן. בנק פוזיטיף קיבל הודעה מרשויות המס בתורכיה בקשר עם ביקורת מס לשנת 2018, לפיה לגישתן תמחר קו האשראי שגבה אז הבנק, היה גבוה מתנאי השוק על-פי אומדן שלהם ולפיכך סכומי הריבית ששולמו בגינו ייחשבו וימוסו כתשלום דיבידנד.

השפעת היישום הצפוי של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על הון הפיקוחי

תאגידים בנקאיים נדרשים לזקוף לעודפים ביום 1 בינואר 2022 את השפעת היישום לראשונה של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים. בחודש דצמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לפיו, במידה והיישום לראשונה יגרום לקיטון בהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, רשאי התאגיד הבנקאי לכלול קיטון זה בהדרגה על פני 3 שנים. הבנק נערך ליישום ההוראה ובשלב זה לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השפעתה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

יישום דירוגי אשראי חיצוניים

החל מהרבעון הראשון לשנת 2021, עבר הבנק לשימוש במדרג אחד בלבד לצרכי מדידת הלימות ההון (כמתאפשר בהוראות בנק ישראל) במקום שימוש בדירוג הנמוך מבין שני מדרגים כפי שנהג הבנק עד כה. החברה המדרגת שנשארה בשימוש היא חברת S&P (Standard & Poor's). השפעת המעבר למדרג אחד למועד המעבר הינה עלייה של כ-0.12% ביחס הון עצמי רובד 1 ועלייה של כ-0.16% ביחס הון הכולל.

פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 2

בחודש יולי 2021, ביצעה הפועלים הנפקות פדיון מוקדם מלא של שטרי הון הנדחים סדרה 1 בהיקף של כ-1.2 מיליארד ש"ח. הסכום שנפדה לא הוכר בהון הפיקוחי החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2021.

הנפקה של כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש אוקטובר 2021, הנפיק הבנק בהנפקה פרטית בינלאומית למשקיעים מוסדיים כתבי התחייבות נדחים בהיקף של 1 מיליארד דולר (כ-3.2 מיליארד ש"ח) בתמורה לערכם הנקוב. כתבי ההתחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק במקרה של ירידת יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק מ-5%, או הודעה של הפיקוח על הבנקים שהמרה הינה הכרחית מכיוון שבלעדיה, לדעת הפיקוח על הבנקים, יגיע הבנק לנקודת אי-הקיימות, או החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות-ערך, שבלעדיה יגיע הבנק לנקודת אי-הקיימות, כפי שקבע הפיקוח על הבנקים. כתבי ההתחייבות יכללו בהון רובד 2 של הבנק בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין מספר 202, ויסייעו ליעול השימוש בהון הבנק. כתבי ההתחייבות הינם לתקופה של 10.25 שנים כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם מלא החל מ-5 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקיומם של תנאים מסוימים. כתבי ההתחייבות הנדחים נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.255%, שתשולם בתשלומים חצי-שנתיים (מלבד התשלום הראשון שישולם לאחר כ-9 חודשים), אשר תעודכן לאחר 5 שנים ושלושה חודשים מיום הנפקתם, ככל שלא בוצע פדיון מוקדם, בהתאם לתשואה לפדיון של אג"ח ממשלת ארה"ב ל-5 שנים באותו מועד, בתוספת מרווח בשיעור של 2.155%. בכוונת הבנק לעשות שימוש בסכום מקביל לתמורת הנפקה למימון או מימון מחדש של "פרויקטים ירוקים זכאים" ("Eligible Green Projects") כפי שהוגדרו במסמכי ההנפקה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טיטת הוראה בדבר הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי - SA-CCR

בחודש מרץ 2014 פרסמה וועדת באזל לפיקוח הבנקאי ('BCBS') עדכונים להוראות באזל 3 (המוכרים גם כבאזל 4), וביניהם הוראה בדבר "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי - SA-CCR". בחודש אוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים טיטת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין 203A, הכוללת הנחיות לטיפול בסיכון אשראי צד נגדי בהתאם ל-SA-CCR, מועד היישום הינו החל מיום 1 ביולי 2022. הגישה מחליפה את הגישות הקיימות בהוראת ניהול בנקאי 203 (גישת החשיפה הנוכחית והגישה הסטנדרטית) לחישוב חשיפה לצד נגדי במקרה כשל (EAD). עיקרי העדכונים בגישה החדשה מתייחסים לטיפול שונה במערכי קיזוז הכוללים הסכמי התאמת מרווח אל מול מערכי קיזוז שאינם כוללים הסכמי התאמת מרווח, מקדמי סיכון פיקוחיים עדכניים וחלוקת חשיפות הנגזרים במערכי קיזוז למערכי גידור המאפשרים קיזוז החשיפות באופן מלא או חלקי. הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכותיה. להערכת הבנק, ההוראה תביא להגדלה בדרישות ההון בגין מכשירים נגזרים, לקיטון ביחס המינוף וכן תשפיע על חישוב מגבלת לווח בודד, אך בשלב זה לא ניתן לכמת את היקף ההשפעה באופן מהימן.

טבלה 2-20: חישוב יחס הלימות ההון

30 בספטמבר 2021	30 בספטמבר 2020	31 בדצמבר 2020
במיליוני ש"ח		
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾	42,803	39,202
הון רובד 1 נוסף	244	488
סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾	43,047	39,690
הון רובד 2	9,391	10,432
סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾	52,438	50,122
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי ⁽²⁾	356,739	313,134
סיכונים שוק	3,605	3,541
סיכון תפעולי	22,634	23,286
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾	382,978	339,961
באחוזים		
3. יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.18%	11.53%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	11.24%	11.67%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	13.69%	14.74%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾	9.20%	9.26%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾	12.50%	12.50%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ללא הוראת השעה ⁽³⁾	10.20%	10.26%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ללא הוראת השעה ⁽³⁾	13.50%	13.50%

- הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה [בסעיף זה לעיל](#).
- מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 350 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2021, 578 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 ו-658 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2020 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.
- יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10.0% ו-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה בסעיף זה לעיל) הינם 9.0% ו-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה. הנתונים ליום 30 בספטמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2020 עודכנו לאור הבהרות הפיקוח על הבנקים כי דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6%). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021. ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 31 בדצמבר 2021.

טבלה 2-1: יחס מינוף

31 בדצמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021	
			במיליוני ש"ח
			בנתוני המאוחד
40,558	39,690	43,047	הון רובד 1*
597,837	573,323	680,634	סך החשיפות*
			באחוזים
6.78%	6.92%	6.32%	יחס מינוף
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים**

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית"](#) לעיל). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2021, המוערכת בכ-0.04% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

** לפי חוזר הפיקוח על הבנקים יחס המינוף המזערי הינו 5.5% בתקופת הוראת השעה. לפרטים נוספים ראה [סעיף "יחס מינוף" לעיל](#).

הקישור ביחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2021 נובע בחלקו מגידול בחשיפות אשראי. כמו-כן, נובע מעלייה בנפח המאזן בעקבות גידול בפיקדונות הציבור, ובפרט בפיקדונות מוסדיים, ומנגד עלייה במזומנים ופיקדונות בבנקים כתוצאה מהרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל בתקופות קודמות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 ובביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים.

להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

טבלה 2-22: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
2,777	139	2,638	-	800	26	353	207	510	12	730	סך-הכל רווח מימוני, נטו
867	8	859	42	30	24	129	74	220	38	302	עמלות והכנסות אחרות
3,644	147	3,497	42	830	50	482	281	730	50	1,032	סך הכנסות
(252)	9	(261)	-	-	-	(148)	(83)	(31)	-	1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,999	121	1,878	22	113	32	157	104	479	47	924	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,897	17	1,880	20	717	18	473	260	282	3	107	רווח (הפסד) לפני מסים
705	29	676	7	264	6	174	94	99	2	30	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,207	(12)	1,219	13	468	12	299	166	183	1	77	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
340,347	16,015	324,332	-	-	3,477	85,342	35,539	56,060	701	143,213	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
505,483	20,141	485,342	-	-	95,137	74,123	33,777	90,714	33,708	157,883	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 19.7 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									משקי בית ⁽¹⁾
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	
במיליוני ש"ח											
2,536	95	2,441	-	693	23	287	194	495	14	735	סך-הכל רווח מימוני, נטו
766	7	759	26	20	20	104	64	199	33	293	עמלות והכנסות אחרות
3,302	102	3,200	26	713	43	391	258	694	47	1,028	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
193	41	152	-	1	-	(58)	(7)	89	-	127	
1,851	135	1,716	21	98	45	122	93	429	44	864	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים											
1,258	(74)	1,332	5	614	(2)	327	172	176	3	37	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת											
449	(17)	466	(1)	204	(1)	130	60	58	-	16	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת											
814	(57)	871	6	415	(1)	197	112	118	3	21	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
816	(60)	876	6	420	(1)	197	112	118	3	21	
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
299,021	14,534	284,487	-	-	993	68,578	30,629	52,451	617	131,219	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
417,005	17,347	399,658	-	-	58,730	47,431	26,506	75,872	34,971	156,148	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).
 (1) כולל הלוואות לדיוור בסך של 14.5 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 2-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾	
במיליוני ש"ח											
8,168	376	7,792	-	2,453	77	966	608	1,504	34	2,150	רווח מימוני, נטו
2,590	29	2,561	178	84	73	363	212	651	113	887	עמלות והכנסות אחרות
10,758	405	10,353	178	2,537	150	1,329	820	2,155	147	3,037	סך הכנסות
(1,407)	13	(1,420)	-	-	-	(559)	(179)	(34)	-	(648)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,898	377	5,521	71	314	103	451	313	1,416	139	2,714	הוצאות תפעוליות ואחרות
6,267	15	6,252	107	2,223	47	1,437	686	773	8	971	רווח (הפסד) לפני מסים
2,334	65	2,269	39	758	17	551	262	284	3	355	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
3,980	(50)	4,030	68	1,512	30	886	424	489	5	616	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
340,347	16,015	324,332	-	-	3,477	85,342	35,539	56,060	701	143,213	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
505,483	20,141	485,342	-	-	95,137	74,123	33,777	90,714	33,708	157,883	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

(1) כולל הלוואות לדיור בסך של 19.7 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 22-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח											
7,393	321	7,072	1	1,615	95	891	578	1,542	64	2,286	רווח מימוני, נטו
2,446	26	2,420	119	85	69	307	201	609	110	920	עמלות והכנסות אחרות
9,839	347	9,492	120	1,700	164	1,198	779	2,151	174	3,206	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
2,130	148	1,982	-	1	4	479	167	545	2	784	
5,593	451	5,142	162	278	125	367	268	1,252	128	2,562	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים											
2,116	(252)	2,368	(42)	1,421	35	352	344	354	44	(140)	
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת											
885	(31)	916	3	517	17	140	130	135	14	(40)	
רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת											
1,238	(221)	1,459	(45)	911	18	212	214	219	30	(100)	
הפסד מפעילות מופסקת											
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
1,141	(218)	1,359	(154)	920	18	212	214	219	30	(100)	
יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח											
299,021	14,534	284,487	-	-	993	68,578	30,629	52,451	617	131,219	
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח											
417,005	17,347	399,658	-	-	58,730	47,431	26,506	75,872	34,971	156,148	

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).
 (1) כולל הלוואות לדיוור בסך של 14.5 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר משקי בית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-616 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 100 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד, וקוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו וכן מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-2,150 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,286 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. מנגד, חלה עלייה כתוצאה מגידול בהיקפי האשראי לדירור ומהמשך העלייה במרווח הממוצע באשראי זה.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-887 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-920 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות משוק ההון ובעמלות דמי ניהול חשבון.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-648 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-784 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לרבות בגין הלוואות לדירור, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות וכן לירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-2,714 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,562 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-143 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-133 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול ביתרות האשראי נובע מעלייה בסך של כ-10 מיליארד ש"ח ביתרות האשראי לדירור ומעלייה קלה ביתרות האשראי הצרכני. גידול זה קוזז על-ידי ירידה קלה ביתרות החייבים בגין כרטיסי האשראי.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-157.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-156.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הבנקאות הפרטית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-5 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-34 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-64 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-0.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-0.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-33.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-33.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים קטנים וזעירים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-489 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-219 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד ומעלייה בעמלות וההכנסות האחרות. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות וכן מירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-1,504 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,542 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-651 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-609 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון, עמלות הפרשי המרה ועמלות משוק ההון, שקוזזה בחלקה על-ידי ירידה בעמלות דמי ניהול חשבון.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-34 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-545 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית, לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-1,416 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,252 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-56.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-54.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-90.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-79.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים בינוניים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-424 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-214 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד וכן מעלייה ברווח המימוני, נטו. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-608 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-578 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-212 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-201 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון ועמלות משוק ההון, שקוזזה בחלקה על-ידי ירידה בעמלות טיפול באשראי. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-179 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-167 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-313 מיליון ש"ח בהשוואה ל-268 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-35.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-30.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. גידול בשיעור של כ-15% הנובע מצמיחה בהיקפי הפעילות.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-33.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-27.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר עסקים גדולים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-886 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-212 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי האשראי בתקופה המקבילה אשתקד וכן מעלייה ברווח המימוני, נטו. גידול זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-966 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-891 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-363 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-307 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מעסקי מימון ועמלות טיפול באשראי.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו ההכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-559 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 479 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע מקיטון בהפרשה הקבוצתית, מירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני וכן מעלייה בגביית חובות שנמחקו חשבונאית בעבר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-451 מיליון ש"ח בהשוואה ל-367 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-85.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-71.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע מעלייה בהיקפי הפעילות של כלל ענפי המשק ובפרט בענפי הנדל"ן.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-74.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק והמדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף וכן בשל הנפקות ראשוניות, שתרמו להגדלת יתרות הפיקדונות של החברות.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר גופים מוסדיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-30 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-18 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מירידה בהוצאות תפעוליות ואחרות וקוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-77 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-95 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות מפעילות חדר עסקות כתוצאה מקיטון בהיקף העסקות ביחס לתקופה המקבילה אשר הושפעה מתנודתיות שחלה בשווקים. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-103 מיליון ש"ח בהשוואה ל-125 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מהפסקת מתן שירותי משמרת וברוקראז' וצמצום פעילותה של חברה בת שפעלה בתחום זה. קיטון זה קוזז על-ידי עלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-3.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-3.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-95.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-64.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר ניהול פיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-1,512 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-920 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-2,453 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,615 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווחים מהשקעה במניות ומעלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. מנגד, חל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה. כמו-כן, חל קיטון ברווחים כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. לפרטים בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה על מוסדות פיננסיים זרים, ראה [פרק סיכון אשראי](#) בסקירת הסיכונים להלן.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-68 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של 154 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם בסך של 68 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד מפעילות נמשכת בסך של 45 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות והוצאות בגין שיערוך ההפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, וכן מגידול ברווחי הון ממכירת נכסי נדל"ן. כמו-כן, מגזר אחר כולל בתקופה המקבילה אשתקד, הפסד המיוחס לפעילות מופסקת בסך של כ-109 מיליון ש"ח אשר נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

מגזר הפעילות הבינלאומית

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-50 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 218 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מהוצאות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בתקופה המקבילה אשתקד ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה. בנוסף, חל קיטון בהוצאות הפסדי האשראי. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-88 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בהשוואה להפסד של כ-42 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מגידול בפעילות ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-115 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בהשוואה להפסד בסך של כ-168 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מהוצאות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שנרשמו בתקופה המקבילה ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-16.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-14.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-15.7 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-13.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-13.4 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-6.3 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 בבנק פוזיטיב בתורכיה הסתכם בכ-0.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-0.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-20.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-18.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מרביתם מקורם בסניף ניו-יורק. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-9.0 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-7.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-11.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-10.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושיוכם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. לפרטים בדבר הקריטריונים השונים לסיווג ולכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור א28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021										
התאמות ⁽³⁾ סך-הכל	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית			פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים	
			מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים			
במיליוני ש"ח										
2,777	-	799	126	423	315	299	324	491	סך-הכל רווח מימוני, נטו	
867	42	37	6	151	113	19	139	360	עמלות והכנסות אחרות	
3,644	42	836	132	574	428	318	463	851	סך ההכנסות	
(252)	-	(1)	9	(233)	6	9	(40)	(2)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
1,999	22	129	115	181	148	106	341	957	הוצאות תפעוליות ואחרות	
1,897	20	708	8	626	274	203	162	(104)	רווח (הפסד) לפני מסים	
705	3	265	23	230	100	68	56	(40)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)	
1,207	17	456	(13)	396	174	135	106	(64)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	
335,297	-	2,057	14,405	89,915	49,568	109,462	32,003	37,887	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח	
505,483	-	73,061	19,981	77,134	46,597	-	63,198	225,512	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-6,848 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
2,536	(8)	680	86	388	275	253	331	531	סך-הכל רווח מימוני, נטו
766	16	29	11	117	99	16	135	343	עמלות והכנסות אחרות
3,302	8	709	97	505	374	269	466	874	סך ההכנסות
193	-	-	42	(49)	15	22	56	107	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,851	17	122	136	159	127	74	312	904	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,258	(9)	587	(81)	395	232	173	98	(137)	רווח (הפסד) לפני מסים
449	(4)	202	(17)	141	78	60	35	(46)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
816	(5)	395	(67)	254	154	113	63	(91)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
292,845	-	914	12,760	73,650	41,268	96,365	30,756	37,132	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
417,005	-	43,783	17,103	53,619	29,469	-	55,850	217,181	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-2,897 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
במיליוני ש"ח									
8,168	-	2,454	342	1,190	896	845	962	1,479	רווח מימוני, נטו
2,590	171	100	24	434	324	43	416	1,078	עמלות והכנסות אחרות
10,758	171	2,554	366	1,624	1,220	888	1,378	2,557	סך ההכנסות
(1,407)	-	-	13	(622)	(62)	(231)	(108)	(397)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
5,898	64	373	356	536	436	299	998	2,836	הוצאות תפעוליות ואחרות
6,267	107	2,181	(3)	1,710	846	820	488	118	רווח (הפסד) לפני מסים
2,334	38	750	59	647	321	298	178	43	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
3,980	69	1,473	(57)	1,063	525	522	310	75	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
335,297	-	2,057	14,405	89,915	49,568	109,462	32,003	37,887	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
505,483	-	73,061	19,981	77,134	46,597	-	63,198	225,512	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-6,848 מיליוני ש"ח.
 (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
 (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 2-23: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*										
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			לקוחות פרטיים	
				מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים			
במיליוני ש"ח										
7,393	1	1,596	291	1,160	831	728	1,045	1,741	רווח מימוני, נטו	
2,446	108	88	38	384	287	43	411	1,087	עמלות והכנסות אחרות	
9,839	109	1,684	329	1,544	1,118	771	1,456	2,828	סך ההכנסות	
2,130	-	4	149	480	313	298	355	531	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	
5,593	148	352	456	460	366	227	920	2,664	הוצאות תפעוליות ואחרות	
2,116	(39)	1,328	(276)	604	439	246	181	(367)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים	
885	7	490	(37)	227	165	90	68	(125)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת	
1,238	(46)	845	(239)	377	274	156	113	(242)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת	
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת	
1,141	(155)	854	(236)	377	274	156	113	(242)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	
292,845	-	914	12,760	73,650	41,268	96,365	30,756	37,132	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח	
417,005	-	43,783	17,103	53,619	29,469	-	55,850	217,181	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	

* סווג מחדש.

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-2,897 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצות הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) בדוח ממשל תאגידי.

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי (לשעבר: "פועלים שוקי הון"), המהווה את זרוע ההשקעות הראליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים:

- השקעות ישירות בחברות בהון ומעין הון (מזנין) וכן השקעה ויזום קרנות השקעה פרטיות. מדיניות ההשקעות בפועלים אקוויטי מותאמת למגבלות חוק הבנקאות (רישוי) ולפיכך כוללת, בין היתר, החזקות מיעוט בלבד (עד 20% מכל אחד מאמצעי השליטה). פועלים אקוויטי מבצעת את ההשקעות במגוון סקטורים הכוללים, בין היתר: תשתיות, אנרגיה מתחדשת, תעשייה, נדל"ן, טכנולוגיה ופינטק.
- פעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל, אשר במסגרת פעילות זו, פועלים אקוויטי מעמידה מגוון שירותים הכוללים: ייעוץ פיננסי ואסטרטגי למיזמים ורכישות וליווי חברות בהשקעות שונות בארץ ובחו"ל וייעוץ לגיוס הון ציבוריים ופרטיים בחו"ל. בנוסף, פועלים אקוויטי מחזיקה בפועלים אי.בי.אי. - ניהול וחיתום בע"מ (חברה ציבורית, שיעור ההחזקה כ-27.44%), העוסקת במתן שירותי ייעוץ, חיתום וניהול הנפקות ציבוריות בישראל ובגיוס הון בדרך של הנפקות פרטיות.

במהלך שנת 2020 וכן בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הגדיל הבנק את היקף ההשקעות המבוצעות בפועלים אקוויטי, במסגרת מתווה השקעות רב שנתי עד לשנת 2022 אשר אושר בדירקטוריון הבנק.

יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמה בסך של כ-2.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. בנוסף, קיימות התחייבויות להשקעה בסך של כ-0.8 מיליארד ש"ח נכון ליום 30 בספטמבר 2021.

תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמה ברווח בסך של כ-268 מיליון ש"ח, לעומת רווח בסך של כ-23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע בעיקרו מרווח משערך מניות לאור אינדיקציות לעליית שווי הנובעות מגיוסים ועסקות שבוצעו במניות החברות בין בעלי מניות קיימים לחדשים, במחירים גבוהים מעלות ההשקעה. בנוסף, חל גידול ברווח ממימוש השקעות ובחלק החברה ברווחי חברות כלולות.

השקעת הבנק בפועלים אקוויטי הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2021 ב-2.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-1.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. תשואת הרווח הנקי להשקעה של קבוצת פועלים אקוויטי הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ב-18.6% בחישוב שנתי, בהשוואה ל-3.1% בתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.2. חברות מחוץ לישראל

Hapoalim (Switzerland) Ltd. (להלן: "הפועלים שוויץ")

חברה בת (בבעלות מלאה של הבנק) המאוגדת בשוויץ, שעסקה בעיקר במתן שירותי בנקאות פרטית באמצעות סניפים בציריך ובלוקסמבורג. בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותה של הפועלים שוויץ. למועד הנוכחי לא נותרו חשבונות לקוחות בשלוחה. הבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

ההפסד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 של הפועלים שוויץ הסתכם בסך של 29 מיליון פרנק שוויצרי בהשוואה להפסד בסך של 39 מיליון פרנק שוויצרי בתקופה המקבילה אשתקד.

Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן: "בנק פוזיטיף")

קבוצת הבנק פועלת בתורכיה באמצעות בנק פוזיטיף, המוחזק בשיעור של 69.83% על-ידי הבנק והפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית. במסגרת התוכנית האסטרטגית, הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיף. במקביל, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיף. בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיף לרוכש. לאחר שהרוכש לא עמד בהתחייבויותיו ובמועדים שנקבעו להשלמת העסקה על רקע קשיי מימון, ועל אף שהתקבלו לגביה כל האישורים הרגולטוריים הדרושים, הודיעו הבנק ובעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף לרוכש ביום 28 בספטמבר 2021 על ביטול ההסכם וסיום עסקה ועל כך שהם שומרים על זכויותיהם לפיצויים כנגדו בשל הפרותיו.

בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיף, לו קיימות טענות כנגד הבנק בנוגע להשפעה לכאורה של הבנק על ניהול בנק פוזיטיף, ואשר עליהן התחייב לוותר בכפוף להשלמת עסקת המכירה, פתח בהליכים משפטיים (בעצמו ועל-ידי דירקטורים מטעמו) כנגד בנק פוזיטיף במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של בנק פוזיטיף.

לפרטים בדבר הנחיות בנק ישראל להגדלת שיעורי השקלול של נכסי הסיכון וניכוי מסגרת קווי האשראי מההון הפיקוחי, ראה [פרק הון והלימות הון](#) לעיל. יתרת האשראי לציבור של בנק פוזיטיף ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמה ב-715 מיליון לירות תורכיות (כ-260 מיליון ש"ח), בהשוואה ליתרה בסך של 700 מיליון לירות תורכיות (כ-302 מיליון ש"ח) בסוף שנת 2020.

התוצאות העסקיות של קבוצת בנק פוזיטיף בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו בהפסד של כ-2 מיליון לירות תורכיות לעומת הפסד בסך של כ-40 מיליון לירות תורכיות בתקופה המקבילה אשתקד.

סך השקעת הבנק בבנק פוזיטיף ליום 30 בספטמבר 2021 בהון ובאמצעים אחרים, לאחר הכרה בהפסד מירידת-ערך, הסתכמה ב-97 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-99 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020.

לפרטים אודות חברות נוספות ומידע נוסף הנוגע לפעילות הבינלאומית של הבנק, ראה [מגזר פעילות בינלאומית](#) בפרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה" בדוח ממשל תאגידי להלן.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל.

מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא באתר האינטרנט של הבנק ב"דוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2021" להלן "דוח על הסיכונים".

3.1 תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי וסיכון סביבתי.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטוית על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהל הסיכונים הראשי (CRO) וחבר הנהלה האחראי על החטיבה לניהול סיכונים הינו ד"ר א. בכר.

הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר צ. כהן, והממונה על החטיבה הקמעונאית הגב' ד. רביב. חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים ובנקאות בינלאומית מר י. ענתבי.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגב' א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בזיקה לניהול הסיכונים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.2 סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי.

תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

• **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.

• **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.

סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה ["דוח על הסיכונים"](#).

סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמא: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשוף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

השפעת משבר התפשטות נגיף הקורונה

הבנק ממשיך לבחון את השפעות משבר הקורונה תוך בחינת תרחישים פנימיים ובפרט, הבנק בוחן את השלכות התרחישים על תיק האשראי וזאת גם ככלי תומך לבחינת נאותות הפסדי האשראי. יודגש כי תרחישים כאמור מבוצעים בגישות שונות הנהוגות בכל בנק והתלויות באופן ניהול הסיכונים של כל תאגיד בנקאי ולפיכך יתכנו הערכות שונות, לעיתים אף באופן מהותי בין התאגידים הבנקאים. בתרחיש אשר שימש את הבנק לאתגור יתרת ההפרשה הקבוצתית הבנק מניח כי אם תהיה התפשטות נוספת של הנגיף היא לא תביא להגבלות מהותיות על הפעילות הכלכלית. בהתאם להנחה זו, צמיחת המשק נמשכת וצפויה לעמוד על כ-6.7% בשנת 2021. שיעור האבטלה הצר, שאינו כולל את העובדים בחופשה ללא תשלום בשל הקורונה ועובדים שעזבו את שוק העבודה מאז פרצה המגיפה, צפוי לעמוד על 5.7% בסוף שנת 2021. המדיניות המוניטרית המרחיבה צפויה להיוותר על כנה, ריבית בנק ישראל צפויה להיוותר ברמה של 0.1%.

יתרת ההפרשה הקבוצתית הופחתה ברבעון הנוכחי בסך של כ-0.1 מיליארד ש"ח והיא מסתכמת לתאריך הדוחות הכספיים בכ-4.4 מיליארד ש"ח והיא מהווה "כרית ביטחון" אל מול התממשות אפשרית בעתיד של הפסדי האשראי הפרטניים ובמחיקות האוטומטיות, קרי: הכרה בהפסדי אשראי גבוהים יותר על-ידי הגדלת יתרת ההפרשה הקבוצתית אל מול התממשות עתידית אפשרית של הפסדים פרטניים ומחיקות אוטומטיות. בהתאם לתרחיש שערך הבנק ככל שיתממשו נתוני התרחיש וככל שהשפעת נתוני התרחיש על איכות התיק תהיה על-פי המודלים וההנחות שנקטו, רמת הפסדי האשראי האפשריים של הבנק בשנה הקרובה עשויה בהסתברות שאינה זניחה, לקטון ב-0.2 מיליארד ש"ח או לגדול ב-0.3 מיליארד ש"ח ביחס להוצאה להפסדי אשראי החזויה בשנה הקרובה בתרחיש הייחוס.

השינוי בהפרשה להפסדי אשראי נובע בעיקרו כתוצאה מהקטנת ההפרשה הקבוצתית כדי לבטא שיפור בתחזיות לגבי מצב המשק והיקף הפסדי האשראי העתידיים.

כפי שתואר לעיל, בשל אי הודאות הרבה השוררת יודגש כי הנחות שונות היו יכולות להביא לתוצאות שונות אף באופן מהותי מאילו המתוארות לעיל וכמו-כן עשויות להביא לתוצאות שונות בין התאגידים הבנקאים השונים. הערכות הבנק בדבר השלכות אפשריות של התפשטות נגיף הקורונה והשפעתו על השווקים הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בפרק 1.1 לעיל, הערכות אלה אינן ודאיות והן עשויות להתממש באופן שונה מהותית מהאמור לעיל.

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

שינויים בתנאי חובות במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו האפשריות על מצב המשק והלווים, ומתוך מטרה לעודד תאגידים בנקאיים לפעול לייצוב לוויים שלא עומדים או עשויים לא לעמוד במחויבויות התשלום החוזיות שלהם עקב משבר התפשטות נגיף הקורונה, פרסם בנק ישראל במהלך שנת 2020 דגשים לטיפול בחובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים. בהתאם למתווים נקבע כי שינויים בתנאי הלוואות לא גורמים באופן אוטומטי לסיווג של הלוואות כחובות בעייתיים בארגון מחדש, כאשר בשל המשבר מבוצעים שינויים לזמן קצר בתשלומים ללווים אשר לא היו בפיגור קודם לכן. עוד נקבע כי, לווה נחשב לווה שאינו בפיגור אם הוא נמצא בפיגור של פחות מ-30 ימים במועד יישום השינויים.

ייצוב לוויים שאינם בפיגור בהלוואות הקיימות שלהם, אשר הם לוויים תקינים הנתקלים בבעיות פיננסיות או תפעוליות בטווח הקצר כתוצאה ממשבר התפשטות נגיף הקורונה ככלל לא יחשב כארגון מחדש של חוב בעייתי, בפרט כאשר מתקיימים התנאים הבאים:

- השינוי בוצע בשל משבר התפשטות נגיף הקורונה
- הלווה לא היה בפיגור במועד שבו יושמו השינויים
- השינוי הוא לזמן קצר

בסוף שנת 2020 פרסם בנק ישראל מתווים עדכניים המתייחסים לשינויים בתנאי הלוואות שיאושרו לאחר ה-1 בינואר 2021. על-פי המתווים העדכניים תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיוור, אשראי צרכני, ואשראי לעסקים קטנים וזעירים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1 בינואר 2021 ועד ליום 31 במרץ דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. היקף החובות שנדחו בהתאם למתווים העדכניים, והשפעות יישום ההקלות בגינם אינם מהותיים. יצוין כי היקף החובות לגביהם בוצעו שינויים בתנאים פחת באופן ניכר.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

הבנק העמיד לרשות לקוחותיו כלים, מוצרי אשראי ומוצרים נוספים להתמודדות עם המשבר. לפרטים נוספים ראה [פרק "מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה"](#) בדוח ממשל תאגידי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

להלן פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים החל מחודש מרץ 2020, במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי, בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים כאמור לעיל. הנתונים מייצגים את יתרת החובות נכון למועד הדיווח לאחר פירעונות שבוצעו בחובות שתקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה.

טבלה 1-3: פרטים בדבר יתרת החובות, לגביהם בוצעו שינויים בתנאים, במסגרת ההתמודדות עם משבר התפשטות נגיף הקורונה, שלא סווגו כארגון מחדש של חוב בעייתי

חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח	פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים						פירוט נוסף של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, לפי משך תקופת דחיית התשלומים ⁽¹⁾						
	חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח	יתרת חוב רשומה	מספר הלוואות	סכום התשלומים שנדחו	חובות בעייתיים	חובות לא בעייתיים	חובות שאינם בדירוג ביצוע אשראי	חובות אשראי, בדירוג ביצוע של 30 ימים או יותר	חובות אשראי, בדירוג ביצוע של יותר מ-3 ועד ל-6 חודשים	חובות לגביהם בוצעה דחייה של יותר מ-6 חודשים	יתרת חוב רשומה	מספר חובות	מזה: 30 ימים או יותר
במיליוני ש"ח													
עסקים גדולים	649	45	68	103	-	-	7	2,130	546	-	546	546	7
עסקים בינוניים	340	51	56	27	-	17	52	1,774	304	7	313	296	52
עסקים קטנים וזעירים	435	1,253	163	34	-	49	67	5,668	349	32	401	352	67
אנשים פרטיים - ללא דיור	9	107	3	-	-	2	63	2,988	5	2	9	7	63
הלוואות לדיור	696	1,222	50	22	19	73	672	18,190	590	43	674	582	672
סך-הכל ישראל	2,129	2,678	340	186	19	141	861	30,750	1,794	84	1,943	1,783	861
פעילות בחו"ל	119	2	6	94	-	-	18	2,258	25	-	25	25	18
סך-הכל ליום 30.9.21	2,248⁽³⁾	2,680	346	280⁽²⁾	19	141	879	33,008	1,819	84	1,968	1,808	879
סך-הכל ליום 31.12.20	15,444	77,672	1,415	1,247	123	2,784	464	27,024	7,437	5,770	14,197	11,290	464

(1) תקופת דחיית התשלומים הינה התקופה המצטברת של דחיות שניתנו לחוב מתחילת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ואינה כוללת דחיות שלהן הלווה זכאי לפי כל דין.
 (2) מזה: חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית בסך 95 מיליוני ש"ח.
 (3) מזה: כולל הלוואות בערבות מדינה בסך של כ-293 מיליון ש"ח אשר נמצאות בדחיית תשלומים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

אשראי בערבות מדינה

על רקע התפרצות נגיף הקורונה, החליטה המדינה על הקמת קרן הלוואות ייעודית שעיקרה סיוע לעסקים קטנים, בינוניים וגדולים שנקלעו לקשיי תזרים כתוצאה מהתפרצות הנגיף. תנאי הלוואות נקבעו על-ידי משרד האוצר והינם אחידים לכל סוגי הלוואות:

- ריבית: שנה ראשונה ריבית אפס (משולמת על-ידי המדינה לבנק), שנה שנייה ואילך, פריים+1.5%
- תקופה: עד 10 שנים, כולל תקופת גרייס עד 12 חודשים
- בנוסף, אושר דחיית תשלומי הלוואות לתקופה של עד שנה, בהלוואות שבהן הסתיימה תקופת הגרייס הראשונה ולא שולמו יותר מ-3 תשלומי קרן.
- ביטחונות לקוח: עד 5% מגובה הלוואה המאושרת.
- סכום הלוואה:
- במסלול הכללי: 40% מהמחזור השנתי של הלקוח או 20 מיליון ש"ח, הנמוך מביניהם.
- במסלול המוגבר: 40% מהמחזור השנתי של הלקוח או 20 מיליון ש"ח, הנמוך מביניהם.

עד כה כ-80% מהאשראי בערבות מדינה ניתן לעסקים קטנים וזעירים וכ-20% נוספים לעסקים בינוניים וגדולים. הסיכון באשראי זה מגודר על-ידי המדינה על-פי השיעורים הבאים: עד 85% באשראי ספציפי, ולא יותר מ-15% לכלל התיק במסלול הכללי, ועד 95% באשראי ספציפי ולא יותר מ-60% לכלל התיק במסלול המוגבר שהושק ביום 21 ביוני 2020. המסלול המוגבר כולל עסקים שנפגעו באופן משמעותי מהתפשטות הקורונה ואשר הציגו ירידה משמעותית במחזור ההכנסות שלהם בשנת 2020 בהשוואה לשנה קודמת, ושהינם ללא יכולת תזרימית עצמאית להתמודד עם הנזקים התזרימיים.

לפרטים בדבר הבהרת הפיקוח על הבנקים בקשר עם הטיפול החשבונאי בדחיות תשלומים הניתנות להלוואות בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה, ראה [ביאור ג1](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-3: פרטים בדבר יתרת החוב הרשומה של אשראי בערבות מדינה במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2020	2021	
במיליוני ש"ח		
4,366	4,286	עסקים קטנים וזעירים
995	844	עסקים בינוניים
306	234	עסקים גדולים
5,667	5,364	סך-הכל

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 3-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור⁽¹⁾

יתרה ליום 31.12.20				יתרה ליום 30.09.21				
סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי	סך-הכל	פרטי	דיור	מסחרי	
במיליוני ש"ח								
								סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾
295,391	29,709	96,376	169,306	328,934	30,990	107,320	190,624	סיכון אשראי מאזני
156,262	21,068	7,685	127,509	172,515	18,626	6,853	147,036	סיכון אשראי חוץ-מאזני
451,653	50,777	104,061	296,815	501,449	49,616	114,173	337,660	סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי
								סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
13,416	3,374	2,415	7,627	10,852	2,210	1,983	6,659	א. לא בעייתי - מאזני
10,630	807	653	9,170	8,848	732	637	7,479	ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾
4,405	22	-	4,383	3,538	32	-	3,506	(1) השגחה מיוחדת
2,254	47	652	1,555	1,819	44	637	1,138	(2) נחות
3,971	738	1	3,232	3,491	656	-	2,835	(3) פגום
24,046	4,181	3,068	16,797	19,700	2,942	2,620	14,138	סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
3,573	166	38	3,369	3,153	117	30	3,006	סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי
27,619	4,347	3,106	20,166	22,853	3,059	2,650	17,144	סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
728	45	652	31	722	43	637	42	מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾
479,272	55,124	107,167	316,981	524,302	52,675	116,823	354,804	סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור
								מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים
3,208	313	1	2,894	2,799	221	-	2,578	א. חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית
33	-	-	33	31	-	-	31	ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו
3,241	313	1	2,927	2,830	221	-	2,609	סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

כדי לשקף את השפעת המשבר, ביצע הבנק תהליכי החמרת דירוגים פנימיים על בסיס הערכות למידת השפעת המשבר על סגמנטים שונים בשילוב עם פרמטרים נוספים. כתוצאה מכך חל גידול משמעותי ביתרות האשראי שאינו בדירוג ביצוע בתחילת המשבר. במהלך תשע"א החודשים הראשונים של שנת 2021 חל שיפור בכל המגזרים בעקבות שיפור בנתוני הלווים והערכה מעודכנת של השפעות המשבר עליהם, החמרת הדירוגים הפנימיים הותאמה להערכה מעודכנת. עדכון הדירוגים הפנימיים צפוי להמשיך, בהתאם להערכות הבנק לגבי השלכות המשבר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 3-4: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,221	739	3,960
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
709	147	856
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(177)	(5)	(182)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(194)	(85)	(279)
חובות פגומים שנמחקו		
(724)	(140)	(864)
חובות פגומים שנפרעו		
2,835	656	3,491
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
2,012	698	2,710
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
121	135	256
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(80)	(73)	(153)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(463)	(134)	(597)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו*		
1,590	626	2,216
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
1,342	111	1,453
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
241	92	333
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(204)	(31)	(235)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(472)	(114)	(586)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
(435)	(53)	(488)
נזקף לרווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(194)	(85)	(279)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
472	114	586
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
1,185	87	1,272
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		
(19)	-	(19)
* מזה: חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום בשל ארגון מחדש עוקב		

טבלה 4-3: מידע נוסף על תנועה בחובות בעייתיים בגין אשראי לציבור ובהפרשה הפרטנית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
מסחרי	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
תנועה ביתרת החובות הפגומים בגין אשראי לציבור		
3,678	764	4,442
יתרת חובות פגומים לתחילת השנה		
549	285	834
חובות שסווגו כפגומים במהלך התקופה		
(4)	(3)	(7)
חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום		
(336)	(146)	(482)
חובות פגומים שנמחקו		
(528)	(123)	(651)
חובות פגומים שנפרעו		
3,359	777	4,136
יתרת חובות פגומים לסוף התקופה		
תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש		
667	707	1,374
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה		
1,760	260	2,020
ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה		
(145)	(131)	(276)
חובות בארגון מחדש שנמחקו		
(264)	(109)	(373)
חובות בארגון מחדש שחזרו לסיווג שאינו פגום או שנפרעו		
2,018	727	2,745
יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לסוף התקופה		
תנועה ביתרת הפרשה המאזנית להפסדי אשראי בגין החובות הפגומים		
1,272	136	1,408
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לתחילת השנה		
587	179	766
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הגדלת הפרשה		
(135)	(39)	(174)
הוצאות בגין הפסדי אשראי - הקטנת הפרשה		
(291)	(96)	(387)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות		
161	44	205
נזקף לדוח רווח והפסד - הפרשה להפסדי אשראי		
(336)	(146)	(482)
מחיקה חשבונאית שבוצעה בתקופה		
291	96	387
גביית חובות שנמחקו חשבונאית		
1,388	130	1,518
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות פגומים לסוף התקופה		

טבלה 5-3: מדדי סיכון אשראי

ליום		
31.12.20	30.09.21	
1.29%	1.03%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור*
0.24%	0.21%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור*
2.00%	1.48%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור*
1.75%	1.29%	שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור**,*
155.18%	144.66%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום*
131.08%	119.87%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר*
2.55%	1.99%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור*
0.64%	(0.58%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.09%	(0.10%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
4.28%	(6.60%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

* לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
** כולל הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים.

ניתוח איכות התיק

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמה ירידה (שיפור) בכל מדדי סיכון האשראי לעומת סוף שנת 2020 להלן עיקרם:

- שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי מיתרת אשראי לציבור.
- שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור.
- שיעור ההוצאה (הכנסה) הפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.
- שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור (ריקברי) מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור.

השיפור במדדי איכות התיק בתקופה זו הושפע במידה רבה מההתאוששות במשק ומצעדי התמיכה הממשלתיים כמו גם משיפור בהערכות השפעת המשבר בהתאם.

לגבי מדדים נוספים המתייחסים לסיכון תיק האשראי של אנשים פרטיים בלבד ראה [טבלה 18-3 להלן](#).

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2021						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג אשראי ביצוע ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
תעשייה	33,608	32,596	597	212	(18)	310
בינוי ונדל"ן - בינוי	90,549	89,010	668	434	(6)	677
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	34,520	32,541	356	135	(202)	446
מסחר	40,255	38,301	872	273	(172)	789
שירותים פיננסיים	46,733	46,431	159	6	(20)	223
שירותים עסקיים אחרים	15,978	14,683	184	92	(21)	184
שירותים ציבוריים וקהילתיים	9,003	8,499	72	39	(15)	67
ענפים אחרים	48,243	43,789	3,491	1,570	(290)	1,428
סך-הכל מסחרי	318,889	305,850	6,399	2,761	(744)	4,124
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	116,295	113,677	608	-	(231)	520
אנשים פרטיים - אחר	52,493	49,438	733	657	(417)	622
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	487,677	468,965	7,740	3,418	(1,392)	5,266
סך-הכל בנקים בישראל	2,084	2,084	-	-	-	-
ממשלת ישראל	45,075	45,075	-	-	-	-
סך-הכל פעילות בישראל	534,836	516,124	7,740	3,418	(1,392)	5,266
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	36,625	32,484	2,697	751	(15)	503
בנקים וממשלות בחו"ל	47,163	47,005	-	-	-	5
סך-הכל פעילות בחו"ל	83,788	79,489	2,697	751	(15)	508
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	618,624	595,613	10,437	4,169	(1,407)	5,774

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 358,527; 66,740; 1,219; 10,084 ו-182,054 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
380	53	102	373	961	30,922	32,348
570	(2)	44	473	621	67,921	70,253
594	(93)	104	242	1,133	25,089	27,735
957	126	277	422	1,244	33,645	36,561
247	9	56	30	195	38,025	38,476
186	49	88	101	121	13,352	14,469
81	8	32	40	71	7,319	7,765
1,636	30	392	1,771	3,348	36,644	41,849
4,651	180	1,095	3,452	7,694	252,917	269,456
733	6	296	1	695	99,915	103,153
1,078	194	487	777	849	51,538	56,234
6,462	380	1,878	4,230	9,238	404,370	428,843
-	-	-	-	-	2,710	2,710
-	-	-	-	-	48,385	48,385
6,462	380	1,878	4,230	9,238	455,465	479,938
503	27	251	611	2,505	30,358	34,380
9	-	1	-	-	40,952	41,640
512	27	252	611	2,505	71,310	76,020
6,974	407	2,130	4,841	11,743	526,775	555,958

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 11,774; 437; 65,785; 318,505 ו-159,457 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 6-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום (למעט נגזרים)	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
358	14	43	331	826	30,904	32,186
568	(92)	(46)	480	744	73,583	75,580
569	(102)	65	178	1,009	27,119	29,529
966	126	282	456	1,305	35,866	38,483
239	8	49	6	186	41,398	41,714
223	59	134	105	199	13,941	15,257
84	11	38	40	79	8,049	8,500
1,663	17	410	1,726	3,986	37,249	42,545
4,670	41	975	3,322	8,334	268,109	283,794
752	5	314	1	627	103,585	106,659
1,023	209	447	740	808	50,568	54,909
6,445	255	1,736	4,063	9,769	422,262	445,362
-	-	-	-	-	2,833	2,833
-	-	-	-	-	51,398	51,398
6,445	255	1,736	4,063	9,769	476,493	499,593
481	8	210	562	2,469	29,391	33,910
5	-	(3)	-	-	37,504	38,156
486	8	207	562	2,469	66,895	72,066
6,931	263	1,943	4,625	12,238	543,388	571,659

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 321,591; 69,500; 368; 14,890 ו-165,310 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעוף (המוצגים בסעיף "נכסים אחרים").

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

3.2.3. בינוי והנדל"ן

טבלה 7-3: פילוח סיכון האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינוי והנדל"ן, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים

השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	יתרה ליום 30 ביוני 2021	יתרה ליום 30 בספטמבר 2021					
			סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני מסגרות לא מנוצלות ערבויות		
31.12.2020	30.06.2021							
במיליוני ש"ח								
18.4%	5.4%	6,435	7,224	7,616	410	2,283	4,923	בנייה למסחר ושירותים
7.8%	(13.9%)	449	562	484	26	67	391	בנייה לתעשייה
18.9%	5.1%	50,213	56,813	59,705	*15,712	19,781	24,212	בנייה לדירור
15.4%	8.6%	32,159	34,188	37,124	1,231	6,151	29,742	נכסים מניבים
21.0%	5.6%	23,438	26,852	28,361	5,345	9,273	13,743	אחר
18.3%	6.1%	112,694	125,639	133,290	22,724	37,555	73,011	סך-הכל ענפי הבינוי והנדל"ן

* כולל סיכון אשראי בסך של כ-3,114 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות (ליום 30.06.21: 2,460 מיליוני ש"ח וליום 31.12.20: 3,098 מיליוני ש"ח).

הפעילות בענף הבינוי והנדל"ן התאפיינה בגידול משמעותי בשנה האחרונה, המוצא את ביטויו בין היתר בשיא ברמת הביקושים לדירות ובעלייה משמעותית במחירי הדירור וכן בגידול של כ-80% במדד הנדל"ן בבורסה (12 חודשים אחרונים), עד כה לא ניכרת פגיעה בענפי הבינוי והנדל"ן בעקבות משבר הקורונה. ניכרת רמה גבוהה של ביקושים בתחום הנדל"ן למגורים המתבטאת, בעליית מחירי הדירות ובהיקפי העסקות וכתוצאה מכך גדל הביקוש לאשראי בענף זה. הבנק אינו מזהה בשלב זה פגיעה משמעותית בעקבות המשבר אצל הלווים בענפי הנדל"ן המסחרי והנדל"ן למשרדים עם זאת, להערכת הבנק ייתכן וטרם התבררו במלואן השפעות המשבר על הביקוש למסחר ומשרדים בטווח הארוך.

על פי נתוני הלמ"ס חל גידול של כ-19% במכירת דירות חדשות בשנת 2020 לעומת שנת 2019, ובשמונת החודשים הראשונים של שנת 2021 רמת העסקות עלתה ב-33% לעומת התקופה המקבילה ב-2020. נתוני הלמ"ס למחצית הראשונה של 2021 הצביעו על התחלות בנייה בקצב נמוך וגם מלאי הדירות שבנייתן הסתיימה הוסיף לרדת.

בנוסף, קיימות אינדיקציות התומכות בהמשך גידול ברמת הביקושים: תחזיות לגידול דמוגרפי הגבוה מקצב התחלות בנייה, סביבת ריבית נמוכה במשק, גידול בהכנסת משקי בית ומתעשרי הייטק חדשים.

על פי נתוני הלמ"ס חלה עליית מחירים של כ-4% בשנת 2020, ועלייה של כ-6.2% בשבעת החודשים ראשונים של שנת 2021. נציין כי במהלך שנת 2021 נסגרו מרכזי מקרקעין של רשות מקרקעי ישראל במחירי שיא באזורים שונים בארץ, המגלמים ציפייה לעליית מחירים נוספת. על רקע הגידול בפעילות הענף, חל גידול בביקושים לאשראי עסקי בענף הבינוי והנדל"ן. סך האשראי לענף הבינוי והנדל"ן גדל בכ-13% במערכת הבנקאית בשנת 2020, וכ-10% נוספים במחצית הראשונה של 2021. כמו-כן, ניכר גידול והתרחבות משמעותיים של חברות מימון חוץ בנקאי לענף הנדל"ן בשנה האחרונה. על רקע הצמיחה והגידול בביקושים לענף הנדל"ן ומדיניות הממשלה להרחבת היצע הקרקעות והיצע הדירות בשנים הקרובות, הבנק הגדיל את פעילות המימון לענפי הנדל"ן ופרויקטי הנדל"ן, תוך התאמות והקלות מסוימות. כתוצאה מכך נרשמה צמיחה בתיק האשראי בענף הבינוי והנדל"ן, תוך עלייה מתונה בשיעורי המימון במקביל לשחיקה מסוימת של מרווחי האשראי, אך הבנק פועל בהתאם למסגרת ניהול סיכון האשראי ותוך בחינה של רווחיות מתואמת סיכון.

ליום 30 בספטמבר 2021 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן הסתכם בכ-133 מיליארד ש"ח. סך סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן עלה בתשעת החודשים של שנת 2021 בכ-18% ובכ-6% ברבעון השלישי, העלייה ניכרת במרבית הסגמנטים.

תיק הבינוי לדירור מהווה כ-45% מחשיפת הבנק לענף הבינוי והנדל"ן וכולל מימוני קרקעות למגורים וליווי פרויקטי בנייה למגורים ברחבי הארץ. הבנק מממן הקמת מבנים למסחר, שירותים ותעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בתחומי הדירור, המשרדים, המסחר והתעשייה, זאת בהיקף של כ-34% מסך התיק. בנוסף מממן הבנק עבודות הקמת פרויקטי תשתית, קבלנות ועבודות בנייה מיוחדות. תחום זה מהווה כ-21% מהתיק.

טבלה 8-3: ניתוח איכות האשראי של קבוצת הבנק בענפי הבינו והנדל"ן

השינוי		ליום	יתרה ליום	יתרה ליום	יתרה ליום
31.12.20	30.06.21	31 בדצמבר 2020	30 ביוני 2021	30 בספטמבר 2021	30 בספטמבר 2021
		במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי					
20.5%	6.6%	106,627	120,580	128,503	סיכון אשראי שאינו בעייתי
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי					
(51.7%)	33.0%	1,768	642	854	בעייתי שאינו פגום
17.4%	(4.7%)	889	1,096	1,044	פגום
(15.3%)	(13.0%)	3,410	3,321	2,889	שאינו בעייתי
(21.1%)	(5.4%)	6,067	5,059	4,787	סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי
18.3%	6.1%	112,694	125,639	133,290	סך-הכל

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד ברבעון השלישי בכ-5% ובכ-21% בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021. עיקר הירידה ברבעון השלישי הינה בגין אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ואינו בעייתי (כ-13%) ובתשעת החודשים הראשונים של השנה הנה בגין אשראי בעייתי שאינו פגום (כ-52%). משקל סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד מ-5.4% בדצמבר 2020 ל-4.0% ביוני 2021 ול-3.6% בספטמבר 2021.

כימות ומדידת הסיכון

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינו והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכויי אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינו והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות, בין היתר, לשיעורי LTV, מצב הנכס, איכות ושווי הביטחונות המגבים, היקף החוב הבעייתי ותקופת האשראי. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור. הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינו ונדל"ן.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי ורגישות לירידת מחירי קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון.

הבנק הביא לידי ביטוי בחישובי ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שינויים ומגמות באיכות התיק. ברבעון זה בוצעו התאמות לאור הגידול המהיר באשראי בענף ובגין עלייה באשראי בשיעור מינוף גבוה או ללא ביטחון נדל"ן בישראל.

ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות לנוהל בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם לנוהל בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינו ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינו ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2025 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בנוהל בנקאי תקין 315, הגבוה מבניהם. הבנק מנהל באופן שוטף את חבות האשראי לענף בינו ונדל"ן. כחלק מניהול העמידה במגבלה והסיכון הכולל בענף, במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 הרחיב הבנק את היקף הביטוח שנרכש מחברות ביטוח זרות לתיק ערבויות חוק המכר ועשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 9-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2021			
חשיפה					
מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾	מאזנית	סך-הכל ⁽³⁾⁽²⁾	חוץ-מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות-הברית	30,735	8,163	38,898	20,098	6,496
שוויץ	794	1,071	1,865	1,219	1,022
אנגליה	8,021	5,900	13,921	9,178	4,051
גרמניה	647	1,316	1,963	847	1,249
צרפת	1,240	1,180	2,420	1,963	1,099
אחרות	10,930	3,435	14,365	9,905	2,411
סך-כל החשיפות למדינות זרות	52,367	21,065	73,432	43,210	16,328
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS:	273	58	331	133	67
פורטוגל, איטליה, יוון וספרד	838	54	892	1,271	208
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	11	-	11	9	-
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*					

שורת "מזה: סך החשיפות למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק. התפשטות נגיף הקורונה העלתה את פרמיות הסיכון בשווקים הפיננסיים, וזו בלטה בשווקים המתעוררים. בהתאם ובשל התפתחות בשוקי ההון ואחרים, נכללו בתקופת הדוח מדינות נוספות ברשימת המדינות עם בעיות נזילות ובכללן תורכיה, שהינה מדינת הפעילות של בנק פוזיטיף, המוחזק על-ידי הבנק. יודגש כי הוספה של מדינות לרשימה לא בהכרח מייצגת הרעה שייחודית למדינה זו, וכמו-כן שיפור באותם אינדיקטורים יוביל בהתאם לעדכון הרשימה.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

טבלה 10-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2021				
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
4,209	2,026	2,183	4,818	1,886	2,932	AA- עד AAA
17,065	1,924	15,141	13,853	2,396	11,457	A- עד A+
849	84	765	628	105	523	BBB- עד BBB+
23	19	4	20	16	4	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ-B
202	43	159	205	58	147	ללא דירוג
22,348	4,096	18,252	19,524	4,461	15,063	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים*
-	-	-	-	-	-	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	מזה: יתרת חובות פגומים
-	-	-	-	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
22,348	4,096	18,252	19,524	4,461	15,063	סך-הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים לאחר ניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני
5	-	5	8	1	7	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי

* היתרות כוללות חשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים במדינות הבאות:
 ספרד - סך חשיפה של כ-213 מיליון ש"ח, מזה סך של 192 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 8 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ וסך של 13 מיליון ש"ח בדירוג BBB- (סך חשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-73 מיליון ש"ח, מזה סך של 42 מיליון ש"ח בדירוג A-, סך של 12 מיליון ש"ח בדירוג BBB+ וסך של 19 מיליון ש"ח בדירוג BBB-).
 איטליה - סך חשיפה של כ-106 מיליון ש"ח, מזה סך של 103 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 2 מיליון ש"ח בדירוג BB (סך החשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-16 מיליון ש"ח, מזה סך של 15 מיליון ש"ח בדירוג BBB- והיתרה בסך של 1 מיליון ש"ח בדירוג BB).
 אירלנד - סך חשיפה של 1 מיליון ש"ח ללא דירוג (סך החשיפה בסוף שנת 2020 הייתה כ-1 מיליון ש"ח ללא דירוג).
 ביוון ובפורטוגל אין חשיפה למוסדות פיננסיים.

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו. אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי. אינו כולל סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חוב של לווה.
- (4) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (5) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-Fitch, Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2021 בכ-19.5 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-2.8 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-22.3 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2020. ירידה זו נבעה מקיטון בחשיפה המאזנית בסך כ-3.2 מיליארד ש"ח בעיקר כתוצאה מירידה באחזקות הבנק באגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים, ומעלייה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך כ-0.4 מיליארד ש"ח. כ-95.6% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה.

החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-79.4% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 19.6% בחברות ביטוח ו-1% מוסד פיננסי אחר. עיקר החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (66.8%), ובארצות-הברית (24.8%). הבנק מוסיף לקיים ניטור תכופ ושוטף אחר ההשלכות השליליות של מגפת הקורונה על הכלכלה העולמית ועל התוצאות הכספיות של המוסדות הפיננסיים בעולם, ובמידת הצורך פועל לצמצום מכלול הסיכונים הרלוונטיים ובכללם סיכון האשראי וסיכון הסליקה. נתוני "בנקים וממשלות בחו"ל" בגילוי על סיכון אשראי לפי ענפי משק, בפרק סקירת הסיכונים וב"דוח על הסיכונים" - (להלן: הגילוי לפי ענפי משק), כולל את החשיפות בגין בנקים בחו"ל ולא כולל מוסדות פיננסיים אחרים אשר מוצגים בעיקר בענף שירותים פיננסיים. בנוסף, בענף זה נכללים בנקים מרכזיים בעוד שהטבלה לעיל אינה כוללת חשיפה בגין בנקים מרכזיים. בגילוי לפי ענפי משק "סיכון האשראי הכולל" מכיל יתרות מאזניות וחוץ-מאזניות בגין נגזרים בעוד שהטבלה לעיל כוללת רק יתרות מאזניות בגין נגזרים. כמו-כן, סך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני" בגילוי לפי ענפי משק כולל אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים אך אינו כולל אגרות-חוב וניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר הכלולים בטבלה לעיל. אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגין נגזרים אינו נכלל בסך "חובות וסיכון אשראי חוץ-מאזני". לעומת זאת, הטבלה לעיל כוללת יתרות מאזניות בגין נגזרים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

3.2.6. סיכונים בתיק הלוואות לדיור

טבלה 3-11: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום			
31.12.20	30.09.20	30.09.21	
במיליוני ש"ח			
יתרות אשראי			
99,495	97,103	109,989	הלוואות מכספי הבנק
1,055	1,092	983	הלוואות מכספי האוצר*
175	164	216	מענקים מכספי האוצר*
100,725	98,359	111,188	סך-הכל
לשנה שהסתיימה ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	30.09.21	
31.12.20	30.09.20	30.09.21	
במיליוני ש"ח			
ביצוע			
20,558	15,228	19,890	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
הלוואות מכספי האוצר			
106	87	49	הלוואות
61	45	41	מענקים
167	132	90	סך-הכל מכספי האוצר
20,725	15,360	19,980	סך-הכל הלוואות חדשות
2,031	1,590	1,937	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
22,756	16,950	21,917	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 3-12: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

שיעור חוב בעייתי	חוב בעייתי	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור (כולל הפרשה לפי עומק הפיגור)	שיעור הפיגור	הסכום בפיגור מעל 90 יום מתוך סך החובות הבעייתיים	יתרת חוב רשומה	
במיליוני ש"ח/באחוזים							
0.58%	642	0.48%	527	0.10%	112	109,989	30.09.2021
0.68%	676	0.76%	758	0.12%	122	99,495	31.12.2020
0.78%	702	0.50%	446	0.12%	109	89,777	31.12.2019

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 שיעור הפיגור, שיעור החוב הבעייתי ושיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ירדו לעומת סוף 2020 ונמוכים גם בהשוואה לסוף 2019.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-13: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
10.5%	109,989	0.1%	162	24.9%	27,358	12.5%	13,746	39.3%	43,246	23.2%	25,477	30.09.21
10.8%	99,495	0.2%	200	25.7%	25,573	13.7%	13,619	38.8%	38,623	21.6%	21,480	31.12.20
10.2%	89,777	0.3%	266	26.5%	23,834	15.4%	13,811	38.5%	34,565	19.3%	17,301	31.12.19

לפרטים בדבר הוראות הפיקוח על הבנקים על עדכון מגבלת הלוואות לדיור בריבית הפריים, ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלוואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות מנהלת החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן, קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

טבלה 3-14: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 הרבעונים האחרונים

	2020		2021		רבעון שלישי	
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני		
	במיליוני ש"ח					
יתרות לסוף תקופה	97,103	99,495	101,340	105,466	109,989	
שינוי ביתרות	2.6%	2.5%	1.9%	4.1%	4.3%	
ביצוע הלוואות חדשות	5,285	5,365	5,069	7,159	7,752	

נתוני הלוואות לדיור - שיעור מסך הביצועים החדשים טבלה 15-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.20	31.12.20	31.03.21	30.06.21	30.09.21	
מאפיינים					
43.3%	41.3%	41.5%	41.8%	40.0%	שיעור מימון מעל 60%
0.0%	0.3%	0.1%	0.1%	0.1%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
58.4%	59.3%	58.6%	59.8%	60.4%	שיעור בריבית משתנה
5.1%	5.3%	5.2%	3.8%	4.5%	שיעור הלוואות לכל מטרה
6.9%	9.6%	10.6%	9.3%	11.1%	שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
8.1%	8.1%	8.0%	8.1%	8.1%	קרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (ללא השקעה)
24.6	24.6	24.5	24.5	24.6	תקופת פירעון מקורית ממוצעת לרכישה בשנים (ללא גישור)

נמשכת מגמת העלייה ביתרות הלוואות לדיור.

במדדי איכות התיק נרשמה עלייה (החמרה) במדדים הבאים:

- שיעור הלוואות למטרת השקעה מסך רכישת דירות
- שיעור ביצועי הלוואות לכל מטרה
- שיעור ביצועי הלוואות בריבית משתנה
- יציבות נרשמה במדדים הבאים:
- שיעור החזר מהכנסה מעל 40%
- תקופת הפירעון הממוצעת לרכישה
- שיעור הקרן המתוכננת להיפרע מעל גיל 67 (עלייה קלה)

ירידה נרשמה במדד שיעור ביצועי האשראי בשיעור מימון מעל 60%.

למרות הגידול בשיעור הביצועים החדשים בהלוואות לכל מטרה ובהלוואות למטרת השקעה, להערכת הבנק אין שינוי מהותי באיכות הביצועים, בהינתן הירידה בביצועים בשיעור מימון מעל 60% ושמירה על שיעור ביצועים אפסי בשיעור החזר מהכנסה מעל 40%.

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאשרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע". סכום הלוואה המרבי אותה יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחשבוניתו.

תוכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון.

החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדרוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 3-16: יתרת האשראי לאנשים פרטיים בישראל

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.20	30.09.21		
				מאזני
9.24%	222	2,402	2,624	עו"ש חובה
(1.48%)	(353)	23,873	23,520	הלוואות ⁽¹⁾
(29.03%)	(18)	62	44	מזה: הלוואות בולט ובלון
4.56%	143	3,139	3,282	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
0.74%	33	4,470	4,503	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
0.13%	45	33,884	33,929	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
				חוץ-מאזני
(11.73%)	(2,491)	21,229	18,738	סיכון אשראי חוץ-מאזני
(4.44%)	(2,446)	55,113	52,667	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.
 (2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2020				ליום 30 בספטמבר 2021				סך-הכל
הכנסה לחשבון		סך-הכל		הכנסה לחשבון		סך-הכל		
עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	מעל 20 אלפי ש"ח	סך-הכל	עד 10 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	מעל 20 אלפי ש"ח	סך-הכל	
965	1,475	3,477	3,483	983	1,429	1,071	1,429	עד 20
834	1,476	3,230	3,178	837	1,347	994	1,347	מ-20 עד 40
2,364	3,196	7,415	7,142	2,286	2,924	1,932	2,924	מ-40 עד 80
4,252	3,040	10,832	10,384	4,038	2,781	3,565	2,781	מ-80 עד 150
2,341	721	7,642	8,105	2,389	741	4,975	741	מ-150 עד 300
130	102	1,288	1,637	156	130	1,351	130	מעל 300
10,886	10,010	33,884	33,929	10,689	9,352	13,888	9,352	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 18-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2020	2021	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
18,127	17,998	עד 10
6,280	6,130	מ-10 עד 50
4,996	5,100	מ-50 עד 200
2,172	2,247	מ-200 עד 500
2,309	2,454	מעל 500
33,884	33,929	סך-הכל

טבלה 19-3: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בישראל בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2020			ליום 30 בספטמבר 2021			
סך-הכל	הלוואות הלוואות הריבית קבועה	הלוואות הריבית משתנה	סך-הכל	הלוואות הריבית קבועה	הלוואות הריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
7,543	4,886	2,657	7,791	4,908	2,883	עד שנה
7,382	104	7,278	6,894	97	6,797	משנה עד 3 שנים
12,182	105	12,077	11,686	85	11,601	מ-3 עד 5 שנים
6,777	107	6,670	7,558	93	7,465	מעל 5 שנים
33,884	5,202	28,682	33,929	5,183	28,746	סך-הכל

טבלה 20-3: מידע על חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל

שיעור מסך-הכל סיכון אשראי מאזני ליום		השינוי	יתרה ליום		
31.12.20	30.09.21		31.12.20	30.09.21	
במיליוני ש"ח					
2.4%	2.2%	(9.3%)	808	733	סיכון אשראי בעייתי
2.2%	1.9%	(11.2%)	740	657	מזה: סיכון אשראי פגום
0.1%	0.1%	(4.4%)	45	43	חובות בפיגור מעל 90 יום
0.6%	(0.1%)⁽¹⁾	⁽¹⁾ (110.2%)	209	(16)	מחיקות חשבונאיות (גביות) נטו לתקופה
3.0%	1.8%	(39.2%)	1,023	622	יתרת הפרשה להפסדי אשראי

(1) מחושב על בסיס שנתי.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ובעיקר ברבעון הראשון ירדה יתרת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל כולל אשראי לרכישת כלי רכב בשיעור של כ-0.8%. ברבעון השלישי גדל האשראי ב-1.0%. סך סיכון האשראי המאזני גדל בתשעת החודשים של שנת 2021 בכ-0.1%. בסיכון האשראי החוץ-מאזני חלה ירידה הנובעת בעיקר מירידה במסגרות כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק, עקב הערכות הבנק ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל. לפרטים נוספים ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2021

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 ממשיכה מגמת הירידה ביתרת החובות בפיגור מעל 90 יום בשיעור של 4.4%. ביתרת סיכון האשראי הבעייתית נרשמה ירידה של 9.3%, וכן נרשמה ירידה בשיעורו מסך סיכון האשראי המאזני. במחיקות החשבונאיות נטו לתקופה נרשמה הכנסה בסך של כ-16 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה בסך של כ-209 מיליון ש"ח, בשנת 2020. בנוסף נרשמה ירידה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי של 39.2%. השיפור במדדים בתשעת החודשים של שנת 2021 הושפע במידה רבה מהתאוששות במשק ומצעדי התמיכה הממשלתיים וכן משיפור בפרמטרים של לווים רבים.

3.2.8 מימון ממונף

טבלה 3-21: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה

ליום 30 בספטמבר 2021			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
1	793	244	1,037
1	342	59	401
1	124	116	240
1	250	-	250
1	637	-	637
1	422	-	422
6	2,568	419	2,987
ליום 31 בדצמבר 2020			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
ענף המשק של הלווה			
3	586	954	1,540
2	608	-	608
2	240	-	240
1	425	-	425
1	87	171	258
9	1,946	1,125	3,071

* בניכוי מחיקה והפרשה פרטנית להפסדי אשראי בסך של כ-747 מיליון ש"ח.

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 22-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2021			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	948	3,579	4,527
תעשייה			
1	1,106	1,208	2,314
אספקת חשמל ומים			
9	8,519	10,857	19,376
שירותים פיננסיים			
4	2,731	3,998	6,729
בינוי ונדל"ן - בינוי			
1	595	796	1,391
מידע ותקשורת			
1	685	1,239	1,924
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
1	1,147	265	1,412
מים, שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור			
1	161	1,304	1,465
בתי מלון שירותי הארחה ואוכל			
20	15,892	23,246	39,138
סך-הכל			

31 בדצמבר 2020			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
2	1,078	3,496	4,574
תעשייה			
1	748	1,029	1,777
אספקת חשמל ומים			
8	9,389	8,113	17,502
שירותים פיננסיים			
2	902	2,058	2,960
בינוי ונדל"ן - בינוי			
1	729	489	1,218
מסחר בכלי רכב			
1	919	470	1,389
מידע ותקשורת			
1	337	1,588	1,925
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית			
16	14,102	17,243	31,345
סך-הכל			

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 בספטמבר 2021 לא קיימת קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: הוראה 313), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות.

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

3.3.1 סיכון ריבית

- סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי ריבית במטבעות השונים. הסיכון כהגדרתו לעיל, כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:
- סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון (בריבית הקבועה) ובמועדי התמחור מחדש (בריבית המשתנה);
- סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בשיעורי הריבית לתקופות פירעון שונות שיבואו לידי ביטוי בשינוי בשיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
- סיכון מרווח (Spread risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים;
- סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמא הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);
- חשיפת הערך** - אומדן השינוי הצפוי בערך הכלכלי (ההון הפיננסי) כתוצאה משינויי הריבית;
- חשיפת ההכנסה החשבונאית** - השינוי הצפוי בהכנסה החשבונאית בשנה הקרובה כתוצאה משינויי הריבית.

טבלה 23-3: שווי הוגן נטו מותאם* של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2020			30 בספטמבר 2021			
שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	
במיליוני ש"ח						
33,143	275	32,868	37,833	50	37,783	שווי הוגן נטו מותאם*
32,465	2	32,463	35,694	(563)	36,257	מזה: תיק בנקאי

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 24-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם* של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2020			30 בספטמבר 2021			
שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	שקל	מטבע-חוץ	סך-הכל	
במיליוני ש"ח						
שינויים מקבילים						
(703)	(117)	(586)	(136)	(15)	(121)	עלייה במקביל של 1%
(719)	(86)	(633)	(137)	(5)	(132)	מזה: תיק בנקאי
737	108	629	180	21	159	ירידה במקביל של 1%
756	80	676	182	14	168	מזה: תיק בנקאי
שינויים לא מקבילים						
(586)	(132)	(454)	(367)	(73)	(294)	התללה ⁽¹⁾
543	150	393	420	58	362	השטחה ⁽²⁾
138	29	109	245	(4)	249	עליית ריבית בטווח הקצר
(176)	(18)	(158)	(232)	9	(241)	ירידת ריבית בטווח הקצר

* שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא-כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(1) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(2) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי הוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 25-3: השפעת תרחישים של שינויים בריבית על הכנסות ריבית

ליום 31 בדצמבר 2020		ליום 30 בספטמבר 2021			
סך-הכל	הכנסות ריבית שאינן מריבית מימון	סך-הכל	הכנסות ריבית שאינן מריבית מימון	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח					
1,211	176	1,035	1,277	124	1,153
1,193	158	1,035	1,276	123	1,153
(780)	(368)	(412)	(969)	(313)	(656)
(761)	(349)	(412)	(969)	(313)	(656)

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי הריבית תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות, מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות במקרה של עליית ריבית לעומת יציבות ביתרות במקרה של ירידת ריבית ובהנחה של רצפות ריבית כך שעקומי הריבית השונים יורדים לאפס. במגזר מטבע-החוץ עקום הריבית יורד לאפס או לריבית השלילית הקיימת הנמוך מביניהם. בחלק מהתרחישים. ההפסד התיאורטי במקרה של ריבית שלילית (מתחת לרצפה) עלול להיות גבוה יותר. רגישות התיק למסחר חושבה בגישת MTM. העלייה ברגישות ההכנסה נובעת מהמשך הגידול ביתרות עו"ש זכות.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020 והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2021](#).

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכונים המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 26-3: רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2020		30 בספטמבר 2021	
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%
במיליוני ש"ח			
45	(38)	104	(112)
(8)	37	(1)	1

דולר ארצות-הברית

אירו

ירידה 3%		עלייה 3%	
(388)	273	(499)	481

מדד המחירים לצרכן

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערך כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערך כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי.

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בתזרים המזומנים הנדרש לצרכיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועד פירעון גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תוכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
140%	132%	127%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
139%	131%	126%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע התצפיות היומיות.

מתחילת השנה לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ניהול סיכון הנזילות ובמדיניות גיוס המקורות. היחס הממוצע במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 (ממוצע תצפיות יומיות) עומד על 127% במאוחד ו-126% בתאגיד הבנקאי "סולו", כאשר הדרישה המזערית היא 100%. היחס הממוצע של הרבעון השלישי של שנת 2021 ירד לעומת הרבעון הקודם בכ-13%, על רקע גידול משמעותי באשראי במקביל לגידול בפיקודנות מלקוחות סיטונאים (עסקיים ופיננסיים) ובעקבות יישום הוראת רשות ההגבלים העסקיים להחיל סליקה יומית בכרטיסי אשראי (הבנק עבר לשלם למתפעלות ברמה היומית לעומת מועדים קבועים לפני יישום ההוראה). היחס נמצא ברמות דומות לאלו של ערב משבר התפשטות נגיף הקורונה. קיימת תנודתיות מסוימת בין הימים במהלך החודש ותחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרים.

להרחבה בנושא סיכון הנזילות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#) וכן [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2021](#).

3.5 סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד העלול להיגרם מתהליכים פנימיים כושלים או לקויים, מפעולות אנוש, מכשלים במערכות וכן מאירועים חיצוניים. ההגדרה כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות. הבנק מפעיל יחידות בקרה ו/או נהלים ומערכות בנושאים הקשורים לפעילות בנקאית, לרבות יחידות אבטחת מערכות מידע והגנת הסייבר, ניהול המשכיות עסקית, ביטחון, קצין ציות ראשי, ניהול משאבי אנוש, בקורות תהליכים ועוד. הבנק ממשיך לנהל את משבר התפשטות נגיף הקורונה ונוקט בשורה של תהליכים ואמצעים לניטור ומזעור הסיכונים הרלוונטיים, תוך התאמת התנהלות הבנק באופן שוטף למצב התחלואה (התפשטות/דעיכה) ומתאים את הנחיות העבודה בהתאם לדרישות הרשויות. נכון למועד הדוח, הפעילות התפעולית חזרה לשגרה, תוך שמירה על הנחיות ויישום תקנות שעת חירום. ברבעון השלישי של שנת 2021 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

למידע נוסף בנושא סיכון תפעולי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.6 סיכון ציות

סיכון הציאות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציאות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. תחת סיכון הציאות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניהול עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקות בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. סיכון הציאות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציאות להוראות האמורות. במסגרת סיכון הציאות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית.

בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטינאים ברצונו להפסיק מתן שירותים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר. כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים מיום 28 במרץ 2016 ועד ליום 31 במאי 2019 ("תקופת החסינות והשיפוי"). בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים ובו הודעתה כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד. לאור בקשת המדינה לדחות את מועד סיום מתן השירותים הקורספונדנטים עד ליישום של פתרון ארוך טווח למתן השירותים הקורספונדנטים, באמצעות הקמת חברה ממשלתית אשר תספק לבנקים פלסטיניים שירותים אלה - ניתן ביום 30 ביוני 2019 כתב שיפוי מעודכן. בהתאם לכתב השיפוי המעודכן, עודכן סכום השיפוי בו התחייבה המדינה כלפי הבנק כמפורט לעיל, לסכום של עד 1.5 מיליארד ש"ח בגין כל הליך (ולא באופן מצטבר). בחודש יולי 2021 נמסר לבנק כתב שיפוי מעודכן בתוקף עד ליום 15 ביולי 2022 עם אפשרות למדינה להאריך עד ליום 31 בדצמבר 2022. כתב החסינות הוארך אף הוא עד ליום 15 ביולי 2022.

[למידע נוסף בנושא סיכון הציות ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020.](#)

3.7 סיכון סביבתי

סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן, היכול להתממש באם יישא הבנק באחריות ישירה למפגע סביבתי, לרבות האפשרות שהבנק יידרש להסיר מפגע סביבתי או שמא יהיה אחראי בגין מפגע סביבתי כלפי צד שלישי, או כתוצאה מירידת-ערך של ביטחונות שמומשו. הסיכון אף עשוי להתממש בעקיפין, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של אחר בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו-כן, ייתכן ויתממש סיכון מוניטין כתוצאה מייחוס לבנק, קשר לגורם למפגע סביבתי. בשנים האחרונות התרחבה ההגדרה של סיכון סביבתי וכיום נהוג לראותו גם כסיכון גלובלי, הנובע מפוטנציאל ההשפעות המזיקות של שינויים סביבתיים על אנשים, מערכות אקולוגיות ופעילויות כלכליות ופיננסיות. סיכונים סביבתיים כוללים שינויי אקלים, פגיעה במגוון הביולוגי וזיהומי אוויר, מים וזרקעות. בהקשר זה מקובל לחלק את הסיכונים הסביבתיים לשני גורמי סיכון עיקריים: סיכונים פיזיים, המתממשים כהשפעה ישירה משינויי אקלים, כגון: אנרגיה מתחדשת, הפחתת פחמן, טכנולוגיות וחומרים "ירוקים" וכד'. מעבר, הנובעים מקידום מהלכים ומביצוע התאמות בתחום איכות הסביבה, כגון: אנרגיה מתחדשת, הפחתת פחמן, טכנולוגיות וחומרים "ירוקים" וכד'. לסיכונים סביבתיים, לרבות סיכוני שינוי אקלים, עלולה להיות השפעה פיננסית ושאינה פיננסית על תאגידים בנקאיים, בכללם הבנק. סיכונים אלו יכולים להיכלל גם במסגרת חשיפת הבנק לסיכונים אחרים כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין וסיכון זילות. בדצמבר 2020 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא ניהול סיכונים סביבתיים, בדגש על סיכון אקלים. זאת, כחלק מתהליך שנערך בפיקוח על הבנקים לגיבוש ואפיון מסגרת לניהול סיכוני סביבה ואקלים, כהגדרתם לעיל, במערכת הבנקאות הישראלית, תוך שאיפה להתאמת הרגולציה והציפיות הבינלאומיות לסביבה המקומית. הבנק מתייחס לסיכונים סביבתיים כחלק מתהליכי ניהול הסיכונים השוטף שלו ובתוך כך נערך גם להרחבת ההתייחסות כמפורט במכתב, בהתאמה לרלוונטיות ולמהותיות בהקשר פעילותו העסקית של הבנק. בהמשך למכתב זה שלח הפיקוח על הבנקים בפברואר 2021 מכתב נוסף לתאגידים הבנקאיים, בו התבקשו למלא שאלון הערכה עצמית ביחס לסיכונים שונים של מסגרת ניהול סיכוני סביבה ואקלים. תוצאות השאלון צפויות להוות בסיס לשיחות של הפיקוח על הבנקים עם הבנקים בהקשר זה.

[למידע נוסף בנושא סיכון סביבתי ואופן ניהולו ראה הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020.](#)

3.8 סיכון מודל

סיכון המודל הינו סיכון להשלכות שליליות העשויות לבוא לידי ביטוי בהפסד כספי או השפעות לא פיננסיות (קבלת החלטות עסקיות ו/או אסטרטגיות שגויות, פגיעה במוניטין של הבנק ועוד), כתוצאה מהחלטות המתקבלות מתוצרי מודלים שגויים או שימוש לא הולם בתוצרי המודל. מקורות הסיכון הם ליקויים אפשריים באיכות נתוני קלט, מתודולוגיית פיתוח, יישום טכנולוגי ושימוש עסקי. סיכון המודל בקבוצה מנוהל על-ידי יחידה ייעודית ובלתי תלויה, יחידת ניהול סיכון מודל. היחידה מהווה מעגל בקרה שני לסיכון זה, בשיתוף פעילות תיקוף בלתי תלויה ביחידות נוספות בבנק. ניהול סיכון המודל כולל תיקוף בלתי תלוי, מעקב אחר פעולות להפחתת הסיכון המבוצעות ביחידות השונות, הגדרת תיאבון סיכון ואמידת הסיכון המצרפי. בהתאם להנחיית בנק ישראל משנת 2011, כל מודל בשימוש בבנק נדרש בתיקוף בלתי תלוי. החל מרבעון ראשון 2021 סיכון המודל מדווח במסגרת טבלת חומרת גורמי סיכון של הבנק. לאור חוסר הוודאות הנגרם ממשבר התפשטות נגיף הקורונה והסיכון הפוטנציאלי משימוש במודלים בעת הזאת, הוגבר ניטור סיכון המודל במודלים הרלוונטיים.

3.9. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי וסיכון אסטרטגי ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

3.10. חומרת גורמי הסיכון

בהתאם להוראת בנק ישראל, ביצע הבנק מיפוי של גורמי הסיכון העיקריים אליהם חשופה הקבוצה. בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון והערכות ההנהלה לגבי חומרת הסיכון של כל אחד מהם. סולם דרגות החומרה של גורמי הסיכון נקבע תוך התייחסות להגדרות תיאבון הסיכון של הבנק והוא כולל חמש דרגות חומרה לכל גורם סיכון. עבור שלוש דרגות (נמוכה, בינונית וגבוהה) נקבעו מדדים כמותיים. לפרטים ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2020](#).

טבלה 28-3: חומרת גורמי הסיכון

השפעת הסיכון	גורם הסיכון	
סיכונים פיננסיים		
1.	סיכון אשראי (לרבות סיכון צד נגדי)*	בינונית
1.1	מזה: סיכון בגין איכות הלווים ו/או ביטחונות*	בינונית
1.2	מזה: סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית
1.3	מזה: סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית
2.	סיכון שוק	נמוכה-בינונית
2.1	מזה: סיכון ריבית	נמוכה-בינונית
2.2	מזה: סיכון אינפלציה/סיכון שער חליפין	נמוכה
2.3	מזה: סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי	נמוכה-בינונית
3.	סיכון נזילות	נמוכה-בינונית
סיכונים תפעוליים ומשפטיים		
4.	סיכון תפעולי	בינונית
4.1	מזה: סיכון סייבר	בינונית
4.2	מזה: סיכון IT	בינונית
5.	סיכון משפטי**	נמוכה-בינונית
סיכונים אחרים		
6.	סיכון מוניטין	נמוכה-בינונית
7.	סיכון אסטרטגיה ותחרות	בינונית
8.	סיכון רגולציה וחקיקה	בינונית
9.	סיכון כלכלי - מצב המשק בישראל***	בינונית
10.	סיכון כלכלי - מצב המשק בעולם***	בינונית
11.	סיכון ציית	בינונית
12.	סיכון מודל****	בינונית

* על רקע שיפור בסביבה הכלכלית הורדה ברבעון שני 2021 רמת סיכון האשראי לבינונית.

** ברבעון ראשון 2021 הועלתה רמת סיכון משפטי לנמוכה-בינונית

*** על רקע שיפור בסביבה הכלכלית והתחסנות חלקים באוכלוסיה הורדו ברבעון הראשון של 2021 רמות סיכון מצב המשק בישראל ומצב המשק בעולם מגבוהה לבינונית-גבוהה וברבעון השני לבינונית.

**** החל מרבעון ראשון 2021 נוספה התייחסות לסיכון מודל. לפרטים ראה [פרק סיכון מודל](#) לעיל.

3.11. השפעת הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות הליבור ולחדול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע בכל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

בחודש מרץ 2021 פורסם כי התקבלה החלטה על הפסקת פרסום ריבית הליבור החל מ-1 בינואר 2022 במטבעות הבאים: אירו, לירה שטרלינג, פרנק שוויצרי ויון וכן על הפסקת פרסום עתידית של ריבית הליבור הדולרית החל מ-30 ביוני 2023. באותה עת נקבעו, על-פי החלטות ISDA, שיעורי ההמרה של ריבית הליבור לריביות החדשות במכשירים הנגזרים הנסמכים על הפרוטוקול שלה.

כחלק מהיערכות הבנק לשינויים אלה הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק. הוועדה מעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על הריביות שצפויות להעלם, מבוצעים שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק וללקוחותיו. כמו-כן, הבנק החל בהערכות להתאמת המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת. בחודש פברואר 2021 נשלח מכתב נוסף הכולל עדכונים על-פי המידע הנוסף שנודע לבנק. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מההליך החלפת הריביות. ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אילו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריבית הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק בוחן את יישום הקלות אילו בחוזים הרלוונטיים.

בחודש אוקטובר 2021 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "מעבר מריבית הליבור". ההוראה כוללת, בין היתר, התייחסות לתהליכים בבנק בבחירת הריביות האלטרנטיביות, התייחסות בנוגע לחוזים קיימים (ניהול המעבר), התייחסות לחוזים חדשים עד למועד הפסקת הפרסום וחוזים לאחר ה-31 בדצמבר 2021, התייחסות לפרסום מידע ללקוח וניהול הסיכונים הנובעים מההליך. הבנק נערך לביצוע הוראה זו בהקדם. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1](#) בתמצית הדוחות הכספיים ובאתר הבנק.

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020, למעט עדכון הנחות בקשר עם התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים מבוססות על חישוב אקטוארי. לפרטים נוספים ראה [ביאור 8](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, יחתמו מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית. ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת והעדכנית של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2021 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברת ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, תושלם במהלך המחצית השנייה של השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף עם מנכ"ל הבנק, הממונה על החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 בספטמבר 2021 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2021 לא ארע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 14 בנובמבר 2021

הצהרת המנכ"ל

אני, דב קוטלר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

דב קוטלר
המנהל הכללי

תל-אביב, 14 בנובמבר 2021

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 30 בספטמבר 2021

הצהרת הממונה על החטיבה הפיננסית (CFO)

אני, רם גב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

רם גב

משנה למנכ"ל,

ממונה על החטיבה הפיננסית

תל-אביב, 14 בנובמבר 2021

הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי

ליום 30 בספטמבר 2021

הצהרת החשבונאי הראשי

אני, גיא כליף, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2021 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון") וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על-ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר ששפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על-פי כל דין.

גיא כליף

חבר הנהלה, חשבונאי ראשי

תל-אביב, 14 בנובמבר 2021

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים
ליום 30 בספטמבר 2021

Q3

תוכן העניינים

85	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
86	תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
87	תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
88	תמצית מאזן מאוחד
89	תמצית דוח על השינויים בהון
92	תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים
94	ביאורים לדוחות הכספיים
94	ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית
97	ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית
98	ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית
100	ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
104	ביאור 5 ניירות-ערך
110	ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
115	ביאור 7 פיקדונות הציבור
116	ביאור 8 זכויות עובדים
122	ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות
128	ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות
134	ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון
142	ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים
162	ביאור 12 א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
167	ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
190	ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה
193	ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים
207	ביאור 16 יוזמות רגולטוריות
210	ביאור 17 השפעות משבר התפשטות נגיף הקורונה

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק הפועלים בע"מ וחברות בנות שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2021 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה ישראל (2410) של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10.ב (ב) בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות שהוגשו כנגד קבוצת הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

תל-אביב, 14 בנובמבר 2021

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח רווח והפסד מאוחד

לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ביאור	
	2020	2021	2020	2021		
מבוקר			בלתי מבוקר			
10,260	7,681	8,871	2,607	3,071	2	הכנסות ריבית
(1,463)	(1,122)	(1,565)	(406)	(506)	2	הוצאות ריבית
8,797	6,559	7,306	2,201	2,565		הכנסות ריבית, נטו
1,943	2,130	(1,407)	193	(252)	6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,854	4,429	8,713	2,008	2,817		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית						
1,088	834	862	335	212	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
3,155	2,364	2,457	755	838		עמלות
136	82	133	11	29		הכנסות אחרות
4,379	3,280	3,452	1,101	1,079		סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות						
3,836	2,913	3,414	988	1,153		משכורות והוצאות נלוות
1,377	978	985	336	332		אחזקה ופחת בניינים וציוד
2,288	1,702	1,499	527	514		הוצאות אחרות
7,501	5,593	5,898	1,851	1,999		סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,732	2,116	6,267	1,258	1,897		רווח מפעילות נמשכת לפני מסים
1,590	885	2,334	449	705		הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
2,142	1,231	3,933	809	1,192		רווח מפעילות נמשכת לאחר מסים
10	7	39	5	12		חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,152	1,238	3,972	814	1,204		רווח נקי מפעילות נמשכת
(109)	(109)	-	-	-	1(ה)	הפסד מפעילות מופסקת
רווח נקי						
2,043	1,129	3,972	814	1,204		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	12	8	2	3		הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	1,141	3,980	816	1,207		המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים						
רווח בסיסי						
1.54	0.86	2.98	0.61	0.90		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.62	0.94	2.98	0.61	0.90		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת
רווח מדולל						
1.54	0.86	2.98	0.61	0.90		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
1.62	0.94	2.98	0.61	0.90		רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק מפעילות נמשכת

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

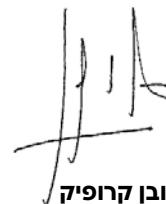
גיא כליף
חבר הנהלה,
חשבונאי ראשי

רם גב
משנה למנכ"ל,
מומנה על החטיבה הפיננסית

דב קוטלר
המנהל הכללי

ראובן קורפיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 14 בנובמבר 2021

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2020	2021	2020	2021	
מבוקר		בלתי מבוקר		ביאור	
2,043	1,129	3,972	814	1,204	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
13	12	8	2	3	הפסד (רווח) נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	1,141	3,980	816	1,207	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
				4	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:
369	265	(610)	121	(111)	התאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן נטו
(16)	-	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים* נטו, לאחר השפעת גידורים**
85	283	(193)	72	(173)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים***
438	548	(803)	193	(284)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(96)	(190)	271	(66)	93	השפעת המס המתייחס
342	358	(532)	127	(191)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מסים
1	1	-	1	-	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
343	359	(532)	128	(191)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
2,385	1,487	3,440	941	1,013	הרווח (ההפסד) הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14	13	8	3	3	ההפסד (הרווח) הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,399	1,500	3,448	944	1,016	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2021

31 בדצמבר	30 בספטמבר		ביאור	
2020	2020	2021		
מבוקר	בלתי מבוקר			
נכסים				
138,711	128,421	175,765		מזומנים ופיקדונות בבנקים
71,885	67,835	70,383	5	ניירות-ערך ⁽¹⁾⁽²⁾
368	437	1,219		ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
307,973	299,021	340,347		אשראי לציבור
(6,145)	(6,176)	(5,050)		הפרשה להפסדי אשראי
301,828	292,845	335,297	13,6	אשראי לציבור, נטו
2,193	2,573	2,017		אשראי לממשלות
556	377	781		השקעות בחברות כלולות
3,319	3,227	3,425		בניינים וציוד
14,890	11,773	10,084	11	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,852	6,198	5,353		נכסים אחרים ⁽¹⁾
539,602	513,686	604,324		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון				
435,217	417,005	505,483	7	פיקדונות הציבור
6,591	3,280	10,448		פיקדונות מבנקים
761	391	543		פיקדונות הממשלה
6	6	922		ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
23,490	24,724	18,761		אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,804	12,553	10,851	11	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
16,834	16,729	14,581		התחייבויות אחרות (מזה: 719; 789; 781 בהתאמה, הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים) ⁽¹⁾
499,703	474,688	561,589		סך-כל ההתחייבויות
39,873	38,971	42,717	9	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
26	27	18		זכויות שאינן מקנות שליטה
39,899	38,998	42,735		סך-כל ההון
539,602	513,686	604,324		סך-כל ההתחייבויות וההון

(1) לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15.ב](#).

(2) לפרטים בדבר ניירות-ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון	
8,199	10	8,209	(1,350)	35,455	42,314	21	42,335
-	-	-	-	1,207	1,207	(3)	1,204
-	-	-	-	(617)	(617)	-	(617)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	4	4	-	-	4	-	4
1	(1)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(191)	-	(191)	-	(191)
8,200	13	8,213	(1,541)	36,045	42,717	18	42,735

* בניכוי 924,138 יתרת מניות באוצר.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון	
8,183	11	8,194	(1,121)	30,951	38,024	30	38,054
-	-	-	-	816	816	(2)	814
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	3	3	-	-	3	-	3
-	-	-	128	-	128	(1)	127
8,183	14	8,197	(993)	31,767	38,971	27	38,998

* בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון

לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,183	17	8,200	(1,009)	32,682	39,873	26	39,899
-	-	-	-	3,980	3,980	(8)	3,972
-	-	-	-	(617)	(617)	-	(617)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	13	13	-	-	13	-	13
17	(17)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(532)	-	(532)	-	(532)
8,200	13	8,213	(1,541)	36,045	42,717	18	42,735

* בניכוי 924,138 יתרת מניות באוצר.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,167	20	8,187	(1,352)	31,346	38,181	40	38,221
-	-	-	-	1,141	1,141	(12)	1,129
-	-	-	-	(720)	(720)	-	(720)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	10	10	-	-	10	-	10
16	(16)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	359	-	359	(1)	358
8,183	14	8,197	(993)	31,767	38,971	27	38,998

* בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

תמצית דוח על השינויים בהון לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
הון מניות ופרמיה*	קרנות הון מהטבה בשל עסקות תשלום מבוסס מניות	סך הון וקרנות הון	רווח כולל אחר מצטבר	עודפים	סך-הכל הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך-הכל הון
8,167	20	8,187	(1,352)	31,346	38,181	40	38,221
-	-	-	-	2,056	2,056	(13)	2,043
-	-	-	-	(720)	(720)	-	(720)
התאמות ושינויים הנובעים מ:							
-	13	13	-	-	13	-	13
16	(16)	-	-	-	-	-	-
-	-	-	343	-	343	(1)	342
8,183	17	8,200	(1,009)	32,682	39,873	26	39,899

* בניכוי 1,479,008 יתרת מניות באוצר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	2020	2021	2020	2021	
			בלתי מבוקר		
			תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) שוטפת		
	2,043	1,129	3,972	814	1,204
			התאמות הדרושות כדי להציג את תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת		
	(10)	(7)	(39)	(5)	(12)
	580	393	435	133	153
	19	14	11	5	4
	1,943	2,130	(1,407)	193	(252)
	(156)	(147)	(222)	(39)	(68)
	(13)	(9)	57	5	11
	(59)	5	(483)	(84)	(109)
	126	130	(15)	(6)	(3)
	(57)	(52)	(83)	(1)	(10)
	(271)	(275)	(8)	(2)	2
	(214)	(235)	(27)	(51)	9
	(91)	(275)	647	9	146
	(21)	(21)	-	(21)	-
	9	-	29	-	3
	1,440	509	(15)	61	110
	249	(1,371)	357	35	397
			שינוי נטו בנכסים שוטפים		
	(3,747)	(630)	4,805	1,290	7
	405	(1,509)	993	(1,280)	(2,859)
	209	(932)	(31)	389	(378)
			שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות		
	4,755	503	(5,953)	(1,787)	281
	(4,339)	(3,331)	(1,934)	(89)	(3,265)
	2,800	(3,981)	1,089	(431)	(4,629)

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות כספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

תמצית דוח מאוחד על תזרימי מזומנים

לתקופות שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	2020	2021	2020	2021	
					בלתי מבוקר
					תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) השקעה
1,425	962	28	(185)	(25)	פיקדונות בבנקים
(1,964)	5,221	(23,701)	2,748	(6,752)	אשראי לציבור
(222)	(602)	176	(25)	60	אשראי לממשלות
103	34	(851)	(197)	(327)	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
(157)	(155)	(190)	(80)	-	רכישת אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
43	40	115	34	-	תמורה מפדיון אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
(50,103)	(39,434)	(18,907)	(5,165)	(525)	רכישת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
27,038	25,120	22,400	4,917	6,601	תמורה ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר
10,205	8,903	1,630	406	710	תמורה מפדיון אגרות-חוב זמינות למכירה
(8,657)	(7,028)	(6,689)	(2,083)	(2,652)	רכישת תיקי אשראי
55	45	-	45	-	תמורה ממכירת תיקי אשראי
(363)	(177)	(215)	(156)	(201)	השקעה בחברות כלולות
(682)	(403)	(578)	(157)	(327)	רכישת בניינים וציוד
72	67	119	3	14	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(23,207)	(7,407)	(26,663)	105	(3,424)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) השקעה
					תזרימי מזומנים מפעילות (לפעילות) מימון
3,071	(240)	3,880	(138)	338	פיקדונות בבנקים
73,572	55,360	63,637	16,189	15,763	פיקדונות מהציבור
76	(294)	(218)	(33)	10	פיקדונות מהממשלה
3	3	917	2	250	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
2,372	2,372	-	1,323	-	הנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
(5,233)	(4,043)	(4,960)	(1,753)	(2,282)	פדיון אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	-	(617)	-	(617)	דיבידנד ששולם לבעלי-מניות הבנק
73,861	53,158	62,639	15,590	13,462	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) מימון
53,454	41,770	37,065	15,264	5,409	גידול (קיטון) במזומנים - כולל יתרות מזומנים ושויי
53,454	41,770	37,065	15,264	5,409	מזומנים המיוחסים לפעילות מופסקת
85,886	85,886	137,900	111,944	169,681	גידול (קיטון) במזומנים
(1,440)	(509)	15	(61)	(110)	יתרת מזומנים לתחילת התקופה מפעילות נמשכת
137,900	127,147	174,980	127,147	174,980	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
					יתרת מזומנים לסוף התקופה מפעילות נמשכת
					ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו
10,749	8,100	7,145	2,532	1,899	ריבית שהתקבלה
(2,720)	(2,217)	(1,302)	(637)	(386)	ריבית ששולמה
11	5	22	2	11	דיבידנדים שהתקבלו
(2,163)	(1,816)	(1,250)	(526)	(527)	מסים על הכנסה ששולמו
447	446	1	-	-	מסים על הכנסה שהתקבלו

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2021 נערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. הוראות אילו מבוססות בעיקרן על כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית. כללי החשבונאות שלפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלה יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2020, למעט המפורט בסעיף ג' להלן.

תמצית הדוחות הכספיים אינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות הכספיים השנתיים לעיל ויש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020 והביאורים הנלווים להם.

תמצית הדוחות הכספיים אושרה לפרסום על-ידי דירקטוריון הבנק ביום 14 בנובמבר 2021.

ב. שימוש באומדנים

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על יישום המדיניות, על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

שיקול הדעת והאומדנים של הנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הבנק וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי ודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה עודכנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

לפרטים בדבר עדכון אומדנים בנוגע להתחייבות הבנק בגין זכויות עובדים המבוססות על חישוב אקטוארי, ראה [ביאור 8](#) להלן.

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

(1) הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה

בהתאם למכתבי הפיקוח מיום 3 בדצמבר 2020 ומיום 17 בדצמבר 2020, בנושא אירוע נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים, בנק רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לדיור, הלוואות אחרות לאנשים פרטיים והלוואות לעסקים קטנים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1.1.2021 ועד ליום 31.3.2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. בנק, שבחר לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות כאמור לעיל, והיתה לכך השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, יכלול בדוחות הרבעוניים והשנתיים לציבור בשנת 2021 גילוי פרופורמה, שישקף את ההשפעות העיקריות של יישום בחירה זו על הדוחות הכספיים. ההשפעה של האמור לעיל, על הדוחות הכספיים של הבנק אינה מהותית.

(2) הבהרת הפיקוח על הבנקים בקשר לטיפול החשבונאי בדחיות המוענקות להלוואות בערבות מדינה

בחודש מאי 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הבהרה בקשר לטיפול החשבונאי בדחיות המוענקות להלוואות בערבות מדינה שניתנו במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה. במסגרת ההבהרה צוין כי לנוכח המאפיינים המיוחדים של הלוואות לעסקים בערבות מדינה, שניתנו במסגרת ההתמודדות עם משבר נגיף הקורונה, ניתן לקבוע שלא ניתן ויתור בגין הלוואה כאמור שניתנה לה דחיית תשלומים אם מתקיימים שלושת התנאים המצטברים הבאים:

- התאגיד הבנקאי מעריך שלא צפוי לו הפסד מההלוואה, לאחר מימוש ערבות המדינה.
- התאגיד הבנקאי מוכן, בהתאם למדיניות או נוהלי האשראי שלו, להעמיד הלוואה חדשה בערבות מדינה ללווה בסיכון דומה ולתקופה דומה.
- במועד ההחלטה על דחיית התשלומים יש לתאגיד הבנקאי אינדיקציות המצביעות על כך ששיעור הריבית בהלוואה תואם את רמת הסיכון לבנק, לאחר הבאה בחשבון של ערבות המדינה.

עוד נקבע, כי, ניתן להביא בחשבון בחישוב הפרשה להפסדי אשראי בגינם את הסכום שלהערכת התאגיד הבנקאי הוא צפוי לקבל מהמדינה בעקבות מימוש הערבות.

ד. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

(1) הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL)

ביום 28 במרץ 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב במסגרתו נדרש ליישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות-הברית בנושא הפרשות להפסדי אשראי (ASU 2016-13).

מטרתו העיקרית של התיקון הינה לספק מידע שימושי יותר בנוגע להפסדי אשראי צפויים בגין מכשירים פיננסיים ומחויבויות למתן אשראי, תוך חיזוק האנטי-מחזוריות בהתנהגות ההפרשה להפסדי אשראי וחיזוק הקשר בין אופן ניהול סיכונים אשראי לבין אופן השתקפותם בדוחות הכספיים. לצורך כך התיקונים בעדכון זה מחליפים את שיטת ההפרשה להפסדי אשראי המבוססת על הפסדים שהתהוו, בשיטה המשקפת הפסדי אשראי צפויים לאורך חיי האשראי ודורשת התחשבות בטווח רחב יותר של מידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיור), אגרות-חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות מסוימות. כמו-כן, ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות-חוב בתיק הזמין למכירה, וכן יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי. בנוסף, ההגדרות הקיימות בהוראות לגבי חובות פגומים וסיכון אשראי פגום, יוחלפו בהגדרות של חובות לא צוברים וסיכון אשראי לא צובר.

כמו-כן, עדכן הפיקוח על הבנקים את אופן יישום הכללים החדשים ודרישות הסיווג והמחיקה בקשר להלוואות לדיור.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

התקן החדש יישם החל מיום 1 בינואר 2022, תוך התאמת יתרת העודפים ליום 1 בינואר 2022 בגין ההשפעה המצטברת של שינוי השיטה. לעניין ההון הפיקוחי, נכללה הקלה לפיה, במועד היישום לראשונה תאגיד בנקאי ראשי להוסיף בחזרה להון עצמי רובד 1, את הקיטון שנרשם במועד היישום לראשונה על פני שלוש שנים (ב-1 לינואר לשנת היישום הראשונה - 75%, השנייה 50% - והשלישית - 25%).

הבנק נערך ליישום התקן ובכוונתו ליישם מודלים מבוססי דירוג (PD LGD) לצורך אמידת הפסדי האשראי הצפויים. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 החל הבנק בתהליך ראשוני של ריצה במקביל שימשר ברבעון הרביעי של 2021. היערכות הבנק כוללת, בין היתר, קביעת מתודולוגיות לחישוב אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, תיקוף מודלים, ביצוע שינויים והתאמות במערכות המידע, עדכון בקורות והיערכות לעמידה בדרישות הגילוי בהתאם לכללים החדשים. בשלב זה, לאור היערכות המשמעותית הנוספת בפרויקט היישום של התקן, לא ניתן להעריך באופן סביר, במידת המהימנות הנדרשת, את ההשפעה הצפויה של יישום התקן.

(2) הפסקת פרסום ריבית הליבור

החל מסוף שנת 2021, המערכת הפיננסית העולמית צפויה להפסיק לפרסם את ריביות הליבור ולחזול מהשימוש בהן. ריביות אלו מהוות בסיס לצורך חישוב שיעור הריבית החל על מוצרים פיננסיים במטבעות חוץ עיקריים או צמודים למטבעות אלו בריבית משתנה. במסגרת הכוונה לבסס עוגני ריבית חלופיים במטבעות הרלוונטיים, גובשו בעולם, על-ידי גופים כגון ISDA (International Swaps and Derivatives Association) וה-ARRC (Alternative Reference Rate Committee), חלופות לריביות אלו, שפה משפטית חדשה והצעות למנגנוני החלפה. השינוי הצפוי ישפיע בכל תעשיית הבנקאות בעולם ובארץ.

בחודש מרץ פורסם כי התקבלה החלטה על הפסקת פרסום ריבית הליבור החל מיום 1 בינואר 2022 במטבעות הבאים: אירו, ליש"ט, פרנק שווייצרי ויין וכן על הפסקת פרסום עתידית של ריבית הליבור הדולרית החל מיום 30 ביוני 2023. באותה עת נקבעו, על-פי החלטות ISDA, שיעורי ההמרה של ריבית הליבור לריביות החדשות במכשירים הנגזרים הנסמכים על הפרוטוקול שלה.

כחלק מהיערכות הבנק לשינויים אלה, הוקמה בבנק ועדת היגוי אשר עוקבת אחר הפרסומים הבינלאומיים ובוחנת את השפעת ההחלפה על פעילות הבנק. הוועדה מעדכנת את ההנהלה והדירקטוריון מדי תקופה. במסגרת פעילות הוועדה נערך מיפוי של המוצרים השונים הקיימים בבנק ואשר מתבססים על הריביות שצפויות להעלם, מבוצעים שינויים במסמכים משפטיים וכן נעשות הדרכות לעובדי הבנק וללקוחותיו. כמו-כן, הבנק החל בהערכות להתאמת המערכות הטכנולוגיות לריביות ולמנגנונים החדשים. בסוף חודש ינואר 2020 נשלחו ללקוחות הבנק מכתבים אשר מתארים את השינוי העתידי על-פי המידע שהיה מצוי בבנק באותה עת. בחודש פברואר 2021 נשלח מכתב נוסף הכולל עדכונים על-פי המידע הנוסף שנודע לבנק. הבנק ימשיך לעקוב אחרי הפרסומים הבינלאומיים ויפעל בשאיפה להקטין את הסיכונים שנובעים מתהליך החלפת הריביות.

ביום 22 במרץ 2020 פרסם ה-FASB הקלות יישום בטיפול החשבונאי בהחלפת חוזים מבוססי ליבור לעוגני ריביות חלופיות. הקלות אילו מתייחסות בעיקר לטיפול בשינוי תנאי חוב וחשבונאות גידור, אשר נועדו לאפשר רציפות בטיפול החשבונאי במצב של החלפת ריבית הליבור בעוגני ריביות חלופיות. הבנק בוחן את יישום הקלות אילו בחוזים הרלוונטיים.

בחודש אוקטובר 2021 פרסם בנק ישראל הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "מעבר מריבית הליבור". ההוראה כוללת, בין היתר, התייחסות לתהליכים בבנק בבחירת הריביות האלטרנטיביות, התייחסות בנוגע לחוזים קיימים (ניהול המעבר), התייחסות לחוזים חדשים עד למועד הפסקת הפרסום וחוזים לאחר ה-31 בדצמבר 2021, התייחסות לפרסום מידע ללקוח וניהול הסיכונים הנובעים מהתהליך. הבנק נערך לביצוע ההוראה זו בהקדם.

להלן פירוט יתרות החוזים המושפעים מריבית הליבור:

מזה: עסקות שיימשכו מעבר למועדי הפסקת פרסום הליבור		סך העסקות ליום 30 בספטמבר 2021		
מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	מספר עסקות	סכום במיליוני ש"ח	
3,869	11,470	4,891	22,441	הלואות
15	214	228	903	פיקדונות
947	53,135	1,584	126,943	נגזרים (ברוטו) - ערך נקוב

בנוסף קיימות מסגרות לא מנוצלות אשר מרביתן לתקופה שאינה עולה על שנה.

ביאור 1 עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ה. פעילות מופסקת

בהתאם לנדרש בחוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2017 ("החוק להגברת התחרותיות"), בחודש אפריל 2019 מכר הבנק בהצעת מכר לציבור 65.2% מהונה של ישראלכרט. לאחר המכירה נותר הבנק עם החזקה של כ-33% ממניות ישראלכרט, שטופלה לפי שיטת השווי המאזני.

ביום 2 בפברואר 2020, אישר דירקטוריון הבנק, חלוקה של יתרת ההחזקה במניות בישראלכרט, כדיבינדו בעין לבעלי מניות הבנק וביום 9 במרץ 2020 בוצעה החלוקה בפועל. חלוקת המניות בוצעה בהתאם לשווי המניות בבורסה במועד חלוקתן. עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, הבנק הכיר בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) במסגרת הרווח מפעילות מופסקת בדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2020. כמו-כן, החל ממועד חלוקת המניות הבנק אינו מחזיק במניות ישראלכרט ובכך השלים הבנק את ההיפרדות מקבוצת ישראלכרט, כנדרש בחוק להגברת התחרותיות.

לפרטים נוספים בדבר טענת פקיד השומה, לפיה במכירת חברה בת המסווגת כעוסק לצורכי מס ערך מוסף ("מע"מ") יש לחייב במס רווח רווחים ראויים לחלוקה הפטורים ממס חברות, בכל הקשור למכירת קבוצת ישראלכרט, ראה [ביאור 3.1.8 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#). לפרטים נוספים בדבר שומות מע"מ אשר התייחסו, בין היתר, לתשלום מע"מ על עמלות מטבע-חוץ שנגבו מלקוחות הבנק ולמחויבות הבנק לשאת בתשלום המע"מ על עמלות שנגבו בעבורו. ראה [ביאור 2.1.8 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 2 הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2021	2020	2021	
א. הכנסות ריבית*				
7,065	8,382	2,438	2,914	מאשראי לציבור
40	34	12	13	מאשראי לממשלות
98	43	15	14	מפיקדונות בבנקים
75	97	23	34	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
403	314	119	96	מאגרות-חוב
-	1	-	-	מנכסים אחרים
7,681	8,871	2,607	3,071	סך-כל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית				
(840)	(782)	(249)	(259)	על פיקדונות הציבור
(4)	(3)	(2)	(1)	על פיקדונות הממשלה
(9)	(8)	(2)	(1)	על פיקדונות מבנקים
-	(2)	-	(2)	על ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(270)	(765)	(154)	(240)	על אגרות-חוב וכתבי התחייבויות נדחים
1	(5)	1	(3)	על התחייבויות אחרות
(1,122)	(1,565)	(406)	(506)	סך-כל הוצאות ריבית
6,559	7,306	2,201	2,565	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית**				
(105)	(110)	(51)	(40)	הכנסות ריבית
13	7	7	-	הוצאות ריבית
ד. פירוט הכנסות (הוצאות) ריבית על בסיס צבירה מאגרות-חוב				
10	11	4	4	מוחזקות לפדיון
369	285	107	86	זמינות למכירה
24	18	8	6	למסחר
403	314	119	96	סך-הכל כלול בהכנסות ריבית

* כולל השפעת יחסי גידור.

** פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א ו-ב.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית

א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן פעילויות שאינן למטרות מסחר

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2021	2020	2021	
1. מפעילות במכשירים נגזרים				
485	(47)	169	(606)	סך-הכל מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾
2. מהשקעה באגרות-חוב				
176	303	41	68	רווחים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה
(29)	(81)	(2)	-	הפסדים ממכירת אגרות-חוב זמינות למכירה ⁽²⁾
147	222	39	68	סך-הכל מהשקעה באגרות-חוב
3. הפרשי שער, נטו				
(278)	(114)	(84)	526	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות				
(5)	483	84	109	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר, נטו ⁽³⁾⁽⁴⁾
5	22	2	11	דיבידנד ממניות שאינן למסחר
(1)	15	6	3	התאמה לשווי הוגן של השקעה בחברה מוחזקת
(1)	520	92	123	סך-הכל מהשקעה במניות
5. רווחים (הפסדים) נטו בגין עסקות איגוח				
-	-	-	-	
6. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו				
21	-	21	-	
374	581	237	111	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר

- (1) מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (2) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-2 וכ-2 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020, בהתאמה.
- (3) לרבות הפרשות לירידת-ערך בסך של כ-7 וכ-18 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021, בהתאמה (לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020: כ-3 וכ-14 מיליוני ש"ח, בהתאמה).
- (4) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 3 הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר*

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2021	2020	2021	
451	338	103	112	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר
9	(57)	(5)	(11)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾
460	281	98	101	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות מסחר**
834	862	335	212	סך-הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון:				
153	45	45	19	חשיפת ריבית
294	217	50	76	חשיפת מטבע-חוץ
13	19	3	6	חשיפה למניות
460	281	98	101	סך-הכל

* כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

** להכנסות ריבית מהשקעה באגרות-חוב למסחר ראה [ביאור 2](#).

(1) מזה: חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאגרות-חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן בסך של כ-5 וכ-1 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021, בהתאמה (לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020: כ-17) וכ-114 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת מס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2021 ובשנת 2020

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2021 ובשנת 2020	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
			סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים***	התאמות מתרגום*, נטו לאחר השפעת גידורים**
			בלתי מבוקר		
יתרה ליום 30 ביוני 2021	2	(1,348)	(1,507)	-	159
שינוי נטו במהלך התקופה	-	(191)	(113)	-	(78)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2021	2	(1,539)	(1,620)	-	81
יתרה ליום 30 ביוני 2020	3	(1,118)	(1,423)	(38)	343
שינוי נטו במהלך התקופה	(1)	127	48	-	79
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	2	(991)	(1,375)	(38)	422

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2021 ובשנת 2020

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2021 ובשנת 2020	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
			סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים***	התאמות מתרגום*, נטו לאחר השפעת גידורים**
			בלתי מבוקר		
יתרה ליום 1 בינואר 2021	2	(1,007)	(1,496)	-	489
שינוי נטו במהלך התקופה	-	(532)	(124)	-	(408)
יתרה ליום 30 בספטמבר 2021	2	(1,539)	(1,620)	-	81
יתרה ליום 1 בינואר 2020	3	(1,349)	(1,561)	(38)	250
שינוי נטו במהלך התקופה	(1)	358	186	-	172
יתרה ליום 30 בספטמבר 2020	2	(991)	(1,375)	(38)	422

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2020

רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2021 ובשנת 2020	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
			סך-הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים***	התאמות מתרגום*, נטו לאחר השפעת גידורים**
			מבוקר		
יתרה ליום 1 בינואר 2020	3	(1,349)	(1,561)	(38)	250
שינוי נטו במהלך השנה	(1)	342	65	38	239
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	2	(1,007)	(1,496)	-	489

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעות נטו במטבע-חוץ.

*** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס
1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2021 ובשנת 2020

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2021		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן					
107	(53)	160	(27)	16	(43)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(28)	11	(39)	(51)	17	(68)
רווחים (רווחים) הפסדים בגין אגרות-חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾					
79	(42)	121	(78)	33	(111)
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים*					
22	(12)	34	(139)	76	(215)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו במהלך התקופה					
26	(12)	38	26	(16)	42
רווחים (רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
48	(24)	72	(113)	60	(173)
שינוי נטו במהלך התקופה					
127	(66)	193	(191)	93	(284)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(1)	-	(1)	-	-	-
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
128	(66)	194	(191)	93	(284)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).
(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)
 2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופות של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר בשנת 2021 ובשנת 2020

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום					
30 בספטמבר 2020			30 בספטמבר 2021		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן					
273	(139)	412	(253)	137	(390)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(101)	46	(147)	(155)	65	(220)
שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾ (רווחים) הפסדים בגין אגרות-חוב זמינות למכירה					
172	(93)	265	(408)	202	(610)
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים*					
113	(60)	173	(207)	114	(321)
רווח (הפסד) אקטוארי נטו במהלך התקופה					
73	(37)	110	83	(45)	128
שינוי נטו במהלך התקופה (רווחים) הפסדים נטו שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
186	(97)	283	(124)	69	(193)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
358	(190)	548	(532)	271	(803)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(1)	-	(1)	-	-	-
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
359	(190)	549	(532)	271	(803)
סך-הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
 (1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).
 (2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 4 רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר בשנת 2020

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן		
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	525	(180)
רווחים (הפסדים) בגין ניירות-ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	(156)	50
שינוי נטו במהלך השנה	369	(130)
התאמות מתרגום**		
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד, לרבות בגין מימוש פעילות	(16)	54
שינוי נטו במהלך השנה	(16)	54
הטבות לעובדים**		
רווח (הפסד) אקטוארי נטו השנה	(46)	25
רווחים (הפסדים) נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾	131	(45)
שינוי נטו במהלך השנה	85	(20)
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	438	(96)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	(1)	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק		
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה	439	(96)

* התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה, עד ליום 31 בדצמבר 2018, היה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

** בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. פירוט נוסף ראה [בביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית](#).

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך

ליום 30 בספטמבר 2021

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	195	-	(1)	194
של מוסדות פיננסיים בישראל	312	7	-	319
סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון	507	7	(1)	513

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן*
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה				
אגרות-חוב ומלוות				
של ממשלת ישראל	38,122	178	(50)	38,250
של ממשלות זרות	17,543	38	(191)	17,390
של מוסדות פיננסיים זרים	2,740	75	-	2,815
של אחרים זרים	2,544	70	(1)	2,613
סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה	60,949	(1)361	(1)(242)	61,068

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן*
(3) השקעות במניות שאינן למסחר				
מניות שאינן למסחר				
מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽³⁾	2,101	-	(24)	2,101
סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר	64,716	775	(267)	65,224

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(3) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - מוצגות לפי עלות מותאמת, מעלה או מטה, למחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

לפירוט נוסף ראה [ביאור 15](#).

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2021					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
					(4) ניירות-ערך למסחר
					אגרות-חוב ומלוות
4,319	(9)	7	4,321	4,319	של ממשלת ישראל
358	-	-	358	358	של ממשלות זרות
263	(2)	5	260	263	של מוסדות פיננסיים זרים
225	(1)	-	226	225	של אחרים זרים
5,165	(12)	12	5,165	5,165	סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר
					מניות
5,165	(12) ⁽¹⁾	12 ⁽¹⁾	5,165	5,165	סך-כל ניירות הערך למסחר
70,389	(279)	787	69,881	70,383	סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾⁽³⁾

ליום 30 בספטמבר 2021							
סך-הכל	12 חודשים ומעלה		שווי הוגן	סך-הכל	פחות מ-12 חודשים		שווי הוגן
	הפסדים שטרם מומשו 20-40%	0-20%			הפסדים שטרם מומשו 20-40%	0-20%	
							(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות-חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש
							אגרות-חוב ומלוות
-	-	-	-	(50)	-	(50)	4,489
(158)	-	(158)	3,227	(33)	-	(33)	9,523
-	-	-	-	(1)	-	(1)	158
(158)	-	(158)	3,227	(84)	-	(84)	14,170

- * נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
- (1) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-8.0 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.
- (3) ניירות-ערך שהושאלו בסך 33 מיליוני ש"ח מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) וביאור [3](#).
- ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(1) אגרות-חוב מוחזקות לפדיון
					אגרות-חוב ומלוות
432	-	8	424	424	של מוסדות פיננסיים בישראל
432	-	8	424	424	סך-כל אגרות-חוב מוחזקות לפדיון

שווי הוגן*	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	רווחים	עלות מופחתת	הערך במאזן	
					(2) אגרות-חוב זמינות למכירה
					אגרות-חוב ומלוות
38,202	(17)	333	37,886	38,202	של ממשלת ישראל
9,418	(14)	206	9,226	9,418	של ממשלות זרות
5,513	(16)	90	5,439	5,513	של מוסדות פיננסיים זרים
4,105	(16)	60	4,061	4,105	של אחרים זרים
57,238	(63) ⁽¹⁾	689 ⁽¹⁾	56,612	57,238	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
					(3) השקעות במניות שאינן למסחר
2,048	(33) ⁽²⁾	160 ⁽²⁾	1,921	2,048	מניות שאינן למסחר
1,201	-	-	1,201	1,201	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽³⁾
59,718	(96)	857	58,957	59,710	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(3) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - מוצגות לפי עלות מותאמת, מעלה או מטה, למחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

לפירוט נוסף ראה [ביאור 15](#).

הערות:

- לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.
- ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 30 בספטמבר 2020					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
					(4) ניירות-ערך למסחר
					אגרות-חוב ומלוות
8,121	(10)	77	8,054	8,121	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	2	של ממשלות זרות
**8,123	(10)	77	8,056	8,123	סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר
					מניות
2	-	-	2	2	של אחרים
8,125	⁽¹⁾ (10)	⁽¹⁾ 77	8,058	8,125	סך-כל ניירות הערך למסחר
67,843	(106)	934	67,015	67,835	סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾

12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן		
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%		
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות							
(1)	-	(1)	559	(16)	-	(16)	3,024
(13)	-	(13)	713	(1)	-	(1)	191
-	-	-	-	(16)	-	(16)	912
(5)	-	(5)	135	(11)	-	(11)	967
(19)	-	(19)	1,407	(44)	-	(44)	5,094

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
** מזה ניירות ערך בסך 3,358 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.

(1) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(2) מזה: ניירות ערך בסך של כ-2.6 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

- א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	הערך במאזן	
(1) אגרות-חוב המוחזקות לפדיון					
אגרות-חוב ומלוות					
1	-	-	1	1	של ממשלת ישראל
433	-	8	425	425	של מוסדות פיננסיים בישראל
434	-	8	426	426	סך-כל אגרות-החוב המוחזקות לפדיון
(2) אגרות-חוב זמינות למכירה					
אגרות-חוב ומלוות					
43,335	(2)	368	42,969	43,335	של ממשלת ישראל
10,562	(51)	157	10,456	10,562	של ממשלות זרות
5,058	(2)	142	4,918	5,058	של מוסדות פיננסיים זרים
3,904	(3)	120	3,787	3,904	של אחרים זרים
62,859	(58) ⁽¹⁾	787 ⁽¹⁾	62,130	62,859	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה
(3) השקעות במניות שאינן למסחר					
2,385	(16) ⁽²⁾	198 ⁽²⁾	2,203	2,385	מניות שאינן למסחר
1,368	-	-	1,368	1,368	מזה: מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ⁽³⁾
65,678	(74)	993	64,759	65,670	סך-הכל ניירות הערך שאינן למסחר

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.

(1) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" במסגרת רווח כולל אחר.

(2) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(3) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין - מוצגות לפי עלות מותאמת, מעלה או מטה, למחירים נצפים בעסקות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק.

לפירוט נוסף ראה [ביאור 15](#).

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2](#) ו**ביאור 3**.

ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 5 ניירות-ערך (המשך)

מבוקר
במיליוני ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2020					
שווי הוגן*	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן	
					(4) ניירות-ערך למסחר
					אגרות-חוב ומלוות
6,213	(3)	71	6,145	6,213	של ממשלת ישראל
2	-	-	2	2	של ממשלות זרות
**6,215	(3)	71	6,147	6,215	סך-כל אגרות-חוב ומלוות למסחר
					מניות
6,215	⁽¹⁾ (3)	⁽¹⁾ 71	6,147	6,215	סך-כל ניירות הערך למסחר
71,893	(77)	1,064	70,906	71,885	סך-כל ניירות הערך ⁽²⁾

12 חודשים ומעלה		פחות מ-12 חודשים					
סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	סך-הכל	הפסדים שטרם מומשו
	20-40%	0-20%		20-40%	0-20%		20-40%
(5) שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות-ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש							
אגרות-חוב ומלוות							
-	-	-	(2)	-	(2)	1,006	של ממשלת ישראל
(10)	-	(10)	(41)	-	(41)	4,349	של ממשלות זרות
-	-	-	(2)	-	(2)	115	של מוסדות פיננסיים זרים
(1)	-	(1)	(2)	-	(2)	98	של אחרים זרים
(11)	-	(11)	(47)	-	(47)	5,568	סך-כל אגרות-חוב ומלוות זמינים למכירה

* נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך-כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות-ערך בהיקפים גדולים.
 ** מזה ניירות-ערך בסך 3,826 מיליוני ש"ח שסווגו כניירות-ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן, למרות שהם לא נרכשו למטרות מסחר.
 (1) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (2) מזה: ניירות-ערך בסך של כ-4.6 מיליארד ש"ח שועבדו למלווים.

הערות:

א. לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות-חוב וכן במניות - ראה [ביאור 2 וביאור 3](#).
 ב. ההבחנה בין אגרות-חוב של ישראל לבין אגרות-חוב של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

ליום 30 בספטמבר 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
187,998	18,182	169,816	907	-	168,909	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
170,531	-	170,531	33,023	109,940	27,568	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
109,989	-	109,989	-	109,940	49	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
358,529	18,182	340,347	33,930	109,940	196,477	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
2,216	-	2,216	626	-	1,590	חובות בארגון מחדש
1,275	-	1,275	30	-	1,245	חובות פגומים אחרים
3,491	-	3,491	656	-	2,835	סך-הכל חובות פגומים
722	-	722	43	637	42	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
4,576	-	4,576	33	-	4,543	חובות בעייתיים אחרים
8,789	-	8,789	732	637	7,420	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
3,604	5	3,599	91	-	3,508	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
1,451	-	1,451	499	527	425	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
527	-	527	-	527	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
5,055	5	5,050	590	527	3,933	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,272	-	1,272	87	-	1,185	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-49 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-385 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור		
יתרת חוב רשומה						
163,434	19,484	143,950	874	1	143,075	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
155,071	-	155,071	33,863	97,049	24,159	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
96,957	-	96,957	-	96,904	53	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
318,505	19,484	299,021	34,737	97,050	167,234	סך-הכל ⁽²⁾
(2) מזה:						
2,745	-	2,745	727	-	2,018	חובות בארגון מחדש
1,391	-	1,391	49	1	1,341	חובות פגומים אחרים
4,136	-	4,136	776	1	3,359	סך-הכל חובות פגומים
790	-	790	39	713	38	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
5,073	-	5,073	33	-	5,040	חובות בעייתיים אחרים
9,999	-	9,999	848	714	8,437	סך-הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות						
4,083	9	4,074	133	-	3,941	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
2,102	-	2,102	863	738	501	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
738	-	738	-	738	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
6,185	9	6,176	996	738	4,442	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,518	-	1,518	130	-	1,388	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-53 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-594 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. חובות*, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי**	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור		
						יתרת חוב רשומה
162,471	13,618	148,853	952	1	147,900	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
159,120	-	159,120	32,935	99,442	26,743	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
99,363	-	99,363	-	99,311	52	(1) מזה: לפי עומק פיגור
321,591	13,618	307,973	33,887	99,443	174,643	סך-הכל ⁽²⁾
						(2) מזה:
2,710	-	2,710	698	-	2,012	חובות בארגון מחדש
1,250	-	1,250	40	1	1,209	חובות פגומים אחרים
3,960	-	3,960	738	1	3,221	סך-הכל חובות פגומים
728	-	728	45	652	31	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
5,818	-	5,818	24	-	5,794	חובות בעייתיים אחרים
10,506	-	10,506	807	653	9,046	סך-הכל חובות בעייתיים
						יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*
4,065	5	4,060	118	-	3,942	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
2,085	-	2,085	827	758	500	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽³⁾
758	-	758	-	758	-	(3) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור***
6,150	5	6,145	945	758	4,442	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי ⁽⁴⁾
1,453	-	1,453	111	-	1,342	(4) מזה: הפרשה בגין חובות פגומים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, נירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-52 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-609 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
5,853	5	5,848	632	517	4,699	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2021
(252)	-	(252)	(8)	9	(253)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(157)	-	(157)	(83)	-	(74)	מחיקות חשבונאיות
330	-	330	84	1	245	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
173	-	173	1	1	171	מחיקות חשבונאיות נטו
5,774	5	5,769	625	527	4,617	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2021 ⁽²⁾
23	-	23	(1)	-	24	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
719	-	719	35	-	684	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
6,760	8	6,752	1,002	717	5,033	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020
193	1	192	105	22	65	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(270)	-	(270)	(120)	(4)	(146)	מחיקות חשבונאיות
291	-	291	94	3	194	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
21	-	21	(26)	(1)	48	מחיקות חשבונאיות נטו
6,974	9	6,965	1,081	738	5,146	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 ⁽²⁾
27	-	27	14	-	13	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
789	-	789	85	-	704	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 6 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
(1,407)	-	(1,407)	(417)	(231)	(759)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(542)	-	(542)	(248)	(3)	(291)	מחיקות חשבונאיות
792	-	792	264	3	525	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
250	-	250	16	-	234	מחיקות חשבונאיות נטו
5,774	5	5,769	625	527	4,617	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2021 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(62)	-	(62)	(46)	-	(16)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
719	-	719	35	-	684	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
2,130	1	2,129	488	298	1,343	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,005)	-	(1,005)	(440)	(13)	(552)	מחיקות חשבונאיות
598	-	598	243	7	348	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(407)	-	(407)	(197)	(6)	(204)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,974	9	6,965	1,081	738	5,146	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
252	(1)	253	46	-	207	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
789	-	789	85	-	704	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 7 פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
בישראל			
לפי דרישה			
194,435	184,951	224,814	אינם נושאים ריבית
107,302	100,690	142,412	נושאים ריבית
301,737	285,641	367,226	סך-הכל לפי דרישה
115,283	114,017	118,116	לזמן קצוב
417,020	399,658	485,342	סך-כל פיקדונות הציבור בישראל*
מחוץ לישראל			
לפי דרישה			
1,335	1,271	1,141	אינם נושאים ריבית
6,168	6,091	8,647	נושאים ריבית
7,503	7,362	9,788	סך-הכל לפי דרישה
10,694	9,985	10,353	לזמן קצוב
18,197	17,347	20,141	סך-כל פיקדונות הציבור מחוץ לישראל
435,217	417,005	505,483	סך-כל פיקדונות הציבור
* מזה:			
189,965	191,119	191,591	פיקדונות של אנשים פרטיים
64,109	58,730	95,137	פיקדונות של גופים מוסדיים
162,946	149,809	198,614	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
תקרת הפיקדון			
145,035	142,120	149,674	עד 1
110,768	109,350	114,195	מעל 1 עד 10
61,471	59,737	68,211	מעל 10 עד 100
42,604	38,911	48,648	מעל 100 עד 500
75,339	66,887	124,755	מעל 500
435,217	417,005	505,483	סך-הכל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים

א. הטבות לעובדים

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2020	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		
פרישה מוקדמת ופיצויים			
7,533	7,300	8,092	סכום ההתחייבות
(3,671)	(3,592)	(4,094)	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
3,862	3,708	3,998	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק אי ניצול ימי מחלה			
364	349	399	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
364	349	399	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
מענק יובל			
35	34	36	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
35	34	36	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות בסיום ולאחר העסקה			
692	630	697	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התוכנית
692	630	697	עודף ההתחייבות על נכסי התוכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך-הכל			
4,953	4,721	5,130	עודף ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"*
42	72	14	* מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה

(1) מחויבויות ומצב המימון

א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה, נטו**

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2020	2021	2020	2021	
מבוקר		בלתי מבוקר			
5,183	5,183	4,918	4,798	4,912	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בתחילת התקופה
159	124	118	38	41	עלות שירות
124	94	54	28	17	עלות ריבית
(12)	(13)	(16)	(13)	(2)	הפקדות משתתפי התוכנית
48	(174)	320	(34)	216	הפסד (רווח) אקטוארי
(2)	1	1	1	(1)	שינוים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(582)	(538)	(301)	(131)	(89)	הטבות ששולמו
-	10	-	-	-	אחר
4,918	4,687	5,094	4,687	5,094	מחויבות בגין הטבה חזויה, נטו בסוף התקופה
4,660	4,436	4,796	4,436	4,796	מחויבות בגין הטבה מצטברת, נטו בסוף התקופה

* כולל הטבות לאחר פרישה, לרבות מענק מחלה אשר משולם במועד הפרישה.
** הסכומים המוצגים הינם בנטו מנכסי תוכנית. לפירוט נוסף, ראה סעיף (ד) להלן.

ב. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2020	2020	2021	
מבוקר		בלתי מבוקר	
4,918	4,687	5,094	פרישה מוקדמת ופיצויים
			סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות

ג. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2020	2020	2021	
מבוקר		בלתי מבוקר	
2,265	2,067	2,458	הפסד אקטוארי נטו
2,265	2,067	2,458	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

ד. תוכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התוכנית

31 בדצמבר	30 בספטמבר		
2020	2020	2021	
מבוקר		בלתי מבוקר	
8,589	8,279	9,188	מחויבות בגין הטבה חזויה
8,331	8,028	8,890	מחויבות בגין הטבה מצטברת
(3,671)	(3,592)	(4,094)	שווי הוגן של נכסי התוכנית

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(2) הוצאה לתקופה

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2020	2021	2020	2021	
מבוקר		בלתי מבוקר			
159	124	118	38	41	עלות שירות
124	94	54	28	17	עלות ריבית
					הפחתה של סכומים שלא הוכרו:
131	110	128	38	42	הפסד אקטוארי נטו
-	10	-	-	-	אחר
414	338	300	104	100	סך עלות ההטבה, נטו

ב. שינויים בנכסי תוכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2020	2021	2020	2021	
מבוקר		בלתי מבוקר			
48	(174)	320	(34)	216	הפסד (רווח) אקטוארי נטו בתקופה
(131)	(110)	(128)	(38)	(42)	הפחתה של רווח (הפסד) אקטוארי
(2)	1	1	-	(1)	שינויים בשערי החליפין של מטבע-חוץ
(85)	(283)	193	(72)	173	סך-הכל הוכר ברווח (הפסד) כולל אחר
414	338	300	104	100	סך עלות ההטבה נטו
329	55	493	32	273	סך-הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(3) הנחות*

החישוב האקטוארי מבוסס בין היתר על הנחות שונות בדבר שיעור עליית שכר, שיעורי עזיבה לטווח קצר ולטווח ארוך של עובדים, שיעור עליית המדד ועוד. הנחות אלה מתבססות על ניסיון העבר על בסיס מחקרים שמבוצעים מעת לעת על-ידי האקטואר וציפיות ההנהלה. במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021 בוצע עדכון למחקר בדבר שיעורי העזיבות של עובדים ושיעור עליית השכר הריאלי כמפורט להלן:

- מחקר בדבר שיעורי עזיבות - המחקר עודכן בהתבסס על ניסיון הבנק במשך השנים 2013-2020. בעקבות המחקר עודכן אומדן שיעורי העזיבות, עדכון זה הביא לגידול בהתחייבות בסך כ-65 מיליון ש"ח.
 - מחקר בדבר שיעור עליית שכר - המחקר עודכן בהתבסס על ניסיון הבנק עבור השנים 2011-2020. בעקבות המחקר עודכן שיעור הגידול בתגמול שהביא לגידול בהתחייבות בסך כ-70 מיליון ש"ח.
- סך הגידול בהתחייבות האקטוארית בשל עדכון האומדנים כמפורט לעיל מהווה כ-3% מסך ההתחייבות שיתרתה ליום 30 בספטמבר 2021 הינה כ-5.1 מיליארד ש"ח.

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2021	2020	2021	2020
	בלתי מבוקר		מבוקר	
שיעור היוון	0.07%	0.78%	0.37%	0.37%
שיעור עליית המדד	1.5%	2.0%	1.5%	1.5%
שיעור גידול בתגמול ⁽¹⁾	0.5%-7.6%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
	בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר	
שיעור היוון	0.20%	0.66%	0.29%	1.99%	0.37%	0.44%	0.78%	0.78%
שיעור גידול בתגמול	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%	0.0%-7.5%

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

	קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת				
	30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
	בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר	
שיעור היוון	530	466	(421)	502	(445)	(391)	502	(261)
שיעור גידול בתגמול	(266)	(236)	308	(261)	311	278	(261)	(261)

* ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.

(1) שיעור הגידול בתגמול מושפע ממספר תהליכים המביאים לגידול בעלות השכר ומשקפים שיעור גידול ממוצע של כ-1.2% לשנה במונחים ריאליים. תהליכים אלה כוללים קידומים ושינויים בהגדרות תפקיד, ותק ודירוג.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ב. תוכנית הטבות לאחר פרישה (המשך)

(4) נכסי תוכנית

התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים מחושבת בהתבסס על חישוב אקטוארי. חישוב זה מביא בחשבון, בין היתר, את ההסתברות לפרישה מוקדמת בתנאים מיטיבים בכל אחד מהמסלולים הרלוונטיים (פיצויים בשיעורים מוגדלים או פנסיה מוקדמת), את סכומי ההתחייבות בעת הפרישה ואת שווי היעודות באותו מועד. בנוסף, לאור הסכמי העבודה הקיימים בבנק ומהות הסכמי הפרישה בבנק, חשיפת הבנק לשינויים (חיוביים או שליליים) בשווי היעודות, הינה מצומצמת לאור קיומו של סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, לפיו במקרה של עזיבת העובד, בהגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, או יציאת העובד לפנסיה מוקדמת, הבנק אינו נדרש או נוהג לבצע השלמה ליעודות במקרים ששווין ירד או אינו מכסה את הגידול שחל בשכר. התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, מכוסה בעיקרה על-ידי יעודות אשר מופקדות בקופות לפיצויים על שם העובדים.

להלן יתרות ההתחייבות לפיצויי פיטורין והיעודות לפיצויי פיטורין:

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2020	2020	2021
מבוקר	בלתי מבוקר	
3,540	3,459	3,882
(3,425)	(3,349)	(3,835)
115	110	47

התחייבות לפיצויים

יעודות לפיצויים

התחייבות נטו

ג. תזרימי מזומנים

(1) הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	הפקדות בפועל		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		תחזית *2021
	2020	2021	2020	2021	
מבוקר	בלתי מבוקר				
162	126	127	50	53	173

* אומדן ההפקדות שהבנק צופה לשלמן לתוכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2021.

(2) הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד

שנה
2021
2022
2023
2024
2025
2026-2030
2031 ואילך
סך-הכל

ביאור 8 זכויות עובדים (המשך)

ד. ביום 21 בינואר 2020 חתמו הבנק ונציגות ארגון העובדים על הסכם שכר לשנים 2018-2022, אשר אושר על-ידי דירקטוריון והנהלת הבנק.

ה. ביום 25 באפריל 2021 אישר הדירקטוריון הענקת מניות חסומות (ל-3 שנים מיום 1 בינואר 2021) למנכ"ל הבנק, חברי הנהלה, מנהלים בכירים ועובדים מרכזיים בבנק וכן מנהלים ועובדים שפרשו מהבנק, בהיקף כולל של עד כ-0.05% מההון המונפק של הבנק (573,525 מניות) וזאת במסגרת יישום תוכניות התגמול והסכמי ההעסקה הקיימים, כחלק מרכיב התגמול הקבוע לשנת 2020 אשר הוכר בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020 ולפי מתאר שפרסם הבנק ביום 26 באפריל 2021. כמו-כן, אושרה הקצאת 44,253 יחידות מניות חסומות (RSU) (כ-0.003% מההון המונפק) למספר עובדים שאינם נושאי משרה. המניות ייחידות המניה החסומות הוקצו במהלך הרבעון השני של שנת 2021.

ו. **תנאי כהונה ליו"ר הדירקטוריון -** בהמשך לאמור בביאור 3.ג.22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020 בדבר תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון שאושרו באסיפה כללית של הבנק בחודש אוקטובר 2020, ביום 21 במרץ 2021 ולאחר שהבנק קיבל מענה של רשות ניירות-ערך, אשר תואם עם משרד המשפטים ובנק ישראל, לפנייה מקדמית של הבנק בנושא, החליט דירקטוריון הבנק כי הוראות הדין והנחיות גופי הפיקוח אינן מונעות את מתן התגמול ואת תנאי הכהונה שאושרו ליו"ר הדירקטוריון על-ידי האסיפה הכללית כאמור. בהתאם, השלים הבנק ליו"ר הדירקטוריון את יתרת תשלום התגמול לה הוא זכאי החל מתחילת כהונתו כיו"ר (28 ביוני 2020) - הפער בין תנאי הכהונה שאושרו לבין גמול הדירקטורים שקיבל בתקופה זו. בהמשך למכתבים דומים קודמים בנושא, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש ספטמבר 2021 מכתב בנוגע לעקרונות לקביעת תנאי הכהונה של יושב ראש דירקטוריון בבנק בלא גרעין שליטה לתקופה של עד תום חודש דצמבר 2021. תנאי כהונת היו"ר שאושרו נקבעו בשים לב לעקרונות שפורטו במכתבי הפיקוח. הפיקוח על הבנקים בוחן את הגדרות תפקיד יו"ר הדירקטוריון ואת תנאי הכהונה של יושבי ראש הדירקטוריון בבנקים בלא גרעין שליטה ופרסם בחודש יולי 2021 טיוטה לעדכון הוראות הפיקוח בעניינים אלה.

ז. לרגל שנת ה-100 של הבנק וכהוקרה לעובדי הבנק ומנהליו על מאמצייהם ותרומתם לתוצאות העסקיות, אישר דירקטוריון הבנק במועד אישור הדוחות תשלום מענק מיוחד לעובדי הבנק (בנוסף לתוכנית המענקים השנתית) בסך של 7,000 ש"ח לעובד.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות

א. דיבידנד

כפוף לאמור להלן בסעיף זה, מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק החל מהרבעון הראשון של שנת 2017 היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות. כל חלוקה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בשיקולים עסקיים, בהוראת כל דין ובמגבלות על חלוקה.

בנוסף למגבלות על-פי חוק החברות, חלוקת דיבידנד על-ידי תאגיד בנקאי כפופה לרגולציה החלה על תאגידים בנקאיים בישראל, לפיה לא יחולק דיבידנד: (א) אם יתרת העודפים המצטברת של הבנק (בניכוי הפרשים בחובה, שנכללו ברווח כולל אחר מצטבר) על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו אינה חיובית, או במידה שחלוקה כאמור תגרום ליתרה שלילית; (ב) כאשר אחת או יותר משלוש השנים הקלנדריות האחרונות הסתיימה בהפסד או בהפסד כולל; (ג) כאשר התוצאה המצטברת של שלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים לגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד או על הפסד כולל; (ד) אם התחזית הינה שבשנה הסמוכה לאחר החלוקה, יחס הון הבנק לנכסי סיכון ירד מתחת ליחס הנדרש לגבי; (ה) מקרנות הון או מהפרשים בזכות, הנובעים מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ; (ו) במידה שלאחר חלוקתו, הנכסים הלא-כספיים של הבנק יעלו על הונו העצמי; או (ז) במידה שהבנק לא יעמוד בדרישות סעיף 23' לחוק הבנקאות אשר קובע הגבלה לגבי השיעור מההון, אשר מותר לתאגיד בנקאי להשקיע בתאגידים ריאליים. על אף האמור לעיל, במקרים מסוימים יוכל הבנק לחלק דיבידנד אף בהתקיים הנסיבות לעיל, במידה שקיבל מראש ובכתב את אישורו של הפיקוח על הבנקים לחלוקה, ועד לגובה הסכום שאושר כאמור.

לפרטים בדבר יעד הלימות ההון של הבנק ראה [פרק 1](#) להלן.

לאור אי הוודאות שהיתה קיימת ביחס לחקירת הרשויות האמריקאיות עובר לאישור ההסדרים עימן, מטעמי שמרנות ובתיאום עם בנק ישראל לא הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד מרווחים שוטפים בגין רווחים שנצברו בשנים 2018 (החל מרבעון שני) ו-2019, זאת מבלי לשנות ממדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק.

כתוצאה ממכירת כ-65.2% ממניות ישראלכרט ברבעון השני של שנת 2019, נוצרו לבנק עודפי הון נוספים. בקשר עם עודפי הון אלה, הכריז דירקטוריון הבנק בחודש ספטמבר 2019 על חלוקת דיבידנד בסך של 1 מיליארד ש"ח אשר שולם בחודש אוקטובר 2019.

ביום 9 במרץ 2020 חולקה יתרת החזקה של הבנק במניות ישראלכרט (כ-33% מהון המניות המונפק והנפרע של ישראלכרט), כדיבידנד בעין לבעלי מניות הבנק.

על רקע הודעת הפיקוח על הבנקים מיום 29 במרץ 2020 והוראת שעה שקבע (ראה [סעיף ח. להלן](#)) בקשר עם התפשטות נגיף הקורונה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020, כי לאור אי הוודאות בתנאים המאקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראות ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

ביום 26 ביולי 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת השעה וביום 30 בספטמבר 2021 האריך המפקח על הבנקים את תוקף הוראת השעה עד ליום 31 בדצמבר 2021. בדברי ההסבר שפורסמו ציין המפקח על הבנקים, בין היתר, כי למרות התגברות התהליכים של יציאה ממשבר הקורונה, אי הוודאות והסיכון מחייבים המשך תכנון הון זהיר ושמרני וגישה זהירה ושמרנית בחלוקה. עוד ציין המפקח על הבנקים בדברי ההסבר, כי חלוקה בסכום הגבוה מ-30% מרווחי הבנק (בשנת 2020 ובשנת 2021) לא יתחשב כתכנון הון זהיר ושמרני, כי חלוקה כאמור אפשרית גם בעת שהוראת השעה בתוקף וכי הוא מצפה כי תאגיד בנקאי ימשיך לנצל את עודפי ההון והנזילות שמהם הוא נהנה לצורך הגדלת האשראי ותמיכה בפעילות הכלכלית של המשק ולא לצורך חלוקה, וודאי כאשר הבנק עושה שימוש בהקלה המאפשרת הפחתה של דרישת ההון.

ביום 1 באוגוסט 2021 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בסך של 616.8 מיליון ש"ח, המהווה 30% מהרווח הנקי של הבנק בשנת 2020. כמו-כן, במועד אישור הדוחות הכספיים לרבעון השלישי אשר הדירקטוריון חלוקת דיבידנד בשיעור של 30% מרווחי הרבעון השלישי של 2021 (סך של 362 מיליון ש"ח) בתוספת חלוקה של 500 מיליון ש"ח בגין הרווחים שנצברו במחצית הראשונה של שנת 2021, היינו סך חלוקה כולל של 862 מיליון ש"ח, שישולמו ביום 8 בדצמבר 2021.

להערכת הבנק, תתאפשר חזרה למתווה של חלוקות מרווחים שוטפים, וזאת בכפוף למבחנים על-פי דין, התפתחויות בנוגע למשבר הקורונה, הנחיות ועמדות רגולטוריות נוספות כפי שתהיינה ותוצאות הבנק.

ב. תשלום דיבידנד

להלן פרטים נוספים בדבר דיבידנד ששולם:

מועד הכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
01.08.2021	18.08.2021	באגורות	במיליוני ש"ח
		46.152	616.8
02.02.2020	09.03.2020	*53.937	*720
24.09.2019	23.10.2019	74.897	1,000

* חלוקת יתרת החזקה של הבנק בישראלכרט (כ-33%) כדיבידנד בעין. בגין כל מניה של הבנק חולקה כדיבידנד בעין כ-0.0494 מניה של ישראלכרט. הדיבידנד חושב בהתבסס על שער מניית ישראלכרט ביום 8 במרץ 2020 (10.91 ש"ח).

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. הוראות באזל 3

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים וכפי ששולבו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-201 וכן במסגרת קובץ שאלות ותשובות.

הוראות באזל 3 נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 בנושא "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". בהתאם להוראות המעבר, מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו החל מיום 1 בינואר 2014 עד לתקרה של 80% מיתרתם בהון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013, ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. בהתאם לאמור, בשנים 2020 ו-2021 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עמדה על 20% ו-10%, בהתאמה.

ד. הלימות הון בנתוני המאוחד

31 בדצמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
40,070	39,202	42,803	הון עצמי רובד 1 ⁽¹⁾
488	488	244	הון רובד 1 נוסף
40,558	39,690	43,047	סך-הכל הון רובד 1 ⁽¹⁾
10,221	10,432	9,391	הון רובד 2
50,779	50,122	52,438	סך-הכל הון כולל ⁽¹⁾

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

321,149	313,134	356,739	סיכון אשראי ⁽²⁾
3,447	3,541	3,605	סיכונים שוק
23,166	23,286	22,634	סיכון תפעולי
347,762	339,961	382,978	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון ⁽²⁾

באחוזים

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

11.52%	11.53%	11.18%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
11.66%	11.67%	11.24%	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.60%	14.74%	13.69%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.24%	9.26%	9.20%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
12.50%	12.50%	12.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽³⁾
10.24%	10.26%	10.20%	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ללא הוראת השעה ⁽³⁾
13.50%	13.50%	13.50%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ללא הוראת השעה ⁽³⁾

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299. בנוסף, נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות אשר נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן. לפרטים נוספים על השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה [סעיף ט. להלן](#).

(2) מסך-הכל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון הופחתו סך של 350 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2021, 578 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 ו-658 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2020 בשל התאמות בגין תוכניות ההתייעלות, אשר בהתאם לאישור הפיקוח על הבנקים נזקפות בהדרגה על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

(3) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שנדרשו עובר ליום 31 במרץ 2020 הינם 10.0%-13.5% בהתאמה, והחל ממועד זה ולמשך תקופת הוראת השעה (ראה [סעיף ח. להלן](#)) הינם 9.0%-12.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התנוספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה. הנתונים ליום 30 בספטמבר 2020 וליום 31 בדצמבר 2020 עודכנו לאור הבהרות הפיקוח על הבנקים כי דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ה. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
הון עצמי רובד 1			
39,899	38,998	42,735	סך ההון
(16)	(16)	(9)	הבדלים בין סך ההון לבין הון עצמי רובד 1
39,883	38,982	42,726	סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים התאמות פיקוחיות וניכויים:
(62)	(64)	(20)	מסים נדחים לקבל
(185)	(206)	(170)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1*
(247)	(270)	(190)	סך-הכל התאמות פיקוחיות וניכויים, לפני התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1
434	490	267	סך התאמות בגין תוכניות ההתייעלות - הון עצמי רובד 1**
40,070	39,202	42,803	סך-הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 1 נוסף			
488	488	244	סך-הכל הון רובד 1 נוסף
40,558	39,690	43,047	סך-הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
הון רובד 2			
6,207	6,518	4,984	הון רובד 2 - מכשירים, לפני ניכויים
4,014	3,914	4,407	הון רובד 2 - הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים
10,221	10,432	9,391	סך-הכל הון רובד 2
50,779	50,122	52,438	סך-הכל הון כולל

* היתרה ליום 30 בספטמבר 2021 כוללת סך של 161 מיליוני ש"ח, היתרה ליום 31 בדצמבר 2020 כוללת סך של 161 מיליוני ש"ח והיתרה ליום 30 בספטמבר 2020 כוללת סך של 172 מיליוני ש"ח הנובע מניכוי קו אשראי לבנק פוזיטיף בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים ראה [סעיף "שלוחת הבנק בתורכיה"](#) להלן.

** התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית"](#) להלן) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

ו. השפעת התאמות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
יחס ההון לרכיבי סיכון			
11.38%	11.37%	11.10%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות
0.14%	0.16%	0.08%	השפעת ההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות*
11.52%	11.53%	11.18%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון

* התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה [סעיף "התייעלות תפעולית"](#) להלן) נזקפות בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ז. רכיבי הון הנתונים לתנוונות

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים. הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות, כגון: שיעורי תמותה ופרישה.
- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד ובשערי חליפין על יתרות הנכסים.

להלן קנה מידה להשפעות קיטון בהון וגידול בנכסי סיכון על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2021:

השפעת קיטון ב-100 מיליוני ש"ח בהון עצמי רובד 1	השפעת גידול ב-1 מיליארד ש"ח בסך נכסי הסיכון	באחוזים
(0.03%)	(0.03%)	הבנק בנתוני המאוחד

ח. יעד הלימות ההון

ביום 31 במרץ 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת שעה בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה" ("הוראת השעה") וזאת, לפי הודעת הפיקוח על הבנקים, על רקע התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי. בהתאם להוראת השעה נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9% (לעומת 10% לפני השינוי), וביחס הון כולל מזערי של 12.5% (לעומת 13.5% לפני השינוי). תוקפה הראשוני של הוראת השעה היה למשך שישה חודשים והיא הוארכה בחודש ספטמבר 2020 בשישה חודשים נוספים (עד 31 במרץ 2021). ההקלה בדרישות ההון תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף הוראת השעה ובלבד שיחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון במועד תום תוקף הוראת השעה או יחסי ההון שחלו על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021 וכן קובע כי בתקופה של ששת החודשים מתום תוקף הוראת השעה, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3% מיחס ההון המזערי לא תחשב כחריגה מהוראת השעה. ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 31 בדצמבר 2021.

ליחסי ההון המזעריים התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למטע הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים דרישת ההון הנוספת בגין הלוואות לדיור תתווסף ליחס הון עצמי רובד 1 בלבד. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק (שהינו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד) על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 בספטמבר 2021 ולמשך תקופת הוראת השעה, הינם 9.20%-12.5% ו-10.20% ו-13.5% בתום הוראת השעה).

בהודעה שפרסם הפיקוח על הבנקים בקשר עם הוראת השעה, הוא ביקש מהדירקטוריונים של הבנקים, בין היתר, לבחון מחדש את מדיניות הדיבידנדים מתוך כוונה שהמקורות ההוניים שישתחררו כתוצאה מהקטנת דרישות ההון ישמשו להגדלת אשראי ולא לצורך חלוקה. על רקע הודעת הפיקוח וכדי לאפשר יישום תכלית ההוראה החליט דירקטוריון הבנק ביום 31 במרץ 2020 להתאים את יעד יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ל-9.5%. עוד החליט הדירקטוריון כי בשים לב למדיניות החלוקה הקיימת בבנק (של חלוקת עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות), לאור אי הוודאות בתנאים המאקרו כלכליים יחד עם הגשמת תכלית הוראת השעה ומדיניות הפיקוח על הבנקים, עד לתום תוקף הוראת השעה והתבהרות התנאים ימשיך הבנק שלא לבצע חלוקות מרווחים שוטפים.

לפרטים בדבר עדכון הוראת השעה של הפיקוח על הבנקים בדבר חלוקת דיבידנד (גם בתקופת הוראת השעה) ודיבידנדים בגין רווחים שנצברו בתקופת הוראת השעה ראה [סעיף דיבידנד לעיל](#). עם פקיעת הוראת השעה (31 בדצמבר 2021) וככל שלא תוארך או תעודכן, בכוונת הדירקטוריון לעדכן את היעד הפנימי ליחס הון עצמי רובד 1 לשיעור של 10.5%.

ט. התייעלות תפעולית

במסגרת חזרי הפיקוח על הבנקים ניתנו הקלות לבנקים שיבצעו התייעלות בכח אדם והתייעלות בתחום הנדל"ן. ממועד מתן ההקלות הכריז הבנק על תוכניות התייעלות בכח אדם בהיקף כולל של 1,114 מיליוני ש"ח, נטו מהשפעת מס. השפעת התוכניות האמורות נזקפה להון, ולצרכי חישוב יחס הון ויחס מינוף מופחתת מההון הפיקוחי על פני 5 שנים, ממועד תחילת היישום של כל תוכנית.

יתרת השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס הון עצמי רובד 1 מוערכת בכ-0.08% ליום 30 בספטמבר 2021.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

א. שלוחת הבנק בתורכיה

על רקע המצב הכלכלי והפוליטי בתורכיה ובמסגרת התוכנית האסטרטגית של הבנק, הוחלט לפעול למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיב. בהתאם לכך, הבנק פועל להקטנה הדרגתית של תיק האשראי של בנק פוזיטיב.

בחודש פברואר 2021 התקשר הבנק, יחד עם בעל מניות המיעוט, בהסכם למכירת מלוא החזקות הצדדים (100%) בבנק פוזיטיב לרוכש. לאחר שהרוכש לא עמד בהתחייבויותיו ובמועדים שנקבעו להשלמת העסקה על רקע קשיי מימון, ועל אף שהתקבלו לגביה כל האישורים הרגולטוריים הדרושים, הודיעו הבנק ובעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיב לרוכש ביום 28 בספטמבר 2021 על ביטול ההסכם וסיום העסקה ועל כך שהם שומרים על זכויותיהם לפיצויים כנגדו בשל הפרותיו.

בעל מניות המיעוט בבנק פוזיטיב, לו קיימות טענות כנגד הבנק בנוגע להשפעה לכאורה של הבנק על ניהול בנק פוזיטיב, ואשר עליהן התחייב לוותר בכפוף להשלמת עסקת המכירה, פתח בהליכים משפטיים (בעצמו ועל-ידי דירקטורים מטעמו) כנגד בנק פוזיטיב במטרה לבטל החלטות שקיבלה האסיפה הכללית של בנק פוזיטיב.

בחודש ינואר 2019 התקבל מכתב מהפיקוח על הבנקים בישראל בנושא שלוחת הבנק בתורכיה, בנק פוזיטיב, בו ציין בנק ישראל כי פעילות הבנק בתורכיה חושפת אותו לסיכונים משמעותיים ולפיכך, עד למימוש מלוא החזקות הבנק בשלוחה, נדרש הבנק להגדיל את שיעורי השקלול של נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בחישוב יחס ההון המאוחד בלבד, באופן הבא:

- החל מיום 1 בינואר 2020 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 300% לכל הפחות.
- החל מיום 1 בינואר 2021 ישוקללו נכסי הסיכון בגין פעילות השלוחה בשיעור של 600% לכל הפחות.

כמן כן, לבנק קו אשראי לבנק פוזיטיב בסך של כ-50 מיליון דולר בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק. בהתאם לדרישת הפיקוח על הבנקים בישראל, בשל התמחור האמור נכתה יתרת קו האשראי מההון הפיקוחי.

סך ההשפעות האמורות על יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק ליום 30 בספטמבר 2021 מסתכמות בהקטנה ב-0.08%.

בחודש אוקטובר 2021 אישר הבנק חידוש קו אשראי לבנק פוזיטיב בסך של כ-45 מיליון דולר (שיחודש בפועל במועד סיום הקו הנוכחי, בתחילת דצמבר) בשיעור ריבית נמוך מתנאי השוק, ל-12 חודשים או עד למועד בו יחדל הבנק מלהיות בעל מניות עיקרי בבנק פוזיטיב, המוקדם מביניהם. תמחור קו האשראי הינו בהתחשב בין היתר בנסיבות המיוחדות של בנק פוזיטיב ושל מערכת היחסים עם בעל מניות המיעוט ומאמצי הבנק למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיב, בשל המצב המתגבר של הכלכלה התורכית ובנק פוזיטיב וכן בהתחשב בעמדת רשויות המס בתורכיה כמפורט להלן. בנק פוזיטיב קיבל הודעה מרשויות המס בתורכיה בקשר עם ביקורת מס לשנת 2018, לפיה לגישתן תמחור קו האשראי שגבה אז הבנק, היה גבוה מתנאי השוק על-פי אומדן שלהם ולפיכך סכומי הריבית ששולמו בגינו ייחשבו וימוסו כתשלום דיבידנד.

א. השפעת היישום הצפוי של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים על הון הפיקוחי

תאגידים בנקאיים נדרשים לזקוף לעודפים ביום 1 בינואר 2022 את השפעת היישום לראשונה של כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים. בחודש דצמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לפיו, במידה והיישום לראשונה יגרום לקיטון בהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי, רשאי התאגיד הבנקאי לכלול קיטון זה בהדרגה על פני 3 שנים.

הבנק נערך ליישום ההוראה ובשלב זה לא ניתן לאמוד באופן מהימן את השפעתה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). לעיל.

ב. יישום דירוגי אשראי חיצוניים

החל מהרבעון הראשון לשנת 2021, עבר הבנק לשימוש במדרג אחד בלבד לצרכי מדידת הלימות הון (כמתאפשר בהוראות בנק ישראל) במקום שימוש בדירוג הנמוך מבין שני מדרגים כפי שנהג הבנק עד כה. החברה המדרגת שנשארה בשימוש היא חברת S&P (Standard & Poor's). השפעת המעבר למדרג אחד למועד המעבר הינה עלייה של כ-0.12% ביחס הון עצמי רובד 1 ועלייה של כ-0.16% ביחס הון הכולל.

ג. פדיון מוקדם של שטרי הון בהון רובד 2

בחודש יולי 2021, ביצעה הפועלים הנפקות פדיון מוקדם מלא של שטרי הון הנדחים סדרה 1 בהיקף של כ-1.2 מיליארד ש"ח. הסכום שנפדה לא הוכר בהון הפיקוחי החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2021.

ד. הנפקה של כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים

בחודש אוקטובר 2021, הנפיק הבנק בהנפקה פרטית בינלאומית למשקיעים מוסדיים כתבי התחייבות נדחים בהיקף של 1 מיליארד דולר (כ-3.2 מיליארד ש"ח) בתמורה לערכם הנקוב. כתבי ההתחייבות כוללים מנגנון לספיגת הפסדי קרן בדרך של המרה כפויה למניות רגילות של הבנק במקרה של ירידת יחס הון עצמי רובד 1 של הבנק מ-5%, או הודעה של הפיקוח על הבנקים שהמרה הינה הכרחית מכיוון שבלעדיה, לדעת הפיקוח על הבנקים, יגיע הבנק לנקודת אי-הקיימות, או החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי, או תמיכה שוות-ערך, שבלעדיה יגיע הבנק לנקודת אי-הקיימות, כפי שקבע הפיקוח על הבנקים. כתבי ההתחייבות יכללו בהון רובד 2 של הבנק בהתאם להוראת נוהל בנקאי תקין מספר 202, ויסייעו לייעול השימוש בהון הבנק. כתבי ההתחייבות הינם לתקופה של 10.25 שנים כאשר לבנק עומדת האפשרות לבצע פדיון מוקדם מלא החל מ-5 שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לקיומם של תנאים מסוימים. כתבי ההתחייבות הנדחים נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.255%, שתשולם בתשלומים חצי-שנתיים (מלבד התשלום הראשון שישולם לאחר כ-9 חודשים), אשר תעודכן לאחר 5 שנים ושלושה חודשים מיום הנפקתם, ככל שלא בוצע פדיון מוקדם, בהתאם לתשואה לפדיון של אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית ל-5 שנים באותו מועד, בתוספת מרווח בשיעור של 2.155%. בכוונת הבנק לעשות שימוש בסכום מקביל לתמורת ההנפקה למימון או מימון מחדש של "פרייקטים ירוקים זכאים" ("Eligible Green Projects") כפי שהוגדרו במסמכי ההנפקה.

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

טו. טיוטת הוראה בדבר הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי - SA-CCR

בחודש מרץ 2014 פרסמה וועדת באזל לפיקוח הבנקאי ('BCBS') עדכונים להוראות באזל 3 (המוכרים גם כבאזל 4), וביניהם הוראה בדבר "הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי - SA-CCR". בחודש אוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין 203A, הכוללת הנחיות לטיפול בסיכון אשראי צד נגדי בהתאם ל-SA-CCR, מועד היישום הינו החל מיום 1 ביולי 2022. הגישה מחליפה את הגישות הקיימות בהוראת ניהול בנקאי 203 (גישת החשיפה הנוכחית והגישה הסטנדרטית) לחישוב חשיפה לצד נגדי במקרה כשל (EAD). עיקרי העדכונים בגישה החדשה מתייחסים לטיפול שונה במערכי קיזוז הכוללים הסכמי התאמת מרווח אל מול מערכי קיזוז שאינם כוללים הסכמי התאמת מרווח, מקדמי סיכון פיקוחיים עדכניים וחלוקת חשיפות הנגזרים במערכי קיזוז למערכי גידור המאפשרים קיזוז החשיפות באופן מלא או חלקי. הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכותיה. להערכת הבנק, ההוראה תביא להגדלה בדרישות ההון בגין מכשירים נגזרים, לקיטון ביחס המינוף וכן תשפיע על חישוב מגבלת לווה בודד, אך בשלב זה לא ניתן לכמת את היקף ההשפעה באופן מהימן.

טז. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 6%.

ביום 15 בנובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6%). תחילת יישום ההוראה מיום פרסומה. עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימלי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. ביום 22 במרץ 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 30 בספטמבר 2021. ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר המאריך את תוקפה של הוראת השעה עד 31 בדצמבר 2021.

	30 בספטמבר 2021	30 בספטמבר 2020	31 בדצמבר 2020
הון רובד 1*	43,047	39,690	40,558
סך החשיפות*	680,634	573,323	597,837
יחס מינוף	6.32%	6.92%	6.78%
יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים**	6.00%	6.00%	6.00%

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים (ראה סעיף "התייעלות תפעולית" לעיל). השפעת ההקלות בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2021, המוערכת בכ-0.04% נזקפת בשיעורים שווים על פני 5 שנים ממועד תחילתן.
** לפי חוזר הפיקוח על הבנקים יחס המינוף המזערי הינו 5.5% בתקופת הוראת השעה. לפריטים נוספים ראה סעיף "יחס מינוף" לעיל.

השפעת קיטון	השפעת גידול
ב-100 מיליוני ש"ח	ב-1 מיליארד ש"ח
בהון רובד 1	בסך החשיפות
באחוזים	

ב. להלן השפעות על יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2021:

הבנק בנתוני המאוחד	(0.01%)	(0.01%)
--------------------	---------	---------

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 9 הון, הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יז. יחס כיסוי הנזילות

הבנק מחשב את יחס הנזילות "סולו" ובמאחד מדי יום, בחלוקה לשקלים ומטבע-חוץ, ועוקב אחר היחס בחברות הבנות (אשר נדרשות לעמוד במגבלות נזילות פנימיות המותאמות לאופי פעילותן). היחסים מדווחים כממוצע התצפיות היומיות. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון המדווח הינו 55.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		באחוזים
א. בנתוני המאוחד			
140%	132%	127%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
139%	131%	126%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר 2020	30 בספטמבר 2020	30 בספטמבר 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
571	584	844	1. התחייבות לרכישת ניירות-ערך
7	45	900	2. הקמה של בניינים וציוד ורכישתם
3. פעילות מכירת אשראי			
הטבלה שלהלן מסכמת את פעילות מכירת האשראי של הבנק:			

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021	
מבוקר	בלתי מבוקר				במיליוני ש"ח
34	24	-	24	-	הערך בספרים של האשראי שנמכר
55	45	-	45	-	תמורה שהתקבלה במזומן
21	21	-	21	-	סך-הכל רווח נטו ממכירת אשראי

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

4. הבנק וחברות בנות נוהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים ובמהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, לרבות במסגרת עסקות למכירת החזקות בחברות, בקבוצה, התקשרויות עם ספקים וכד'.

5. ביום 21 ביוני 2021 התקשר הבנק (באמצעות חברה בת בבעלות מלאה) עם חברות וויתניה בע"מ ("היזם") ונכסי ד.מ.ר. (1995) בע"מ (יחד - "המוכרות") בהסכם מכר לפיו ירכוש הבנק נכס שיוקם בתל-אביב, הכולל מגדל עם שטחי משרדים (ברמת מעטפת, לפני עבודות גמר והתאמה לצרכי הבנק) בהיקף של כ-60 אלף מ"ר, שטחי שירות, שטחים טכניים ואחרים נוספים וכן מעל 1,100 חניות, וזאת בתמורה לכ-970 מיליון ש"ח, שתשולם בהתאם לאבני דרך לאורך תקופת הפרויקט ("בניין המטה המרכזי"). לבנק אופציה לרכישת שטחים נוספים במתחם. בניין המטה המרכזי הנרכש ישמש את הבנק ועובדיו ובכונת הבנק לרכז בו את יחידות ההנהלה הראשית של הבנק. מועד המעבר מתוכנן להיות לקראת סוף שנת 2025. בניין המטה המרכזי יהיה בעל תשתיות וסביבת עבודה חדשניות ומתקדמות והוא יאפשר התייעלות בניצול שטחים, הפחתת היקף ההוצאות התפעוליות הלוגיסטיות השוטפות והגברת ממשקי עבודה וסינרגיה בין יחידות. הבנק בוחן חלופות ומקדם תוכניות להשבת נכסים בתל-אביב, המשמשים כיום את יחידות ההנהלה הראשית וצפויים להתפנות במסגרת המעבר.

ב. הליכים משפטיים

קבוצת הבנק (הבנק וחברות מאוחדות שלו) הינה צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שנקטו נגדה לקוחותיה, לקוחותיה בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. עילות התביעות נגד קבוצת הבנק שונות ומגוונות. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק בנושאים שונים, שאפשרות התממשותן הינה אפשרית (Reasonably Possible), מסתכם ליום 30 בספטמבר 2021 בכ-522 מיליון ש"ח.

לדעת הנהלת הבנק, המתבססת על דעת הנהלת חברות מאוחדות רלוונטיות ובהסתמך על חוות דעת משפטיות באשר לסיכוי תביעות תלויות, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התובענות, במקום בו נדרשה הפרשה.

א. לפרטים בדבר פירוט התביעות והבקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות בסכומים מהותיים, ראה [ביאור 25.ג.א. \(א\) בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#) (להלן: "הדוחות לשנת 2020"). למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא חלו שינויים מהותיים ביחס למפורט בביאור 25.ג.א. (א) האמור, למעט כמפורט להלן:

1. באשר לתביעה שהוגשה ביום 29 במרץ 2012 נגד הבנק ונגד הפועלים שוויץ על-ידי עורך-דין אירווינג פיקרד בסכום של כ-27.5 מיליון דולר ל-Bankruptcy Court, המתוארת בביאור 1.א.ג.25 לדוחות לשנת 2020, בדיון מיום 18 במרץ 2021 בפני ה-Bankruptcy Court הוגשה הצהרה לתיק לפיה בכל הנוגע להעברות מקרן Kingate, התקבלה תמורה, ממקור אחר, בגין פדיונות שנמשכו ממנה. בהתאם, סכום החשיפה יופחת בכ-5.88 מיליון דולר, לסכום של כ-21.76 מיליון דולר. בנוסף, באשר לתביעה הנוספת המתוארת בביאור 1.א.ג.25 לדוחות לשנת 2020, מיום 16 באוגוסט 2010 על-ידי Fairfield Sentry Ltd באמצעות מפרקיה, כתוצאה מבהירות שהושגה בהליך ביחס לסכום החשיפה, הסכום עומד על סך של כ-22.8 מיליון דולר (חלק 27 מיליון דולר). חלקם הארי של הסכומים בקשר עם התביעות הנ"ל מצוי בחפיפה. באשר להחלטה בבקשת הסילוק המתוארת בדוח השנתי, הקרן והנתבעים הגישו הודעות ערעור ובקשות לערער, בהתאמה, בעקבות החלטה זו. ביום 14 במאי 2021 הקרן הגישה תביעה מתוקנת בהמשך להחלטה בבקשת הסילוק ("התביעה הנותרת המתוקנת"). ביום 28 ביולי 2021 התקיים דיון בפני ה-Bankruptcy Court במהלכו בית המשפט ציין כי הוא צפוי להורות על הסרת העיכוב על הליכי גילוי המסמכים שבתוקף.

2. באשר לתביעה ייצוגית בסך 3,860 מיליון ש"ח נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ, המתוארת בביאור 2.א.ג.25 לדוחות לשנת 2020 בתפקידה כמנהלת קופת הגמל גדיש (אותה רכשה בעבר מהבנק), שעניינה ניהול כספים בחשבונות עמיתים שהלכו לעולמם וטענות פסגות כלפי הבנק בהקשר, ביום 20 באפריל 2021 נחתם הסכם פשרה בין הבנק לבין פסגות, לפיו מבלי להודות בכל טענה, הבנק ישלם לפסגות סכום כולל של 2 מיליון ש"ח בגין הליך זה והתביעה הנוספת המתוארת בסעיף 3 להלן, ויתגבש ויתור מוחלט ובלתי חוזר על כל טענה של פסגות כלפי הבנק ו/או מי מטעמו בקשר עם המסכת העובדתית ו/או המשפטית נשוא תביעה זו והתביעה הנוספת המתוארת בסעיף 3 להלן. התשלום לפסגות בהתאם להסדר בוצע.

3. באשר לתביעה ייצוגית בסך 1 מיליארד ש"ח נגד פסגות קופות-גמל ופנסיה בע"מ המתוארת בביאור 3.א.ג.25. לדוחות לשנת 2020, בקשר עם ביטוח חיים קבוצתי (מסוג ריסק) אשר נרכש על-ידי פסגות או קודמותיה כמנהלת קופות-גמל שונות, במימון העמיתים וטענות פסגות כלפי הבנק בהקשר, ביום 20 באפריל 2021 נחתם הסכם פשרה בין הבנק לבין פסגות, כמפורט בסעיף 2 לעיל. התשלום לפסגות בהתאם להסדר בוצע. באשר להסדר הפשרה בין פסגות לחברי הקבוצה, ביום 6 באוקטובר 2021 הגיש היועמ"ש התנגדות להסדר הפשרה.

4. באשר לתביעה ייצוגית המתוארת בביאור 4.א.ג.25 לדוחות לשנת 2020, שסכום הנזק הנקוב בה הועמד על סך של כ-500 מיליון ש"ח ועניינו בטענה לגביית עמלות שלא בהתאם לתעריפון החל על עסק קטן, בהמשך לדיון מיום 6 באפריל 2021, התיק נקבע לדיון הכוחות במהלך שנת 2023. במקביל, הצדדים נתנו את הסכמתם להצעת בית המשפט להפנות את התיק להליך פישור.

5. באשר לתביעה ייצוגית המתוארת בביאור 6.א.ג.25 לדוחות לשנת 2020, שסכום הנזק הנקוב בה הועמד על סך של 1.15 מיליארד ש"ח ועניינה טענה להפרת הבנק את חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות ציבוריים, תשס"א-2000, ביום 7 באפריל 2021 התקיים דיון מקדמי בתיק, ובהמשך לו הגיש המבקש בקשה לצירוף תצהירים, וזו נדחתה על-ידי בית המשפט. ביום 25 באוקטובר 2021 הגיש המבקש בקשת הסתלקות מההליך, תוך מחיקת תביעתו האישית. על הבנק להגיב לבקשה זו.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים (המשך)

6. ביום 17 במאי 2020 הוגש כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית לבית המשפט המחוזי בתל-אביב נגד הבנק ושני בנקים נוספים ("בקשת האישור"). בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק מעביר מידע אישי של לקוחותיו תוך הפרת הפרטיות והסודיות הבנקאית, באמצעות השימוש שהוא עושה בכלי פרסום מקוונים (כגון גוגל ופייסבוק) וכן באמצעות שירותים מקוונים, העורכים עיבוד מידע בענן, בהם מסתייע הבנק למתן השירותים ללקוחותיו. הטענות נגד הבנק מתייחסות לפלטפורמות הדיגיטליות: אתר הבנק, אפליקציה לניהול חשבון ואפליקציית ביט. כן נטען כי במדיניות הגנת הפרטיות ותנאי השימוש שפורסמו בפלטפורמות אלה, נכללו תניות המהוות תניות מקפחות בחוזה אחיד. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. סכום התביעה האישי הועמד על סך של 1,000 ש"ח. ביום 16 בפברואר 2021 הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור. בדיון ראשון שהתקיים בתיק הודיע בית המשפט על כוונתו להפנות את החומר הקיים בתיק לתגובת המפקח על הבנקים.

7. ביום 21 במאי 2020 התקבל כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו לבית המשפט המחוזי מרכז נגד הבנק בקשר עם פיקדונות ללא תנועה כהגדרתם בפקודת הבנקאות. בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנק הפר את חובות האיתור והדיווח לבעלי החשבונות ביחס לחשבונות אלה, גבה עמלות והתעשר שלא כדין. בין היתר נטען כי על הבנק לשלם את סכומי הפיקדונות בערכם הריאלי ובתוספת העמלות שנגבו. התביעה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. הוגשה בקשה לתיקון בקשת האישור על דרך של הספת שני תצהירים (מבקשים) לבקשה, ובמסגרתה נטען כי אין בה שינוי בחזית טענות המבקש ובטיעונים המועלים במסגרת בקשת האישור. בית המשפט קיבל את בקשת התיקון והבנק הגיש את תשובתו לבקשת האישור ביום 7 בפברואר 2021. בהסכמת הצדדים התיק עבר להליך גישור שעודנו מתנהל.

8. באשר לתביעה ייצוגית המתוארת בביאור 5.א.ג.25 לדוחות לשנת 2020, שהוגשה נגד הבנק ו-5 בנקים נוספים שסכום הנזק המיוחס בה לבנק הועמד על סך של כ-1.96 מיליארד ש"ח בטענה לגביית "עמלת הפרשי המרה" בניגוד לדיון, ביום 28 ביולי 2021 התקיים דיון בערעור וביום 25 באוגוסט 2021 ניתן פסק דין המורה על דחיית הערעור. ביום 1 בספטמבר 2021 הגישו המבקשים בהליך עתירה לקיום דיון נוסף. ביום 25 לאוקטובר 2021 ניתנה החלטת בית המשפט העליון המורה על מחיקת העתירה לדיון נוסף לאחר שהמבקש לא הפקיד ערובה כפי שנדרש.

ב. בנוסף, תלויות ועומדות נגד קבוצת הבנק תביעות, לרבות בקשות לאישור תובענות כייצוגיות, כמפורט להלן שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה:

1. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות לפגמים, חוסרים והטעיות בדיווחי הבנק לפי חוק ניירות-ערך מאז שנת 2015, הנוגעים לחקירת המס של הרשויות האמריקאיות ולניהול החקירה הפנימית שערך הבנק, ובפרט פגמים בדיווחי הבנק בנוגע לאי מינויו של בודק חיצוני בלתי תלוי (Independent Examiner) ופירמת רואי חשבון חיצוני בשלב מוקדם של החקירה, בנוגע לעמדת משרד המשפטים האמריקאי (ה-DOJ) ביחס לממצאי החקירה העצמית הפנימית ודרישתו למינויו של בודק חיצוני ולביצוע מחדש של החקירה או חלקה ובנוגע לנזק שנגרם לבנק כתוצאה מאי מינוי בודק חיצוני במועד. לטענת המבקש סכום התביעה האישית וסכום התביעה הקבוצתית אינם ניתנים להערכה בשלב זה. הקבוצה שמבקש המבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק בין התאריכים 1 במרץ 2015 - 30 באפריל 2020. בהליך הוגשו שתי בקשות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 ("הבקשות לפי סעיף 7"), הן על-ידי המבקש בהליך זה והן על-ידי המבקש בהליך הנוסף (המתואר בסעיף 2 מטה; "ההליך הנוסף"), במסגרת זו מבקש כל אחד מהמבקשים למחוק את הבקשה הנגדית. ביום 10 באוגוסט 2020 הגיש היועץ המשפטי לממשלה הודעה לפיה בשלב זה לא מצא מקום להתייצב להליך. ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת ההליך הנוסף והותרת הדיון בבקשת אישור זו. ביום 10 בספטמבר 2020 הגיש המבקש בהליך הנוסף ערעור על החלטת בית המשפט המכריעה בבקשות לפי סעיף 7 ("הערעור"). דיון בערעור קבוע ליום 6 בדצמבר 2021. בקשת הבנק להארכת המועד להגשת תשובתו לבקשת האישור עד לאחר קבלת ממצאי הוועדה הבלתי תלויה בקשר עם הפרשה האמריקאית (ראה [סעיף ד להלן](#)), או לאחר ההכרעה הסופית בבקשות לפי סעיף 7, נדחתה. ביום 2 בנובמבר 2021 הוגשו תשובת הבנק ונושאי המשרה לבקשת האישור.

2. ביום 5 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, תביעה ובקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונושאי משרה בו בעבר ובהווה ("בקשת האישור"). הבקשה כוללת טענות כי הבנק הפר חובות גילוי לפי חוק ניירות-ערך בקשר עם חקירת המס של הרשויות האמריקאיות. לטענת המבקש, הבנק פעל להכשיל את החקירה של משרד המשפטים האמריקאי, לרבות באמצעות: העלמת נתונים מפני הרשויות האמריקאיות והעברת נתונים לא אמינים, ניהול חקירה פנימית עצמאית שלא עמדה בסטנדרט הראוי ואי מינוי של רואי חשבון מפקח. המבקש טוען כי הבנק לא גילה בדיווחיו פעולות אלה וכי הוא פעל להכשלת החקירה אגב ביצוע. בקשה זו הוגשה גם נגד בעלת השליטה לשעבר בבנק (אריסון החזקות (1998) בע"מ). הקבוצה שהמבקש מבקש לייצג כוללת את מי שרכש את מניות הבנק החל מיום 23 בנובמבר 2017 ועד ליום 30 באפריל 2020 והחזיק במניות במועד זה (למעט המשיבים או מי מטעמם). לטענת המבקש, הנזק אשר נגרם לחברי הקבוצה המיוצגת בכללותה עומד על שיעור של כ-2.34% מהסכום בו רכשו חברי הקבוצה את המניות אשר נרכשו על ידם בתקופה האמורה ושהוחזקו על ידם ביום 30 באפריל 2020. הבנק טרם הגיש תשובה לבקשת האישור. בקשר עם בקשה זו הוגשו שתי בקשות לפי סעיף 7 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 הן על-ידי המבקש בהליך זה והן על-ידי המבקש בהליך המתואר בסעיף 1 לעיל ("הבקשות לפי סעיף 7"). ביום 10 באוגוסט 2020 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על מחיקת בקשת האישור והותרת הדיון בבקשת האישור המתוארת בסעיף 1 לעיל. ביום 10 בספטמבר 2020 הגיש המבקש ערעור על החלטת בית המשפט המכריעה בבקשות לפי סעיף 7. דיון בערעור קבוע ליום 6 בדצמבר 2021. ביום 22 בפברואר 2021 הוגשו סיכומי המערער, ביום 1 ביוני 2021 הבנק הגיש את סיכומיו, וביום 30 בספטמבר 2021 הוגשו סיכומי תשובה מטעם המערער.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים (המשך)

3. ביום 9 בדצמבר 2020 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית שהוגשו נגד 7 בנקים, בכללם הבנק, לבית המשפט המחוזי בירושלים. בבקשה נטען, בין היתר, להפרה של הבנק את הוראות חוק נתוני אשראי תשע"ו-2016 ותקנות מכוחו, בשל הגשת דיווחים למאגר נתוני האשראי על קיומם של הליכים משפטיים כנגד לקוחות שלא בהתאם להוראות הדין ובאופן שפגע ביכולתם של הלקוחות לקבל אשראי ופגע בפרטיותם ובשמם הטוב. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. בית המשפט אישר את בקשת הצדדים לאישור הסדר דינוי לפיו התיק יועבר להליך גישור ומועד הגשת תשובות המשיבים לבקשת האישור יושהה עד למיצוין, והליך הגישור מתנהל.

4. ביום 22 באפריל 2021 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית שהוגשו נגד הבנק ובנק נוסף לבית המשפט המחוזי בתל-אביב. בבקשה נטען, בין היתר, כי גביית עמלת שורה (עמלת דמי רישום פעולה או עמלת דמי ניהול פעולה כהגדרתן בבקשת האישור) ביחס ללקוחות המוגדרים עסק גדול, מנוגדת לדין ולהוראות התעריפון ומהווה גביה ביתר, וכן כי לא ניתן בגינה גילוי. לחילופין, נטען כי מחיר העמלה מופרז. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי. ביום 1 בספטמבר 2021 אושרה בקשת המבקשת להעברת הדיון בהליך זה בפני השופטת הדנה בתובענה המעלה טענות זהות נגד בנקים אחרים. ביום 5 בספטמבר 2021 ניתנה החלטת השופטת אליה התיק הועבר, על קיום קדם משפט בשני התיקים, במסגרתו יידון איחוד הדיון.

5. ביום 13 בספטמבר 2021 התקבלו כתב תביעה ובקשה לאישור תובענה כייצוגית, אשר הוגשו נגד הבנק וארבעה בנקים נוספים לבית המשפט המחוזי מרכז ("הבקשה"). בבקשה נטען, בין היתר, כי הבנקים מציגים בתעריפונים עמלות בגין ביצוע פעולות שונות במטבע-חוץ ולא בשקלים, וכי הבנקים גובים עמלות אלה בשקלים על-בסיס שערי המרה גבוהים שאף עולים על שערי המטבעות היציגים. הבקשה אינה נוקבת בסכום נזק קבוצתי.

ג. הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות

לפרטים בדבר הליכים אחרים ובקשות לאישור תביעות נגזרות, ראה [ביאור 25.ג.ג.2021 \(ג\) בדוחות לשנת 2020](#). למועד פרסום הדוחות הכספיים, לא חלו שינויים מהותיים ביחס לביאור 25.ג.ג. (ג) למעט כמפורט להלן:

1. באשר לבקשה לאישור תביעה כנגזרת כנגד נושאי משרה בבנק בעבר, המתוארת בביאור 25.ג.ג.7. לדוחות לשנת 2020, שעניינה, בין היתר, בטענות לכשלים של הבנק בהעמדת וניהול אשראי לחברות מקבוצת פישמן, ביום 14 בנובמבר 2021 הגישו המבקש, המשיבים והבנק (לאחר אישור דירקטוריון הבנק) לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בקשה לאישור הסכם פשרה בקשר עם ההליך האמור. לפי עיקרי הסכם הפשרה, לסילוק וויתור מלא, סופי ומוחלט של המבקש, הבנק ומי מטעמו כלפי כל אחד מהמשיבים ונושאי המשרה בבנק ביחס לעילות התביעה וטענות הקשורות (במישרין או בעקיפין) לאשראי לקבוצת פישמן, תשלם חברת הביטוח, המבטחת את המשיבים, לבנק סך של 15 מיליון ש"ח מתוכו ישולם גמול למבקש ושכר טרחה לבא כוחו והתביעה תידחה כך שייקבע מעשה בית דין. אין בפשרה משום הודאה של המשיבים או הבנק באיזו מהטענות בבקשת האישור. הסכם הפשרה טעון את אישור בית המשפט ואין ודאות כי אישור זה יינתן.

2. באשר לבקשה לגילוי ועיון במסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות, המתוארת בביאור 25.ג.ג.9. לדוחות לשנת 2020, ועניינה, בין היתר, בטענה להעמדת אשראי בהיקף של כמיליארד ש"ח לצורך מסחר במכשירים פיננסיים ספקולטיביים ברמת סיכון גבוהה לחברות הנמנות על קבוצת "ידיעות אחרונות" ולבעל השליטה בקבוצה, מר ארנון (נוני) מוזס, ובקשה לתיקון בקשת הגילוי שהוגשה לתיק ("בקשת התיקון"), ביום 21 במרץ 2021 הוגשה תשובת הבנק לבקשת התיקון, וביום 8 באפריל 2021 הוגשה תגובת המבקש לתשובת הבנק. ביום 12 באפריל 2021 התקיים דיון בבקשת התיקון. ביום 27 ביוני 2021 התקיים דיון בבית המשפט ולאחריו התיר בית המשפט למבקש להגיש בקשה מתוקנת לגילוי מסמכים, כך שתכלול דרישה לגילוי מסמכים הנוגעים למכירת מניות ידיעות אחרונות אשר שועבדו לטובת הבנק על-ידי מר פישמן, ובלבד שלא תכלול עילה הנוגעת לכך. המבקשת הגישה בקשה מתוקנת לגילוי מסמכים ("הבקשה המתוקנת"). הבנק טרם הגיש תשובה לבקשה המתוקנת. ביום 7 ביולי 2021 הגישה המבקשת בקשה לעיון בתיק בית משפט המתואר בסעיף 3 מטה, וזאת על מנת לבחון אפשרות להגיש הליך נגזר נפרד שעניינו עסקת הרכישה של מניות ידיעות אחרונות ו/או לנקוט בכל הליך אחר שתמצא לנכון. ביום 30 בספטמבר 2021 בית המשפט התיר את העיון בתיק המתואר בסעיף 3 מטה. דיון מקדמי קבוע ליום 22 בינואר 2022.

3. באשר לבקשה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות, המתוארת בביאור 25.ג.ג.10. לדוחות לשנת 2020, שעניינה בשתי עסקות שכונסי הנכסים שמונו לבקשת הבנק על מניות "ידיעות אחרונות" (ששועבדו לטובת הבנק והיוו בטוחה לחוב של חברות מקבוצת פישמן לבנק) התקשרו בהן, ביום 11 באפריל 2021 הוגשה תשובת הבנק. ביום 18 במאי 2021 הגישה המבקשת בקשה להסתלק מההליך ללא צו להוצאות. ביום 18 במאי 2021 ניתן פסק דין הנתער לבקשת המחיקה בכפוף לכך שיומצא תצהיר לפיו המבקשת ובאי כוחה לא קיבלו כל טובת הנאה. ביום 26 במאי 2021 הומצא תצהיר כאמור וההליך נמחק. הדיון המקדמי שהיה קבוע ליום 23 במאי 2021 בוטל. ביום 7 ביולי 2021 המבקשת בהליך המתואר בסעיף 2 לעיל הגישה בקשה לעיון בתיק זה. כאמור בסעיף 2 לעיל, בית המשפט התיר את העיון.

4. באשר לבקשה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות המתוארת בביאור 25.ג.ג.4. לדוחות לשנת 2020, בטענות בדבר ליקויים באופן שיתוף הפעולה של הבנק עם רשויות החוק בארצות-הברית, בקשר עם הפרשה האמריקאית, ביום 13 ביוני 2021 התקיים דיון בבקשת המחיקה, וביום 15 ביוני 2021 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת לדחיית ההליך. בעקבות החלטת בית המשפט הצדדים הגישו תצהירים בדבר אי מתן תמורה או טובת הנאה כלשהי בשל דחיית ההליך. ביום 5 באוגוסט 2021 ניתנה החלטת בית המשפט המקבלת את בקשת המחיקה, ומורה על דחיית ההליך. בכך בא ההליך לסיומו.

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. הליכים משפטיים (המשך)

5. באשר לבקשה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות המתוארת בביאור 5.ג.ג.25 ועניינה בטענות לנזקים שנגרמו לבנק בשל היבטים מיסויים הנוגעים לתשלומים שהבנק שילם לרשויות בפרשת חקירת המס האמריקאית, ביום 13 ביוני 2021 התקיים דיון בבקשת המחיקה וביום 5 באוגוסט 2021 ניתנה החלטת בית המשפט המקבלת את בקשת המחיקה ומורה על מחיקת ההליך.

ביום 10 באוגוסט 2021 התקבלה בבנק פנייה בהתאם לסעיפים 194 ו-198א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 שמוענה ליו"ר דירקטוריון הבנק וליו"ר הוועדה הבלתי תלויה שמינה הבנק (ראה [ביאור 10.ד.1](#)). עניינה של הפנייה בשאלה האם הבנק ומוסדותיו ו/או הוועדה הבלתי תלויה בחנו נזקים שלכאורה נגרמו ו/או שייתכן שייגרמו לבנק בשל התנהלות הבנק בחקירת פרשת המס על-ידי הרשויות האמריקאיות, ובכלל זה תשלומים ששולמו לרשויות והוצאות שהוצאו במסגרת החקירה, וכן נושאים הנוגעים להתקשרות עם יועצים של הבנק בפרשת המס. בין היתר, הפונה מבקשת לדעת האם הוועדה הבלתי תלויה בחנה נושאים אלה והאם בכונת הבנק להמליץ על הגשת תובענות נגד הגורמים הרלוונטיים בגין הנזקים שנגרמו ו/או ייגרמו. ביום 20 באוגוסט 2021 הבנק השיב לפניה ודחה את הטענות.

6. באשר לבקשה לאישור תביעה נגזרת המתוארת בביאור 1.ג.ג.25. לדוחות לשנת 2020 ועניינה, בין היתר, בנזקים שנגרמו לבנק בגין חקירת רשויות האכיפה האמריקאיות, המועד להגשת הודעת עדכון מטעם הצדדים הוארך עד ליום 28 בנובמבר 2021.

7. באשר לבקשה לגילוי מסמכים לפי סעיף 198א לחוק החברות המתוארת בביאור 2.ג.ג.25. לדוחות לשנת 2020 ועניינה, בחקירה שהתנהלה בארצות-הברית נגד קבוצת הבנק בחשד ששימשה צינור להחזקת והעברת כספי שוחד ששולמו לבכירים בפדרציה הבינלאומית לכדורגל FIFA, המועד להגשת הודעת עדכון מטעם הצדדים הוארך עד ליום 28 בנובמבר 2021.

8. בחודש אוגוסט 2021 ניתן בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו פסק דין בשתי תובענות ייצוגיות כנגד מיטב דש גמל ופנסיה בע"מ ("מיטב דש") בקשר עם קופת הגמל "תגמולים" ("קופת הגמל") אותה רכשה מיטב דש מהבנק בשנת 2007 תמורת כ-31 מיליון ש"ח ("הסכם המכר"). לפי פסק הדין, בין היתר, נאסר על מיטב דש לגבות דמי ניהול משתי קבוצות חברים בקופת הגמל וכן נפסק כי על מיטב דש להשיב לקבוצות החברים סך של כ-289 מיליון ש"ח בתוספת הצמדה וריבית ובתוספת דמי ניהול שנגבו בין השנים 2016 ועד למועד מתן פסק הדין. הבנק אינו צד להליך האמור, ואולם מיטב דש פנתה לבנק בקשר להליך, וגם לאחרונה בסמוך למתן פסק הדין הודיעה כי ככל שיתקבלו טענות התובעים בתובענות הייצוגיות יהיה צורך לקיים הליך בוררות בין מיטב דש לבין הבנק וכי תפעל למיצוי זכויותיה כנגד הבנק, שכן לטענתה, בין היתר, קיימים מידע ומסמכים שלא נמסרו לה על-ידי הבנק במסגרת העסקה בה רכשה מהבנק את קופת הגמל, הבנק הפר את הסכם המכר מולה והציג כלפיה מצגים לא נכונים וכן קיימת לה זכות לשיפוי בגין נזקיה מהבנק. הבנק השיב למיטב דש כי הוא דוחה את טענותיה ואת זכותה לשיפוי כלפיו.

א. כמפורט בביאור 25.ג. לדוחות הכספיים לשנת 2020, ביום 30 באפריל 2020 הוכרזו ונכנסו לתוקפם הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס, הכוללים:

הסדר מסוג Deferred Prosecution Agreement (כתב אישום נדחה) ("DPA") בין הבנק לבין ה-DOJ, המתייחס לפעילות הבנק ועסקי הבנק מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002); הסדר מסוג Plea Agreement (הסדר טיעון) בין ה-DOJ ובין הפועלים שוויץ בע"מ (לשעבר, בנק הפועלים שוויץ) בע"מ ("הפועלים שוויץ") המתייחס לפעילות הפועלים שוויץ ועסקי הפועלים שוויץ מול לקוחותיו האמריקאים במהלך התקופה נשוא החקירה (2014-2002); Consent Order שהוצא על-ידי הרשות לשירותים פיננסיים של מדינת ניו-יורק (New York Department of Financial Services) ("ה-NYDFS"); ו-Cease and Desist Order שהוצא על-ידי ה-Board of Governors of the Federal Reserve System ("ה-Fed"). בסך-הכל במסגרת ההסדרים האמורים שילמה קבוצת הבנק לשלוש הרשויות האמריקאיות האמורות סך כולל של כ-874 מיליון דולר.

במסגרת ה-DPA קיבל על עצמו הבנק אחריות לפי חוקי ארצות-הברית בכך שסייע ללקוחות אמריקאים לחמוק מהתחייבויותיהם לפי חוקי המס האמריקאים כמפורט במסמך העובדות (Statement of Facts) המצורף ל-DPA, אשר הבנק הודה בו. בהתאם ל-DPA וכפי שאושר על-ידי בית משפט פדרלי במדינת ניו-יורק, האישומים כנגד הבנק יעוכבו למשך תקופה של שלוש שנים, כך שאם הבנק יעמוד בתנאי ההסדר במשך התקופה האמורה האישומים (המפורטים במסמך ה-Information המצורף כנספח להסדר) יבוטלו ללא כל הרשעה פלילית. במקרה שהבנק יפר את ההסדר, יהיה רשאי ה-DOJ, בין השאר, להאריך את תקופת ההסדר הנדחה לתקופה של שנה אחת נוספת וכן לנקוט בצעדים אחרים כנגד הבנק, ובכלל זה לבטל את ההסדר ולהעמיד לדין את הבנק.

ההסדרים עם ה-DOJ כוללים התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שוויץ להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירות, ובכלל זה, להמשיך ולספק סיוע וסוגים שונים של מידע ל-DOJ ולהגיש ל-DOJ דוח תקופתי בקשר להלוואות שהועמדו על-ידי סניפי הבנק בארצות-הברית ומובטחות על-ידי חשבונות המנוהלים בסניפי הבנק מחוץ לארצות-הברית וכן על הבקורות הפנימיות הקשורות לכך. ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות על נספחיהם זמינים לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>

ביאור 10 התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק שוועדה בלתי תלויה, בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימ') פרופ' יורם דנציגר ("הוועדה"), תבדוק את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא חקירת המס בכללותה, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. על-פי החלטת דירקטוריון הבנק, הוועדה תבחן את מיצוי זכויות הבנק בקשר עם חקירת המס, ובכלל זה האם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישירת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק. סמוך לאישורם של ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות החלה הוועדה בעבודתה. חברי הוועדה הם: כב' השופט (בדימ') פרופ' יורם דנציגר (יו"ר הוועדה), כב' השופט (בדימ') יוסף אלון, פרופ' גדעון פרחובובסקי וגב' רונית אברמזון-רוקח (דירקטורית חיצונית בבנק). הוועדה קיימה עד כה עשרות ישיבות וריאיונות והיא מסתייעת גם במומחים חיצוניים נוספים.

דירקטוריון הבנק הקים ועדת דירקטוריון למעקב אחר יישום ההסדרים של הבנק עם הרשויות האמריקאיות ופיקוח אחר יישום הדרישות וההתחייבויות של הבנק הכלולות בהסדרים. הוועדה עוקבת אחר הדיווחים המוגשים לרשויות האמריקאיות והפעולות הנדרשות על-פי ההסדרים עימן. הבנק עומד בדרישות ובלוחות הזמנים שתוכננו.

בהמשך לאמור לעיל בדבר עבודת הוועדה הבלתי תלויה בראשות שופט בית המשפט העליון (בדימ') פרופ' יורם דנציגר, בקשר עם ההסדרים עם הרשויות האמריקאיות בנוגע לחקירת המס וחקירת פיפ"א והליכים משפטיים נגזרים הנוגעים לחקירות אלה - יו"ר הוועדה הבלתי תלויה (השופט (בדימ') פרופ' יורם דנציגר) מסר לבנק, כי הוועדה מנהלת מגעים מתקדמים לפשרה. הוועדה הינה ועדה בלתי תלויה, אשר הבנק אינו מעורב בעבודתה, היא אינה משתפת את הבנק במידע הקיים אצלה והיא טרם מסרה את המלצותיה לדירקטוריון הבנק. אין ודאות כי תושג פשרה עם הצדדים הרלוונטיים, וכל פשרה שתושג תהא טעונה התייחסות ואישורים לרבות של דירקטוריון הבנק ובית המשפט.

ד. ביום 30 באפריל 2020, נחתם ונכנס לתוקפו הסדר מסוג Non Prosecution Agreement (הסכם בדבר אי העמדה לדין) ("NPA") בין ה-DOJ לבין הבנק והפועלים שוויץ בקשר עם חקירת פיפ"א. ההסדר אינו כולל אישום פלילי, העמדה לדין או הרשעה פלילית. במסגרת ה-NPA, הודה הבנק, בין השאר, כי עובדים מסוימים של קבוצת הבנק השתתפו בתוכנית הלבנת הון של כספים המהווים כספי שוחד ששולמו לבעלי תפקידים בעולם הכדורגל כמפורט במסמך העובדות (ה-Statement of Facts) המצורף כנספח ל-NPA המפרט את המעשים והמחדלים אשר הבנק והפועלים שוויץ הודו בהם ואשר בגינם קיבלו אחריות בהתאם לחוקי ארצות-הברית בקשר עם החקירה האמורה. בהתאם ל-NPA שילמה קבוצת הבנק לממשלת ארצות-הברית סך של כ-30 מיליון דולר בגין חילוט כספים שהועברו או שנעשה ניסיון להעבירם באמצעות קבוצת הבנק כחלק מפרשיית פיפ"א וכן קנס. ה-NPA כולל התחייבויות שונות של הבנק והפועלים שוויץ ובכלל זה התחייבות להמשיך ולשתף פעולה באופן מלא עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם הנושאים מושא החקירה האמורה.

ההסדר על נספחיו זמין לקריאה באתר הבנק בכתובת <https://www.bankhapoalim.co.il/he/node/757>.

בחודש יוני 2020 החליט דירקטוריון הבנק, לפי דרישת הפיקוח על הבנקים, להרחיב את מנדט הוועדה בראשות השופט (בדימ') דנציגר (ראה [סעיף ד'](#) לעיל), כך שישלול גם בדיקה בנוגע לפרשת פיפ"א. לפיכך, הוועדה תבחן גם את דרכי הפעולה האפשריות של הבנק למיצוי זכויותיו בפרשת פיפ"א, לרבות בראי ההליך לגילוי מסמכים לפני הגשת תביעה נגזרת (ראה [ביאור 25.ג.ג.2. בדוחות הכספיים לשנת 2020](#)). במסגרת זו תבחן הוועדה, בין היתר, אם טובת הבנק מצדיקה נקיטת הליכים או צעדים אחרים כלפי כל צד שלישי ו/או הגעה להסדרים אחרים. כמו-כן, תבדוק הוועדה את התהליכים הניהוליים ותהליכי הבקרה, שאפשרו את המעשים נשוא פרשת פיפ"א, תוך התייחסות להיבטי ממשל תאגידי והתנהלות ההנהלה הבכירה והדירקטוריון. הוועדה תגבש המלצות בדבר אופן הפעולה שישירת באופן מיטבי את טובת הבנק, על רקע מכלול הנסיבות, ותגיש המלצותיה לדירקטוריון הבנק. בנוסף, ראה [סעיף ד. לעיל](#) בנוגע לעדכון על עבודת הוועדה שמסר לבנק יו"ר הוועדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2021			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
30,722	25,359	5,363	חוזי Forward-I Futures
3,962	3,862	100	אופציות שנכתבו
4,059	3,862	197	אופציות שנקנו
309,558	293,709	15,849	Swaps ⁽¹⁾
348,301	326,792	21,509	סך-הכל ⁽²⁾
10,279	-	10,279	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
272,874	255,964	16,910	חוזי Forward-I Futures
26,463	26,463	-	אופציות שנכתבו
23,229	22,855	374	אופציות שנקנו
33,684	33,436	248	Swaps
356,250	338,718	17,532	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
38,472	38,472	-	חוזי Forward-I Futures
40,369	38,821	1,548	אופציות שנכתבו
39,249	38,821	428	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
49,519	48,756	763	Swaps
167,609	164,870	2,739	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
58	58	-	חוזי Forward-I Futures
18	18	-	אופציות שנכתבו
18	18	-	אופציות שנקנו
94	94	-	סך-הכל
872,254	830,474	41,780	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבועה בסך 160,854 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 32,583 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 23,930 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 38,821 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

30 בספטמבר 2020			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
24,949	22,362	2,587	חוזי Forward-I Futures
1,790	1,790	-	אופציות שנכתבו
1,893	1,790	103	אופציות שנקנו
356,627	334,554	22,073	Swaps ⁽¹⁾
385,259	360,496	24,763	סך-הכל ⁽²⁾
15,781	-	15,781	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
256,622	243,596	13,026	חוזי Forward-I Futures
24,738	24,738	-	אופציות שנכתבו
23,586	23,331	255	אופציות שנקנו
34,667	34,377	290	Swaps
339,613	326,042	13,571	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
16,977	16,977	-	חוזי Forward-I Futures
25,788	23,938	1,850	אופציות שנכתבו
24,464	23,938	526	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
20,748	19,646	1,102	Swaps
87,977	84,499	3,478	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
285	285	-	חוזי Forward-I Futures
43	43	-	אופציות שנכתבו
42	42	-	אופציות שנקנו
370	370	-	סך-הכל
813,219	771,407	41,812	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבועה בסך 190,093 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 27,972 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 20,019 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 23,938 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2020			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
			חוזי ריבית
24,514	21,327	3,187	חוזי Forward-I Futures
1,667	1,667	-	אופציות שנכתבו
1,763	1,667	96	אופציות שנקנו
323,441	302,300	21,141	Swaps ⁽¹⁾
351,385	326,961	24,424	סך-הכל ⁽²⁾
15,432	-	15,432	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזי מטבע-חוץ
252,864	245,286	7,578	חוזי Forward-I Futures
17,816	17,816	-	אופציות שנכתבו
16,519	16,266	253	אופציות שנקנו
34,953	34,691	262	Swaps
322,152	314,059	8,093	סך-הכל ⁽³⁾
-	-	-	מזה: נגזרים מגדרים
			חוזים בגין מניות
23,927	23,927	-	חוזי Forward-I Futures
21,287	19,546	1,741	אופציות שנכתבו
20,033	19,546	487	אופציות שנקנו ⁽⁴⁾
25,770	24,895	875	Swaps
91,017	87,914	3,103	סך-הכל
			חוזי סחורות ואחרים
177	177	-	חוזי Forward-I Futures
125	125	-	אופציות שנכתבו
105	105	-	אופציות שנקנו
407	407	-	סך-הכל
764,961	729,341	35,620	סך-הכל סכום נקוב

(1) מזה: swaps שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבועה בסך 172,938 מיליוני ש"ח.

(2) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 27,411 מיליוני ש"ח.

(3) מזה: חוזי החלפת מטבע-חוץ ספוט בסך 12,511 מיליוני ש"ח.

(4) מזה: נסחרים בבורסה בסך של 19,546 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2021						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
4,828	4,144	684	4,248	3,948	300	חוזי ריבית
393	-	393	137	-	137	מזה: נגזרים מגדרים
4,480	4,430	50	4,241	4,036	205	חוזי מטבע-חוץ
1,579	1,530	49	1,590	1,541	49	חוזים בגין מניות
5	5	-	5	5	-	חוזי סחורות ואחרים
10,892	10,109	783	10,084	9,530	554	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
10,892	10,109	783	10,084	9,530	554	יתרה מאזנית
1,394	1,202	192	1,125	1,087	38	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח.

30 בספטמבר 2020						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
8,165	6,887	1,278	6,777	6,382	395	חוזי ריבית
1,059	*-	*1,059	39	*-	*39	מזה: נגזרים מגדרים
3,419	3,351	68	3,975	3,903	72	חוזי מטבע-חוץ
956	914	42	969	926	43	חוזים בגין מניות
52	52	-	52	52	-	חוזי סחורות ואחרים
12,592	11,204	1,388	11,773	11,263	510	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
12,592	11,204	1,388	11,773	11,263	510	יתרה מאזנית
1,132	791	341	1,131	1,035	96	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים

* סווג מחדש.
(1) מזה: שווי הוגן נטו שלהתחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 39 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2020						
התחייבויות בגין נגזרים ברוטו			נכסים בגין נגזרים ברוטו			
סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	סך-הכל	נגזרים למסחר	נגזרים שאינם למסחר	
7,180	6,128	1,052	6,025	5,678	347	חוזי ריבית
862	*-	*862	73	*-	*73	מזה: נגזרים מגדרים
7,703	7,650	53	6,894	6,831	63	חוזי מטבע-חוץ
1,914	1,872	42	1,925	1,883	42	חוזים בגין מניית
45	45	-	46	46	-	חוזי סחורות ואחרים
16,842	15,695	1,147	14,890	14,438	452	סך-הכל נכסים (התחייבויות) בגין נגזרים ברוטו ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	-	סכומים שקוזזו במאזן
16,842	15,695	1,147	14,890	14,438	452	יתרה מאזנית
1,848	1,703	145	1,386	1,310	76	מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים

* סווג מחדש.

(1) מזה: שווי הוגן נטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך של 38 מיליוני ש"ח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. גידור חשבונאי
1. ההשפעה של גידור חשבונאי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2020	2020	2021	2020	2021
הכנסות (הוצאות) ריבית				
מבוקר	בלתי מבוקר			
301	540	(535)	(105)	(75)
(300)	(546)	547	105	75

רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן

2. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020		יתרה ליום 30 בספטמבר 2020		יתרה ליום 30 בספטמבר 2021	
התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו את הערך בספרים	הערך בספרים
מבוקר		בלתי מבוקר			
756	15,678	995	15,086	221	10,783

3. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2020	2020	2021	2020	2021
רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים ⁽¹⁾				
מבוקר	בלתי מבוקר			
(74)	(68)	(10)	31	(27)
(990)	985	287	231	(435)
25	18	14	10	(32)
2	1	-	-	-
(1,037)	936	291	272	(494)

(1) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

ליום 30 בספטמבר 2021						
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות		
10,084	2,749	150	1,878	5,144	163	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(6,141)	(537)	-	(1,433)	(4,171)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(2,533)	(1,386)	(150)	(112)	(885)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
1,410	826	-	333	88	163	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
15,327	7,098	113	3,043	4,589	484	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(4,850)	(1,611)	(20)	(701)	(2,518)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
25,411	9,847	263	4,921	9,733	647	סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים
10,892	4,112	-	2,052	4,593	135	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(6,141)	(537)	-	(1,433)	(4,171)	-	מכשירים פיננסיים
(2,212)	(1,760)	-	(345)	(107)	-	ביטחון במזומן ששועבד
2,539	1,815	-	274	315	135	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
ליום 30 בספטמבר 2020						
סך-הכל	אחרים	דילרים/ברוקרים ממשלות ובנקים מרכזיים	בנקים	בורסות		
11,773	3,179	135	2,136	6,158	165	שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(8,824)	(1,137)	(16)	(1,840)	(5,831)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(1,234)	(776)	(106)	(65)	(287)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל
1,715	1,266	13	231	40	165	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
11,192	4,771	102	2,059	3,955	305	סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
(4,176)	(1,301)	(7)	(655)	(2,213)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני
22,965	7,950	237	4,195	10,113	470	סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים
12,592	2,663	16	2,419	7,374	120	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(8,824)	(1,137)	(16)	(1,840)	(5,831)	-	מכשירים פיננסיים
(2,145)	(572)	-	(552)	(1,021)	-	ביטחון במזומן ששועבד
1,623	954	-	27	522	120	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח (30.09.20: 39 מיליוני ש"ח, 31.12.20: 38 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 11 פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020					
סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ברוקרים	בנקים	בורסות
מבוקר					
14,890	4,013	414	2,484	7,791	188
שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(9,563)	(1,278)	-	(1,985)	(6,300)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים					
(2,973)	(1,136)	(414)	(179)	(1,244)	-
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל					
2,354	1,599	-	320	247	188
סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
11,070	4,872	113	2,042	3,667	376
סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾					
(3,961)	(1,524)	-	(664)	(1,773)	-
הפחתת סיכון אשראי חוץ-מאזני					
25,960	8,885	527	4,526	11,458	564
סך-הכל סיכון אשראי ברוטו בגין מכשירים נגזרים					
16,842	6,432	-	2,841	7,351	218
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾					
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:					
(9,563)	(1,278)	-	(1,985)	(6,300)	-
מכשירים פיננסיים					
(4,153)	(3,033)	-	(504)	(616)	-
ביטחון במזומן ששועבד					
3,126	2,121	-	352	435	218
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					

(1) סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי), כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.
 (2) מתוך זה, שווי הוגן שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 41 מיליוני ש"ח (30.09.20: 39 מיליוני ש"ח, 31.12.20: 38 מיליוני ש"ח).

ה. פירוט מועדי פירעון (סכומי ערך נקוב)

ליום 30 בספטמבר 2021				
סך-הכל	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	עד 3 חודשים
בלתי מבוקר				
32,583	5,776	19,733	5,937	1,137
חוזי ריבית				
315,718	61,491	165,857	71,719	16,651
שקל-מדד				
356,250	13,832	39,800	104,313	198,305
אחר				
167,609	241	5,827	43,094	118,447
חוזי מטבע-חוץ				
94	-	30	21	43
חוזים בגין מניות				
872,254	81,340	231,247	225,084	334,583
חוזי סחורות ואחרים (כולל נגזרי אשראי)				
סך-הכל				

ליום 30 בספטמבר 2020				
בלתי מבוקר				
813,219	90,998	229,346	227,070	265,805
סך-הכל				

ליום 31 בדצמבר 2020				
מבוקר				
764,961	79,215	221,538	192,451	271,757
סך-הכל				

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים

שיוך לקוחות למגזרי הפעילות הפיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסייוגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט בביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020.

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

פעילות ישראל			
משקי בית			
מזה: מזה: מזה: מזה:	מזה: מזה: מזה: מזה:	סך-הכל	
מזה: מזה: מזה: מזה:	מזה: מזה: מזה: מזה:	מזה: מזה: מזה: מזה:	מזה: מזה: מזה: מזה:
4	971	1,404	הכנסות ריבית מחיצוניים
-	-	(75)	הוצאות ריבית לחיצוניים
4	971	1,329	הכנסות ריבית, נטו: מחיצוניים
-	(673)	(600)	בינמגזרי
4	298	729	סך הכנסות ריבית, נטו הכנסות שאינן מריבית:
-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
54	19	302	עמלות והכנסות אחרות
54	19	303	סך הכנסות שאינן מריבית
58	317	1,032	סך הכנסות
-	9	1	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
41	106	924	הוצאות תפעוליות ואחרות: לחיצוניים
-	-	-	בינמגזרי
41	106	924	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
17	202	107	רווח (הפסד) לפני מסים
7	67	30	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
10	135	77	רווח (הפסד) לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
10	135	77	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10	135	77	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021									
סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
3,071	163	2,908	-	159	6	522	262	550	5
(506)	(24)	(482)	-	(250)	(58)	(32)	(29)	(17)	(21)
2,565	139	2,426	-	(91)	(52)	490	233	533	(16)
-	(1)	1	-	710	68	(151)	(28)	(26)	28
2,565	138	2,427	-	619	16	339	205	507	12
212	1	211	-	181	10	14	2	3	-
867	8	859	42	30	24	129	74	220	38
1,079	9	1,070	42	211	34	143	76	223	38
3,644	147	3,497	42	830	50	482	281	730	50
(252)	9	(261)	-	-	-	(148)	(83)	(31)	-
1,999	121	1,878	39	96	32	157	104	479	47
-	-	-	(17)	17	-	-	-	-	-
1,999	121	1,878	22	113	32	157	104	479	47
1,897	17	1,880	20	717	18	473	260	282	3
705	29	676	7	264	6	174	94	99	2
1,192	(12)	1,204	13	453	12	299	166	183	1
12	-	12	-	12	-	-	-	-	-
1,204	(12)	1,216	13	465	12	299	166	183	1
3	-	3	-	3	-	-	-	-	-
1,207	(12)	1,219	13	468	12	299	166	183	1

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

פעילות ישראל			
משקי בית ⁽⁴⁾			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
138,401	106,987	3,699	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
139,345	107,504	3,699	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
143,213	109,575	4,330	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
656	-	-	יתרת חובות פגומים
651	608	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
157,634	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
157,637	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
157,883	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
97,725	61,638	4,418	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
98,647	62,626	4,404	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
69,272	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
677	298	4	מרווח מפעילות מתן אשראי
52	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
729	298	4	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) כולל הלוואות לדיור בסך של 19.7 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
590,023	30,374	559,649	231	251,689	3,247	76,132	33,760	55,551	638
683	-	683	-	683	-	-	-	-	-
327,917	14,903	313,014	-	-	2,941	79,282	34,461	56,340	645
340,347	16,015	324,332	-	-	3,477	85,342	35,539	56,060	701
3,491	724	2,767	-	-	-	1,068	308	735	-
722	29	693	-	-	-	1	3	38	-
547,704	20,004	527,700	13	54,242	83,893	76,792	32,745	88,714	33,667
492,677	19,105	473,572	-	-	83,860	76,944	32,757	88,707	33,667
505,483	20,141	485,342	-	-	95,137	74,123	33,777	90,714	33,708
375,965	20,084	355,881	5,976	20,426	8,617	103,793	48,977	69,181	1,186
382,978	20,433	362,545	6,328	20,633	9,268	106,513	50,008	69,963	1,185
737,501	-	737,501	4,665	75,997	373,900	95,699	24,718	40,968	52,282
2,914	151	2,763	-	1,074	2	326	198	484	2
(457)	(23)	(434)	-	(551)	12	13	7	23	10
108	10	98	-	96	2	-	-	-	-
2,565	138	2,427	-	619	16	339	205	507	12

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
1,100	625	5	הכנסות ריבית מחיצוניים
(60)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
1,040	625	5	מחיצוניים
(306)	(373)	-	בינמגזרי
734	252	5	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
1	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
293	16	50	עמלות והכנסות אחרות
294	16	50	סך הכנסות שאינן מריבית
1,028	268	55	סך הכנסות
127	22	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
			הוצאות תפעוליות ואחרות:
864	74	48	לחיצוניים
-	-	-	בינמגזרי
864	74	48	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
37	172	7	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
16	69	2	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
21	103	5	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
21	103	5	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
21	103	5	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
21	103	5	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
2,607	149	2,458	-	219	7	380	226	523	3
(406)	(53)	(353)	-	(154)	(47)	(23)	(19)	(21)	(29)
2,201	96	2,105	-	65	(40)	357	207	502	(26)
-	(1)	1	-	320	54	(81)	(17)	(9)	40
2,201	95	2,106	-	385	14	276	190	493	14
335	-	335	-	308	9	11	4	2	-
766	7	759	26	20	20	104	64	199	33
1,101	7	1,094	26	328	29	115	68	201	33
3,302	102	3,200	26	713	43	391	258	694	47
193	41	152	-	1	-	(58)	(7)	89	-
1,851	138	1,713	16	100	45	122	93	429	44
-	(3)	3	5	(2)	-	-	-	-	-
1,851	135	1,716	21	98	45	122	93	429	44
1,258	(74)	1,332	5	614	(2)	327	172	176	3
449	(17)	466	(1)	204	(1)	130	60	58	-
809	(57)	866	6	410	(1)	197	112	118	3
5	-	5	-	5	-	-	-	-	-
814	(57)	871	6	415	(1)	197	112	118	3
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
814	(57)	871	6	415	(1)	197	112	118	3
2	(3)	5	-	5	-	-	-	-	-
816	(60)	876	6	420	(1)	197	112	118	3

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

פעילות ישראל			
משקי בית ⁽⁴⁾			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
130,894	94,805	3,865	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
132,387	95,528	3,865	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
131,219	96,734	4,540	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
776	1	-	יתרת חובות פגומים
733	694	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
153,594	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
153,591	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
156,148	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,294	55,365	5,020	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,405	55,962	4,998	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
61,921	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית נטו:			
675	252	5	מרווח מפעילות מתן אשראי
59	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
734	252	5	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סווג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 14.5 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
507,782	27,642	480,140	364	203,527	2,710	62,724	28,950	50,398	573
300	-	300	-	300	-	-	-	-	-
294,879	14,946	279,933	-	-	2,281	62,909	30,418	51,357	581
299,021	14,534	284,487	-	-	993	68,578	30,629	52,451	617
4,136	557	3,579	-	-	-	1,421	341	1,041	-
790	19	771	-	-	-	14	1	23	-
470,012	19,434	450,578	10	59,024	57,578	44,211	26,130	75,488	34,543
409,055	17,972	391,083	-	-	57,519	44,085	26,006	75,340	34,542
417,005	17,347	399,658	-	-	58,730	47,431	26,506	75,872	34,971
339,770	19,100	320,670	4,611	20,902	5,810	87,064	43,348	63,530	1,111
339,961	19,086	320,875	4,549	20,642	5,797	87,382	43,843	63,170	1,087
561,333	-	561,333	3,886	35,470	300,520	70,170	14,918	30,578	43,870
2,438	142	2,296	-	691	4	268	183	473	2
(249)	(53)	(196)	-	(309)	7	8	7	20	12
12	6	6	-	3	3	-	-	-	-
2,201	95	2,106	-	385	14	276	190	493	14

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
4,050	2,759	12	הכנסות ריבית מחיצוניים
(225)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
3,825	2,759	12	מחיצוניים
(1,677)	(1,915)	(1)	בינמגזרי
2,148	844	11	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
2	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
887	42	146	עמלות והכנסות אחרות
889	42	146	סך הכנסות שאינן מריבית
3,037	886	157	סך הכנסות
(648)	(231)	-	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
			הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,714	299	125	לחיצוניים
-	-	-	בינמגזרי
2,714	299	125	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
971	818	32	רווח (הפסד) לפני מסים
355	299	12	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
616	519	20	רווח (הפסד) לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
616	519	20	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
616	519	20	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
8,871	466	8,405	-	569	17	1,422	749	1,587	11
(1,565)	(84)	(1,481)	-	(784)	(180)	(87)	(85)	(55)	(65)
7,306	382	6,924	-	(215)	(163)	1,335	664	1,532	(54)
-	(9)	9	-	1,896	208	(404)	(64)	(38)	88
7,306	373	6,933	-	1,681	45	931	600	1,494	34
862	3	859	-	772	32	35	8	10	-
2,590	29	2,561	178	84	73	363	212	651	113
3,452	32	3,420	178	856	105	398	220	661	113
10,758	405	10,353	178	2,537	150	1,329	820	2,155	147
(1,407)	13	(1,420)	-	-	-	(559)	(179)	(34)	-
5,898	378	5,520	102	282	103	451	313	1,416	139
-	(1)	1	(31)	32	-	-	-	-	-
5,898	377	5,521	71	314	103	451	313	1,416	139
6,267	15	6,252	107	2,223	47	1,437	686	773	8
2,334	65	2,269	39	758	17	551	262	284	3
3,933	(50)	3,983	68	1,465	30	886	424	489	5
39	-	39	-	39	-	-	-	-	-
3,972	(50)	4,022	68	1,504	30	886	424	489	5
8	-	8	-	8	-	-	-	-	-
3,980	(50)	4,030	68	1,512	30	886	424	489	5

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

פעילות ישראל			
משקי בית ⁽⁴⁾			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיוור	מזה: כרטיסי אשראי	
133,711	102,659	3,595	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
134,947	103,324	3,595	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
143,213	109,575	4,330	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
656	-	-	יתרת חובות פגומים
651	608	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
157,561	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
157,561	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
157,883	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
95,935	59,666	4,446	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
98,647	62,626	4,404	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
67,432	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
1,989	844	11	מרווח מפעילות מתן אשראי
159	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
2,148	844	11	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) כולל הלוואות לדיוור בסך של 19.7 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
567,725	28,342	539,383	221	245,271	3,109	70,070	32,214	54,221	566
605	-	605	-	605	-	-	-	-	-
314,157	14,551	299,606	-	-	2,771	73,252	32,947	55,116	573
340,347	16,015	324,332	-	-	3,477	85,342	35,539	56,060	701
3,491	724	2,767	-	-	-	1,068	308	735	-
722	29	693	-	-	-	1	3	38	-
526,739	19,708	507,031	13	57,712	77,701	64,684	30,851	84,680	33,829
467,877	18,777	449,100	-	-	77,660	64,652	30,797	84,601	33,829
505,483	20,141	485,342	-	-	95,137	74,123	33,777	90,714	33,708
361,943	19,382	342,561	5,270	20,010	7,309	98,347	46,911	67,601	1,178
382,978	20,433	362,545	6,328	20,633	9,268	106,513	50,008	69,963	1,185
701,049	-	701,049	4,357	62,623	363,634	89,481	22,628	40,204	50,690
8,382	426	7,956	-	3,047	6	899	580	1,430	5
(782)	(82)	(700)	-	(1,036)	32	32	20	64	29
(294)	29	(323)	-	(330)	7	-	-	-	-
7,306	373	6,933	-	1,681	45	931	600	1,494	34

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
2,988	1,502	16	הכנסות ריבית מחיצוניים
(166)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
2,822	1,502	16	מחיצוניים
(540)	(776)	(1)	בינמגזרי
2,282	726	15	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
4	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
920	43	149	עמלות והכנסות אחרות
924	43	149	סך הכנסות שאינן מריבית
3,206	769	164	סך הכנסות
			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
784	297	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
2,562	227	140	לחיצוניים
-	-	-	בינמגזרי
2,562	227	140	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(140)	245	24	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
(40)	91	8	הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
(100)	154	16	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
(100)	154	16	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
(100)	154	16	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(100)	154	16	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סוג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
7,681	554	7,127	-	685	25	1,146	662	1,614	7
(1,122)	(202)	(920)	-	(270)	(146)	(90)	(58)	(78)	(112)
6,559	352	6,207	-	415	(121)	1,056	604	1,536	(105)
-	(50)	50	-	515	167	(220)	(35)	(6)	169
6,559	302	6,257	-	930	46	836	569	1,530	64
834	19	815	1	685	49	55	9	12	-
2,446	26	2,420	119	85	69	307	201	609	110
3,280	45	3,235	120	770	118	362	210	621	110
9,839	347	9,492	120	1,700	164	1,198	779	2,151	174
2,130	148	1,982	-	1	4	479	167	545	2
5,593	463	5,130	164	264	125	367	268	1,252	128
-	(12)	12	(2)	14	-	-	-	-	-
5,593	451	5,142	162	278	125	367	268	1,252	128
2,116	(252)	2,368	(42)	1,421	35	352	344	354	44
885	(31)	916	3	517	17	140	130	135	14
1,231	(221)	1,452	(45)	904	18	212	214	219	30
7	-	7	-	7	-	-	-	-	-
1,238	(221)	1,459	(45)	911	18	212	214	219	30
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-
1,129	(221)	1,350	(154)	911	18	212	214	219	30
12	3	9	-	9	-	-	-	-	-
1,141	(218)	1,359	(154)	920	18	212	214	219	30

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

פעילות ישראל			
משקי בית ⁽⁴⁾			
מזה: מזה:	מזה: מזה:	מזה: מזה:	סך-הכל
מזה: מזה:	מזה: מזה:	מזה: מזה:	מזה: מזה:
מזה: מזה:	מזה: מזה:	מזה: מזה:	מזה: מזה:
3,845	92,507	126,690	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
3,845	93,058	127,929	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
4,540	96,734	131,219	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
-	1	776	יתרת חובות פגומים
-	694	733	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
-	-	147,368	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
-	-	147,365	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
-	-	156,148	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
5,062	54,171	94,120	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
4,998	55,962	94,405	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
-	-	63,757	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
			פיצול הכנסות ריבית נטו:
15	726	2,047	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	235	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
15	726	2,282	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

* סוג מחדש - למידע נוסף ראה [ביאור 28 לדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).

(3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.

(4) כולל הלוואות לדיור בסך של 14.5 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
488,723	30,154	458,569	216	183,686	1,774	65,534	28,718	51,398	553
264	-	264	-	264	-	-	-	-	-
295,125	15,348	279,777	-	-	1,385	67,385	30,094	52,425	559
299,021	14,534	284,487	-	-	993	68,578	30,629	52,451	617
4,136	557	3,579	-	-	-	1,421	341	1,041	-
790	19	771	-	-	-	14	1	23	-
450,900	20,638	430,262	10	59,752	50,004	44,867	25,346	69,392	33,523
388,473	18,466	370,007	-	-	49,941	44,725	25,212	69,242	33,522
417,005	17,347	399,658	-	-	58,730	47,431	26,506	75,872	34,971
339,382	19,116	320,266	4,729	21,426	5,832	86,422	42,352	64,236	1,149
339,961	19,086	320,875	4,549	20,642	5,797	87,382	43,843	63,170	1,087
626,387	-	626,387	3,706	38,230	351,102	79,116	15,776	29,910	44,790
7,065	489	6,576	-	1,748	14	796	537	1,428	6
(840)	(249)	(591)	-	(1,083)	25	40	32	102	58
334	62	272	-	265	7	-	-	-	-
6,559	302	6,257	-	930	46	836	569	1,530	64

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
4,053	2,108	20	הכנסות ריבית מחיצוניים
(226)	-	-	הוצאות ריבית לחיצוניים
			הכנסות ריבית, נטו:
3,827	2,108	20	מחיצוניים
(815)	(1,117)	(2)	בינמגזרי
3,012	991	18	סך הכנסות ריבית, נטו
			הכנסות שאינן מריבית:
5	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,210	57	193	עמלות והכנסות אחרות
1,215	57	193	סך הכנסות שאינן מריבית
4,227	1,048	211	סך הכנסות
			הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
763	316	-	הוצאות תפעוליות ואחרות:
3,457	303	189	לחיצוניים
-	-	-	בינמגזרי
3,457	303	189	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
			רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
7	429	22	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
3	165	8	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
4	264	14	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות
-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
4	264	14	הפסד מפעילות מופסקת
-	-	-	רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
4	264	14	הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
4	264	14	

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
10,260	708	9,552	-	912	33	1,541	886	2,118	9
(1,463)	(241)	(1,222)	-	(394)	(186)	(112)	(73)	(94)	(137)
8,797	467	8,330	-	518	(153)	1,429	813	2,024	(128)
-	(54)	54	-	825	213	(309)	(54)	(10)	204
8,797	413	8,384	-	1,343	60	1,120	759	2,014	76
1,088	39	1,049	1	896	57	66	10	14	-
3,291	35	3,256	183	121	91	416	271	818	146
4,379	74	4,305	184	1,017	148	482	281	832	146
13,176	487	12,689	184	2,360	208	1,602	1,040	2,846	222
1,943	129	1,814	-	(3)	4	338	108	602	2
7,501	632	6,869	199	323	165	503	365	1,686	171
-	(17)	17	(12)	29	-	-	-	-	-
7,501	615	6,886	187	352	165	503	365	1,686	171
3,732	(257)	3,989	(3)	2,011	39	761	567	558	49
1,590	(25)	1,615	13	799	20	315	234	213	18
2,142	(232)	2,374	(16)	1,212	19	446	333	345	31
10	-	10	-	10	-	-	-	-	-
2,152	(232)	2,384	(16)	1,222	19	446	333	345	31
(109)	-	(109)	(109)	-	-	-	-	-	-
2,043	(232)	2,275	(125)	1,222	19	446	333	345	31
13	4	9	-	9	-	-	-	-	-
2,056	(228)	2,284	(125)	1,231	19	446	333	345	31

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

ביאור 12 מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
פעילות ישראל			
משקי בית ⁽⁴⁾			
סך-הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	
127,219	93,619	3,784	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
128,554	94,218	3,784	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור, ברוטו ⁽¹⁾
132,753	99,173	4,597	יתרת האשראי לציבור, ברוטו, לסוף תקופת הדיווח
739	1	-	יתרת חובות פגומים
671	626	-	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
149,745	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
149,742	-	-	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
156,024	-	-	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
94,284	54,827	4,966	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾⁽²⁾
94,927	57,451	4,585	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
63,468	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽¹⁾⁽³⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,720	991	18	מרווח מפעילות מתן אשראי
292	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
-	-	-	אחר
3,012	991	18	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

- (1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרה לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
 (2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון (ניהול בנקאי תקין 201).
 (3) נכסים בניהול - לרבות נכסי קופות-גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות-ערך של לקוחות.
 (4) כולל הלוואות לדיור בסך של 17.6 מיליארד ש"ח ליחידים, אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזר עסקים קטנים וזעירים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סך-הכל	פעילות חו"ל		פעילות ישראל						
	סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית
497,023	29,250	467,773	140	191,933	1,902	65,679	28,950	51,393	557
385	-	385	-	385	-	-	-	-	-
295,519	15,307	280,212	-	-	1,505	67,559	29,576	52,455	563
307,973	14,061	293,912	-	-	3,935	71,118	30,866	54,614	626
3,960	505	3,455	-	-	-	1,295	369	1,052	-
728	26	702	-	-	-	-	2	29	-
458,962	20,146	438,816	9	59,048	53,136	47,420	25,672	69,878	33,908
397,499	18,193	379,306	-	-	53,075	47,290	25,551	69,741	33,907
435,217	18,197	417,020	-	-	64,109	56,036	27,540	79,370	33,941
341,057	19,036	322,021	4,611	21,334	5,925	87,479	42,730	64,487	1,171
347,762	18,718	329,044	4,139	20,964	6,295	91,707	44,249	65,500	1,263
637,243	114	637,129	3,778	42,813	357,657	77,601	16,147	30,648	45,017
9,455	613	8,842	-	2,417	17	1,071	720	1,891	6
(1,042)	(291)	(751)	-	(1,357)	33	49	39	123	70
384	91	293	-	283	10	-	-	-	-
8,797	413	8,384	-	1,343	60	1,120	759	2,014	76

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות. חלוקה זו משמשת את מקבל החלטות התפעולי הראשי בבנק (הנהלת הבנק והדירקטוריון) לצורך קבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה.

לפירוט בדבר שיוך הלקוחות למגזרים לפי גישת ההנהלה וכללים לחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2020](#).

א. מידע על מגזרי פעילות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	הלוואות לדיר	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
2,565	-	(131)	126	533	356	973	332	376	מחיצוניים
-	-	746	(1)	(132)	(44)	(674)	(9)	114	בינמגזרי
212	-	184	1	22	3	-	1	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,777	-	799	126	423	315	299	324	491	סך-הכל רווח מימוני, נטו
867	42	37	6	151	113	19	139	360	עמלות והכנסות אחרות
3,644	42	836	132	574	428	318	463	851	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
(252)	-	(1)	9	(233)	6	9	(40)	(2)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
1,999	38	197	115	171	134	134	257	953	מחיצוניים
-	(16)	(68)	-	10	14	(28)	84	4	בינמגזרי
1,897	20	708	8	626	274	203	162	(104)	רווח (הפסד) לפני מסים
705	3	265	23	230	100	68	56	(40)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
1,192	17	443	(15)	396	174	135	106	(64)	רווח (הפסד) לאחר מסים
12	-	12	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:									
1,204	17	455	(15)	396	174	135	106	(64)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	-	1	2	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,207	17	456	(13)	396	174	135	106	(64)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
335,297	-	2,057	14,405	89,915	49,568	109,462	32,003	37,887	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
505,483	-	73,061	19,981	77,134	46,597	-	63,198	225,512	פיקודנות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-6,848 מיליוני ש"ח.
- מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
2,201	1	15	83	439	309	627	323	404	מחיצוניים
-	-	363	3	(87)	(37)	(374)	6	126	בינמגזרי
335	(9)	302	-	36	3	-	2	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,536	(8)	680	86	388	275	253	331	531	סך-הכל רווח מימוני, נטו
766	16	29	11	117	99	16	135	343	עמלות והכנסות אחרות
3,302	8	709	97	505	374	269	466	874	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
193	-	-	42	(49)	15	22	56	107	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
1,851	36	186	134	154	118	112	224	887	
-	(19)	(64)	2	5	9	(38)	88	17	בינמגזרי
רווח (הפסד) לפני מסים									
1,258	(9)	587	(81)	395	232	173	98	(137)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
449	(4)	202	(17)	141	78	60	35	(46)	רווח (הפסד) לאחר מסים
809	(5)	385	(64)	254	154	113	63	(91)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
5	-	5	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
814	(5)	390	(64)	254	154	113	63	(91)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2	-	5	(3)	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי מניות הבנק
816	(5)	395	(67)	254	154	113	63	(91)	
292,845	-	914	12,760	73,650	41,268	96,365	30,756	37,132	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
417,005	-	43,783	17,103	53,619	29,469	-	55,850	217,181	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

- (1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-2,897 מיליוני ש"ח.
- (2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- (3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
7,306	-	(355)	339	1,499	1,000	2,764	950	1,109	מחיצוניים
-	-	2,026	2	(370)	(114)	(1,919)	9	366	בינמגזרי
862	-	783	1	61	10	-	3	4	הכנסות מימון שאינן מריבית
8,168	-	2,454	342	1,190	896	845	962	1,479	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,590	171	100	24	434	324	43	416	1,078	עמלות והכנסות אחרות
10,758	171	2,554	366	1,624	1,220	888	1,378	2,557	סך ההכנסות
(1,407)	-	-	13	(622)	(62)	(231)	(108)	(397)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
5,898	98	590	356	508	395	400	754	2,797	מחיצוניים
-	(34)	(217)	-	28	41	(101)	244	39	בינמגזרי
6,267	107	2,181	(3)	1,710	846	820	488	118	רווח (הפסד) לפני מסים
2,334	38	750	59	647	321	298	178	43	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
3,933	69	1,431	(62)	1,063	525	522	310	75	רווח (הפסד) לאחר מסים
39	-	39	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:									
3,972	69	1,470	(62)	1,063	525	522	310	75	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
8	-	3	5	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,980	69	1,473	(57)	1,063	525	522	310	75	המיוחס לבעלי מניות הבנק
335,297	-	2,057	14,405	89,915	49,568	109,462	32,003	37,887	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
505,483	-	73,061	19,981	77,134	46,597	-	63,198	225,512	פיקודנות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-6,848 מיליוני ש"ח.
- מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12א מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020*									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				עסקי ⁽¹⁾	מסחרי	הלוואות לדיוור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
6,559	5	244	308	1,322	913	1,506	1,015	1,246	מחיצוניים
-	-	664	(35)	(270)	(94)	(778)	25	488	בינמגזרי
834	(4)	688	18	108	12	-	5	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
7,393	1	1,596	291	1,160	831	728	1,045	1,741	סך-הכל רווח מימוני, נטו
2,446	108	88	38	384	287	43	411	1,087	עמלות והכנסות אחרות
9,839	109	1,684	329	1,544	1,118	771	1,456	2,828	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
2,130	-	4	149	480	313	298	355	531	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
5,593	195	548	453	440	342	337	659	2,619	מחיצוניים
-	(47)	(196)	3	20	24	(110)	261	45	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
2,116	(39)	1,328	(276)	604	439	246	181	(367)	רווח (הפסד) מפעילות הפרשה למסים על הרווח מפעילות נמשכת
885	7	490	(37)	227	165	90	68	(125)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
1,231	(46)	838	(239)	377	274	156	113	(242)	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
7	-	7	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
1,238	(46)	845	(239)	377	274	156	113	(242)	הפסד מפעילות מופסקת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	רווח (הפסד) נקי:
1,129	(155)	845	(239)	377	274	156	113	(242)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
12	-	9	3	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,141	(155)	854	(236)	377	274	156	113	(242)	המיוחס לבעלי מניות הבנק
292,845	-	914	12,760	73,650	41,268	96,365	30,756	37,132	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
417,005	-	43,783	17,103	53,619	29,469	-	55,850	217,181	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

(1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-2,897 מיליוני ש"ח.

(2) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

(3) במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
סך-הכל	התאמות ⁽³⁾	ניהול פיננסי ⁽²⁾	פעילות בינלאומית	פעילות עסקית		פעילות קמעונאית			
				מסחרי	עסקי ⁽¹⁾	הלוואות לדיור	עסקים קטנים	לקוחות פרטיים	
הכנסות ריבית, נטו:									
8,797	6	307	409	1,764	1,226	2,113	1,329	1,643	מחיצוניים
-	-	1,006	(38)	(356)	(130)	(1,120)	34	604	בינמגזרי
1,088	4	889	37	131	14	-	5	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
9,885	10	2,202	408	1,539	1,110	993	1,368	2,255	סך-הכל רווח מימוני, נטו
3,291	169	120	52	519	392	57	550	1,432	עמלות והכנסות אחרות
13,176	179	2,322	460	2,058	1,502	1,050	1,918	3,687	סך ההכנסות
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
1,943	-	3	129	295	297	317	397	505	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
מחיצוניים									
7,501	246	705	619	595	463	453	889	3,531	מחיצוניים
-	(60)	(269)	3	25	32	(150)	343	76	בינמגזרי
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים									
3,732	(7)	1,883	(291)	1,143	710	430	289	(425)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לפני מסים
הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת									
1,590	21	752	(37)	451	281	160	107	(145)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד) מפעילות נמשכת
רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים									
2,142	(28)	1,131	(254)	692	429	270	182	(280)	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים									
10	-	10	-	-	-	-	-	-	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
2,152	(28)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	רווח (הפסד) נקי מפעילות נמשכת
(109)	(109)	-	-	-	-	-	-	-	הפסד מפעילות מופסקת
רווח (הפסד) נקי:									
2,043	(137)	1,141	(254)	692	429	270	182	(280)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
13	-	9	4	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,056	(137)	1,150	(250)	692	429	270	182	(280)	המיוחס לבעלי זכויות הבנק
301,828	-	1,573	12,521	78,103	42,290	98,737	31,371	37,233	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
435,217	-	47,243	17,701	59,981	35,499	-	56,303	218,490	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

- כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאלות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-5,818 מיליוני ש"ח.
- מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים אשר מרביתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.
- במסגרת זו נכללות גם תוצאות של פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר כל אחת מהן אינה מגיעה לכדי מגזר בר דיווח, וכן הוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 12 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

ב. נתוני פרופורמה בדבר השפעת ההוצאות הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק בישראל עם לקוחות אמריקאים על מגזרי הפעילות
ההוצאות שנזקפו בפועלים שוויץ ובסניף ניו-יורק, הנוגעות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, יוחסו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר פעילות בינלאומית.

ההוצאות שנזקפו בישראל הנוגעות לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, כוללות הפרשה בגין לקוחות בעלי אינדיקציות אמריקאיות מסוימות בסניפי הבנק בישראל וכן הפרשה בגין חשיפה לסכומים כלפי רשויות אחרות בארצות-הברית (שאינן ה-DOJ) בגין הלקוחות בישראל ובח"ל. הוצאות אלה נזקפו במסגרת הגילוי על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה למגזר התאמות.

אילו היו מיוחסות ההוצאות שנזקפו בישראל, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2020 ובשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, למגזר פעילות קמעונאית ולמגזר פעילות בינלאומית באופן שווה (ולא למגזר התאמות), היה מסתכם הרווח של הפעילות הקמעונאית בכ-14 מיליון ש"ח וכ-159 מיליון ש"ח, בהתאמה; במגזר הפעילות הבינלאומית היה מסתכם ההפסד לתקופה בכ-250 מיליון ש"ח וכ-264 מיליון ש"ח, בהתאמה, ובמגזר התאמות היה נרשם הפסד בסך של כ-128 מיליון ש"ח וכ-110 מיליון ש"ח, בהתאמה.

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים הפרשה להפסדי אשראי

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיר		
5,853	5	5,848	632	517	4,699	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2021
(252)	-	(252)	(8)	9	(253)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(157)	-	(157)	(83)	-	(74)	מחיקות חשבונאיות
330	-	330	84	1	245	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
173	-	173	1	1	171	מחיקות חשבונאיות נטו
5,774	5	5,769	625	527	4,617	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2021 ⁽²⁾
23	-	23	(1)	-	24	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
719	-	719	35	-	684	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיר		
6,760	8	6,752	1,002	717	5,033	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 ביוני 2020
193	1	192	105	22	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(270)	-	(270)	(120)	(4)	(146)	מחיקות חשבונאיות
291	-	291	94	3	194	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
21	-	21	(26)	(1)	48	מחיקות חשבונאיות נטו
6,974	9	6,965	1,081	738	5,146	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 ⁽²⁾
27	-	27	14	-	13	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
789	-	789	85	-	704	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
6,931	5	6,926	1,026	758	5,142	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
(1,407)	-	(1,407)	(417)	(231)	(759)	הכנסות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(542)	-	(542)	(248)	(3)	(291)	מחיקות חשבונאיות
792	-	792	264	3	525	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
250	-	250	16	-	234	מחיקות חשבונאיות נטו
5,774	5	5,769	625	527	4,617	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2021 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
(62)	-	(62)	(46)	-	(16)	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
719	-	719	35	-	684	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
5,251	8	5,243	790	446	4,007	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה (מבוקר)
2,130	1	2,129	488	298	1,343	הוצאות בגין הפסדי אשראי ⁽¹⁾
(1,005)	-	(1,005)	(440)	(13)	(552)	מחיקות חשבונאיות
598	-	598	243	7	348	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(407)	-	(407)	(197)	(6)	(204)	מחיקות חשבונאיות נטו
6,974	9	6,965	1,081	738	5,146	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2020 ⁽²⁾ (בלתי מבוקר)
252	(1)	253	46	-	207	(1) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
789	-	789	85	-	704	(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2021					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרים**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
187,998	18,182	169,816	907	-	168,909
שנבדקו על בסיס פרטני					
170,531	-	170,531	33,023	109,940	27,568
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
358,529	18,182	340,347	33,930	109,940	196,477
סך-הכל חובות*					
109,989	-	109,989	-	109,940	49
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
3,604	5	3,599	91	-	3,508
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,451	-	1,451	499	527	425
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
5,055	5	5,050	590	527	3,933
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
527	-	527	-	527	-
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

30 בספטמבר 2020					
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרים**
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיוור	
יתרת חוב רשומה של חובות*:					
163,434	19,484	143,950	874	1	143,075
שנבדקו על בסיס פרטני					
155,071	-	155,071	33,863	97,049	24,159
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾					
318,505	19,484	299,021	34,737	97,050	167,234
סך-הכל חובות*					
96,957	-	96,957	-	96,904	53
(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:					
4,083	9	4,074	133	-	3,941
שנבדקו על בסיס פרטני					
2,102	-	2,102	863	738	501
שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾					
6,185	9	6,176	996	738	4,442
סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי					
738	-	738	-	738	-
(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיוור בסך של כ-49 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.20: 53 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 52 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-385 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 594 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 609 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות* ומכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*, ועל החובות* בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2020						
סך-הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך-הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי**	
יתרת חוב רשומה של חובות*:						
162,471	13,618	148,853	952	1	147,900	שנבדקו על בסיס פרטני
159,120	-	159,120	32,935	99,442	26,743	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽¹⁾
321,591	13,618	307,973	33,887	99,443	174,643	סך-הכל חובות*
99,363	-	99,363	-	99,311	52	(1) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות*:
4,065	5	4,060	118	-	3,942	שנבדקו על בסיס פרטני
2,085	-	2,085	827	758	500	שנבדקו על בסיס קבוצתי ⁽²⁾
6,150	5	6,145	945	758	4,442	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
758	-	758	-	758	-	(2) מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק הפיגור***

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור בסך של כ-49 מיליוני ש"ח, של לווים מסחריים או שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה (ליום 30.09.20: 53 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 52 מיליוני ש"ח).

*** כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך של כ-385 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 594 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 609 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות*

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2021					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
48	5	39,239	188	126	38,925
בינוי ונדל"ן - בינוי					
13	1	27,271	123	214	26,934
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	-	20,511	6	144	20,361
שירותים פיננסיים					
70	36	89,390	1,796	2,300	85,294
מסחרי - אחר					
132	42	176,411	2,113	2,784	171,514
סך-הכל מסחרי					
626	608	109,428	-	608	108,820
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾					
118	43	33,874	654	76	33,144
אנשים פרטיים - אחר					
876	693	319,713	2,767	3,468	313,478
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	146	-	-	146
בנקים בישראל					
-	-	827	-	-	827
ממשלת ישראל					
876	693	320,686	2,767	3,468	314,451
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	-	6,347	477	386	5,484
בינוי ונדל"ן					
3	-	13,719	245	1,415	12,059
מסחרי אחר					
3	-	20,066	722	1,801	17,543
סך-הכל מסחרי					
9	29	568	2	29	537
אנשים פרטיים					
12	29	20,634	724	1,830	18,080
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	16,015	-	-	16,015
בנקים בחו"ל					
-	-	1,194	-	-	1,194
ממשלות חו"ל					
12	29	37,843	724	1,830	35,289
סך-הכל פעילות בחו"ל					
888	722	340,347	3,491	5,298	331,558
סך-הכל ציבור					
-	-	16,161	-	-	16,161
סך-הכל בנקים					
-	-	2,021	-	-	2,021
סך-הכל ממשלות					
888	722	358,529	3,491	5,298	349,740
סך-הכל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.2.ג.](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-71 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 146 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 123 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-58 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 59 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 59 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2020					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
19	4	28,279	235	86	27,958
בינוי ונדל"ן - בינוי					
7	2	22,391	224	855	21,312
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
1	-	16,995	30	153	16,812
שירותים פיננסיים					
61	30	80,853	2,315	2,325	76,213
מסחרי - אחר					
88	36	148,518	2,804	3,419	142,295
סך-הכל מסחרי					
817	694	96,565	1	694	95,870
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר ⁽⁵⁾					
102	39	34,683	774	72	33,837
אנשים פרטיים - אחר					
1,007	769	279,766	3,579	4,185	272,002
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	195	-	-	195
בנקים בישראל					
-	-	1,388	-	-	1,388
ממשלת ישראל					
1,007	769	281,349	3,579	4,185	273,585
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	1	6,436	224	486	5,726
בינוי ונדל"ן					
80	1	12,280	331	1,173	10,776
מסחרי אחר					
80	2	18,716	555	1,659	16,502
סך-הכל מסחרי					
16	19	539	2	19	518
אנשים פרטיים					
96	21	19,255	557	1,678	17,020
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
11	-	16,709	-	-	16,709
בנקים בחו"ל					
-	-	1,192	-	-	1,192
ממשלות חו"ל					
107	21	37,156	557	1,678	34,921
סך-הכל פעילות בחו"ל					
1,103	790	299,021	4,136	5,863	289,022
סך-הכל ציבור					
11	-	16,904	-	-	16,904
סך-הכל בנקים					
-	-	2,580	-	-	2,580
סך-הכל ממשלות					
1,114	790	318,505	4,136	5,863	308,506
סך-הכל					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.

(1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.2.ג.1](#) להלן.

(3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.

(4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-71 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 146 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 123 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(5) כולל יתרת הלוואות לדיר שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-58 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 59 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 59 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2020					
חובות לא פגומים** - מידע נוסף		סך-הכל	בעייתיים ⁽¹⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾		פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
15	5	29,937	245	161	29,531
בינוי ונדל"ן - בינוי					
13	3	23,052	164	806	22,082
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
32	1	20,359	6	162	20,191
שירותים פיננסיים					
46	22	83,428	2,302	2,923	78,203
מסחרי - אחר					
106	31	156,776	2,717	4,052	150,007
סך-הכל מסחרי					
775	626	98,956	1	626	98,329
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ⁽⁵⁾					
71	45	33,838	737	68	33,033
אנשים פרטיים - אחר					
952	702	289,570	3,455	4,746	281,369
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	188	-	-	188
בנקים בישראל					
-	-	954	-	-	954
ממשלת ישראל					
952	702	290,712	3,455	4,746	282,511
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
16	-	6,136	215	644	5,277
בינוי ונדל"ן					
60	-	11,731	289	1,129	10,313
מסחרי אחר					
76	-	17,867	504	1,773	15,590
סך-הכל מסחרי					
15	26	536	1	27	508
אנשים פרטיים					
91	26	18,403	505	1,800	16,098
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
10	-	11,233	-	-	11,233
בנקים בחו"ל					
-	-	1,243	-	-	1,243
ממשלות חו"ל					
101	26	30,879	505	1,800	28,574
סך-הכל פעילות בחו"ל					
1,043	728	307,973	3,960	6,546	297,467
סך-הכל ציבור					
10	-	11,421	-	-	11,421
סך-הכל בנקים					
-	-	2,197	-	-	2,197
סך-הכל ממשלות					
1,053	728	321,591	3,960	6,546	311,085
סך-הכל					

- * אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).
- ** לעניין זה, "חובות לא פגומים" לרבות חובות לא בעייתיים.
- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 13.ב.ג.1](#) להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים, צוברים הכנסות ריבית.
- (4) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך של כ-71 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 146 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 123 מיליוני ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (5) כולל יתרת הלוואות לדיור שהוסדרה במסגרת הסדר עם הלווה בסך של כ-58 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 59 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 59 מיליוני ש"ח).

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לציבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך 30 ימי פיגור ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיור למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

יתורים וארגון מחדש של חוב בעייתי

במדיניות היתורים הבנק מביא בחשבון מגוון שיקולים על מנת למקסם את ההחזר לבנק: ניהול מערכת היחסים עם הלקוח ומקסום הזדמנויות, מניעת default, עיקולים, היבטים ציבוריים וכדומה.

יתורים ניתנים במקרים בהם הלקוח הציג רצון טוב לפרוע את הלוואות וצפוי כי יעמוד בהתחייבויותיו.

במקרים בהם, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק מעניק לחייב יתור אשר בתנאים אחרים הוא לא היה מעניק, החוב יוגדר כארגון מחדש של חוב בעייתי.

ארגון מחדש של חוב בעייתי יכול שיהיה שינוי בתנאי החוב שגורם להפחתה או לדחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב בעתיד הקרוב, הפחתה בשיעור הריבית או בהפחתה של תשלומים על חשבון הקרן, איחוד חובות וכו'.

הבנק יכול להסכים לקבל במזומן נכסים או זכות בהון עצמי של החייב כפירעון של החוב למרות שהשווי המתקבל נמוך מסכום החוב מאחר והבנק מגיע למסקנה שהאמור ימקסם את החזר ההשקעה שלו.

לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים במסגרת ההתמודדות עם נגיף הקורונה, ראה [ביאור 1.1](#). לעיל.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2021					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לזוים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,355	188	107	38	81	בינוי ונדל"ן - בינוי
901	123	66	10	57	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
272	6	1	1	5	שירותים פיננסיים
4,665	1,796	272	958	1,524	מסחרי - אחר
7,193	2,113	446	1,007	1,667	סך-הכל מסחרי
1,515	654	1	87	653	אנשים פרטיים - אחר
8,708	2,767	447	1,094	2,320	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לזוים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
516	477	217	133	260	בינוי ונדל"ן
484	245	179	45	66	מסחרי אחר
1,000	722	396	178	326	סך-הכל מסחרי
4	2	-	-	2	אנשים פרטיים
1,004	724	396	178	328	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
9,712	3,491	843	1,272	2,648	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	2,985	569	1,175	2,416	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,216	343	932	1,873	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 בספטמבר 2020					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,489	235	129	30	106	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,170	224	113	10	111	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
365	30	24	1	6	שירותים פיננסיים
5,386	2,315	243	1,153	2,072	מסחרי - אחר
8,410	2,804	509	1,194	2,295	סך-הכל מסחרי
1	1	1	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,664	774	2	129	772	אנשים פרטיים - אחר
10,075	3,579	512	1,323	3,067	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
281	224	50	125	174	בינוי ונדל"ן
635	331	236	69	95	מסחרי אחר
916	555	286	194	269	סך-הכל מסחרי
4	2	-	1	2	אנשים פרטיים
920	557	286	195	271	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10,995	4,136	798	1,518	3,338	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,560	446	1,419	3,114	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,745	513	1,031	2,232	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2020					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1,495	245	86	34	159	בינוי ונדל"ן - בינוי
1,033	164	61	11	103	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
274	6	1	1	5	שירותים פיננסיים
5,437	2,302	218	1,124	2,084	מסחרי - אחר
8,239	2,717	366	1,170	2,351	סך-הכל מסחרי
1	1	1	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,625	737	2	111	735	אנשים פרטיים - אחר
9,865	3,455	369	1,281	3,086	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
267	215	43	120	172	בינוי ונדל"ן
557	289	204	52	85	מסחרי אחר
824	504	247	172	257	סך-הכל מסחרי
3	1	-	-	1	אנשים פרטיים
827	505	247	172	258	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
10,692	3,960	616	1,453	3,344	סך-הכל ציבור*
* מזה:					
-	3,360	331	1,371	3,029	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי המזומנים
-	2,710	507	1,004	2,203	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

- ב. חובות* (המשך)**
2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
 ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
1	2	212	1	1	198
-	-	148	-	-	132
-	-	6	-	-	6
7	17	1,997	2	6	1,863
8	19	2,363	3	7	2,199
-	-	1	-	-	1
7	34	695	2	11	667
15	53	3,059	5	18	2,867
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	3	393	-	-	447
-	5	286	-	-	246
-	8	679	-	-	693
-	-	1	-	-	3
-	8	680	-	-	696
15	61	3,739	5	18	3,563

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 75 מיליוני ש"ח ו-225 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 בהתאמה (30.09.20: 85 מיליוני ש"ח ו-253 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו*** ⁽¹⁾	יתרה** ממוצעת של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
2	3	252	1	1	240
-	1	256	-	-	234
-	-	33	-	-	33
9	17	2,405	4	6	2,347
11	21	2,946	5	7	2,854
-	-	2	-	-	2
10	35	764	4	12	770
21	56	3,712	9	19	3,626
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
-	1	229	-	1	223
-	6	295	-	6	297
-	7	524	-	7	520
-	-	6	-	-	6
-	7	530	-	7	526
21	63	4,242	9	26	4,152

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

** יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

*** הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(1) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 75 מיליוני ש"ח ו-225 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 בהתאמה (30.09.20: 85 מיליוני ש"ח ו-253 מיליוני ש"ח בהתאמה).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

30 בספטמבר 2021					
יתרת חוב רשומה					
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
50	23	-	-	27	בינוי ונדל"ן - בינוי
7	4	-	-	3	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6	3	-	-	3	שירותים פיננסיים
1,283	183	-	-	1,100	מסחרי - אחר
1,346	213	-	-	1,133	סך-הכל מסחרי
626	435	-	-	191	אנשים פרטיים - אחר
1,972	648	-	-	1,324	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
186	20	-	-	166	בינוי ונדל"ן
58	24	-	-	34	מסחרי אחר
244	44	-	-	200	סך-הכל מסחרי
2,216	692	-	-	1,524	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2021 בסך של כ-38 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 67 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 74 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

30 בספטמבר 2020				
יתרת חוב רשומה				
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
83	40	-	-	43
				בינוי ונדל"ן - בינוי
14	4	-	-	10
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
5	2	-	-	3
				שירותים פיננסיים
1,660	140	-	-	1,520
				מסחרי - אחר
1,762	186	-	-	1,576
				סך-הכל מסחרי
727	413	-	-	314
				אנשים פרטיים - אחר
2,489	599	-	-	1,890
				סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי				
198	24	-	-	174
				בינוי ונדל"ן
58	31	-	-	27
				מסחרי אחר
256	55	-	-	201
				סך-הכל מסחרי
2,745	654	-	-	2,091
				סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2021 בסך של כ-38 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 67 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 74 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

31 בדצמבר 2020				
יתרת חוב רשומה				
סך-הכל ⁽²⁾	צובר ⁽¹⁾ לא בפיגור	צובר ⁽¹⁾ של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר ⁽¹⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
75	42	-	-	33
				בינוי ונדל"ן - בינוי
15	5	-	-	10
				בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
5	2	-	-	3
				שירותים פיננסיים
1,623	158	-	-	1,465
				מסחרי - אחר
1,718	207	-	-	1,511
				סך-הכל מסחרי
698	425	-	-	273
				אנשים פרטיים - אחר
2,416	632	-	-	1,784
				סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור - מסחרי				
194	22	-	-	172
				בינוי ונדל"ן
100	98	-	-	2
				מסחרי אחר
294	120	-	-	174
				סך-הכל מסחרי
2,710	752	-	-	1,958
				סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2021 בסך של כ-38 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 67 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 74 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו

בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021			
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	
20	25	104	7	11	28	ציבור - מסחרי
3	3	17	1	1	3	בינוי ונדל"ן - בינוי
2	2	8	-	-	2	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
71	105	500	19	25	122	שירותים פיננסיים
96	135	629	27	37	155	מסחרי - אחר
135	136	2,981	39	39	896	סך-הכל מסחרי
231	271	3,610	66	76	1,051	אנשים פרטיים - אחר
						סך-הכל ציבור - פעילות בישראל

פעילות לווים בחו"ל

ציבור - מסחרי						
25	25	1	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	10	-	-	3	אנשים פרטיים
25	25	11	-	-	3	סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל
256	296	3,621	66	76	1,054	סך-הכל ציבור

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות* (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו					
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
49	51	168	11	13	38
בינוי ונדל"ן - בינוי					
11	12	29	8	8	7
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
2	3	16	-	1	4
שירותים פיננסיים					
1,435	1,500	1,087	53	63	282
מסחרי - אחר					
1,497	1,566	1,300	72	85	331
סך-הכל מסחרי					
260	276	5,130	74	76	1,580
אנשים פרטיים - אחר					
1,757	1,842	6,430	146	161	1,911
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור - מסחרי					
191	191	3	-	-	-
בינוי ונדל"ן					
72	72	2	-	-	-
מסחרי - אחר					
263	263	5	-	-	-
סך-הכל מסחרי					
-	-	8	-	-	2
אנשים פרטיים					
263	263	13	-	-	2
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
2,020	2,105	6,443	146	161	1,913
סך-הכל ציבור					

* אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*

בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	
פעילות לזוים בישראל				
ציבור - מסחרי				
6	110	2	45	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	15	-	4	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
-	3	-	-	שירותים פיננסיים
44	444	12	163	מסחרי - אחר
50	572	14	212	סך-הכל מסחרי
31	2,315	11	878	אנשים פרטיים - אחר
81	2,887	25	1,090	סך-הכל ציבור - פעילות בישראל
פעילות לזוים בחו"ל				
-	8	-	2	אנשים פרטיים
81	2,895	25	1,092	סך-הכל ציבור

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסי בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו*			
בתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
8	155	3	40
-	11	-	7
-	6	-	4
995	629	971	158
1,003	801	974	209
46	2,942	13	753
1,049	3,743	987	962
פעילות לווים בחו"ל			
-	5	-	2
1,049	3,748	987	964

* חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות** (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור - אנשים פרטיים

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)*, סוג ההחזר וסוג הריבית

30 בספטמבר 2021					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים		סך-הכל		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	בלתי מבוקר				
3,383	43,538	1,331	68,403	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
2,953	26,585	406	40,548	מעל 60%	
547	619	21	989		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
6,883	70,742	1,758	109,940		סך-הכל

30 בספטמבר 2020					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים		סך-הכל		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	בלתי מבוקר				
3,325	39,194	1,579	61,422	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
3,010	23,278	428	34,795	מעל 60%	
273	480	40	833		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
6,608	62,952	2,047	97,050		סך-הכל

31 בדצמבר 2020					
סיכון אשראי חוץ-מאזני	יתרת הלוואות לדיור - אנשים פרטיים		סך-הכל		
	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון			
	מבוקר				
3,872	39,950	1,511	62,645	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
3,634	23,935	423	35,959	מעל 60%	
218	484	36	839		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
7,724	64,369	1,970	99,443		סך-הכל

* היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
** אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף (המוצגים בסעיף נכסים אחרים).

איכות אשראי - יחס ה-LTV

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק לאיכות אשראי. יחס ה-LTV - מהווה יחס בין סכום הלוואה לבין השווי הממומן של הנכס הממומן כפי שאושר על-ידי הבנק בעת העמדת המסגרת. יחס ה-LTV מחושב בעת אישור האשראי למעט החריגים המפורטים להלן:

1. העמדת אשראי נוסף בביטחון אותו נכס.
 2. קבלת הלוואה על-ידי הלווה מתאגיד אחר, תוך ביצוע שיעבוד משותף פרי-פסו בגין הנכס.
 3. גרירת משכנתא.
 4. חלק ממסגרת האשראי שלא נוצל.
 5. פירעון מוקדם מהותי (10 אחוז ומעלה).
- הביאור מציג יתרות חוב בגין הלוואות לדיור תוך פילוח לפי טווח יחסי LTV ודרגות שיעבוד.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מידע בדבר מכירות של חובות

למידע לגבי עסקות מכירת אשראי ראה [ביאור 10.א.3](#).

ד. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021		
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי				יתרות החוזים*					
מבוקר		בלתי מבוקר		מבוקר		בלתי מבוקר			
עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:									
5	9	5	9	828	2,131	834	2,131	אשראי תעודות	
42	34	42	34	5,762	6,377	6,006	6,377	ערביות להבטחת אשראי	
58	80	54	80	22,680	32,896 ⁽¹⁾	19,864	32,896 ⁽¹⁾	ערביות לרוכשי דירות**	
181	164	207	164	23,771	24,857	25,177	24,857	ערביות והתחייבויות אחרות***	
67	36	69	36	15,744	12,913	15,814	12,913	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו באחריות הבנק	
154	125	164	125	47,997	48,280	48,302	48,280	מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו	
195	186	173	186	43,008	50,918	37,204	50,918	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן***	
79	85	75	85	28,768	33,066	26,071	33,066	התחייבויות להוצאת ערבויות	

* יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 ** החל מיום 31 בדצמבר 2020, כולל גם ערבויות מסוימות שניתנו במסגרת ליווי פיננסי לפרויקטים מסוג פינוי בינוי, תמ"א 38 (סוג 2) או עסקות קומבינציה, אשר בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים ניתן ליישם מקדמי המרה מופחתים בגינן.
 *** כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 85 מיליוני ש"ח (ליום 30.09.20: 73 מיליוני ש"ח, ליום 31.12.20: 91 מיליוני ש"ח).
 **** כולל התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראות ניהול בנקאי תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיוור.
 (1) כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בסך של כ-13,416 מיליוני ש"ח בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות (ליום 31.12.20: 11,819 מיליוני ש"ח).

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 13 מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. ערבויות

הבנק מספק מגוון רחב של ערבויות ושיפויים עבור לקוחותיו על מנת לאפשר להם להשלים מגוון רחב של עסקאות. הסכום המקסימלי של התשלומים העתידיים הפוטנציאליים נקבע בהתאם לסכום הנקוב של הערבויות, מבלי לקחת בחשבון החזרים אפשריים או בטוחות מוחזקות או משועבדות. במידת הצורך הבנק נוהג לקבל ביטחונות או התחייבויות מסוגים שונים כגון פיקדונות, ניירות-ערך, נדל"ן, יחסים פיננסיים וכדומה. מרבית הערבויות בבנק מדורגות בדירוג ביצוע האשראי.

ליום 30 בספטמבר 2021					
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם					
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
בלתי מבוקר					
6,377	16	605	174	1,044	4,538
32,896	28,891	-	-	108	3,897
24,857	-	4,223	1,572	6,542	12,520
33,066	-	63	7,749	16,807	8,447
97,196	28,907	4,891	9,495	24,501	29,402

ליום 30 בספטמבר 2020					
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם					
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
בלתי מבוקר					
6,006	27	682	148	689	4,460
19,864	17,263	-	-	3	2,598
25,177	-	4,833	1,257	7,694	11,393
26,071	-	74	3,504	14,052	8,441
77,118	17,290	5,589	4,909	22,438	26,892

ליום 31 בדצמבר 2020					
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם					
סך-הכל	ללא תאריך פקיעה	פקיעה מעל 5 שנים	פקיעה מעל 3 ועד 5 שנים	פקיעה בין שנה ועד 3 שנים	פקיעה בעוד שנה או פחות
מבוקר					
5,762	26	611	152	705	4,268
22,680	19,969	2	-	-	2,709
23,771	-	4,348	1,002	6,662	11,759
28,768	-	874	3,196	16,140	8,558
80,981	19,995	5,835	4,350	23,507	27,294

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

ליום 30 בספטמבר 2021							
סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
							נכסים
175,765	-	129	95	15,852	-	159,689	מזמנים ופיקדונות בבנקים
70,383	3,643	337	2,440	28,099	2,627	33,237	ניירות-ערך
1,219	-	-	-	-	-	1,219	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
335,297	2,056	2,491	4,949	25,477	52,679	247,645	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,017	-	-	1,211	597	193	16	אשראי לממשלות
781	715	-	-	-	-	66	השקעות בחברות כלולות
3,425	3,425	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
10,084	849	187	98	2,927	676	5,347	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,353	1,235	36	13	115	8	3,946	נכסים אחרים
604,324	11,923	3,180	8,806	73,067	56,183	451,165	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
505,483	2,118	3,705	10,911	108,969	13,165	366,615	פיקדונות הציבור
10,448	-	24	273	2,359	-	7,792	פיקדונות מבנקים
543	-	-	-	235	2	306	פיקדונות הממשלה
922	-	8	-	914	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
18,761	-	-	-	-	18,605	156	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,851	806	201	147	2,673	1,415	5,609	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
14,581	481	191	49	517	4,896	8,447	התחייבויות אחרות
561,589	3,405	4,129	11,380	115,667	38,083	388,925	סך-כל ההתחייבויות
42,735	8,518	(949)	(2,574)	(42,600)	18,100	62,240	עודף נכסים (התחייבויות)
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	770	2,496	42,428	(2,084)	(43,610)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	(90)	247	(902)	-	745	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	67	(181)	(173)	-	287	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
42,735	8,518	(202)	(12)	(1,247)	16,016	19,662	סך-הכל כללי
-	-	(6)	(6)	(69)	-	81	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	(1)	(14)	(224)	-	239	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	ליום 30 בספטמבר 2020					נכסים
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא-צמוד	
128,421	-	743	851	15,672	-	111,155	מזומנים ופיקדונות בבנקים
67,835	2,050	103	966	24,207	1,811	38,698	ניירות-ערך
437	-	-	-	-	-	437	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
292,845	842	2,042	4,218	20,446	49,389	215,908	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
2,573	-	-	1,104	812	-	657	אשראי לממשלות
377	325	-	-	-	-	52	השקעות בחברות כלולות
3,227	3,227	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
11,773	622	494	873	3,199	340	6,245	נכסים בגין מכשירים נגזרים
6,198	1,393	12	39	76	24	4,654	נכסים אחרים
513,686	8,459	3,394	8,051	64,412	51,564	377,806	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
417,005	892	3,255	10,666	92,201	11,108	298,883	פיקדונות הציבור
3,280	-	8	275	802	-	2,195	פיקדונות מבנקים
391	-	-	-	181	1	209	פיקדונות הממשלה
6	-	6	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
24,724	-	-	-	20	24,117	587	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,553	583	513	806	3,843	485	6,323	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
16,729	371	415	66	632	4,649	10,596	התחייבויות אחרות
474,688	1,846	4,197	11,813	97,679	40,360	318,793	סך-כל ההתחייבויות
38,998	6,613	(803)	(3,762)	(33,267)	11,204	59,013	עודף נכסים (התחייבויות)
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	172	3,142	33,958	(2,170)	(35,102)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	261	121	(1,487)	-	1,105	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	41	549	(239)	-	(351)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
38,998	6,613	(329)	50	(1,035)	9,034	24,665	סך-הכל כללי
-	-	235	43	(1,837)	-	1,559	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)
-	-	145	3,004	(486)	-	(2,663)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהווה)

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 14 נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

סך-הכל	פריטים לא-כספיים*	ליום 31 בדצמבר 2020					לא-צמוד	צמוד למדד	מטבע ישראלי
		מטבע-חוץ ⁽¹⁾			דולר	אחר			
		אירו	אחר	אחר					
נכסים									
138,711	-	222	231	11,341	-	126,917	-	מזמנים ופיקדונות בבנקים	
71,885	2,385	412	2,535	24,036	482	42,035	-	ניירות-ערך	
368	-	-	-	-	-	368	-	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	
301,828	1,354	2,017	3,927	23,401	49,669	221,460	-	אשראי לציבור, נטו ⁽²⁾	
2,193	-	-	1,171	748	-	274	-	אשראי לממשלות	
556	503	-	-	-	-	53	-	השקעות בחברות כלולות	
3,319	3,319	-	-	-	-	-	-	בניינים וציוד	
14,890	1,081	577	999	2,180	423	9,630	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים	
5,852	1,183	11	36	93	6	4,523	-	נכסים אחרים	
539,602	9,825	3,239	8,899	61,799	50,580	405,260	-	סך-כל הנכסים	
התחייבויות									
435,217	1,406	3,453	10,948	93,939	10,290	315,181	-	פיקדונות הציבור	
6,591	-	13	282	1,928	-	4,368	-	פיקדונות מבנקים	
761	-	-	-	484	2	275	-	פיקדונות הממשלה	
6	-	6	-	-	-	-	-	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	
23,490	-	-	-	13	22,881	596	-	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים	
16,804	1,044	694	1,230	3,000	710	10,126	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
16,834	325	176	86	537	4,594	11,116	-	התחייבויות אחרות	
499,703	2,775	4,342	12,546	99,901	38,477	341,662	-	סך-כל ההתחייבויות	
39,899	7,050	(1,103)	(3,647)	(38,102)	12,103	63,598	-	עודף נכסים (התחייבויות)	
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:									
-	-	366	3,262	40,825	(3,125)	(41,328)	-	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	
-	-	341	138	(2,867)	-	2,388	-	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
-	-	261	209	(581)	-	111	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	
39,899	7,050	(135)	(38)	(725)	8,978	24,769	-	סך-הכל כללי	
-	-	197	329	(2,327)	-	1,801	-	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	
-	-	1,351	1,271	(3,784)	-	1,162	-	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	

* לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(1) כולל צמודי מטבע-חוץ.
(2) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיסי ההצמדה.

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה ריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית וכן אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יותר מכך, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק ח'י. כמו-כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקות דומות במועד הדיווח;

ניירות-ערך סחירים - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכחים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי פולחה לקטגוריות הומוגניות. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). תקבולים אלה הווננו בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי באותה קטגוריה.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות בבנק עסקות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית ניכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ניכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את הבנק בעסקותיו במועד הדיווח.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי יוחסו לתקופות שבהן מוין אותו חוב, מקום בו ניתן לעשות זאת (לדוגמה, כאשר חושבה הפרשה על בסיס פרטני לפי ערך נוכחי של תזרים מזומנים). בהעדר נתונים אלה מחיקות חשבונאיות ויתרת ההפרשות מיוחסים באופן יחסי ליתרת האשראי לפי תקופות לפירעון בסוף התקופה.

בחישוב השווי ההוגן נכללו הנחות פירעון מוקדם בגין אשראי לדיור בהתאם להערכת הבנק בהתבסס על בחינת הנתונים ההיסטוריים של פירעונות מוקדמים ביחס לפרמטרים המסבירים פירעונות אלו. השפעת הנחות אלו על השווי ההוגן הינה הגדלת השווי ההוגן ב-256 מיליון ש"ח.

פיקדונות, אגרות-חוב וכתבי התחייבות - בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו התאגיד מגייס פיקדונות דומים, או בהנפקת אגרות-חוב וכתבי התחייבות דומים (אם מחיר מצוטט בשוק פעיל אינו זמין), על-ידי הבנק, ביום הדיווח. לגבי אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים אשר נסחרים כנכס בשוק פעיל, השווי ההוגן מבוסס על מחירי שוק מצוטטים או על ציטוטי סוחרים עבור התחייבות זהה הנסחרת כנכס בשוק פעיל.

השאלות בין לקוחות - מוצגים כאשראי ופיקדונות וממדיים לפי ערכם בבורסה של ניירות הערך המושאלים.

מכשירים פיננסיים נגזרים - מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי.

מידת השווי ההוגן של מכשירים נגזרים מתחשבת בין היתר בסיכון האשראי הגלום בעסקות אלו.

אומדן השווי ההוגן של נכסים בגין מכשירים נגזרים, משקף גם את סיכון האשראי של הצד הנגדי, ואומדן השווי ההוגן של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משקף גם את סיכון האשראי של הבנק.

מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי - השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן.

נכסים והתחייבויות אשר מדידת השווי ההוגן בגינם מתבססת על נתוני רמה 3 - פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחיר אינדיקטיבי מגורם בלתי תלוי, מחיר אינדיקטיבי של צד נגדי לעסקה, מודלים להערכה אשר חלק מהנתונים המשמעותיים בהם אינם נצפים וכן פריטים ששוויים ההוגן נקבע על סמך מחשבוני פנימיים או לשכות שירות אשר חלק מהנתונים בהם אינם נצפים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

ליום 30 בספטמבר 2021					
סך-הכל	שווי הוגן ⁽¹⁾			יתרה במאזן	
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
175,800	172,742	-	3,058	175,765	מזמנים ופיקדונות בבנקים
70,389	2,587	13,899	53,903	70,383	ניירות-ערך*
1,219	1,219	-	-	1,219	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
338,009	332,972	-	5,037	335,297	אשראי לציבור, נטו***
2,095	2,095	-	-	2,017	אשראי לממשלות
10,084	1,971	7,335	778	10,084	נכסים בגין מכשירים נגזרים
662	624	-	38	662	נכסים פיננסיים אחרים
598,258	514,210	21,234	62,814	**595,427	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
507,412	497,429	-	9,983	505,483	פיקדונות הציבור***
10,376	10,376	-	-	10,448	פיקדונות מבנקים
553	553	-	-	543	פיקדונות הממשלה
922	922	-	-	922	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
19,857	775	1,587	17,495	18,761	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
10,851	3,687	6,384	780	10,851	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,572	6,534	-	38	6,572	התחייבויות פיננסיות אחרות
556,543	520,276	7,971	28,296	**553,580	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
170	170	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 2,101 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 86,085 מיליוני ש"ח ובסך של 27,446 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

*** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 41 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 30 בספטמבר 2020			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾				
	רמה 3	רמה 2	רמה 1		
נכסים פיננסיים					
128,460	125,363	-	3,097	128,421	מזומנים ופיקדונות בבנקים
67,843	1,809	17,301	48,733	67,835	ניירות-ערך*
437	437	-	-	437	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
294,892	292,460	-	2,432	292,845	אשראי לציבור, נטו***
2,580	2,580	-	-	2,573	אשראי לממשלות
11,773	2,602	8,545	626	11,773	נכסים בגין מכשירים נגזרים
925	917	-	8	848	נכסים פיננסיים אחרים
506,910	426,168	25,846	54,896	**504,732	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
418,508	414,731	-	3,777	417,005	פיקדונות הציבור***
3,282	3,282	-	-	3,280	פיקדונות מבנקים
406	406	-	-	391	פיקדונות הממשלה
6	6	-	-	6	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
24,966	104	1,552	23,310	24,724	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
12,553	2,232	9,707	614	12,553	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,814	9,806	-	8	9,794	התחייבויות פיננסיות אחרות
469,535	430,567	11,259	27,709	**467,753	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
201	201	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

- * כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,201 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).
- ** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 83,587 מיליוני ש"ח ובסך של 16,377 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-ו](#).
- *** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 39 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.
- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

סך-הכל	ליום 31 בדצמבר 2020			יתרה במאזן	
	שווי הוגן ⁽¹⁾		רמה 1		
	רמה 2	רמה 3			
נכסים פיננסיים					
138,747	135,665	-	3,082	138,711	מזמנים ופיקדונות בבנקים
71,893	1,967	18,177	51,749	71,885	ניירות-ערך*
368	368	-	-	368	ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
303,935	300,850	-	3,085	301,828	אשראי לציבור, נטו***
2,205	2,205	-	-	2,193	אשראי לממשלות
14,890	3,224	10,617	1,049	14,890	נכסים בגין מכשירים נגזרים
648	642	-	6	652	נכסים פיננסיים אחרים
532,686	444,921	28,794	58,971	**530,527	סך-כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
436,833	433,368	-	3,465	435,217	פיקדונות הציבור***
6,570	6,570	-	-	6,591	פיקדונות מבנקים
773	773	-	-	761	פיקדונות הממשלה
6	6	-	-	6	ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
24,139	803	1,552	21,784	23,490	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
16,804	5,891	9,862	1,051	16,804	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,894	9,888	-	6	9,894	התחייבויות פיננסיות אחרות
495,019	457,299	11,414	26,306	**492,763	סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים					
104	104	-	-	-	עסקות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי

* כולל מניות ואופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך של 1,368 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות-ערך ראה [ביאור 5](#).

** מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 91,248 מיליוני ש"ח ובסך של 30,201 מיליוני ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [סעיפים ב-1](#).

*** מזה נכללו ביתרת פיקדונות הציבור סך של 38 מיליוני ש"ח בגין מכשירים נגזרים משובצים.

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2021			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
אגרות-חוב זמינות למכירה			
38,250	-	7,212	31,038
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
17,390	-	887	16,503
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
2,815	167	2,648	-
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
2,613	-	2,599	14
אגרות-חוב של אחרים זרים			
61,068	167	13,346	47,555
סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה			
1,542	-	65	1,477
השקעות במניות סחירות שאינן למסחר			
ניירות-ערך למסחר			
4,319	-	-	4,319
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
358	-	-	358
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
263	-	263	-
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
225	-	225	-
אגרות-חוב של אחרים זרים			
5,165	-	488	4,677
סך-הכל ניירות-ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
493	82	411	-
חוזי שקל-מדד			
3,755	241	3,514	-
חוזי ריבית אחרים			
4,241	1,048	3,164	29
חוזי מטבע-חוץ			
1,590	598	243	749
חוזי מניות			
5	3	2	-
חוזי סחורות ואחרים			
10,084	1,972	7,334	778
סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
5,130	-	-	5,130
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
38	-	-	38
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
83,027	2,139	21,233	59,655
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
489	183	306	-
חוזי שקל-מדד			
4,339	202	4,137	-
חוזי ריבית אחרים			
4,484	3,071	1,383	30
חוזי מטבע-חוץ			
1,534	227	557	750
חוזי מניות			
5	4	1	-
חוזי סחורות ואחרים			
41	23	18	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
10,892	3,710	6,402	780
סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
5,130	-	-	5,130
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
38	-	-	38
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
4,852	-	-	4,852
התחייבויות בגין השאלות ניירות-ערך			
20,912	3,710	6,402	10,800
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020			
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
נכסים			
אגרות-חוב זמינות למכירה			
38,202	-	6,238	31,964
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
9,418	-	932	8,486
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
5,513	176	5,276	61
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים			
4,105	-	4,076	29
אגרות-חוב של אחרים זרים			
57,238	176	16,522	40,540
סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה			
847	-	779	68
השקעות במניות סחירות שאינן למסחר			
ניירות-ערך למסחר			
8,121	-	-	8,121
אגרות-חוב של ממשלת ישראל			
2	-	-	2
אגרות-חוב של ממשלות זרות			
2	-	-	2
מניות סחירות			
8,125	-	-	8,125
סך-הכל ניירות-ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים			
557	246	311	-
חוזי שקל-מדד			
6,220	426	5,794	-
חוזי ריבית אחרים			
3,975	1,749	2,169	57
חוזי מטבע-חוץ			
969	146	254	569
חוזי מניות			
52	35	17	-
חוזי סחורות ואחרים			
11,773	2,602	8,545	626
סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
2,499	-	-	2,499
אשראי בגין השאלות בין לקוחות			
8	-	-	8
נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף			
80,490	2,778	25,846	51,866
סך-כל הנכסים			
התחייבויות			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
478	43	435	-
חוזי שקל-מדד			
7,687	305	7,382	-
חוזי ריבית אחרים			
3,420	1,618	1,758	44
חוזי מטבע-חוץ			
916	245	101	570
חוזי מניות			
52	21	31	-
חוזי סחורות ואחרים			
39	18	21	-
התחייבויות בגין נגזרים משובצים			
12,592	2,250	9,728	614
סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים			
2,499	-	-	2,499
פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות			
8	-	-	8
התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף			
1,278	-	-	1,278
התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך			
16,377	2,250	9,728	4,399
סך-כל ההתחייבויות			

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
אגרות-חוב זמינות למכירה				
43,335	-	7,457	35,878	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
10,562	-	999	9,563	אגרות-חוב של ממשלות זרות
5,058	165	4,893	-	אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים
3,904	-	3,889	15	אגרות-חוב של אחרים זרים
62,859	165	17,238	45,456	סך-הכל אגרות-חוב זמינות למכירה
1,017	-	939	78	השקעות במניות סחירות שאינן למסחר
ניירות-ערך למסחר				
6,213	-	-	6,213	אגרות-חוב של ממשלת ישראל
2	-	-	2	אגרות-חוב של ממשלות זרות
6,215	-	-	6,215	סך-הכל ניירות-ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים				
474	199	275	-	חוזי שקל-מדד
5,551	396	5,155	-	חוזי ריבית אחרים
6,894	2,527	4,355	12	חוזי מטבע-חוץ
1,925	78	810	1,037	חוזי מניות
46	24	22	-	חוזי סחורות ואחרים
14,890	3,224	10,617	1,049	סך-הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,179	-	-	3,179	אשראי בגין השאלות בין לקוחות
6	-	-	6	נכסים בגין פעילות בשוק המעו"ף
88,166	3,389	28,794	55,983	סך-כל הנכסים
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים				
392	30	362	-	חוזי שקל-מדד
6,788	278	6,510	-	חוזי ריבית אחרים
7,704	4,729	2,963	12	חוזי מטבע-חוץ
1,875	830	6	1,039	חוזי מניות
45	24	21	-	חוזי סחורות ואחרים
38	18	20	-	התחייבויות בגין נגזרים משובצים
16,842	5,909	9,882	1,051	סך-הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,179	-	-	3,179	פיקדונות בגין השאלות בין לקוחות
6	-	-	6	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעו"ף
286	-	-	286	התחייבויות בגין השאלת ניירות-ערך
20,313	5,909	9,882	4,522	סך-כל ההתחייבויות

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

ליום 30 בספטמבר 2021				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				בלתי מבוקר
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
(2)	506	506	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
183	459	459	-	השקעות במניות
181	965	965	-	סך-הכל

ליום 30 בספטמבר 2020				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2020	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				בלתי מבוקר
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
(32)	576	576	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
-	-	-	-	השקעות במניות
(32)	576	576	-	סך-הכל

ליום 31 בדצמבר 2020				
סך-הכל הרווח (הפסד) בגין השינויים בשווי בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	סך-הכל שווי הוגן	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-		
		נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
				מבוקר
				נכסים שנמדדים לפי שווי הוגן שלא על בסיס חוזר ונשנה
(36)	600	600	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(29)	28	28	-	השקעות במניות
(65)	628	628	-	סך-הכל

(1) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי.
 (2) הפסדים שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021								
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2021	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2021	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2021
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
169	(2)	-	-	-	-	-	167	(2) ⁽¹⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
(18)	(63)	-	-	(20)	-	-	(101)	142 ⁽⁵⁾
68	(17)	-	2	(14)	-	-	39	13 ⁽³⁾
(1,218)	(982)	-	61	116	-	-	(2,023)	5 ⁽⁵⁾
(544)	850	-	(3)	68	-	-	371	34 ⁽³⁾
19	(20)	-	-	-	-	-	(1)	(3)
(23)	(15)	-	(2)	17	-	-	(23)	6 ⁽³⁾
(1,547)	(249)	-	58	167	-	-	(1,571)	200

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020								
שווי הוגן ליום 30 ביוני 2020	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2020
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
175	-	1	-	-	-	-	176	(2) ⁽¹⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
219	(3)	-	-	(13)	-	-	203	(16) ⁽³⁾
350	(152)	-	(1)	(76)	-	-	121	(85) ⁽³⁾
(933)	860	-	227	(23)	-	-	131	104 ⁽³⁾
(123)	(112)	-	-	136	-	-	(99)	14 ⁽³⁾
16	(3)	-	1	-	-	-	14	(3)
(17)	(3)	-	-	2	-	-	(18)	(2) ⁽³⁾
(313)	587	1	227	26	-	-	528	15

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
- (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח על הרווח הכולל בסעיף התאמות נטו בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.
- (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2021	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2021
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
165	1	1	-	-	-	-	167	(2)
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
169	(227)	-	-	(43)	-	-	(101)	(3)
118	(35)	-	2	(46)	-	-	39	(3)
(2,202)	(991)	-	(13)	1,183	-	-	(2,023)	(3)
(752)	354	-	-	769	-	-	371	(3)
-	(1)	-	-	-	-	-	(1)	(3)
(18)	(22)	-	(2)	19	-	-	(23)	(3)
(2,520)	(921)	1	(13)	1,882	-	-	(1,571)	-

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020								
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רכישות	סילוקים	העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה 3	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2020
נכסים								
אגרות-חוב זמינות למכירה								
177	1	(2)	-	-	-	-	176	(2) ⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו								
113	112	-	-	(22)	-	-	203	90 ⁽³⁾
645	(344)	-	8	(188)	-	-	121	(244) ⁽³⁾
464	(233)	-	337	(437)	-	-	131	(14) ⁽³⁾
(206)	(118)	-	-	225	-	-	(99)	11 ⁽³⁾
9	13	-	1	(9)	-	-	14	(3)
(17)	(6)	-	-	5	-	-	(18)	(5) ⁽³⁾
1,185	(575)	(2)	346	(426)	-	-	528	(164)

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח על הרווח הכולל בסעיף התאמות נטו בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר
במיליוני ש"ח

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020									
שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2019	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	העברות מתוך רמה 3	העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	רווחים (הפסדים) שנכללו בהון ⁽²⁾	רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד ⁽¹⁾⁽³⁾	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2020	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2020
נכסים									
אגרות-חוב זמינות למכירה									
177	165	-	-	-	-	4	(16)	177	4 ⁽²⁾
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו									
113	169	-	-	(39)	-	-	95	113	62 ⁽³⁾
645	118	-	-	(219)	8	-	(316)	645	(209) ⁽³⁾
464	(2,202)	-	-	(466)	333	-	(2,533)	464	11 ⁽³⁾
(206)	(752)	-	-	224	-	-	(770)	(206)	67 ⁽³⁾
9	-	-	-	(9)	1	-	(1)	9	- ⁽³⁾
(17)	(18)	-	-	7	-	-	(8)	(17)	(8) ⁽³⁾
1,185	(2,520)	-	-	(502)	342	4	(3,549)	1,185	(73)

- (1) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית.
 (2) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח על הרווח הכולל בסעיף התאמות נטו בגין הצגת אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן.
 (3) רווחים (הפסדים) שנכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ה. במהלך התקופה לא היו מעברים של פריטים הנמדדים לפי שווי הוגן ממדידה ברמה 3 למדידה ברמה 2, למעט העברות הנובעות מסיכון צד נגדי לעסקה

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

ליום 30 בספטמבר 2021			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	167	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	(101)	סיכון צד נגדי לעסקה	0.04%-3.72% (0.54%)
חוזי ריבית אחרים	39	סיכון צד נגדי לעסקה	0.04%-14.77% (1.62%)
חוזי מטבע-חוץ	(2,025)	סיכון צד נגדי לעסקה	0.04%-14.17% (0.49%)
חוזי מניות	348	סיכון צד נגדי לעסקה	0.04%-13.94% (0.79%)
חוזי מניות	23	ציטוט מצד נגדי	-
חוזי מטבע-חוץ	2	ציטוט מצד נגדי	-
חוזי סחורות ואחרים	(1)	סיכון צד נגדי לעסקה	0.04%-0.61% (0.43%)
נגזרים משבצים ⁽¹⁾	(23)	ציטוט מצד נגדי	-
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	459	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	506	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:
(1) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

בלתי מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2020			
שווי הוגן	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	176	ציטוט מצד נגדי לעסקה	
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	203	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-5.35% (2.05%)
חוזי ריבית אחרים	121	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-16.19% (2.45%)
חוזי מטבע-חוץ	123	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-15.31% (0.76%)
חוזי מניות	(117)	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-0.39% (0.29%)
חוזי מניות	18	ציטוט מצד נגדי	-
חוזי מטבע-חוץ	8	ציטוט מצד נגדי	-
חוזי סחורות ואחרים	14	סיכון צד נגדי לעסקה	0.23%-15.11% (2.83%)
נגזרים משובצים ⁽¹⁾	(18)	ציטוט מצד נגדי	-
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	-	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	576	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:
(1) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 בספטמבר 2021

מבוקר

ביאור 15 יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020			
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן יחסי)
במיליוני ש"ח			
1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים			
אגרות-חוב של מוסדות פיננסיים זרים	165	ציטוט מצד נגדי לעסקה	ציטוט מצד נגדי לעסקה
יתרות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
חוזי שקל-מדד	169	מודל תמחור נגזרי מטבע וריבית	סיכון צד נגדי לעסקה
			0.23%-4.84% (1.68%)
חוזי ריבית אחרים	118	מודל תמחור נגזרי ריבית	סיכון צד נגדי לעסקה
			0.23%-15.52% (2.04%)
חוזי מטבע-חוץ	(2,208)	מודל תמחור אופציות	סיכון צד נגדי לעסקה
			0.23%-15.78% (0.51%)
חוזי מניות	(770)	מודל תמחור נגזרי מניות	סיכון צד נגדי לעסקה
			0.23%-2.76% (0.29%)
חוזי מניות	18	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
			-
חוזי מטבע-חוץ	6	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
			-
חוזי סחורות ואחרים	-	מודל תמחור נגזרי מטבע	סיכון צד נגדי לעסקה
			0.23%-14.62% (0.88%)
נגזרים משבצים ⁽¹⁾	(18)	מודל תמחור אופציות	ציטוט מצד נגדי
			-
2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
השקעה במניות לא סחירות	28	הערכת שווי	
אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון	600	נכסים סחירים - שווי שוק בניכוי מקדם ביטחון מתאים	
		נכסים לא סחירים - היוון תזרימי מזומנים בניכוי מקדם ביטחון מתאים	

ניתוח רגישות לגבי מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3:
 (1) עלייה (ירידה) בשיעור הריבית להיוון תביא למדידת שווי הוגן נמוכה (גבוהה) משמעותית.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות

משבר הקורונה והמערכת הבנקאית

לאור ההתאמות שנדרשו בפעילות המערכת הבנקאית עקב משבר הקורונה, פרסם בנק ישראל במהלך שנת 2020 במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה, שכללו שורה של הקלות רגולטוריות להתמודדות עם משבר הקורונה, אשר תוקף מרביתן הוא עד לסוף ספטמבר 2021. ביום 30 בספטמבר 2021, פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון נוסף להוראה זו, אשר במסגרתו חלק מההקלות בוטלו עקב חוסר רלוונטיות, וחלקן הוארכו בשלושה חודשים נוספים עד ליום 31 בדצמבר 2021. כך למשל, בוטלה ההקלה שניתנה עד כה בגין הלוואות למטרת דיור, והוארך תוקפה של ההקלה הקיימת בגין הלוואות לכל מטרה.

רפורמות רגולטוריות להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

בשנים האחרונות גובשו מספר יוזמות רגולטוריות שעיקר עניינן, הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית בישראל, ולצידן קיימות מספר יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבים מקדמיים.

החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל

בחודש ינואר 2017 פרסם חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017 על בסיס דוח ועדה ציבורית שמונתה על-ידי שר האוצר ונגידת בנק ישראל (ועדת שטרום).

כחלק מהגנות הינוקא לחברות כרטיסי האשראי הבנק נדרש לצמצם את מסגרות האשראי השנתיות שלו בכרטיסי האשראי ב-50% ביחס למסגרות האשראי שהקצה בכרטיסי אשראי בשנת 2015, זאת עד חודש פברואר 2021. בחישוב סך מסגרות האשראי כאמור, יובאו בחשבון מסגרות אשראי של לקוחות הבנק הגבוהות מ-5,000 שקלים חדשים. לאחר מכן לא יוכל הבנק להגדיל את היקף המסגרות במשך 3 שנים נוספות. ביום 11 בנובמבר 2020 אושר צו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) (שינוי השיעור והסכומים לעניין צמצום מסגרות אשראי לפי סעיף 9(ג) לחוק) (הוראת שעה), התשפ"א-2020 אשר קבע כי לאור משבר הקורונה והמצוקה הכלכלית של לקוחות רבים החל מסוף ינואר 2021 ועד סוף ינואר 2022 יעמוד הקיצוץ האמור לעיל, על 45% ממסגרת האשראי שהייתה ללקוח ב-2015, ועד למינימום של 7,500 שקל בחודש, במקום מינימום של 5,000 ש"ח כפי שנקבע במקור. הבנק פעל לצמצום מסגרות האשראי כנדרש, ומקיים דרישה זו החל מהמועד האמור.

החוק לניוד חשבונות בין בנקים באופן מקוון

בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת ניווד חשבונות בנק אוטומטית על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק - הבנקים יחויבו לאפשר מעבר לקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וולא עלות ללקוח.

ביום 30 ביוני 2020 אושרה דחיית תחילת החוק ב-6 חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.

בחודש יוני 2019 פרסמה נגידת בנק ישראל דאז כללים ראשונים מכוח החוק העוסקים בסוגי חשבונות אשר הבנקים יחויבו לאפשר את ניוודם במסגרת המערכת. על-פי נתוני בנק ישראל, כ-80% מחשבונות עו"ש למשקי בית יהיו ניתנים לניוד במערכת.

ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם בנק ישראל את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), וכן את נוהל בנקאי תקין 448 - העברת הפעילות הפיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, אשר מסדיר את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בניוד, והמפרט את החובות החלות על כל אחד מהבנקים (המעביר והקולט).

כהליך חקיקה משיק ומשלים, ולקראת כניסתו לתוקף של סעיף 1ב5 לחוק הבנקאות ביום 22 בספטמבר 2021, בוצעו במהלך שנת 2021 ההתאמות הבאות:

- אושר ביום 8 בפברואר 2021 חוק סליקה אלקטרונית של שיקים ושיקים ללא כיסוי (תיקוני חקיקה), התשפ"א-2021.
- ביום 12 ביולי 2021 הונח על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה תזכיר החוק בנושא "אחריות בנק קולט", אשר נועד להשלים את תהליך החקיקה, ולקבוע את הסדר האחריות שיחול על ניווד חשבון בנק. במסגרת תזכיר זה מוצע לקבוע 'כתובת אחת' עבור הלקוח, שתהיה הגורם האחראי להשלמת הליך הניוד, לתיקון תקלות ופגמים בתהליך ולפיצוי במקרה של נזק.
- ביום 4 ביולי 2021, פורסמו ברשומות כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) (תיקון), התשפ"א-2021.
- ביום 12 ליולי 2021 פורסמו ברשומות כללי סליקה אלקטרונית של שיקים (סריקה, שמירה והפקת פלט של שיק ממוחשב) (תיקון), התשפ"א-2021.
- ביום 4 באוגוסט 2021 אושר התיקון האחרון לכללי סליקה אלקטרונית של שיקים (שמירת שקים) (תיקון), התשפ"א-2021, אשר ביצע התאמה של הכללים לרפורמת הניידות, טרם עלייתה לאוויר.
- ביום 17 באוגוסט 2021 בוצעו תיקונים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 448 בנושא העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון על רקע צרכים שהתעוררו עם התקדמות תהליכי היישום של החוק וכללי הנגיד לאורך התקופה שחלפה ממועד פרסום ההוראה המקורית ב-16 בדצמבר 2019.

ביום 22 בספטמבר 2021 סעיף 1ב5 לחוק, כללי הנגיד והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 448 נכנסו לתוקפם, והמערכת לניוד חשבונות בין בנקים עלתה לאוויר.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

בנקאות פתוחה - OPEN API

במסגרת החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאית, יזם בנק ישראל, נוהל בנושא בנקאות פתוחה. הנוהל קובע כללים לגבי צפייה של צד ג' במידע פיננסי של הלקוח. בנוהל נקבע כי תינתן גישה למידע פיננסי של לקוחות המערכת הבנקאית שיתנו הסכמתם לכך בשיטת OPEN API (בנקאות פתוחה), באמצעות ממשק מאובטח שיאפשר הבנקים לצדדים שלישיים. פתיחת הממשק יאפשר לצדדים שלישיים לספק שירותי איסוף מידע פיננסי והשוואת עלויות לצורך הצעת שירותים שונים ללקוח ממגוון גופים פיננסיים. בהתאם לזאת, הבנק נדרש לאפשר להעביר מידע על חשבונות לקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה יכולה להתבצע בכפוף לאישור לקוח בשיטת OPEN API. ביום 18 באפריל 2021 עלה לאוויר שלב א' - שכלל את יתרות ותנועות עו"ש. שלב ב' - הכולל את פירוט תנועות בכרטיסי חיוב, בנקאיים או חוץ בנקאיים, וגישה למתן הוראת העברת תשלום מחשבון הבנק של הלקוח - צפוי להסתיים ביום 1 במרץ 2022. ביום 4 בנובמבר 2021 אישרה הכנסת חקיקה העוסקת בקידום הבנקאות הפתוחה - חוק שירותי מידע פיננסי, התשפ"א 2021. החוק נותן דגש, בין היתר, לנושאים: מערכת ההסכמות בין הלקוח (וכלל שתפיו לחשבון), נותן שירותי המידע וצרכן המידע, איסור גביית עמלה בגין השירות, אפשרות ביטול השירות, סדרי אבטחת מידע וכו', ועתידה להיכנס לתוקף ביום 14 ביוני 2022. בחוק נקבע כי סלי המידע יעלו לאוויר במועדים הבאים: שלב ג' - הכולל גישה למידע נוסף של הלקוח (אשראי, פיקדונות, חסכונות) ביום 31 באוקטובר 2022. שלב ד' - הכולל מידע על תיק ניירות-ערך של הלקוח - צפוי להסתיים עד ליום 23 ביולי 2023. הרחבת המידע לתאגידים תבצע בשתי פעימות: בינואר 2023 מידע על תאגידים עם מחזור עד 5 מיליוני ש"ח ומורשה חתימה יחיד (עסק קטן); בדצמבר 2023 יתר התאגידים.

הגנת הפרטיות

באפריל 2021 פרסמה הרשות להגנת הפרטיות להערות הציבור מסמך מדיניות בנושא צמצום מידע אישי. במסגרת זו הרשות להגנת הפרטיות מתריעה בפני ארגונים במשק על הסיכונים לפרטיות הציבור הנובעים מאיסוף, שמירה ושימוש במידע אישי עודף, ומדגישה את החשיבות והתועלת בצמצום במטרה להקטין את הסיכונים לפרטיות הציבור. בטיטה מפרטת הרשות המלצות ודגשים לארגונים במשק ולגופים ציבוריים כיצד לפעול במטרה למזער את הסיכונים כתוצאה משימוש במידע עודף. ביום 22 באפריל 2021 פרסמה הרשות להגנת הפרטיות את עמדת הרשות בנושא "פרטיות באמצעי תשלום מתקדמים להעברת כספים ולתשלום בבתי עסק", במסגרת זו פרטו המלצות הרשות המלצות לניהול השימוש באמצעי תשלום מתקדמים בהיבטים של פרטיות, הסכמה ואבטחת מידע, המלצות אשר מתבססות על סמך בחינה שביצעה של מסמכי מדיניות הפרטיות ותנאי השימוש של אמצעי התשלום המתקדמים המרכזיים הפועלים כיום בישראל. בהתאם לזאת, עמדת הרשות להגנת הפרטיות הינה כי יש לשים דגש מיוחד על הליך קבלת ההסכמה לרישום ושימוש באמצעי תשלום מתקדמים, ולאפשר למשתמשים שליטה על פרטיותם ועל מידע הנוגע אליהם באופן מיטבי, ולהבטיח כי השימוש במידע ייעשה בכפוף לידיעתם ולהסכמתם.

הוראות ויוזמות מהותיות נוספות מתחילת שנת 2021

- נוהל בנקאי תקין 411 בנושא "ניהול סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור"** - עדכון בנוגע לשירותי תשלום מתקדמים. ביום 24 באוקטובר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנוהל 411 הכולל, בין היתר, הוספת נספח ב' העוסק באסדרת היבטי איסור הלבנת הון בשירותי תשלום מתקדמים, דוגמת אפליקציות תשלומים. הערכת הסיכונים, כפי שנערכה על-ידי הפיקוח על הבנקים במסגרת גיבוש האסדרה, העלתה כי סיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור, הכרוכים בפעילות בשירותי תשלום אינם גבוהים, נכון למועד זה, וזאת בהינתן מגבלות מהודקות, ובכלל זה הגבלת היקפי הפעילות ומסגרות האשראי. בהתאם לעדכון הנוהל, תאגיד בנקאי רשאי לקבוע דרכי זיהוי ואימות חלופיים ביחס לחלק מדרישות צו איסור הלבנת הון, התשס"א-2001 (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור). מועד התחילה לעניין נספח ב' 2 - הינו שנה מיום פרסום העדכון לנוהל, קרי ביום 24 באוקטובר 2022, ויחול הן ביחס ללקוחות חדשים והן ביחס ללקוחות קיימים. תאגיד בנקאי הערוך לכך רשאי לפעול בהתאם לעדכון לנוהל, מוקדם ממועד התחילה האמור, ובלבד שהעביר הודעה על כך בכתב לפיקוח על הבנקים.
- נוהל בנקאי תקין חדש 250A בנושא "מעבר מריבית ליבור"** - בתחילת שנת 2022 צפויה המערכת הפיננסית העולמית לחדול משימוש בשיעורי ריביות הליבור, למעט ריביות הליבור במטבע דולר שפרסומן צפוי להיפסק ביוני 2023. בהתאם לזאת, ביום 3 באוקטובר 2021 פרסמה הוראת נוהל בנקאי תקין חדש 250A, המפרטת את העקרונות ליישום המעבר מריבית הליבור, במטרה לוודא היערכות נאותה של המערכת הבנקאית, והתייחסות למלוא הסיכונים הפוטנציאליים ולהיבטי הוגנות כלפי הלקוחות הכרוכים במעבר מריבית הליבור. ההוראה מפרטת את הדרישות וציפיות מהמערכת הבנקאית, לרבות היערכות לסיכונים משפטיים, תפעוליים, התנהגותיים (Conduct), סיכונים מוניטין וריבית הוגנות כלפי הלקוחות. הבנק פועל לוודא קיום התאמה מלאה, בין דרישות ההוראה החדשה להמשך היערכות הבנק כפי שבוצעה עד כה, ובהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בהוראה.
- נוהל בנקאי תקין חדש מס' 314A בנושא "ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים"** - ביום 30 בספטמבר 2021 פרסם נוהל בנקאי תקין חדש 314A בנושא "ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים". נוהל בנקאי תקין זה גובש על רקע ריבוי הסדרי חוב משמעותיים שבוצעו בשנים האחרונות לגופים עסקיים גדולים, ובמסגרת הפקות לקחים שבוצעו מאותם אירועים, במסגרתם הוחלט על-ידי הפיקוח על הבנקים לעגן את נושא ניהול הסדרי חוב ותהליכי גבייה של חובות מהותיים בקשיים בהוראת ניהול בנקאי תקין ייעודית, המרחיבה את דרישות עיקרון 16 בנוהל בנקאי תקין 311 בנושא, וכן מהווה הוראה משלימה להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 450 שעוסקת בהליכי גביית חובות ממשקי בית ועסקים קטנים, ומרחיבה באופן ספציפי וייעודי את הדרישות הנוגעות לתהליכי הגבייה של חובות עסקיים מהותיים. הוראה זו כוללת הנחיות הנוגעות לזיהוי מוקדם של הידרדרות החוב עוד בטרם הפך לבעייתי, והנחיות לאופן הטיפול בהסדרי חוב ובתהליכי גבייה. במקביל לפרסום הוראה זו, פרסם עדכון להוראה 311 בנושא "ניהול סיכונים אשראי" לביצוע ההתאמות הדרושות לנוהל החדש כאמור.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

- **עדכון הוראות למשתמשים בנתוני אשראי - ובכלל זה:**
 - **הוראה חדשה מס' 405 בנושא "קבלת הסכמה מלקוח" -** חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016, קובע תנאים בהתקיימם, רשאי נותן אשראי לקבל מלשכת אשראי דוח אשראי לגבי לקוח, וכן את השימושים אשר הינו רשאי לעשות בדוח זה. אחד התנאים שהוסדרו בחוק הוא קבלת הסכמה מפורשת מהלקוח לכך שנתוני האשראי לגביו הכלולים במאגר נתוני אשראי יימסרו ללשכת אשראי לשם עריכת דוח האשראי, שיימסר לנותן האשראי. בהתאם לזאת, נקבעה הוראת הממונה על שיתוף נתוני אשראי מיום 12 באוגוסט 2021, הקובעת דרישות ביחס לנוסח ההסכמה המפורשת שמשממש בנתוני אשראי נדרש לקבל מלקוח.
 - **עדכון הוראה 401 בנושא "אמצעי זיהוי" והוראה חדשה 401A בנושא "אמצעי זיהוי מרחוק" -** תקנות נתוני אשראי קובעות כי לצורך קבלת הסכמת הלקוח, נותן אשראי יזהה את הלקוח, בעצמו או באמצעות צד שלישי, באחת מדרכי הזיהוי המפורטות התקנות או באמצעות אמצעי זיהוי נוסף שהורה הממונה מכח סמכותו לפי סעיף 68 לחוק נתוני אשראי. אמצעי זיהוי אלו משמשים גם את לשכות האשראי ומיופי הכוח בתמורה לזיהוי לקוח, וכן את לשכות האשראי לזיהוי מיופי כוח בתמורה, וזאת לצורך מתן שירותים בהתאם לחוק. הוראה 401 קובעת דרישות נוספות על אלה הקובעות בהוראות כל דין הנוגעות לזיהוי לקוחות, ובכלל זה: מאגרים לאימות טלפוני מוקלט או אימות מקוון לפרטי זיהוי; בקרות; דיווחים לממונה על אירועי אבטחת מידע וכד'. בנוסף, הוראה 401A מאפשרת שימוש באמצעים מתקדמים לזיהוי מרחוק, על-ידי משתמשים בנתוני אשראי, לשכות אשראי ומיופי כוח בתמורה (נותני שירות שהינם תאגיד בנקאי), בהקשר לשירותים הניתנים על ידם לפי החוק.
 - **נוהל בנקאי תקין 222 בנושא יחס מימון יציב נטו NSFR -** ביום 21 ביוני 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים נוסח סופי להוראה 222 בנושא יחס מימון יציב. הוראה זו מאמצת את המלצות באזל 3 לעניין יחס מימון יציב נטו במערכת הבנקאית בישראל. יחס מימון יציב נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מהבנקים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ-מאזניים. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח.
 - **לנוכח ההתפתחויות בתחום התשלומים והפעילות של ארגונים דיגיטליים,** פרסם בנק ישראל ביום 16 ליוני 2021 **קול קורא לקבלת מידע בנושא תשלומים באמצעות הטלפון הנייד.** לצורך כך, ובהמשך לוועדה שהוקמה לגיבוש מדיניות בנק ישראל בנושא, מבוקש מידע מגופים ישראלים ובין-לאומיים בעלי ניסיון ידע מתאימים על תחום התשלומים באמצעות הטלפון הנייד או מכשירים חכמים אחרים, בדגש על תחום השימוש במידע שנובע אגב תשלומים כאלה, וכן בנוגע לאפשרות של ביצוע העברות של תשלומים בין יישומים (אפליקציות) שונים בטכנולוגיית Peer to Peer (להלן תשלומי P2P), בדגש על הסוגיות הבאות: השימוש במידע שנובע מפעילות התשלומים בנייד; יתרונות וחסרונות ביצירת ממשק לביצוע תשלומי P2P בין יישומים שונים; התייחסות להיבטי תחרות, תנאי שוק הוגנים, יעילות וחדשנות, דינמיקת שוק והגנת הצרכן. בהודעת בנק ישראל, הודגש רצונו לפעול לעידוד התפתחות שוק התשלומים בכלל ותחום התשלומים בטלפון הנייד בפרט, באופן שיבטיח את היעילות ואת הבטיחות של מערכות התשלומים ושל אמצעי התשלום, שמירה על יציבות ועל תנאי שוק הוגנים.
 - **נוהל בנקאי תקין 336 בנושא מגבלות על שעבוד נכסי תאגיד בנקאי -** ביום 16 ביוני 2021 פרסם בנק ישראל עדכון לנוהל בנקאי תקין 336 בנושא שעבוד נכסי תאגיד בנקאי. לאור הגידול בהיקף ובמגוון הפעילויות שבגינן תאגידים בנקאיים נדרשים לשעבד נכסים, עלה הצורך לתקן את ההוראה. ההגבלה הכמותית על נכסים משועבדים הוסרה וחלף זאת, הוגדרו דרישות לניהול נאות של שעבוד נכסים. בהתאם לזאת, תאגיד בנקאי נדרש לנהל את הפעילות תחת כללי ממשל תאגיד, ניהול סיכונים, בקרה וניטור בשים לב לחשיבות הנושא ולמהותיות הפעילות בתאגיד הבנקאי.
 - **נוהל בנקאי תקין 420 בנושא משלוח הודעות בתקשורת -** ביום 6 ביוני 2021 פרסם עדכון לנוהל בנקאי תקין מס' 420 בו נקבע, בין היתר, עקרונות למשלוח הודעות ללקוחות באופן אפקטיבי. כחלק מההיערכות ליישום העדכון, נדרשים הבנקים וחברות כרטיסי האשראי למפות את מגוון ההודעות שהם שולחים ללקוחותיהם ולבחון אותן, על מנת לבחור את ערוצי התקשורת המתאימים למשלוח כל הודעה, בהתאם לרמת מהותיות המידע ולמהירות הנדרשת למסירתו. בהקשר זה, הודגש כי, מעבר לחשיבות שבבחירת הערוץ המתאים להעברת סוגים שונים של מסרים, ישנה חשיבות רבה לכך שהמידע המוצג בהודעה יימסר באופן אפקטיבי ובהיר גם מבחינת צורתו ותוכנו.
 - **נוהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני -** ביום 4 בפברואר 2021 פרסם נהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני שניכנס לתוקף בהדרגה בין מאי 2021 לנובמבר 2021. מטרת הנוהל לקבוע סטנדרטים מינימליים ונורמות התנהגות המצופות בפעילות המערכת הבנקאית מול משקי הבית, בין היתר:
 - הגבלת היקף האשראי הקמעונאי ליכולתו הפיננסית של הלקוח והימנעות מהעמדת אשראי העלול להוות נטל מופרז על משק הבית.
 - הקפדה על תהליכי שיווק נאותים מול לקוחות.
 - הקפדה על מתן גילוי ענייני ושלם ללקוח.
 - להבטיח שמנגנוני התגמול בבנק אינם מעודדים התנהלות שאינה הוגנת.
 - **פרסום נוהל בנקאי תקין בנושא - יישום כללי CECL בהלוואות לדיור מיום 17 בינואר 2021 -** בהמשך למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 28 במרץ 2018 בנוגע לאימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארצות-הברית בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (CECL), פורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים, הוראות הנוגעות ליישום כללי הדיווח הכספי הצפויים לחול לגבי הלוואות לדיור. בהתאם לתיקונים תאגידים בנקאיים נדרשים לנכות מהון עצמי רוברד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות. התיקונים מבוצעים על רקע ביטול ההפרשה המזערית לפי עומק פיגור בגין הלוואות לדיור (כפי שהיתה עד כה בשיעור מינימלי של 0.35%), מאפייני הגבייה הייחודיים של הלוואות לדיור בישראל, ועל רקע הדרישות שנקבעו בתקנה 2019/630 של האיחוד האירופי בדבר שיעורי כיסוי מינימליים בגין הלוואות לא מבצעות. הבנק נערך ליישום התקן, אשר צפוי להיכנס לתוקפו החל מפרסום הדוח הכספי לרבעון ראשון לשנת 2022.

ביאור 16 יוזמות רגולטוריות (המשך)

- פרסום נוהל בנקאי תקין 443 - פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו מיום 15 בנובמבר 2020 - נוהל בנקאי תקין שפורסם ביום 15 בנובמבר 2020, מפרט את החובות החלות על הבנק בנושא פיקדון ללא תנועה, ליצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה סמוך למועד פירעונו של הפיקדון. חובות האיתור המפורטות בנוהל קובעות, בין היתר, מדרג של פעולות איתור נדרשות, בהתאם לנסיבות העניין, בהן נדרש הבנק לנקוט לצורך יצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה, הן באמצעות שימוש במידע המצוי ברישומי הבנק, והן באמצעות פניה למרשם האוכלוסין, לפי העניין. נוהל בנקאי תקין זה יכנס לתוקפו ביום 15 בנובמבר 2021.

הצעות חוק שנכנסו לתוקף

- חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 14), התש"ף-2020, עבר ביום 18 באוגוסט 2020 בקריאה שנייה ושלישית ופורסם ברשומות. החוק נכנס לתוקף באוגוסט 2021, וקובע כי טרם החזרת שיק מסויבת אי כיסוי מספיק, הבנק יודיע ללקוח כי השיק שמסר נידון לסירוב, ויאפשר ללקוח במהלך יום עסקים אחד להפקיד כסף בחשבון לשם פירעון השיק. ביום 25 פברואר 2021 פרסם בנק ישראל עדכון לנוהל בנקאי תקין 420 אשר הסדיר את ההיערכות שנדרשה לעמידה בתיקון חוק זה.
 - ביום 1 במרץ 2021 אושר תיקון חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב) (הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2021. מטרת התיקון לחוק הינה ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שיבקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות תקופת מגפת הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה. זאת, על-ידי עיכוב האפשרות של נושים לפתוח בהליכי חדלות פירעון, ועל ידי עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב. עיכוב הליכים יתאפשר לפרק זמן של שנה, החייב ישמור את השליטה בנכסיו בתקופת עיכוב ההליכים; עיכוב ההליכים לצורך גיבוש ואישור הסדר חוב יתאפשר לתקופה של עד 3 חודשים, בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט.
- יוזמות רגולטוריות אלו בעלות השפעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעויות העסקיות והתפעוליות הן בטווח המידי לצרכי יישום, וכן את ההשפעות ארוכות הטווח הנובעות מהן. השפעות אלו אינן ניתנות בכל המקרים לכימות בראשית התהוותן ותלויות, בין היתר בדפוס התנהגות צרכניים, שינויים רגולטוריים נוספים משיקים והתנהגות של שחקנים נוספים בשוק.

ביאור 17 השפעות משבר התפשטות נגיף הקורונה

במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2021 החלה להירשם בישראל עלייה בתחלואה בשל התפשטות זן ה"דלתא". הממשלה החליטה על חיסון האוכלוסייה במנה שלישית, וזו אכן הביאה לירידה חדה במספר הנדבקים בחודשים ספטמבר-אוקטובר. למרות העלייה בתחלואה לא הוטלו מגבלות שפגעו בייצור או בצריכה הפרטית.

על רקע משבר התפשטות נגיף הקורונה ועל מנת להבטיח את יכולתם של הבנקים להמשיך להציע אשראי, הפחית הפיקוח על הבנקים את דרישות ההון מהבנקים במסגרת הוראת שעה (שתוקפה הוארך עד 31 בדצמבר 2021), לפרטים נוספים, ראה [ביאור הון והלימות הון לעיל](#).

מתחילת המשבר ועד ליום 31 בדצמבר 2020 רשם הבנק גידול בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח. זאת בנוסף להוצאות פרטניות בגין לווים המזוהים ספציפית. לפרטים נוספים ראה [דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2020](#). בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 רשם הבנק הכנסות מהפסדי אשראי שהסתכמו לסך של כ-1,407 מיליון ש"ח (מזה נרשמה בהפרשה הקבוצתית הכנסה בסך של כ-972 מיליון ש"ח). הקיטון בהפרשה הקבוצתית נרשם לנוכח השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, הירידה בממוצע המחיקות, בהיקפי החובות הבעייתיים והירידה הניכרת בהיקף החובות הנמצאים בדחיית תשלומים. מנגד, חל גידול בהפרשה עקב עלייה בהיקפי האשראי אשר קיזז חלקית ירידה זו. בעקבות משבר הקורונה, נכון ליום 30 בספטמבר 2021, נדחו תשלומי הלוואות (קרן ו/או ריבית) בהיקף של כ-346 מיליון ש"ח, מתוך סך החובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים. לא ניתן להעריך את היקף התפשטות הנגיף בעתיד, וכן לא לאמוד ולכמת את משך המשבר ועומקו ואת השפעתו העתידית על הכלכלה העולמית, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

בנק הפועלים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

Q3

תוכן העניינים

215	5. ממשל תאגידי
215	5.1. הביקורת הפנימית
215	5.2. עניינים אחרים
216	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם
216	6.1. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה
229	6.2. דירוג הבנק
229	6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית
230	7. נספחים
230	7.1. התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים
233	7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

רשימת הטבלאות

219	טבלה 6-1: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים
220	טבלה 6-2: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים
222	טבלה 6-3: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור
223	טבלה 6-4: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי
224	טבלה 6-5: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי
226	טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי
227	טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי
229	טבלה 6-8: דירוג
230	טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו
231	טבלה 7-2: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים
232	טבלה 7-3: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים
232	טבלה 7-4: פירוט רבעוני של ההוצאות התפעוליות והאחרות
233	טבלה 7-5: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית

5. ממשל תאגידי 5.1. הביקורת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית והשיקולים בקביעת תוכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח השנתי לשנת 2020. בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בפרטים אלה. על רקע התקדמות תהליכי הסגירה וסטטוס הפעילות הנוכחי של הפועלים שוויץ (ראה סעיף 2.6.2 לדוח הדירקטוריון וההנהלה), סיימה המבקר הפנימית של הפועלים שוויץ (ביזמטה) את תפקידה בסוף חודש ספטמבר 2021. במקומה, מונתה על-ידי הפועלים שוויץ, בהתייעצות עם המבקר הפנימי הראשי של הבנק, מבקרת חדשה בעלת ניסיון בתחומי הביקורת הפנימית וניהול סיכונים. בנובמבר 2021 הודיעה המבקר החדשה (שנכנסה לתפקיד בתחילת ספטמבר) כי מסיבות אישיות בכוונתה לסיים את תפקידה כמבקר פנימית בסוף חודש ינואר 2022. בשים לב להתקדמות תהליך הסגירה, בוחנים הפועלים שוויץ, בשיתוף עם המבקר הפנימי הראשי של הבנק, אפשרות קבלת שירותי ביקורת פנימית במיקור חוץ בתקופה שעד להחזרת הרישיון הבנקאי.

5.2. עניינים אחרים

בהמשך לאמור בביאור 3.g.22 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2020 בדבר תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון, שאושרו באסיפה כללית של הבנק בחודש אוקטובר 2020, ביום 21 במרץ 2021 ולאחר שהבנק קיבל מענה של רשות ניירות-ערך, אשר תואם עם משרד המשפטים ובנק ישראל, לפניה מקדמית של הבנק בנושא, החליט דירקטוריון הבנק כי הוראות הדין והנחיות גופי הפיקוח אינן מונעות את מתן התגמול ואת תנאי הכהונה שאושרו ליו"ר הדירקטוריון על-ידי האסיפה הכללית כאמור. בהתאם, השלים הבנק ליו"ר הדירקטוריון את יתרת תשלום התגמול לה הוא זכאי החל מתחילת כהונתו כיו"ר (28 ביוני 2020, הפער בין תנאי הכהונה שאושרו לבין גמול הדירקטורים שקיבל בתקופה זו). לאור עמדת רשות ניירות-ערך, מר קרופיק יוסיף לכהן כדירקטור חיצוני לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 ולא יסוג כדירקטור בלתי תלוי לפי הוראות חוק החברות. כמו-כן, יוסיפו לחול עליו תנאי הכשירות הכלולים בפקודת הבנקאות והחלים על כל הדירקטורים בבנק, לרבות השמירה על אי התלות והדרישה להעדר זיקה לבנק. בהמשך למכתבים דומים קודמים בנושא, פרסם הפיקוח על הבנקים בחודש ספטמבר 2021 מכתב בנוגע לעקרונות לקביעת תנאי הכהונה של יושב ראש דירקטוריון בבנק בלא גרעין שליטה לתקופה של עד תום חודש דצמבר 2021. תנאי כהונת היו"ר שאושרו נקבעו בשים לב לעקרונות שפורטו במכתבי הפיקוח. הפיקוח על הבנקים בוחן את הגדרות תפקיד יו"ר הדירקטוריון ואת תנאי הכהונה של יושבי ראש הדירקטוריון בבנקים בלא גרעין שליטה ופרסם בחודש יולי 2021 טיוטות לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 301 (דירקטוריון) ו-301A (מדיניות תגמול בתאגידי בנקאי). טיוטת התיקונים עוסקים בתפקידי וסמכויותיו של יו"ר הדירקטוריון בתאגידי בנקאיים וכן בתנאי הכהונה והתגמול של יו"ר דירקטוריון, ובפרט של יו"ר דירקטוריון בבנק ללא גרעין שליטה.

ביום 14 ביוני 2021 הודיע סטנלי פישר על התפטרותו מדירקטוריון הבנק מסיבות אישיות, בתוקף מיום 30 ביוני 2021. בהמשך להתפטרות האמורה ולבקשת דירקטוריון הבנק, הודיע המפקח על הבנקים לבנק בחודש יולי 2021 כי הוא מאשר, שדירקטוריון הבנק יוותר עם תשעה דירקטורים (במקום עשרה) לאחר האסיפה השנתית 2021 וזאת עד המועד בו תתקיים האסיפה הכללית שלאחר מכן ולכל המאוחר עד חודש אוקטובר 2022. במענה לפניית הבנק, התקבל ביום 4 באוקטובר 2021 אישור המפקח על הבנקים, מתוקף סמכותו לפי סעיף 11(א) (6) לפקודת הבנקאות, 1941, כ' מר ריצ'ארד קפלן, המכהן כדירקטור בבנק (ותקופת כהונתו אמורה הייתה להסתיים ביום 22 באוקטובר 2021) ימשיך לכהן בתפקידו על לכניסתם לתוקף של כל המינויים של הדירקטורים החדשים שייבחרו באסיפה הכללית השנתית שזומנה ליום 21 באוקטובר 2021. באסיפה הכללית השנתית שכונסה ביום 21 באוקטובר 2021 התקבלו ההחלטות הבאות: (1) נערך דיון בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון וההנהלה של הבנק לשנת 2020; (2) אושר מינויים מחדש של סומך-חייקין (KPMG), רואי חשבון, וזוי האפט (BDO), רואי חשבון, לרואי החשבון המבקרים של הבנק במשותף, עד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק; (3) אושר מינויים של יואל מיניץ ושל ראובן קרופיק לכהונה כדירקטורים חיצוניים בבנק לפי הוראה 301 לתקופה של שלוש שנים; אושר מינויה של רונית שוורץ לכהונה כדירקטורית אחרת (שאינה חיצונית) לתקופה של שלוש שנים. כל המועמדים לכהונת דירקטורים הוצעו לאסיפה הכללית על-ידי הוועדה למינוי דירקטורים בתאגידי בנקאיים בחודש אוגוסט 2021. המינויים האמורים לכהונת דירקטורים טעונים קבלת אישור המפקח על הבנקים.

בחודש יוני 2021 אישרו ועדת התגמול (בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי ענין), תש"ס-2000 ("תקנות הקלות")) והדירקטוריון חידוש רכישת פוליסת כיסוי ביטוחי לאחריות הדירקטורים ונושאי משרה בקבוצת הבנק וחביונות כספיות שתוטלנה עליהם בשל תפקודם כנושאי משרה. הכיסוי הביטוחי שנרכש כולל גם כיסוי לחברה בגין סכומים בהם שיפתה את נושאי המשרה ובגין תביעות ניירות-ערך בגבולות אחריות של 178 מיליון דולר וכן כיסוי נוסף לדירקטורים ונושאי המשרה (side A) בגבולות אחריות של 37 מיליון דולר (סך-הכל 215 מיליון דולר), וזאת החל מיום 1 ביולי 2021, לתקופה של שנים עשר חודשים. סך הפרמיה בגין הכיסוי הביטוחי כאמור עומדת על כ-9.5 מיליון דולר.

ביזור גרעין השליטה בבנק והפיכה לבנק ללא גרעין שליטה

עד חודש נובמבר 2018 החזיקה גב' שרי אריסון בהיתר שליטה בבנק, באמצעות אריסון החזקות (1998) בע"מ ("אריסון החזקות"). ביום 22 בנובמבר 2018 הוחלף היתר השליטה של גב' אריסון בהיתר להחזקת אמצעי שליטה שקיבלה מבנק ישראל ("היתר החזקה"), אשר מאפשר את ביזור השליטה בבנק והבנק הפך תאגידי בנקאי בלא גרעין שליטה. לפי תנאי היתר החזקה נדרשת גב' אריסון, המחזיקה למועד פרסום הדוח כ-11.35% ממניות הבנק, למכור בתוך מספר שנים את החזקותיה בבנק העולות על 5% (לפי היתר המקורי - עד חודש נובמבר 2022, עם אפשרות הארכה של שנתיים נוספות באישור המפקח על הבנקים; ביום 10 ביוני 2021 הודיעה אריסון החזקות, שהמפקח על הבנקים האריך בשנה (עד ליום 20 בנובמבר 2023) את התקופה שבמסגרתה עליה למכור את אמצעי השליטה בבנק העולים על 5% כאמור). לפרטים נוספים אודות היתר החזקה, השינוי במבנה השליטה בבנק והשלכותיו, ראה [דוחות כספיים של הבנק לשנת 2018 סעיף 6.6 בפרק ממשל תאגידי](#).

הטלת עיצומים כספיים על-ידי הרשות לניירות-ערך

ביום 5 בינואר 2021 קיבל הבנק את הודעת רשות ניירות-ערך ("הרשות") ובה דרישה לתשלום עיצום כספי בסך של 480 אלפי ש"ח לפי סעיף 38א לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ("חוק הייעוץ"). העיצום הכספי הוטל בשל ליקויים בבנק בקשר עם ביצוע הליך בירור צורכי לקוחותיו אחת לשנה כנדרש לפי הוראות הרשות, לרבות תיעוד של שיחות עדכון צרכים עם לקוחות על-ידי שני יועצי השקעות בבנק מבלי שהשיחות קוימו בפועל ואי ביצוע שיחת עדכון צרכים במשך למעלה משנה ללקוחות מסוימים של שני יועצי השקעות האמורים. סכום העיצום הכספי הינו לאחר הפחתה בשיעור של 40% עליה החליטה הרשות בין השאר בשל טענות שהעלה הבנק.

מבנה הנהלה ראשית

לפרטים בדבר התקשרות הבנק בהסכם לרכישת מבנה הנהלה ראשית, ראה [ביאור 10](#) לדוחות הכספיים.

6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגיד ואופן ניהולם

6.1. מגזרי פעילות לפי גישת הנהלה

6.1.1. מגזר לקוחות פרטיים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותים ללקוחות פרטיים לרבות שירותי ניהול חשבון שוטף, מתן אשראי למטרות שונות, פיקדונות ותוכניות חיסכון ופעילות בשוק ההון. בנוסף מציע הבנק ללקוחות בעלי צרכים פיננסיים מורכבים, שירותים ופתרונות באמצעות מוצרים מתקדמים, ניהול נכסים גלובלי ומעטפת שירות מקצועית מיוחדת הכוללת: פגישות, שיחות טלפון יזומות ומערך ייעוץ מתקדם הנעזר בכלים תומכי החלטה. השירותים ללקוחות מוענקים באמצעות מערך של 179 סניפים, בנוסף 5 מרכזי פליניום ו-2 שלוחות, ללקוחות נבחרים, 2 סניפים ניידים, ו-11 מרכזי הייעוץ וכן באמצעות ערוצים ישירים הכוללים: מכשירים לשירות עצמי בסניפים וב-"חצרות לקוח", "פועלים באינטרנט", "פועלים בסלולר", מוקד "פועלים בטלפון" מוקד "קונקט"- ללקוחות בעלי אוריינטציה דיגיטלית, "מערכת קולית לקבלת מידע וביצוע פעולות (IVR)", פניות כתובות מהאתר והאפליקציה ופניות ברשתות החברתיות.

כחלק מתפיסת השירות בבנק והאחריות החברתית, רואה הבנק בנגישות לאנשים עם מוגבלות נושא מהותי וחובה עסקית - במסגרתה הונגשו כלל שירותי הבנק לאנשים עם מוגבלות.

בשנים האחרונות קיימת מגמה מתמשכת של גידול בהיקפי הפעילות הבנקאית באמצעות ערוצים לא מאוישים (במכשירי בנק אוטומטיים לשירות עצמי, באתר האינטרנט, באפליקציות, בסלולר ובמענה הקולי האוטומטי במוקד פועלים בטלפון).

בנוסף למגמה זו, הגביר הבנק את השימוש בשירות תיאום פגישות עם בנקאים, והוסיף ערוצים נוספים לתיאום פגישה, על מנת לאפשר ללקוח מפגש אישי, איכותי ומקצועי. יציין כי מעל 80% מהפעולות הבנקאיות הנפוצות של לקוחות הבנק מבוצעות בשירותי הדיגיטל והשרות העצמי.

מוצרים ושירותים

בחודש אוקטובר 2021 השיק הבנק תוכנית נאמנות (הטבות) ייעודית ללקוחותיו בעלי כרטיס אשראי בנקאי ("פועלים וונדר"), וזאת ללא קשר לזהות חברת כרטיסי האשראי המתפעלת את הכרטיס. התוכנית צפויה להחליף חלק מהתוכניות המנוהלות על-ידי חברות כרטיסי האשראי המתפעלות את הכרטיסים הבנקאיים.

בחודש נובמבר 2021 נחתם הסכם בין הבנק לבלנדר טכנולוגיות פיננסיות בע"מ ("בלנדר") להקמת חברה בה יחזיק הבנק בשיעור 20% ובלנדר ב-80%, אשר תעסוק בהעמדת אשראי צרכני לאנשים פרטיים בנקודות מכירה פיזיות ווירטואליות בישראל. ההסכם כולל, בין היתר, הוראות בנוגע למימון החברה, ובנוגע לאופציות לבנק של רכש (לשיעור של 51%) ושל מכר, וכן אופציית רכש לבלנדר, והכל בנסיבות מסוימות. אישור רשות התחרות הוא תנאי מתלה להסכם.

פעולות שהבנק נקט להתמודדות עם התפשטות נגיף קורונה

שולבו מקבלי פנים ודיילים בסניפים הפתוחים לקבלת קהל לטובת סיוע ללקוחות לפעול באמצעים דיגיטליים ובמכונות לשירות עצמי, תוך הקפדה על הנחיות משרד הבריאות.

הלקוחות מונחים לתאם פגישה למחלקות הבנקאות אישית, פרטית ועסקית.

ללקוחות המבקשים לקבל שירות מזומנים בקופה, מומלץ לתאם פגישה מראש.

על מנת להנגיש ללקוחות את האפשרויות בתיאום פגישות וקבלת שירותים מרוחקים, מתקיימים מאמצי הטמעה הן על-ידי הסברה של הדיילים ועובדי הסניף ללקוחות באשר לאופן תיאום הפגישות, באמצעים שיווקיים ותקשורתיים ובאמצעים דיגיטליים של הבנק.

כמו-כן, הוגדרו אוכלוסיות להן יתאפשר מתן שירות ללא תיאום פגישה מראש, ללקוחות מעל גיל 70, נשים בהריון, אנשים עם מוגבלות, ללקוחות ללא אמצעי זיהוי ישראלים ומקרים חריגים.

הבנק הקל על הלקוחות בקבלת שירות במוקדי השירות ופתח פעולות ואפשרויות חדשות הן במענה קולי אוטומטי והן אצל הבנקאים.

קו ייעודי ללקוחות מבוגרים מעל גיל 70 (בקו זה הלקוחות מקבלים שירות בנקאי אנושי בזמינות גבוהה ותוך רגישות ומקצועיות).

במסגרת התמודדות עם המצב המורכב והמאתגר השיק הבנק כמה מוצרים ותהליכים על מנת להקל על לקוחותיו, לרבות:

- קורס מקוון ללקוחות הבנק לאפשרויות השימוש והיתרונות בערוצים ישירים
- הלוואה רב-ערוצית להתפתחות מקצועית למימון לימודים מקצועיים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

צעד נוסף שקודם ברמת המשק לסיוע ותמיכה בלקוחות שנפגעו ממשבר הקורונה הינו תיקון חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב) (הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2021. ביום 1 במרץ 2021 אושרה הצעת החוק בקריאה שנייה ושלישית. מטרת החוק הינה ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שיבקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות תקופת מגפת הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה. זאת, על-ידי עיכוב האפשרות של נושים לפתוח בהליכי חדלות פירעון, ועל ידי עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב.

עיכוב הליכים יתאפשר לפרק זמן של שנה, במסגרתו החייב ישמור את השליטה בנכסיו בתקופת עיכוב ההליכים; עיכוב ההליכים לצורך גיבוש ואישור הסדר חוב יתאפשר לתקופה של עד 3 חודשים, בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט.

גבייה

- לאור משבר הקורונה, בוצעו התאמות בתהליכי העבודה, במטרה לסייע ללקוחות בהתמודדות עם הקשיים הכלכליים בתקופה זו:
- הורחבו זמני הטיפול בלקוח - בפועלים להבראה, במרכזי הגביה ואצל עוה"ד החיצוניים, במטרה למצות את אפשרות הסדרת החוב ללא העברה לטיפול משפטי, ככל שניתן.
- פעולות גבייה - בהתאם לתקנות הרשויות השיפוטיות השונות לעניין התנהלות בתקופת החירום עקב התפשטות נגיף הקורונה.
- לא מבוצעים פינויים מדירות מגורים (למעט מימוש בהסכמת לקוח).
- לאחר סיום החופשה ללא תשלום וקבלת דמי אבטלה, הונחו מרכזי הגביה ויחידת פועלים להבראה לפעול ברגישות ובגמישות כלפי לקוחות אלה, תוך מתן זמן התארגנות להסדרת החוב, בהתאם לנסיבותיו של כל לקוח.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

משבר הקורונה הביא להעדפה מוגברת של הדיגיטל בקרב הלקוחות ולצמיחה בפעילות זו. המגמה המשיכה גם ברבעון השלישי 2021, כשצמד מגמת הגידול בלקוחות הפעילים בדיגיטל, נצפתה שביעות רצון גבוהה של הלקוחות מהנכסים הדיגיטליים.

ממשק חדש להעברת חשבון לבנק הפועלים

הבנק הוסיף והרחיב את היכולות והצעת הערך הדיגיטלית והוסיף ממשק חדשני להעברת חשבונות של לקוחות מבנקים אחרים לבנק הפועלים בצורה נוחה ומהירה.

צ'אט בוט

הבנק שם לו למטרה לשפר את שירותי הבנק על-ידי אוטומציה בפעילות בנקאית יומיומית, בצורה פרסונלית בכל מקום וזמן בכל אחת מנקודות המגע של הלקוח עם הבנקאי - באמצעות צ'אט בוט. בשלב זה המהלך הושק ללקוחות קונקט - לקוחות בעלי אוריינטציה דיגיטלית שמבצעים את עיקר הפעולות שלהם בערוצים הישירים, וכולל צ'אט בוט וצ'אט עם בנקאי המאפשר קבלת מידע, שירותים וביצוע פעולות ללא צורך בהגעה לסניף או בשיחה עם בנקאי. הצ'אט בוט החדש יאפשר ללקוחות לקבל מידע ולבצע פעולות על-ידי הפניה של הצ'אט בוט למסכים באתר ובאפליקציה. השירות החדש מספק מענה זמין ומהיר לצרכיהם באתר ובאפליקציה, נגישות גבוהה ללקוחות הזקוקים לשירות בנקאי בממשק שיחתי, מענה ללקוחות מתקשים בביצוע פעולות והפניה מהירה של לקוח בערוץ אינטואיטיבי לביצוע פעולות בדיגיטל.

מסגרת עו"ש בדיגיטל

ברבעון השלישי של שנת 2021 הושק תהליך דיגיטלי להגשת בקשה למסגרת עו"ש משכורת/חייל/סטודנט לרבות אישור אוטומטי באמצעות מודל חיתום וחתמה דיגיטלית על מסמך האשראי.

שינויים רגולטוריים - מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

בשנים האחרונות ניכרת התגברות הרגולציה כחלק מהתוכנית להגברת התחרות בשוק הבנקאות:

- בחודש פברואר 2018 אושר בכנסת החוק להקמת מערכת נידוד חשבונות בנק אוטומטית** על בסיס מערכת ה-CASS שהוקמה באנגליה (Current Account Switch Service) במסגרת התוכנית הכלכלית (חוק ההסדרים) לשנת 2018. על-פי החוק, הבנקים יחויבו לאפשר מעבר ללקוחות באופן מקוון, בטוח, בתוך שבעה ימי עסקים וללא עלות ללקוח. ביום 30 ביוני 2020 אושרה דחיית תחילת החוק ב-6 חודשים עד ליום 22 בספטמבר 2021.
- ביום 16 בדצמבר 2019, פרסם בנק ישראל את כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) וכן את נוהל בנקאי תקין 448 - העברת הפעילות הפיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון, אשר מסדיר את רצף הפעולות הנדרשות מהבנק הקולט והבנק המעביר בנייד, והמפרט את החובות החלות על כל אחד מהבנקים (המעביר והקולט).
- כהליך חקיקה משיק ומשלים, ולקראת כניסתו לתוקף של סעיף 1ב5 לחוק הבנקאות ביום 22 בספטמבר 2021, בוצעו במהלך שנת 2021 ההתאמות הבאות:
- אושר ביום 8 בפברואר 2021 חוק סליקה אלקטרונית של שיקים ושיקים ללא כיסוי (תיקוני חקיקה), התשפ"א-2021.
- ביום 12 ביולי 2021 הונח על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה תזכיר החוק בנושא "אחריות בנק קולט", אשר נועד להשלים את תהליך החקיקה, ולקבוע את סדר האחריות שיחול על נידוד חשבון בנק. במסגרת תזכיר זה מוצע לקבוע 'כתובת אחת' עבור הלקוח, שתהיה הגורם האחראי להשלמת הליך הנייד, לתיקון תקלות ופגמים בתהליך ולפיצוי במקרה של נזק.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

- ביום 4 ביולי 2021, פורסמו ברשומות כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים) (תיקון), התשפ"א-2021.
- ביום 12 ליולי 2021 פורסמו ברשומות כללי סליקה אלקטרונית של שיקים (סריקה, שמירה והפקת פלט של שיק ממוחשב) (תיקון), התשפ"א-2021.
- ביום 4 באוגוסט 2021 אושר התיקון האחרון לכללי סליקה אלקטרונית של שיקים (שמירת שקים) (תיקון), התשפ"א-2021, אשר ביצע התאמה של הכללים לרפורמת הניידות, טרם עלייתה לאוויר. ביום 17 באוגוסט 2021 בוצעו תיקונים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 448 בנושא העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים באופן מקוון על רקע צרכים שהתעוררו עם התקדמות תהליכי היישום של החוק וכללי הנגיד לאורך התקופה שחלפה ממועד פרסום ההוראה המקורית ביום 16 בדצמבר 2019.
- ביום 22 בספטמבר 2021 סעיף 1ב5 לחוק, כללי הנגיד והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 448 נכנסו לתוקפם, והמערכת לניוד חשבונות בין בנקים עלתה לאוויר.
- **בנקאות פתוחה -** במסגרת החוק להגברת התחרות במערכת הבנקאית, יזם בנק ישראל, נוהל בנושא בנקאות פתוחה. הנוהל קובע כללים לגבי צפייה של צד ג' במידע פיננסי של הלקוח. בנוהל נקבע כי תינתן גישה למידע פיננסי של לקוחות המערכת הבנקאית שיתנו הסכמתם לכך בשיטת OPEN API (בנקאות פתוחה), באמצעות ממשק מאובטח שיאפשרו הבנקים לצדדים שלישיים. פתיחת הממשק יאפשר לצדדים שלישיים לספק שירותי איסוף מידע פיננסי והשוואת עלויות לצורך הצעת שירותים שונים ללקוח ממגוון גופים פיננסיים. בהתאם לזאת, הבנק נדרש לאפשר להעביר מידע על חשבונות ללקוחות לצדדים שלישיים שיתנו ללקוחות שירותי יעוץ, השוואת עלויות וסכימת מידע פיננסי. ההעברה יכולה להתבצע בכפוף לאישור לקוח בשיטת OPEN API.
- ביום 18 באפריל 2021 עלה לאוויר שלב א' - שכלל את יתרות ותנועות עו"ש. שלב ב' - הכולל את פירוט התנועות בכרטיסי חיוב, בנקאיים או חוץ בנקאיים, וגישה למתן הוראת העברת תשלום מחשבון הבנק של הלקוח - צפוי להסתיים ביום 1 במרץ 2022.
- ביום 21 באוקטובר 2021 אושרה בוועדת הכלכלה טיוטה העוסקת בקידום הבנקאות הפתוחה - **טיוטת חוק שירותי מידע פיננסי, התשפ"א 2021**, וצפויה לעלות לקריאה שנייה ושלישית במסגרת חוק ההסדרים ביום 14 בנובמבר 2021. טיוטת החוק נותנת דגש, בין היתר, לנושאים: מערכת ההסכמות בין הלקוח (וכלל שותפיו לחשבון), נותן שירותי המידע וצרכן המידע, איסור גביית עמלה בגין השירות, אפשרות ביטול השירות, סדרי אבטחת מידע וכו', ועתידיה להיכנס לתוקף ביום 14 יוני 2022.
- **יישום ועדת שטרם - צמצום מסגרות אשראי -** ביום 11 בנובמבר 2020 אושר צו להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) (שינוי השיעור והסכומים לעניין צמצום מסגרות אשראי לפי סעיף 9(ג) לחוק) (הוראת שעה), התשפ"א-2020 אשר קבע כי לאור משבר הקורונה והמצוקה הכלכלית של לקוחות רבים החל מסוף חודש ינואר 2021 ועד סוף חודש ינואר 2022 יעמוד הקיצוץ על 45% ממסגרת האשראי שהייתה ללקוח ב-2015, ועד למינימום של 7,500 שקל בחודש, במקום מינימום של 5,000 כפי שנקבע במקור. הבנק פעל וממשיך לפעול בהתאם להוראות הדין.
- הוראות ויוזמות רגולטוריות מהותיות נוספות אשר פורסמו מתחילת שנת 2021 או יכנסו לתוקפן בשנה זו:
 - **נוהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני -** ביום 4 בפברואר 2021 פורסם נוהל בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני, שמטרתו לקבוע סטנדרטים מינימליים ונורמות התנהגות המצופות בפעילות המערכת הבנקאית מול משקי הבית, בין היתר:
 - הגבלת היקף האשראי הקמעונאי ליכולתו הפיננסית של הלקוח והימנעות מהעמדת אשראי העלול להוות נטל מופרז על משק הבית.
 - הקפדה על תהליכי שיווק נאותים מול לקוחות.
 - הקפדה על מתן גילוי ענייני ושלם ללקוח.
 - להבטיח שמנגנוני התגמול בבנק אינם מעודדים התנהלות שאינה הוגנת.
 - **עדכון חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 14), התש"ף-2020 -** במסגרת תיקון 14 לחוק, שהתפרסם ביום 18 באוגוסט 2020, נקבע כי הבנק נדרש לשלוח ללקוח הודעה טרם החזרת שיק מסיבת אין כיסוי מספיק. ביום 25 בפברואר 2021 פרסם בנק ישראל עדכון לנוהל בנקאי תקין 420 אשר הסדיר את ההיערכות שנדרשה לעמידה בתיקון חוק זה. יישום החוק החל ב 18 באוגוסט 2021.
 - **נוהל בנקאי תקין מספר 443 -** בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו - נוהל חדש שפורסם ביום 15 בנובמבר 2020, המפרט את החובות החלות על הבנק בנושא פיקדון ללא תנועה, והדרכים ליצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה סמוך למועד פירעונו של הפיקדון. חובות האיתור המפורטות בנוהל קובעות, בין היתר, מדרג של פעולות איתור נדרשות, בהתאם לנסיבות העניין, בהן נדרש הבנק לנקוט לצורך יצירת קשר עם בעל פיקדון ללא תנועה, הן באמצעות שימוש במידע המצוי ברישומי הבנק, והן באמצעות פניה למרשם האוכלוסין, לפי העניין. נוהל בנקאי תקין זה יכנס לתוקפו ביום 15 בנובמבר 2021.
- יוזמות רגולטוריות אלו משפיעות לעיתים לרעה על הכנסות הבנק ועל הוצאותיו, ועלויות לעיתים להשפיע לרעה על עסקי קבוצת הבנק בעתיד. הבנק בוחן את המשמעויות הכוללות של האמור לעיל על הכנסות הבנק ומשמעויות עסקיות ותפעוליות ארוכות טווח נוספות. השפעות אלו אינן ניתנות לכימות בשלב זה ותלויות, בין היתר בהתנהגות הלקוחות, שינויים רגולטוריים נוספים ופעילות המתחרים.
- למידע נוסף בדבר יוזמות רגולטוריות שעשויה להיות להן השפעה על פעילות המגזר, לרבות מידע על חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל ("ועדת שטרם") בנושא הבנקאות הפתוחה וכדומה, ראה [ביאור 16](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 1-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר לקוחות פרטיים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
*2020	2021	*2020	2021	
במיליוני ש"ח				
1,734	1,475	530	490	סך הכנסות ריבית, נטו
7	4	1	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,741	1,479	531	491	סך-הכל רווח מימוני, נטו
1,087	1,078	343	360	עמלות והכנסות אחרות
2,828	2,557	874	851	סך ההכנסות
531	(397)	107	(2)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,664	2,836	904	957	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(367)	118	(137)	(104)	רווח (הפסד) לפני מסים
(125)	43	(46)	(40)	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
(242)	75	(91)	(64)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
37,132	37,887	37,132	37,887	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
217,181	225,512	217,181	225,512	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר לקוחות פרטיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-75 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 242 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד. מנגד, חלה ירידה ברווח המימוני, נטו ועלייה בהוצאות תפעוליות ואחרות. הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-1,479 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,741 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה במרווחי האשראי ומירידה במרווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית. ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-1,078 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,087 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מירידה בעמלות משוק ההון ובדמי ניהול חשבון, שקוזזה בחלקה על-ידי עלייה בעמלות הפצת מוצרים פיננסיים. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של 397 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 531 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחיי תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי הפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-2,836 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,664 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-37.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-37.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-225.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-218.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המונית שהגדילה את בסיס הכסף. למידע נוסף אודות סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראה "[סיכון אשראי](#)" בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.2. מגזר עסקים קטנים

כללי ומבנה המגזר

הבנק מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים לעסקים קטנים. פעילות המגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף הארצי של הבנק וכן באמצעות הערוצים הישירים (ראה בפרק "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל). מערך הסינוף מספק שירותים נדרשים גם ללקוחות עסקיים של המגזר העסקי והמגזר המסחרי.

השירותים הניתנים ללקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, לצד מהלכים רחבי היקף לתמיכה וצמיחה של מגזר זה וביניהם העמדת אשראי ייעודי המותאם לצרכי הלקוח במסגרת מגוון מוצרים.

פתרונות ללקוחות בתקופת המשבר

- בנוסף לפירוט במגזר לקוחות פרטיים, הבנק יצא עם כמה מוצרים ותהליכים על מנת להקל על הלקוחות העסקיים, לרבות:
 - הלוואות ייעודיות לעסקים קטנים עד לגובה של 400 אלף ש"ח ללווה לתקופה של עד 60 חודש וגרייס של עד 12 חודשים.
 - מתן הלוואות בערבות של המדינה בסכומים הנגזרים מהמחזור העסקי של הלקוחות.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

ברבעון השלישי של שנת 2021 הבנק הוסיף והרחיב את הצעת הערך הדיגיטלית ללקוחות העסקיים באתר העסקי, לשיפור השירות מרחוק, שמירה על פעילות רציפה והוספות יכולות לביצוע פעילות עסקית לטובת לקוחות דוברי אנגלית.

הרחבת התקשורת הכתובה

ברבעון השלישי של שנת 2021 הבנק פעל להידוק הקשר עם הלקוחות העסקיים באמצעות הרחבת התקשורת הכתובה בין הלקוח העסקי לבנקאי הכולל, בין היתר, יכולת לצפות בסטאטוס כל הפניות.

שינויים רגולטוריים - חקיקה, תקינה החלים באופן ספציפי על המגזר

ראה "מגזר לקוחות פרטיים" לעיל.

טבלה 2-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר עסקים קטנים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
*2020	2021	*2020	2021	
במיליוני ש"ח				
1,040	959	329	323	סך הכנסות ריבית, נטו
5	3	2	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,045	962	331	324	סך-הכל רווח מימוני, נטו
411	416	135	139	עמלות והכנסות אחרות
1,456	1,378	466	463	סך ההכנסות
355	(108)	56	(40)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
920	998	312	341	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
181	488	98	162	רווח (הפסד) לפני מסים
68	178	35	56	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
113	310	63	106	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
30,756	32,003	30,756	32,003	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
55,850	63,198	55,850	63,198	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר העסקים הקטנים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021, הסתכם ב-310 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-113 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון המקביל אשתקד, שקוזז על-ידי ירידה ברווח המימוני, נטו ומעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-962 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,045 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בברווחים הפיננסיים על האשראי, וכן מירידה בברווחי הפיקדונות בשל ירידת שיעורי הריבית הדולרית והשקלית.

ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-416 מיליון ש"ח בהשוואה ל-411 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות משוק ההון ועמלות הפרשי המרה, שקוזזה על-ידי ירידה בעמלות דמי ניהול חשבון.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-108 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של כ-355 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. זאת, בנוסף להמשך מגמת הירידה במחיקות האוטומטיות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-998 מיליון ש"ח בהשוואה ל-920 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-32.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-31.4 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-63.2 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-56.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף.

6.1.3. מגזר הלוואות לדיור

כללי ומבנה המגזר

הבנק מציע הלוואות לדיור ללקוחות פרטיים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תוכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות נציגויות משכן בסניפים השונים הפרושים ברחבי הארץ. ניתן להגיש בקשה לאישור עקרוני למתן הלוואה לדיור גם בדיגיטל ובפועלים בטלפון.

תחרות

תחום ההלוואות לדיור מאופיין ברמת תחרות גבוהה. מדובר בעסקה כלכלית משמעותית בקרב משקי הבית ולכן לקוחות נוטים לבצע סקר שוק ולהשוות מחירים.

שינויים רגולטוריים - חקיקה, תקינה ספציפיים החלים על המגזר

- בנק ישראל פרסם ביום 30 בספטמבר 2021 **עדכון להוראת שעה 250 בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה"**. תוקף הוראת השעה הוארך ב-3 חודשים נוספים, עד ליום 31.12.21. עם זאת, חלק מההוראות שניתנו בתחום ההלוואות לדיור בוטלו, ובכלל זה:
 - בוטלה ההקלה בגין הלוואות למטרת דיור ונותרה ההקלה בגין הלוואות לכל מטרה. כך שהחל מיום תחילת התיקונים להוראה (מיום 1 באוקטובר 2021) דרישת ההון הנוספת בשיעור 1% תחול בגין הלוואות למטרת דיור, ולא תחול בגין הלוואה לכל מטרה. המשמעות היא שבגין הלוואות לדיור שהועמדו מיום 19 במרץ 2020 ועד ליום 30 בספטמבר 2021 לא חלה דרישת הון בשיעור של 1%. כמו-כן, הובהר כי על אף האמור לעיל, מחזור "הלוואה לכל מטרה" שבגינה רותק הון בשיעור של 1% כאמור בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין 329 יחייב הקצאת הון בשיעור של 1%.
 - בוטלה ההקלה במגבלת שיעור המימון ל"הלוואה לכל מטרה", שאפשרה לבנק להעמיד מימון בשיעור של עד 70% במקום 50% החל מיום 1 באוקטובר 2021.
- **שאלות ותשובות לנוהל בנקאי תקין 329** - מגבלות למתן הלוואות לדיור. ביום 6 באוקטובר 2021 פרסם המפקח על הבנקים עדכון לקובץ שאלות ותשובות בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור", לפיו תאגיד בנקאי אינו רשאי להעמיד הלוואה נוספת ללווה לצורך מימון הון עצמי לרכישת דירה. בכדי לאפשר מימון ביניים למשפרי דיור נקבע, כי הבנק רשאי להעמיד הלוואת גישור בכפוף לתנאים המפורטים במסמך השאלות ותשובות.

טבלה 3-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר הלוואות לדיור

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021		
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
728	845	253	299	סך הכנסות ריבית, נטו
43	43	16	19	עמלות והכנסות אחרות
771	888	269	318	סך ההכנסות
298	(231)	22	9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
227	299	74	106	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
246	820	173	203	רווח (הפסד) לפני מסים
90	298	60	68	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
156	522	113	135	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
96,365	109,462	96,365	109,462	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הלוואות לדיור בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-522 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-156 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד, וכן מעלייה ברווח המימוני, נטו שקוזז על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-845 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-728 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה בהיקפי האשראי וכן מהמשך עלייה במרווח הממוצע. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של כ-231 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של כ-298 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים והמשך הירידה בהיקף החובות הנמצאים בדחייית תשלומים שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-299 מיליון ש"ח בהשוואה ל-227 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-109.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-98.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נובע מעלייה בהיקפי הפעילות. למידע נוסף אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור, ראה [סעיף 3.2.6](#) בפרק סקירת הסיכונים, בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

6.1.4. מגזר מסחרי

כללי ומבנה המגזר

המגזר המסחרי מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות ללקוחות עסקיים מדרג הביניים (Middle Market). המגזר פועל באמצעות מרכזי עסקים ללקוחות ותיקים ומרכזי עסקים ללקוחות בצמיחה. ללקוחות המגזר מוענקים שירותים תפעוליים על-ידי מרכזי השירות.

לקוחות

תחומי הפעילות העיקריים של לקוחות המגזר הינם: תעשייה, מסחר ובנייה ונדל"ן ופעילותם מתבצעת בעיקר בשוק המקומי, כמו-כן מטפל המגזר גם בלקוחות המנהלים פעילות יבוא ויצוא. עיקר הגידול במגזר זה, הינו מענף הבניה והנדל"ן. לפרטים נוספים בדבר השפעות נגיף הקורונה, ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 4-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר המסחרי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
*2020	2021	*2020	2021	
במיליוני ש"ח				
819	886	272	312	סך הכנסות ריבית, נטו
12	10	3	3	הכנסות מימון שאינן מריבית
831	896	275	315	סך-הכל רווח מימוני, נטו
287	324	99	113	עמלות והכנסות אחרות
1,118	1,220	374	428	סך ההכנסות
313	(62)	15	6	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
366	436	127	148	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
439	846	232	274	רווח (הפסד) לפני מסים
165	321	78	100	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
274	525	154	174	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
41,268	49,568	41,268	49,568	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
29,469	46,597	29,469	46,597	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר המסחרי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-525 מיליון ש"ח בהשוואה ל-274 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד ומעלייה ברווח המימוני, נטו שקוזז בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-896 מיליון ש"ח בהשוואה ל-831 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי.

ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-324 מיליון ש"ח בהשוואה ל-287 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מעסקי מימון.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של 62 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 313 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית לאור השיפור שחל בפרמטרים המאקרו כלכליים, שהביא לקיטון בשיעורי ההפרשה הקבוצתית, וכן מירידה בהפרשה הקבוצתית בגין חובות בעייתיים.

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-436 מיליון ש"ח בהשוואה ל-366 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-49.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-42.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נובע מעלייה בהיקפי הפעילות.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-46.6 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-35.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף. בד בבד, העלייה באשראי העסקי במשק ובכלל זה בהנפקות ראשוניות, תרמו להגדלת יתרות הפיקדונות של החברות.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

6.1.5. מגזר עסקי

כללי ומבנה המגזר

המגזר העסקי מתמחה במתן שירותים פיננסיים לתאגידים גדולים בישראל כאשר מתן אשראי מהווה את עיקר פעילותו. המגזר פועל באמצעות ארבעה סקטורים שבכל אחד מהם פועלים מנהלי קשרי לקוחות (מק"לים) בעלי התמחות ייעודית:

- נדל"ן
- תעשייה, מסחר ומלונאות
- תשתיות אנרגיה ושוק ההון
- מימון פרויקטים ותשתיות

בנוסף, עוסק המגזר במוצרי מימון מורכבים, לרבות: מימון סחר חוץ, מימון הון חוזר, מימון נכסים בחו"ל, עסקות מימון מורכבות, סינדיקציה ומכירת סיכוני אשראי.

החטיבה העסקית כוללת גם את האגף לאשראים מיוחדים, אשר מרכז את הטיפול בלקוחות המגזר העסקי והמגזר המסחרי שנקלעו לקשיים, מתוך ניסיון לסייע לשיקומם תוך מתן תמיכה עסקית.

לפרטים אודות השפעת התפרצות נגיף קורונה ראה [סעיף 6.1.4](#) מגזר מסחרי לעיל.

טבלה 5-6: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר העסקי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2021	*2020	2021	*2020	
במיליוני ש"ח				
1,052	1,129	352	401	סך הכנסות ריבית, נטו
108	61	36	22	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,160	1,190	388	423	סך-הכל רווח מימוני, נטו
384	434	117	151	עמלות והכנסות אחרות
1,544	1,624	505	574	סך ההכנסות
480	(622)	(49)	(233)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
460	536	159	181	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
604	1,710	395	626	רווח (הפסד) לפני מסים
227	647	141	230	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
377	1,063	254	396	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
73,650	89,915	73,650	89,915	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח ⁽¹⁾
53,619	77,134	53,619	77,134	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

(1) כולל יתרת אשראי בגין פעילות שאילות והשאלות ובגין תיחום חשיפה בנגזרים בסך של כ-6,848 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2021 ובסך של כ-2,897 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2020.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר העסקי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-1,063 מיליון ש"ח בהשוואה ל-377 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מהכרה בהכנסות מהפסדי אשראי בהשוואה להוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המקבילה אשתקד ומעלייה בהכנסות מעמלות והכנסות אחרות, שקוזז בחלקו על-ידי עלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הרווח המימוני, נטו, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-1,190 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,160 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע מעלייה ביתרות האשראי.

ההכנסות מעמלות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-434 מיליון ש"ח בהשוואה ל-384 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מעסקי מימון ובעמלות טיפול באשראי.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמו הכנסות מהפסדי אשראי בסך של 622 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 480 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהפרשה הקבוצתית וכן מירידה בהוצאות שנרשמו על בסיס פרטני.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכמו ב-536 מיליון ש"ח בהשוואה ל-460 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהוצאות השכר עקב גידול בהוצאות המענק בשל העלייה בשיעורי התשואה ומענק מיוחד בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

האשראי לציבור, נטו ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-89.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-78.1 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע מעלייה בהיקפי הפעילות של כלל ענפי המשק ובפרט בענפי הנדל"ן.

פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-77.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-60.0 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל התרחבות האשראי במשק וכן המדיניות המוניטרית שהגדילה את בסיס הכסף.

6.1.6 פעילות בינלאומית

כללי

הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק כוללת את סניף ניו-יורק ונציגויות בארצות-הברית, בנק פוזיטיב תורכיה, וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק, המתמקד בתחומי הפעילות הבאים: מתן שירותים בנקאיים מקיפים הן לחברות ישראליות הפועלות בארצות-הברית והן לחברות ולקוחות מקומיים, הכוללים: אשראי, סחר-חוץ, פיקדונות ושירותי חדר עסקות. סניף ניו-יורק מאפשר ללקוחותיו גם ביטוח פיקדונות על-ידי ה-FDIC. בנוסף הסניף נותן אשראי בדרך של רכישת השתתפויות. תחום הפעילות מול בנקים כולל מסחר באמצעות חדרי עסקות, שיתוף פעולה בסחר חוץ ובמימון סחר בינלאומי, מימון פרויקטים, סליקת תשלומים ושירותים בתחום שוק ההון (ראה פרק "חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים"). בתחום הבנקאות הפרטית הבינלאומית, הבנק משלים את הפסקת הפעילויות בחו"ל וסגירת חברות הבנות, כמפורט להלן.

מגבלת חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

פעילות המגזר הבינלאומי במדינות השונות כפופה לתקנות רלוונטיות לאופי הפעילות של הקבוצה במדינות בהן מתקיימת פעילות עסקית (Cross border regulations) ולפיקוח רגולטורי מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות בהן פועלות שלוחות הבנק בחו"ל, הכוללות דרישות של הון, החזקת נכסים נזילים, ציות ואיסור הלבנת הון וכיוצא בזה. בנוסף קיימים כללים ומגבלות המוטלים על-ידי בנק ישראל על הפעילות הבינלאומית של קבוצת הבנק, הן מכוח חקיקה ונהלים והן מכוח הוראות בהיתרים הניתנים על-ידי בנק ישראל בעת רכישת חברות בנות ו/או פתיחת סניפים בחו"ל.

היחידות העיקריות בבנקאות הבינלאומית

סניף ניו-יורק

עיקר הפעילות העסקית הבינלאומית של קבוצת הבנק מבוצעת באמצעות סניף ניו-יורק ונציגויות וכן קיום קשרים עם בנקים ברחבי העולם. לסניף ניו-יורק פעילות בתחום ה-Middle Market בארצות-הברית, באמצעות פיתוח מערכת יחסים ומתן אשראי ישיר ללקוחות מסחריים מקומיים. כמו-כן, פועל הסניף בשוק הסינדיקציות כפעילות משלימה.

Hapoalim (Switzerland) Ltd. (הפועלים-שוויץ)

בחודש ספטמבר 2017 החליט הבנק להביא להפסקת פעילותו של הפועלים שוויץ ומאז נכסי לקוחות הבנקאות הפרטית הבינלאומית שלו נמכרו/הועברו. למועד הנוכחי לא נותרו לקוחות בשלוחה. הבנק פועל להחזרת הרישיון הבנקאי.

Banque Hapoalim (Luxembourg) S.A. (בנק הפועלים לוקסמבורג)

בהמשך לגילוי שניתן בדוחות הכספיים של שנת 2020 בנוגע לסגירת בנק הפועלים לוקסמבורג, בחודש ינואר 2021 הוחזר הרישיון הבנקאי של בנק הפועלים לוקסמבורג לבנק המרכזי האירופאי ובחודש אוקטובר 2021 מונה לחברה מפרק.

פעילות הבנק בתורכיה

קבוצת הבנק פועלת כיום בתורכיה באמצעות Bank Pozitif Kredi Ve Kalkinma Bankasi Anonim Sirketi (להלן "בנק פוזיטיב"), הפועל ומתמחה בתחום הבנקאות העסקית.

חלקו של הבנק בבנק פוזיטיב עומד על 69.8%.

במסגרת התוכנית האסטרטגית, הבנק פועל למכירת ההשקעה בבנק פוזיטיב.

לפרטים נוספים ראה פרק [חברות עיקריות](#) בדוח הדירקטוריון.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 6-6: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של המגזר הבינלאומי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2020	2021	2020	2021	
במיליוני ש"ח				
273	341	86	125	סך הכנסות ריבית, נטו
18	1	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
291	342	86	126	סך-הכל רווח מימוני, נטו
38	24	11	6	עמלות והכנסות אחרות
329	366	97	132	סך ההכנסות
149	13	42	9	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
456	356	136	115	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
(276)	(3)	(81)	8	רווח (הפסד) לפני מסים
(37)	59	(17)	23	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
רווח (הפסד) נקי:				
(239)	(62)	(64)	(15)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3	5	(3)	2	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(236)	(57)	(67)	(13)	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
12,760	14,405	12,760	14,405	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
17,103	19,981	17,103	19,981	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

ההפסד המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר הפעילות הבינלאומית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-57 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 236 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע בעיקר מהוצאות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים בתקופה המקבילה אשתקד ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה. בנוסף, חל קיטון בהוצאות הפסדי האשראי. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-67 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בהשוואה להפסד של כ-56 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקרו מגידול בפעילות ומירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-115 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 בהשוואה להפסד בסך של כ-168 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בהפסד נבע מהוצאות המיוחסות לחקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שנרשמו בתקופה המקבילה ומירידה בהוצאות המשפטיות הכרוכות בה.

סך האשראי לציבור של הפעילות הבינלאומית ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-14.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-12.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 בסניף ניו-יורק הסתכם בכ-14.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-12.3 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. בפעילות ה-Middle-Market הסתכם האשראי בכ-13.2 מיליארד ש"ח, מתוכו סך של כ-6.3 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה. זאת, בהשוואה לכ-11.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מתוכו סך של כ-5.0 מיליארד ש"ח בגין עסקות סינדיקציה.
- האשראי לציבור ליום 30 בספטמבר 2021 בבנק פוזיטיב בתורכיה הסתכם בכ-0.3 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2020.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 של הפעילות הבינלאומית הסתכמו בכ-20.0 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-17.7 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020, מרביתם מקורם בסניף ניו-יורק. בפעילות ה-Middle-Market הסתכמו הפיקדונות בכ-8.9 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-6.8 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. יתרת פיקדונות הציבור מסוג Brokered CD's הסתכמה בכ-11.1 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-10.9 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

6.1.7. מגזר ניהול פיננסי

כללי ומבנה

פעילות מגזר זה כוללת:

- פעילות בתיק הבנקאי - ניהול המקורות והשימושים לרבות ניהול סיכונים השוק והנזילות (לפרטים בדבר סיכונים אלה, ראה פרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה), וזאת באמצעות קביעת מחירי העברה פנימיים, ניהול תיק השקעות, הנפקות אגרות-חוב ושטרי הון וביצוע עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים. פעילות המגזר בתיק הבנקאי מתבצעת בעיקרה באמצעות היחידות לניהול נכסים והתחייבויות ("נג"ה") בארץ ובחו"ל ובאמצעות היחידה לניהול השקעות נוסטרו האחראיות על ניהול תיק אגרות-חוב (ממשלתי וקונצרני) ותיק המניות, ותאום הפעילות ברמת הקבוצה.
- פעילות בתיקי המסחר - פעילות עשיית שוק ומסחר בחדר עסקות בתחום מטבע-החוץ, ריביות ואגרות-חוב ממשלתיות ונגזרי OTC.
- פעילות מסחר מול לקוחות בשני תחומים:
- ביצוע עסקות בניירות-ערך ובנגזרים סחירים באמצעות שני חדרי מסחר: חדר מסחר ניירות-ערך ישראלים וחדר מסחר ניירות-ערך זרים וכן שרותי משמרת ניירות-ערך.
- ביצוע עסקות OTC במכשירים פיננסיים נגזרים בש"ח, מטבע-חוץ, ריביות, מדדים וסחורות באמצעות חדר העסקות. השירות ניתן למגוון לקוחות בהם גופים מוסדיים, חברות עסקיות, לקוחות פרטיים נבחרים ולקוחות זרים, באמצעות דסקים ייעודיים המעניקים שירות אישי ללקוחות.
- פעילות המגזר מול הלקוחות כוללת גם מתן תמיכה בפיתוח ובתמחור של מוצרים פיננסיים מתוככמים - בשנים האחרונות קיימת עלייה מתמדת במודעות לפעילויות שמציע חדר עסקות, אשר בגינה הבנק מציע מגוון רחב יותר של מוצרים וברמות תחכום גבוהות יותר וביניהם: נגזרים, לרבות אופציות ריבית בשקלים, אופציות אקזוטיות, ומוצרי ריבית מתוככמים.

טבלה 6-7: מגזרי פעילות גישת ההנהלה - תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזר ניהול פיננסי⁽¹⁾

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2021	*2020	2021	*2020	
במיליוני ש"ח				
908	1,671	378	615	סך הכנסות ריבית, נטו
688	783	302	184	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,596	2,454	680	799	סך-הכל רווח מימוני, נטו
88	100	29	37	עמלות והכנסות אחרות
1,684	2,554	709	836	סך ההכנסות
4	-	-	(1)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
352	373	122	129	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
1,328	2,181	587	708	רווח (הפסד) לפני מסים
490	750	202	265	הפרשה למסים (הטבת מס) על הרווח (הפסד)
838	1,431	385	443	רווח (הפסד) מפעילות נמשכת לאחר מסים
7	39	5	12	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים
רווח (הפסד) נקי:				
845	1,470	390	455	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
9	3	5	1	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
854	1,473	395	456	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
914	2,057	914	2,057	אשראי לציבור, נטו, לסוף תקופת הדיווח
43,783	73,061	43,783	73,061	פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח

* סווג מחדש.

(1) מגזר ניהול פיננסי כולל, בין היתר, פעילות מול גופים מוסדיים, אשר מרבייתם מוצגים במסגרת המידע על מגזרי פעילות פיקוחיים כמגזר נפרד.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק במגזר הניהול הפיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-1,473 מיליון ש"ח בהשוואה ל-854 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו.

הרווח המימוני, נטו של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-2,454 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,596 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווחים מהשקעה במניות ומעלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות. מנגד, חל קיטון בהכנסות מפעילות חדר עסקות, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד חלה עלייה בהיקף העסקות עקב התנודתיות בשוק בעקבות משבר התפשטות נגיף קורונה. כמו-כן, חל קיטון ברווחים כתוצאה משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה.

האשראי לציבור, נטו, ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכם בכ-2.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-1.6 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. פיקדונות הציבור ליום 30 בספטמבר 2021 הסתכמו בכ-73.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-47.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. הגידול נבע בעיקר בשל ההרחבה המוניטרית שביצע בנק ישראל בתקופות קודמות כחלק מהתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה, והמשך הגידול בבסיס הכסף. לפרטים בדבר השפעת התפשטות נגיף הקורונה על מוסדות פיננסיים זרים, ראה [פרק סיכון אשאי](#) בסקירת הסיכונים בדוח הדירקטוריון והנהלה.

6.1.8. התאמות

במסגרת זו נכללות פעילויות בהיקפים זניחים של קבוצת הבנק, אשר אף אחת מהן אינה מגיעה עד כדי מגזר בר-דיווח. מסגרת זו כוללת, בין היתר: (1) תוצאות חברות הבנות פועלים סהר בע"מ ופעילים ניהול תיקי השקעות בע"מ; (2) רווח הון ממכירת בניינים וציוד; (3) הפרשות והוצאות משפטיות ואחרות בקשר עם החקירה של עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים שאינם מיוחסות לפעילות הבינלאומית; (4) התאמות של פעולות בין-מגזריות. כמו-כן, המגזר כולל את פעילות קבוצת ישראל, אשר סווגה כפעילות מופסקת, עד לחלוקתה בעין בחודש מרץ 2020.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות

הרווח המיוחס לבעלי מניות הבנק של מגזר אחר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-69 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד בסך של 155 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 הסתכם ב-69 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד מפעילות נמשכת בסך של 46 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע בעיקר מירידה בהוצאות המשפטיות ושיעורן הפרשה בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאים, וכן מגידול ברווחי הון ממכירת נכסי נדל"ן.

כמו-כן, מגזר אחר כולל בתקופה המקבילה אשתקד הפסד המיוחס לפעילות מופסקת בסך של 109 מיליון ש"ח אשר נובע מהכרה בהפסד מירידת-ערך ההשקעה בישראל בסך של כ-109 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס) עקב ירידת מחיר המניה מתחת ליתרת ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2019, בהשוואה למחיר ערב חלוקתה כדיבידנד בעין לבעלי המניות בחודש מרץ 2020.

6.2. דירוג הבנק

הבנק מדורג על-ידי חברות דירוג בישראל ובחו"ל כלהלן: (עמית - לשקול להוסיף לטבלה שורה ובה הדירוג של כתבי התחייבות הבינלאומיים)

טבלה 6-8: דירוג

מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע-חוץ טווח קצר	מטבע-חוץ טווח ארוך	סוכנות דירוג
ישראל - סוברני				
אוקטובר 2021	יציב		A1	Moody's
נובמבר 2021	יציב	A-1+	AA-	S&P
יולי 2021	יציב	F1+	A+	Fitch Ratings
בנק הפועלים				
יוני 2021	יציב	P-1	A2	Moody's
יולי 2021	יציב	A-1	A	S&P
מרץ 2021	יציב	F1+	A	Fitch Ratings
מועד עדכון אחרון	אופק הדירוג	מטבע מקומי טווח קצר	מטבע מקומי טווח ארוך	סוכנות דירוג
דירוג מקומי (בישראל)				
יולי 2021	יציב		iAAA	S&P מעלות
דצמבר 2020	יציב	P-1.il	Aaa.il	מידרוג

בחודש אוגוסט 2021 חברת S&P העניקה דירוג לטווח ארוך ברמה של A ודירוג לטווח קצר ברמה של A-1 באופק יציב לסניף ניו-יורק של הבנק. לפרטים אודות דירוג מקומי של כתבי התחייבות שהנפיקו הבנק ופועלים הנפקות, ראו דיווחים מיידיים של הבנק מיום 20 ביולי 2021 (דירוגי מעלות S&P) (מס' אסמכתא [2021-01-055675]) ומיום 15 בדצמבר 2020 (דירוגי מידרוג) (מס' אסמכתא [2020-01-135804]). לפרטים אודות דירוג בינלאומי לכתבי התחייבויות נדחים עם מנגנון המרה שהנפיק הבנק ביום 21 באוקטובר 2021, ראו דיווחים מיידיים של הבנק מיום 11 באוקטובר 2021 (דירוג S&P Global Ratings) (מס' אסמכתא [2021-01-086530]) ומיום 18 באוקטובר 2021 (דירוג Fitch Ratings) (מס' אסמכתא [2021-01-157356]).

6.3. מעורבות חברתית ותרומה לקהילה; אחריות חברתית

בנק הפועלים לצד פעילותו העסקית מחויב מזה שנים לקידום החברה והקהילה בישראל, ופועל לצמצום פערים וליסוע לחוליות החלשות בחברה. מתוך תפיסה זו, קרן "פועלים בקהילה" בהמרכז לבנקאות חברתית, מתמקדת במאות מיזמים שמחזקים את התעסוקה, ההשכלה והחוסן הכלכלי ומצמצמים פערים בקרב מאות אלפי אנשים, ילדים ונוער מכל חלקי הארץ. עשייה ענפה זו מתקיימת תוך יצירת שותפויות עם עמותות וארגונים חברתיים וגופי ציבור וממשל, ובאה לידי ביטוי במעורבות חברתית, בתרומות כספיות ובתרומות "שוות כסף". המעורבות החברתית של פועלים בקהילה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 באה לידי ביטוי בהוצאה כספית מצטברת של כ-7.5 מיליון ש"ח. בנק הפועלים כחלק מאחריות לחברה הוביל שורה ארוכה של מיזמים המציעים מגוון פתרונות שיסייעו למשפחות שנפגעו כלכלית, בדגש על עידוד תעסוקה בציבור הישראלי, וסיוע לדורשי העבודה הבולטים בניהם ברבעון זה:

- חסות למרכז הפודטק, מרכז חדשנות ויזמות לעסקים קטנים וסטרטאפים בקרית שמונה, בהובלת יוזמה לאומית של אראל מרגלית, אשר צפוי לייצר מקומות עבודה בצפון.
- רשת של אקדמיות - יישומיות 5 מרכזים לימודיים בפריסה ארצית להתנסות בהייטק של עמותת מונא. במרכזים לומדים ומתנסים מאות צעירים מכל המגזרים הערבי, החרדי והכללי ורוכשים ארגז כלים אשר מסייע להם להשתלבות בהייטק, אחוזי השמה מעל 70%.
- יוניסטרם - הבנק תמך בהקמת תוכנית ייעודית להגדלת מעורבות הצעירים במגזר הציבורי (תוכנית "לידרשיפ") זאת לצד השתתפות במיזם השנה, המעודד יזמות ומיומנויות במאה ה-21 בקרב בני נוער.
- ערך לדרך רשויות - מחזור נוסף של תוכנית ערך לדרך בחסות הבנק מצטרף ל-10 מחזורים קודמים. התוכנית נועדה לתמוך בחיזוק תשתיות עמותות בדגש על גיוס משאבים, מחזור זה נפתח עבור מנהלים בעיריות ומועצות מקומיות בכל רחבי הארץ, השתתפו בתוכנית מעל 120 איש מ-90 רשויות.
- תמיכה וליווי עסקים קטנים - הבנק תמך במיזמים המעניקים כלים בדגש על שיווק דיגיטלי וליווי אישי, כמו-כן הבנק הקים קהילת העסקים בשיתוף קרן שמש" לכ-3,500 עסקים קטנים.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

יריד מתנות לחגים - הבנק השיק את היריד הראשון בשיתוף עמותת "שכולו טוב", מטרת הפרויקט הקמת פלטפורמה נודדת של יריד חברתי בדרכים שיאפשר הנגשה של מוצרים, ושירותים חברתיים המקדמים שיקום והכשרה של אנשים עם מוגבלויות, במפגש בלתי אמצעי עם הקהילה המפילה מחיצות ומשנה סטיגמות. צפויים עוד 20 ירידים ברחבי הארץ.

המרכז לצמיחה פיננסית בחטיבת מש"א ביחד עם המרכז הבינתחומי בהרצליה יזמו כנס ראשון מסוגו "ממשבר לצמיחה - עולים חזרה למסלול". מטרת הכנס הייתה להעלות את המודעות לחשיבות החינוך הפיננסי, לחזק ולמנף את פוטנציאל הצמיחה הפיננסית של לקוחותינו הפרטיים והעסקיים באמצעות מתן כלים יעילים ואפקטיביים לקבלת החלטות כלכליות. זאת כחלק מהתפישה העסקית והשירותית של שותפות וליווי לקוחותינו ברגעי האמת שלהם.

במסגרת אותו מהלך הבנק הזמין את הציבור לקורס של שני מפגשים בזום, ללא עלות, במהלכם למדו איך לנהל תקציב ביתי מאוזן ולאמץ הרגלים של צרכנות נבונה. ובנוסף המשתתפים בשני המפגשים שנמצאו מתאימים זכו בליווי פיננסי משפחתי צמוד במשך 4 חודשים ללא עלות של עמותת חסדי לב. במסגרת פעילות התנדבות עובדים התקיים ברבעון השלישי 2021 פעילות חלוקת 750 חבילות מזון לקשישים, ניצולי שואה ומשפחות במצוקה לקראת חגי תשרי. בפעילות זו לקחו חלק כ-350 עובדים מתנדבים.

7. נספחים

7.1 התפתחויות מהותיות בהכנסות ובהוצאות לפי רבעונים

טבלה 7-1: התפתחות רבעונית של סך הרווח המימוני, נטו

2020				2021			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
2,542	2,532	2,607	2,579	2,591	3,209	3,071	הכנסות ריבית
(350)	(366)	(406)	(341)	(358)	(701)	(506)	הוצאות ריבית
2,192	2,166	2,201	2,238	2,233	2,508	2,565	הכנסות ריבית, נטו
306	193	335	254	449	201	212	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,498	2,359	2,536	2,492	2,682	2,709	2,777	סך הרווח המימוני המדווח
בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:							
הכנסות ממימוש ומהתאמות							
27	95	34	13	59	49	57	לשווי הוגן של אגרות-חוב
(122)	36	86	70	293	92	120	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
9	(27)	56	47	29	(7)	(21)	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
הכנסות (הוצאות) מימון הנובעות							
87	(48)	(3)	79	(43)	29	20	מחיסוי המס בגין השקעות בחו"ל ⁽²⁾
11	(18)	27	4	6	6	3	אחר
2,486	2,321	2,336	2,279	2,338	2,540	2,598	סך-הכל רווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.

(2) השפעת חיסוי האסימטריה בחבות המס בגין הפרשי שער על ההשקעות בחברות בנות בחו"ל אשר אינם מובאים בחשבון בבסיס ההכנסה לצורך חישוב הפרשה למס, שלא כמו הפרשי השער בגין מקורות המימון. הבנק מבצע חיסוי כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחו"ל באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

(3) רווח מימוני בניטרול השפעות חריגות, ובניטרול השפעות הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי.

מזה בגין השפעות שיוניים במדד: הכנסה של 159 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2021, הכנסה של 190 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2021, הכנסה של 12 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2021, הוצאה של 2 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של 2020, הכנסה של 15 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של 2020, הוצאה של 36 מיליון ש"ח ברבעון השני של 2020, הוצאה של 70 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של 2020.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 2-7: הוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים לפי רבעונים**

2020				2021			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
324	354	139	111	89	129	112	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(122)	(151)	(288)	(359)	(144)	(378)	(300)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
202	203	(149)	(248)	(55)	(249)	(188)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
607	925	342	61	(453)	(398)	(64)	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות, נטו
809	1,128	193	(187)	(508)	(647)	(252)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי*
* מזה:							
656	622	65	(162)	(203)	(303)	(253)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
32	244	22	19	(68)	(172)	9	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
120	263	105	(40)	(237)	(172)	(8)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
1	(1)	1	(4)	-	-	-	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות
809	1,128	193	(187)	(508)	(647)	(252)	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
שיעור ההוצאה מסך האשראי לציבור***:							
0.43%	0.47%	0.19%	0.15%	0.11%	0.16%	0.13%	שיעור ההוצאה הפרטנית בגין הפסדי אשראי
1.24%	1.69%	0.64%	0.23%	(0.47%)	(0.34%)	0.06%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור****
1.07%	1.49%	0.26%	(0.25%)	(0.66%)	(0.81%)	(0.30%)	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
0.25%	0.32%	(0.03%)	(0.19%)	0.03%	(0.12%)	(0.21%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הרשומה הממוצעת של האשראי לציבור
14.20%	16.09%	(1.36%)	(9.37%)	1.62%	(7.76%)	(13.70%)	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

** לרבות בגין אשראי לדיור שנבחן לפי עומק הפיגור.

*** על בסיס שנתי.

**** הוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך הוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 3-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות לפי רבעונים

2020				2021			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
עמלות							
210	184	191	187	187	192	197	דמי ניהול חשבון
223	197	183	200	221	194	186	פעילות בניירות-ערך
76	54	67	60	55	70	75	כרטיסי אשראי, נטו
63	49	43	61	62	46	53	טיפול באשראי
122	126	128	132	139	147	161	עמלות מעסקי מימון
81	55	59	66	70	65	70	הפרשי המרה
88	81	84	85	83	88	96	עמלות אחרות
863	746	755	791	817	802	838	סך-הכל עמלות
22	49	11	54	82	22	29	הכנסות אחרות
885	795	766	845	899	824	867	סך-הכל הכנסות עמלות והכנסות ואחרות

טבלה 4-7: פירוט רבעוני של הוצאות התפעוליות והאחרות

2020				2021			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
962	963	988	923	1,096	1,165	1,153	שכר
321	321	336	399	337	316	332	אחזקה ופחת בניינים וציוד
633	542	527	586	486	499	514	הוצאות אחרות⁽¹⁾⁽²⁾
1,916	1,826	1,851	1,908	1,919	1,980	1,999	סך-הכל

- (1) החל מהרבעון השלישי של שנת 2020 לא נכללו הוצאות משפטיות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (סך של 42 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2020, סך של 66 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2020).
- (2) החל מהרבעון השלישי של שנת 2020 לא נכללו הוצאות הכרוכות בקשר עם חקירת עסקי קבוצת הבנק עם לקוחות אמריקאיים והחקירה בנושא FIFA (הכנסה בסך של 53 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2020, הוצאה בסך של 112 מיליון ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2020).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

7.2. שיעורי הכנסות והוצאות ריבית

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
3.40%	2,299	274,069	3.67%	2,763	305,590
					בישראל
3.97%	139	14,221	4.05%	151	15,156
					מחוץ לישראל
3.43%	⁽⁴⁾ 2,438	288,290	3.68%	⁽⁴⁾ 2,914	320,746
					סך-הכל
אשראי לממשלות:					
1.88%	12	2,573	2.54%	13	2,065
					בישראל
-	-	-	-	-	-
					מחוץ לישראל
1.88%	12	2,573	2.54%	13	2,065
					סך-הכל
פיקדונות בבנקים:					
0.92%	14	6,130	1.61%	9	2,247
					בישראל
(1.07%)	(1)	372	-	-	145
					מחוץ לישראל
0.80%	13	6,502	1.51%	9	2,392
					סך-הכל
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.10%	23	89,413	0.10%	34	135,216
					בישראל
0.09%	2	8,961	0.17%	5	11,935
					מחוץ לישראל
0.10%	25	98,374	0.11%	39	147,151
					סך-הכל
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	348	-	-	1,057
					בישראל
-	-	-	-	-	-
					מחוץ לישראל
-	-	348	-	-	1,057
					סך-הכל

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לפני נכחי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
 (4) עמלות בסך 176 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 (30 בספטמבר 2020: 126 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :					
0.77%	104	53,887	0.55%	82	59,433
בישראל					
0.89%	7	3,153	1.03%	8	3,106
מחוץ לישראל					
0.78%	111	57,040	0.58%	90	62,539
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.49%	8	6,477	1.25%	6	1,924
בישראל					
-	-	3	-	-	2
מחוץ לישראל					
0.49%	8	6,480	1.25%	6	1,926
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
-	-	1,132	-	-	186
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	1,132	-	-	186
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
2.28%	2,607	460,739	2.30%	3,071	538,062
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	6,589	-	-	7,171
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	40,454	-	-	44,790
סך-כל הנכסים					
-	-	507,782	-	-	590,023
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					
2.22%	147	26,710	2.18%	164	30,344

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 בסך של 298 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2020: 623 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.38%	199	211,469	0.38%	236	251,616
					בישראל
0.02%	5	114,769	0.03%	10	133,954
					לפי דרישה
0.80%	194	96,700	0.77%	226	117,662
					לזמן קצוב
1.22%	50	16,437	0.52%	23	17,561
					מחוץ לישראל
0.49%	7	5,709	0.29%	6	8,180
					לפי דרישה
1.61%	43	10,728	0.73%	17	9,381
					לזמן קצוב
0.44%	249	227,906	0.39%	259	269,177
					סך-הכל
פיקדונות הממשלה:					
2.06%	2	392	0.80%	1	499
					בישראל
-	-	-	-	-	-
					מחוץ לישראל
2.06%	2	392	0.80%	1	499
					סך-הכל
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	277	-	-	4,173
					בישראל
-	-	1	-	-	-
					מחוץ לישראל
-	-	278	-	-	4,173
					סך-הכל
פיקדונות מבנקים:					
0.17%	1	2,358	0.08%	1	4,842
					בישראל
2.73%	1	148	-	-	165
					מחוץ לישראל
0.32%	2	2,506	0.08%	1	5,007
					סך-הכל
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	3	0.51%	1	793
					בישראל
-	-	6	60.18%	1	8
					מחוץ לישראל
-	-	9	1.00%	2	801
					סך-הכל

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
2.47%	153	25,050	4.93%	240	19,812
בישראל					
7.20%	1	57	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.48%	154	25,107	4.93%	240	19,812
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
(0.97%)	(1)	413	1.17%	3	1,033
בישראל					
-	-	1	-	-	37
מחוץ לישראל					
(0.96%)	(1)	414	1.13%	3	1,070
סך-הכל					
0.63%	406	256,612	0.68%	506	300,539
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	181,149	-	-	223,500
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	7,397	-	-	7,815
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	24,854	-	-	15,850
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	470,012	-	-	547,704
סך-כל ההתחייבויות					
-	-	37,770	-	-	42,319
סך-כל האמצעים ההוניים					
-	-	507,782	-	-	590,023
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.65%	-	-	1.62%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
1.96%	2,106	434,029	1.92%	2,425	507,718
בישראל					
1.43%	95	26,710	1.86%	140	30,344
מחוץ לישראל					
1.92%	2,201	460,739	1.92%	2,565	538,062
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות					
1.26%	52	16,650	0.54%	24	17,771
לפעילויות מחוץ לישראל					

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לרבות מכשירים נגזרים.
 (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ⁽³⁾ :					
3.22%	6,578	273,635	3.64%	7,944	292,628
בישראל					
4.35%	487	15,017	3.98%	438	14,752
מחוץ לישראל					
3.28%	⁽⁴⁾ 7,065	288,652	3.65%	⁽⁴⁾ 8,382	307,380
סך-הכל					
אשראי לממשלות:					
2.24%	40	2,391	2.16%	34	2,109
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
2.24%	40	2,391	2.16%	34	2,109
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים:					
1.39%	70	6,704	1.21%	32	3,543
בישראל					
(3.69%)	(6)	216	1.07%	1	125
מחוץ לישראל					
1.24%	64	6,920	1.20%	33	3,668
סך-הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים:					
0.14%	75	70,017	0.10%	97	129,460
בישראל					
0.45%	34	10,111	0.13%	10	10,237
מחוץ לישראל					
0.18%	109	80,128	0.10%	107	139,697
סך-הכל					
ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:					
-	-	356	-	-	941
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	356	-	-	941
סך-הכל					

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
 (4) עמלות בסך של 465 מיליוני ש"ח, נכללו בהכנסות ריבית בתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021 (30 בספטמבר 2020: 397 מיליוני ש"ח).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
נכסים נושאי ריבית (המשך)					
אגרות-חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾ :					
0.89%	341	51,171	0.64%	275	57,691
בישראל					
1.63%	38	3,119	0.89%	21	3,138
מחוץ לישראל					
0.93%	379	54,290	0.65%	296	60,829
סך-הכל					
אגרות-חוב למסחר ⁽³⁾ :					
0.38%	24	8,395	0.77%	18	3,104
בישראל					
-	-	3	-	-	2
מחוץ לישראל					
0.38%	24	8,398	0.77%	18	3,106
סך-הכל					
נכסים אחרים:					
-	-	2,281	0.41%	1	322
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	2,281	0.41%	1	322
סך-הכל					
2.32%	7,681	443,416	2.29%	8,871	518,052
סך-כל הנכסים נושאי ריבית					
-	-	6,473	-	-	6,777
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	38,834	-	-	42,896
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ⁽⁴⁾					
-	-	488,723	-	-	567,725
סך-כל הנכסים					
2.60%	553	28,466	2.22%	470	28,254
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל					

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
- (3) מהיתרה הממוצעת של אגרות-חוב זמינות למכירה ושל אגרות-חוב למסחר נוכתה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אגרות-חוב זמינות למכירה, הכלולים בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 בסך של 326 מיליוני ש"ח (30 בספטמבר 2020: 339 מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור:					
0.43%	646	202,605	0.39%	702	240,380
בישראל					
0.04%	28	93,743	0.03%	26	120,802
לפי דרישה					
0.76%	618	108,862	0.75%	676	119,578
לזמן קצוב					
1.54%	194	16,833	0.62%	80	17,183
מחוץ לישראל					
0.95%	36	5,057	0.36%	20	7,428
לפי דרישה					
1.79%	158	11,776	0.82%	60	9,755
לזמן קצוב					
0.51%	840	219,438	0.41%	782	257,563
סך-הכל					
פיקדונות הממשלה:					
1.26%	4	424	0.70%	3	569
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
1.26%	4	424	0.70%	3	569
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים:					
-	-	197	-	-	3,283
בישראל					
1.57%	1	85	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.47%	1	282	-	-	3,283
סך-הכל					
פיקדונות מבנקים:					
0.21%	4	2,534	0.18%	6	4,566
בישראל					
3.77%	4	142	-	2	169
מחוץ לישראל					
0.40%	8	2,676	0.23%	8	4,735
סך-הכל					
ניירות-ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:					
-	-	1	-	1	649
בישראל					
-	-	4	-	1	6
מחוץ לישראל					
-	-	5	-	2	655
סך-הכל					

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית (המשך)					
התחייבויות נושאות ריבית (המשך)					
אגרות-חוב:					
1.40%	265	25,362	4.78%	765	21,466
בישראל					
5.04%	5	133	-	-	3
מחוץ לישראל					
1.41%	270	25,495	4.78%	765	21,469
סך-הכל					
התחייבויות אחרות:					
(0.18%)	(1)	725	0.63%	5	1,067
בישראל					
-	-	1	-	-	25
מחוץ לישראל					
(0.18%)	(1)	726	0.61%	5	1,092
סך-הכל					
0.60%	1,122	249,046	0.72%	1,565	289,366
סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
-	-	169,035	-	-	210,314
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
-	-	7,321	-	-	7,455
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
-	-	25,498	-	-	19,604
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽³⁾					
-	-	450,900	-	-	526,739
סך-כל ההתחייבויות					
-	-	37,823	-	-	40,986
סך-כל האמצעים ההוניים					
-	-	488,723	-	-	567,725
סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.72%	-	-	1.57%	-	-
פער הריבית					
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית ⁽⁴⁾					
2.00%	6,210	414,950	1.89%	6,919	489,798
בישראל					
1.64%	349	28,466	1.83%	387	28,254
מחוץ לישראל					
1.98%	6,559	443,416	1.88%	7,306	518,052
סך-הכל					
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות					
1.58%	204	17,198	0.64%	83	17,386
לפעילויות מחוץ לישראל					

- (1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).
 (3) לרבות מכשירים נגזרים.
 (4) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.22%	1,875	340,792	1.94%	1,969	408,566
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.23%)	(92)	161,638	(0.17%)	(85)	200,167
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.99%	-	-	1.77%	-	-
					פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד					
3.16%	399	51,033	6.00%	776	52,864
					סך נכסים נושאי ריבית
(2.09%)	(187)	36,020	(4.60%)	(347)	30,715
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.07%	-	-	1.40%	-	-
					פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
1.77%	186	42,204	1.41%	162	46,288
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.71%)	(75)	42,304	(0.39%)	(50)	51,886
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.06%	-	-	1.02%	-	-
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
2.29%	2,460	434,029	2.31%	2,907	507,718
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.59%)	(354)	239,962	(0.68%)	(482)	282,768
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.70%	-	-	1.63%	-	-
					פער הריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2020			2021		
שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה/הוצאה	הכנסות/הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
%	במיליוני ש"ח		%	במיליוני ש"ח	
ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)					
מטבע ישראלי לא-צמוד					
2.36%	5,738	324,503	1.94%	5,728	395,548
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.26%)	(300)	154,270	(0.18%)	(260)	189,465
					סך התחייבויות נושאות ריבית
2.10%	-	-	1.76%	-	-
					פער הריבית
מטבע ישראלי צמוד למדד					
2.01%	764	50,779	5.72%	2,189	51,354
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.04%)	(284)	36,558	(4.41%)	(1,054)	32,017
					סך התחייבויות נושאות ריבית
0.97%	-	-	1.31%	-	-
					פער הריבית
מטבע-חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע-חוץ)					
2.11%	626	39,668	1.51%	484	42,896
					סך נכסים נושאי ריבית
(1.09%)	(334)	41,020	(0.44%)	(168)	50,498
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.02%	-	-	1.07%	-	-
					פער הריבית
סך פעילות בישראל					
2.30%	7,128	414,950	2.29%	8,401	489,798
					סך נכסים נושאי ריבית
(0.53%)	(918)	231,848	(0.73%)	(1,482)	271,980
					סך התחייבויות נושאות ריבית
1.77%	-	-	1.56%	-	-
					פער הריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
 (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות (במגזר מטבע-ישראלי לא-צמוד על בסיס יתרות יומיות).

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

ליום 30 בספטמבר 2021

טבלה 5-7: שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו וניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית ⁽¹⁾ (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 לעומת תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2021 לעומת שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2020				
שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾		שינוי נטו	גידול (קטיון) בגלל שינוי ⁽²⁾			
	מחיר	כמות		מחיר	כמות		
במיליוני ש"ח							
ג. ניתוח השינויים בהכנסות ובהוצאות ריבית							
נכסים נושאי ריבית							
אשראי לציבור:							
	1,366	850	516	464	179	285	בישראל
	(49)	(41)	(8)	12	3	9	מחוץ לישראל
	1,317	809	508	476	182	294	סך-הכל
נכסים נושאי ריבית אחרים:							
	(93)	(222)	129	(17)	(47)	30	בישראל
	(34)	(34)	-	5	3	2	מחוץ לישראל
	(127)	(256)	129	(12)	(44)	32	סך-הכל
	1,190	553	637	464	138	326	סך-כל הכנסות הריבית
התחייבויות נושאות ריבית							
פיקדונות הציבור:							
	56	(54)	110	37	(1)	38	בישראל
	(114)	(116)	2	(27)	(28)	1	מחוץ לישראל
	(58)	(170)	112	10	(29)	39	סך-הכל
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:							
	508	450	58	91	70	21	בישראל
	(7)	(5)	(2)	(1)	(1)	-	מחוץ לישראל
	501	445	56	90	69	21	סך-הכל
	443	275	168	100	40	60	סך-כל הוצאות הריבית
	747	278	469	364	98	266	סך-כל הכנסות הריבית פחות הוצאות הריבית

(1) הנתונים ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(2) השינוי המיוחס לשינוי בחשב על-ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על-ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

אופציה

חוזר בין שני צדדים (כותב האופציה ורוכש האופציה). כותב האופציה מעניק לרוכש האופציה זכות לרכוש או למכור נכס כלשהו תמורת מחיר קבוע מראש, בדרך כלל במועד קבוע מראש.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

הון רובד 1 - הון על בסיס מתמשך (going-concern capital) כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות פנטום

מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן המבוסס על שווי מניית החברה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינ"ל לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום הלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Non Performing Loan

אשראי פגום שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

מ
 מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 8, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 83, 162,
 216, 213, 167, 166, 165, 164, 163
 מגזרי פעילות פיקוחיים 7, 8, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 83, 142,
 227, 166, 165, 164, 163, 162, 160, 158, 156, 154, 152, 150, 148, 146, 144
 מדינות זרות 28
 מימון ממונף 8, 69
 מינוף 8, 12, 19, 33, 35, 60, 83, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128,
 מסגרות אשראי 27, 188, 207, 218

נ
 נגזרים 8, 21, 22, 27, 30, 31, 35, 42, 48, 56, 57, 58, 62, 63, 83, 88, 92,
 191, 190, 141, 140, 139, 138, 137, 136, 135, 134, 133, 127, 99, 98, 97, 95,
 206, 205, 204, 203, 202, 201, 199, 198, 197, 196, 195, 194, 193, 192,
 243, 242, 241, 240, 239, 238, 237, 236, 235, 234, 233, 230, 228, 227,
 244
 נזילות 7, 12, 14, 32, 48, 61, 71, 72, 73, 74, 128
 ניהול סיכונים 73, 209
 ניירות-ערך 8, 11, 14, 21, 26, 28, 29, 30, 35, 48, 56, 57, 58, 62, 76, 83,
 121, 112, 111, 110, 109, 108, 107, 106, 105, 104, 103, 97, 93, 92, 88,
 177, 176, 175, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 142, 139, 130, 128, 127,
 194, 193, 192, 191, 190, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178,
 244, 239, 237, 235, 233, 227, 216, 215, 208, 199, 198, 197, 196, 195,
 נכסים אחרים 56, 57, 58, 88, 92, 110, 111, 112, 167, 168, 169, 170, 171,
 172, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187,
 191, 192, 234, 238
 נכסי סיכון 34, 123, 144, 148, 156, 160

ס
 סייבר 14, 48, 74
 סיכון אשראי 7, 8, 14, 18, 23, 27, 34, 36, 42, 48, 52, 55, 56, 57, 58, 59,
 140, 123, 114, 113, 112, 111, 95, 83, 74, 73, 69, 67, 66, 65, 62, 61, 60,
 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 141,
 231, 228, 219, 196, 195, 194, 193, 189, 188, 187, 186, 185, 184, 183, 182,
 74, 7
 סיכונים אחרים 74, 7
 סיכון מוניטין 14, 18, 48, 74
 סיכון מימון 72
 סיכון נזילות 7, 12, 14, 48, 71, 74
 סיכון סביבתי 7, 18, 73
 סיכון רגולטורי 14, 48
 סיכון ריבית 14, 32, 48, 70, 74
 סיכון שוק 7, 14, 18, 48, 70, 73, 74
 סיכון תפעולי 7, 14, 18, 34, 48, 72, 73, 74, 123

א
 איגוח 98, 244
 אשראי לציבור 8, 14, 23, 26, 43, 44, 45, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 62,
 162, 160, 156, 152, 148, 144, 114, 113, 112, 111, 110, 105, 95, 93, 88, 83,
 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167, 166, 165, 164, 163,
 192, 191, 190, 189, 188, 187, 186, 185, 184, 183, 182, 181, 180, 179, 178,
 193, 194, 195, 196, 219, 220, 222, 223, 224, 226, 227, 231, 233, 237,
 244, 243

ג
 גידור 21, 34, 48, 75, 87, 95, 97, 98, 100, 127, 139

ד
 דיבינד 8, 13, 19, 31, 32, 33, 89, 90, 91, 93, 98, 122, 125, 126

ה
 הון והלימות הון 47, 210
 הון מניות 89, 90, 91
 הלבנת הון 18, 72, 73, 133, 225
 הלוואות לדירור 8, 26, 27, 32, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46,
 144, 142, 125, 123, 112, 111, 110, 94, 65, 64, 63, 58, 57, 56, 52, 50, 49,
 169, 166, 165, 164, 163, 162, 160, 158, 156, 154, 152, 150, 148, 146,
 221, 213, 209, 188, 187, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170,
 222
 הליכים משפטיים 18, 129, 130, 131, 132
 הסכם שכר 121
 הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 175, 176, 177
 הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 23, 231

ו
 ועדת שטרומ 207, 218

ז
 זכויות עובדים 76, 77, 83, 92, 94, 116, 117, 118, 119, 120, 121

ח
 חובות פגומים 13, 14, 50, 52, 53, 54, 62, 94, 110, 111, 112, 144, 148,
 183, 182, 181, 180, 179, 178, 177, 176, 175, 173, 172, 171, 160, 156, 152,
 184, 185, 186, 193, 233, 237

י
 יעד הון 32

ע

עמלות 8, 12, 13, 20, 23, 24, 36, 37, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 86,
96, 129, 130, 131, 142, 146, 150, 154, 158, 162, 163, 164, 165, 166, 213,
219, 220, 222, 223, 224, 226, 227, 232, 233, 237
ענפי משק 8, 27, 29, 36, 62, 69

פ

פיקדונות הציבור 14, 26, 29, 30, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44,
45, 46, 83, 88, 97, 115, 144, 148, 152, 156, 160, 162, 163, 164, 165, 166,
190, 191, 192, 194, 195, 196, 219, 220, 221, 223, 224, 225, 226, 227,
228, 235, 236, 239, 240, 243

ר

רגולציה 18, 19, 74
רווח למניה 86

ש

שווי הוגן 9, 21, 25, 30, 48, 70, 83, 87, 98, 100, 101, 102, 103, 104,
105, 106, 107, 108, 109, 117, 137, 138, 139, 140, 141, 143, 144, 145, 146, 147,
148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000

ת

תגמול 89, 90, 91, 215, 244
תיק בנקאי 70, 71
תיק למסחר 28
תשלום מבוסס מניות 89, 90, 91, 92